HAZİRAN 2021 SAYI: 25
FİYATI: 17 TL
AVRUPA FİYATI: 10 EURO
KKTC FİYATI: 22 TL

ISSN 2667-856X
9 772667 856009 >

İTO Başkanı Avdagiç: Aşılama tünelin sonuna götürecek

Z RAPORU

WWW.ZRAPORU.COM

E-ticarette dönüşüm kalıcı mı?

DÜNYANIN AŞI DEVLERİ

TARIMDA KURAKLIK RİSKİ

DİJİTAL VERGİYE OECD FORMÜLÜ

Vodafone Veri Merkezi: şirketiniz için iş sürekliliği ve veri güvenliği

Birlikte mümkün.

Birlikte mümkün
vodafone
business

İÇİNDE-KİLER HAZİRAN

46

PERAKENDENİN CAN SİMİDİ: E-TİCARET

Pandemi tüketim alışkanlıklarını da değiştirdi. Yasaklar, kısıtlamalar, kalabalıktan uzak durma isteği, nedeniyle tüketiciler e-ticarete yöneldi. Bu değişim sadece Türkiye'de değil tüm dünyada yaşandı. Küresel perakende sektörünün içerisinde e-ticaretin payı yüzde 16'dan yüzde 19'a; Türkiye'de ise sektörün hacmi yüzde 66 artışla 136 milyar liradan 226 milyar 200 milyon liraya yükseldi. E-ticaretin perakende sektöründeki payı 2019 yılında yüzde 9,8 iken 2020 yılında bu oran 5,9 puan artışla yüzde 15,7'ye ulaştı. Küresel ölçekte toplam e-ticaret hacminin 2020 yılında yüzde 23 artışla 4,3 trilyon dolara ulaşması bekleniyor. Peki e-ticarette yükseliş kalıcı mı?

10 AYDAN KALAN
12 GÖSTERGELER
16 DÜNYA TURU
18 İŞ YAŞAM
20 TEKNOLOJİ
22 FİNANS
24 KÜRESEL EKONOMİ
26 ŞİRKET
30 SEKTÖREL
135 AJANDA
140 PİYASANIN Z RAPORU
144 KİTAP

YAZARLAR

06 SEMRA KARABAŞ Kovid-19 dijital dönüşümü tetikledi mi? / 40 Prof. Dr. ÖMER BOLAT İş dünyasında sürdürülebilirlik / 42 ALİ SAYDAM 'Geliyor gelmekte olan' / 44 Prof. Dr. MURAT YÜLEK Türkiye neden ilaç üretemiyor? / 61 Dr. MEHMET AKİF SOYSAL Kredi Risk Primi (CDS) farklı amaçla mı kullanılıyor? / 71 Prof. Dr. OBIYATHULLA ISMATH BACHA Artan kamu borçları ve bankaların kıyamet sarmalı / 75 Doç. Dr. KADİR TUNA Merkez banklaarı iklim değişikliğini hesaba katmak zorunda / 88 İBRAHİM ACAR Küresel vergi oyunu bu yıl biter mi? / 96 Prof. Dr. AHMET ULUSOY Dijital yuan doları tehdit ediyor / 104 DIMITRIOS TRIANTAPHYLLOU AB'nin iki yüzü / 116 PIERRE CHIARTANO Fransa'nın kılıç şakırdatması / 124 SHURIAH NIAZI Hindistan, koronavirüs salgınında ikinci dalganın şiddetiyle sarsılıyor / 130 Dr. MAHDOUH G. SALAMEH Yükselen rezerv milliyetçiliği uluslararası petrol şirketleri için büyük bir tehdit mi?

136

HAMMURABİ'NİN YÖNETİM FELSEFESİ

MUSTAFA ÖZEL

62

İTO BAŞKANI ŞEKİB AVDAGİÇ: AŞILAMA BİZİ TÜNELİN SONUNA GÖTÜRECEK

MEHMET ALİ DOĞAN

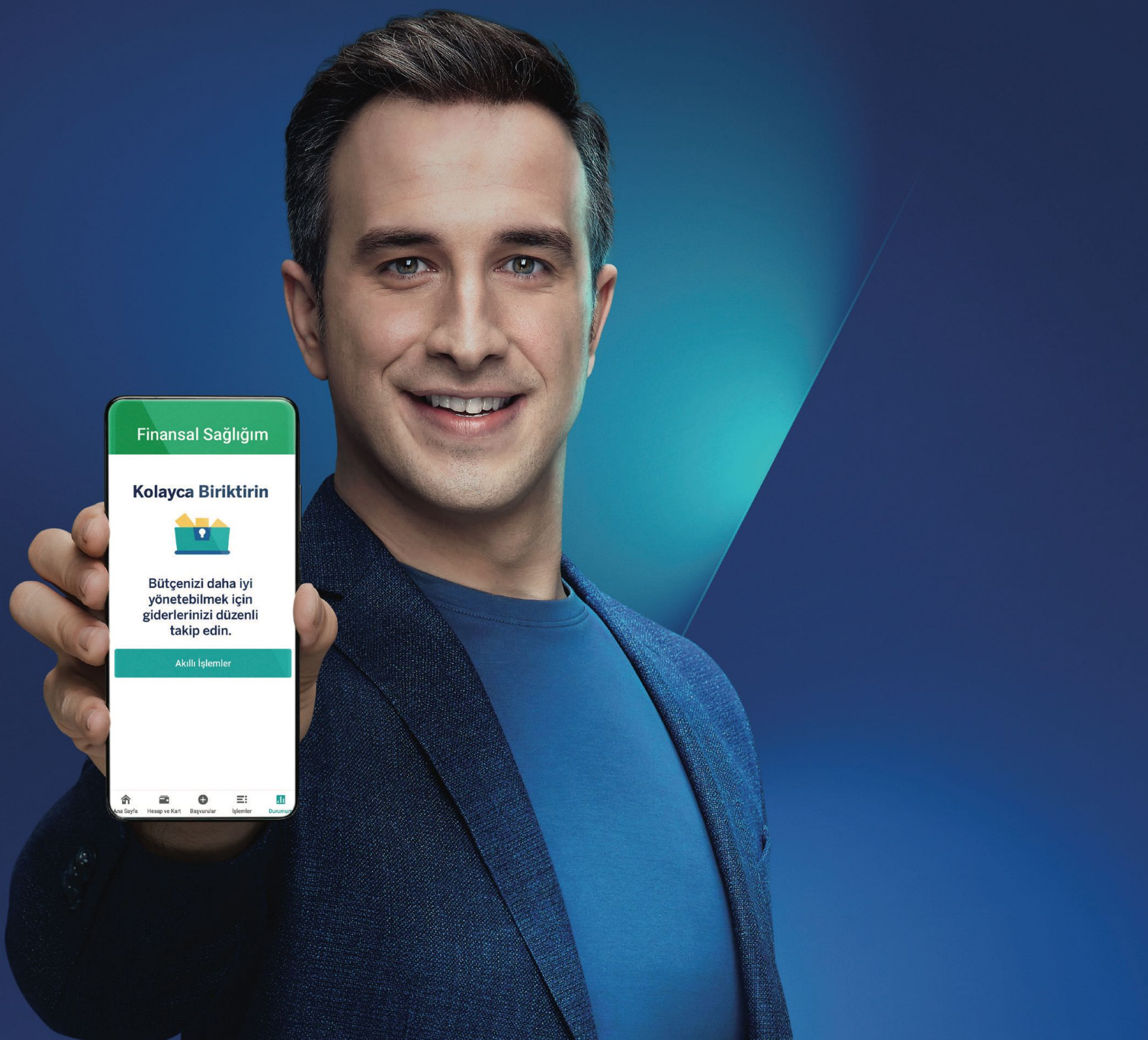
İNFO

67 YERLİ MALI BELGESİ'NDE YÜZDE 6,5 ARTIŞ
83 2020'DE BONDROL SAYISI ARTTI
93 AKILLI ŞEHİR ALTYAPISINA 326 MİLYAR DOLAR
129 SU KAYNAKLARINDA TEHLİKE BÜYÜYOR

garantibbva.com.tr /garantibbva

Garanti BBVA
Geleceğin fırsatları sizinle

Garanti BBVA danışmanlığı finansal sağlığınıza iyi gelir.

İÇİNDE-KİLER
HAZİRAN

08
Z RAPORU 6 YAŞINDA

32
START-UPLARDAN 3 AYDA 3 KAT PERFORMANS

34
KOSGEB'DEN KOBİ'LERE BİR DESTEK DAHA

36
KOBİ'LERE NEFES ALDIRACAK YENİ KREDİ İMKÂNI

38
2020'DE İSO 500 FAALİYET KÂRI YÜZDE 55 ARTTTI

39
TÜMOSAN İSO 500 LİSTESİNDE

58
PANDEMİNİN KAHRAMANLARI

68
SÖYLEŞİ / WEİJİAN ZHOU: TÜRKİYE TEKNOLOJİ ÜSSÜ OLUYOR

72
FİNANSTA 'ÇEVRECİ' DÖNÜŞÜM

76
DÜNYA PANDEMİYE RAĞMEN SİLAHLANMAYA DEVAM ETTİ

79
ABD'Lİ TEKNOLOJİ DEVLERİ KÂRLARINA KÂR KATTI

80
EV ARTIK BİR ÜRETİM ÜSSÜ

84
PANDEMİYLE ARTAN GELİR ADALETSİZLİĞİ NASIL AZALIR?

90
DİJİTAL HİZMET VERGİSİNE OECD FORMÜLÜ

94
LİBOR'UN ALTERNATİFLERİ DEVREDE

98
DÜNYANIN AŞISI 4 ŞİRKETİN ELİNDE

103
MASAK'TAN KRİPTO PİYASASI İÇİN YENİ REHBER

105
DİJİTAL ÇAĞIN YENİ YILDIZI: NFT

111
HALKBANK 83. YAŞINI KUTLUYOR

112
KİMLİKSİZ BİNA KALMAYACAK

115
SİHA'LARIN YENİ ADRESİ POLONYA

116
TARIMDA KURAKLIK RİSKİ

126
ŞAMPİYON OLDU KASASINI DOLDURDU

İmtiyaz Sahibi
Ketebe Kitap Ve Dergi Yayıncılığı A.ş. Adına Mustafa Albayrak

Yazı İşleri Müdürü
Semra Karabaş

Editörler
Mehmet Ali Doğan
Kadriye Nilgün Tunçsiper
Duygu Bulkan

Grafik Tasarım
Gökay Yılmaz

Fotoğraf
Sedat Özkömeç

Yayın Kurulu
Ömer Bolat
Ali Saydam
Ahmet Ulusoy
Murat Yülek
Hatice Karahan
İbrahim Acar

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Burhan İstenci

Kreatif Direktör
Harun Tan

Reklam
Reklam Genel Müdürü
Abdullah Hanönü
Reklam Genel Müdür Yardımcısı
Ziya Kadam

Reklam Rezervasyon
+90 212 467 65 65

Abone Satış Dağıtım
Satış Pazarlama
Abone ve Dağıtım
0212 467 67 17
Birlikte Dağıtım A.ş.
www.birlikte.com.tr

Basım
Matsis Matbaa Hizmetleri
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy / İSTANBUL
0212 624 21 110
www.matbaasistemleri.com

Kurumsal Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.ş.
Samandıra, İstanbul
0216 585 90 00
www.turkuvazmatbaacilik.com

İletişim – Yönetim Yeri
Maltepe Mah. Fetih Cad. No: 6
Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
0212 467 65 12

Her Hakkı Mahfuzdur. Dergideki Yazı, Fotoğraf ve Diğer Görsellerin Izin Alınmadan veya Kaynak Gösterilmeden Her Türlü Ortamda Çoğaltılması Yasaktır.

48 YILDIR KİMYAMIZDA MÜKEMMELLİK VAR.

Daima en iyiye ulaşmak için
önce kalbimizi verdik.

Ustalaşmak için zamanımızı,
Sınırları aşmak için emek,
ilerlemek için fikir verdik.

İyi baktık memleketimize...
Çevremize değer, hayata renk verdik.

Kale gibi sağlam durduk,
80 ülkede bizi tercih edenlere
güven verdik.

Biz yapı kimyasallarına adımızı
işte böyle verdik.

Kalekim

YAPI
KİMYASALLARININ
ADI

kalekim.com

EDİTÖR-DEN

SEMRA KARABAŞ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Kovid-19 dijital dönüşümü tetikledi mi?

“Eski savaşların galipleri her zaman en iyi komutanlara ve silahlara sahip olan ordular değil, çoğu kez yalnızca düşmanlarına bulaştıracak en berbat mikropları taşıyanlardı” Jared Diamond’a ait bu sözler salgın hastalıkların tarihi değiştirme konusunda ne büyük bir güce sahip olduğunu ortaya koyuyor.

Kovid-19 tam bir asır sonra mikropların ne denli güçlü olduğunu bize hatırlatmış oldu. Dünya böylesi bir salgın hastalığı en yakın 1918’te “İspanyol Gribi” ile yaşamıştı. Tarihte yaşanan tüm büyük salgınlar iktisadi, siyasi ve toplumsal dönüşümlere yol açmıştır. İktisadi açıdan yaşanan en büyük dönüşümün mimarı ise “Kara Veba” olmuştur. Yıkılmaz denilen feodalizmi yıkan, makineleşmeyi hızlandıran, sanayi devrimi için kapı aralayan “Kara Veba”dır. O dönemin tek üretim aracı olan toprak yerindeydi, ama toprağı işleyecek insan yoktu. Nedeniyse üretici nüfusun neredeyse 2/3’sinin hastalık nedeniyle yok olmasıydı. Emek o kadar değerli hale gelmişti ki, artık işçiler çalışma saatlerini, ücretlerini kendileri belirler hale gelmişti. Emeğin bu denli güçlü hale gelmesi makineleşmeyi daha güçlü hale getirdi beraberinde de sanayi devrimine yol açtı. Tarih kitaplarından edindiğimiz bu bilgilerle bugün Kovid-19 neyi değiştirecek sorusunu daha güçlü sorar hale geldik. Salgının ilk dönemlerinde eski ama eskimeyen o soru yine, yeniden dünyanın gündemine geldi, “kapitalizm çöküyor mu?”.

Salgın 2. Dünya savaşı sonrası yapıların yeniden sorgulanmasına yol açsa da bu sorunun yine ütopik kaldığını gördük. Ne dünya ekonomisi korkulduğu kadar daraldı ne de mal ticareti. 2020’de dünya ekonomisi sadece yüzde 3,3 daraldı. Dünya mal ticaretindeki daralma oranı ise yüzde 5,3 (miktar bazında) oldu. Peki Kovid-19 küresel ekonomide neyi değiştirdi? Tedarik zincirlerinde değişime artık kesin gözüyle bakılıyor. Zira tüm dünya tedarikte tek bir ülkeye bağımlı olmanın handikapını yaşadı. Ve bu değişimde öne çıkan ülkelerden birinin Türkiye olduğunu verilerle geçtiğimiz sayıda ortaya koyduk. Tartışmasız diğer bir değişim ise dijital dönüşüm. Tüm dünya için uzun yıllara yayılabilecek dijital dönüşüm haftalar hatta günler içerisinde yaşandı. Salgınla mücadele edebilmek için evde kalma süreleri uzadı, ofisler eve, eğitimler online platformlara taşındı. Teknoloji bir anda iş ve sosyal hayatın kurtarıcısı oldu. Perakende için de adeta bir can simidi oldu. Tüketimin tamamen durmasının önüne geçti, bir anlamda ciro kayıplarını hafifletti. E-ticaret altyapısı olan şirketler bu dönemde bir adım öne çıkarken, diğerleri ise geri kalmamak için altyapılarını hızla dönüştürdü. Peki salgınla mücadelede artık aşıyla birlikte tünelin sonuna yaklaşırken salgın sonrasında da yaşanan değişimlerin kalıcı hale gelip gelmeyeceğini tartışmaya başladık.

Z Raporu’nun Haziran sayısında işte bu sorunun yanıtını arayan önemli bir araştırmanın sonuçlarını paylaşıyoruz. Areda Piar ile birlikte yaptığımız araştırmanın sonuçları online alışverişlerin salgın sonrasında aynı oranla devam edip etmeyeceğini ve sektörel bazda nasıl bir gelişim yaşanacağını ortaya koyuyor. Bu soruyu sadece tüketici ayağıyla sınırlandırmadık reel sektöre de sorduk. E-ticaretin bugünü kadar yarını da işletmelerin planları açısından son derece önemli, araştırma dosyamızın bu noktada işletmelere önemli bir yol gösterici olmasını umuyoruz. Ve gündeme dair pek çok dosya ve özel söyleşiyi yine siz okurlarımızla Haziran sayımızda buluşturuyoruz.

Keyifli okumalar…

Her işimizde memleketimizden ilham alıyor,
her koşulda halkımızın sesine kulak veriyoruz.
Çünkü biz...

ÖNCE HALK, SONRA BANKAYIZ.

TAM 83 YILDIR!

halkbank.com.tr | 0850 222 0 400 Dialog

HALKBANK

TEK SAYFA

Z Raporu 6 yaşında

TÜRKİYE'NİN YENİ EKONOMİ DERGİSİ SLOGANIYLA YOLA ÇIKAN Z RAPORU, AYLIK DERGİ KONSEPTİYLE SÜRDÜRDÜĞÜ YAYINCILIKTA 6.YILINI KUTLUYOR. YAYIN HAYATINA DERİN EKONOMİ İSMİYLE BAŞLAYAN DERGİMİZ O DÖNEMDE "EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN EKONOMİ DERGİSİ" ÖDÜLÜNE LAYIK GÖRÜLÜRKEN HAZİRAN 2019 İTİBARİYLE Z RAPORU OLARAK YAYIN HAYATINA DEVAM EDİYOR. Z RAPORU HER AY EKONOMİNİN TÜM ALANLARINDAN HABERLER, UFUK AÇICI ANALİZLER, KAPSAMLI DOSYALAR VE NİTELİKLİ YORUMLARLA, OKURLARINA VE İŞ DÜNYASINA ZENGİN BİR İÇERİK YELPAZESİ SUNUYOR.

Dergimizde her ay; ulusal ve uluslararası gelişmelerin ardındaki ekonomik ve politik gerçeklere ilişkin kapsamlı dosyalar, dünyanın ve bölgemizin ekonomik ve siyasi gidişatını ele alan güçlü analizler, geleceğin nasıl şekilleneceğine ilişkin vizyon yazıları, ekonomi dünyasını yakından izlemeye imkan veren haberler, iş ve siyaset dünyasının önde gelen isimleriyle yapılan söyleşiler, gündem başlıklarına ilişkin farklı bakış açıları sunan köşe yazıları yer alıyor. Dergimiz her ay birbirinden çarpıcı konuları ele alarak değer yaratmaya ve yeni başarılara odaklanıyor.

Ekonomi ile ilgili Türkiye ve dünyadaki gelişmeleri güncel izleyerek, geniş bir yazar ve akademisyen kadrosunun da katkılarıyla aylık olarak okurla buluşturan Z Raporu dergisinin yazı işleri müdürlüğünü Semra Karabaş üstleniyor. Dergide sadece Türkiye'den değil dünyanın çeşitli ülkelerinden de bilim insanları ve araştırmacılar yazıyor, görüşlerini paylaşıyor. Başta Albayrak Grup CEO'su Prof. Ömer Bolat, Ali Saydam, Murat Yülek, Pierre Chiartano, İbrahim Acar, Mehmet Akif Soysal, Kadir Tuna, Mamdouh G. Salameh, Dimitrios Triantaphyllou, Obıyathulla Ismath Bacha, Robert M. Cutler, Ahmet Ulusoy, Cüneyt Paksoy gibi akademi dünyamızdan, gazetecilerden ve serbest yazarlardan oluşan daha pek çok sayıda uzmanın yazıları Z Raporu'nda yer buluyor.

Bizler de Z Raporu ailesi olarak, bugüne kadarki yayın hayatında dergimizi takip ederek desteğini esirgemeyen tüm okurlarımıza teşekkür ediyoruz.

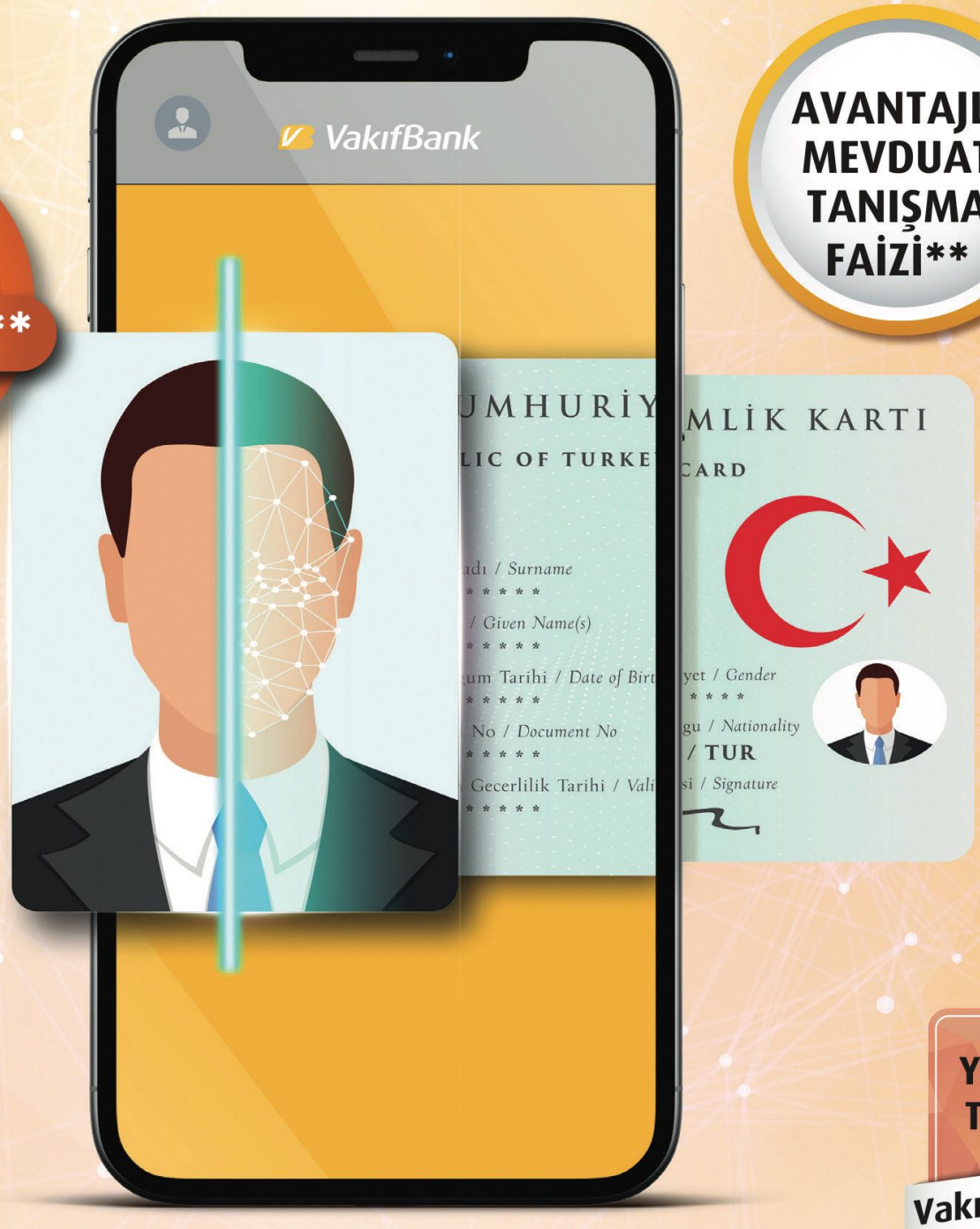
Yüz Tanıma Teknolojisi ile VakıfBanklı olmak çok kolay

Teknolojileriyle hayatı kolaylaştıran VakıfBank'tan bir yenilik daha.
Yüz Tanıma Teknolojisi sayesinde NFC ile kimliğinizi okutun, müşteri temsilcimizle görüntülü görüşmenizi yapın; şubeye gitmeden, evrak imzalamak için kurye beklemeden dilediğiniz yerden kolayca VakıfBanklı olun.*

VakıfBank, daima seninle.

Dijital Kanallarda 2023'e kadar **ücretsiz EFT/Havale****

AVANTAJLI MEVDUAT TANIŞMA FAİZİ**

Yüz Tanıma Teknolojisi
VakıfBank Dijital

*Cihazda NFC desteği olmadığında ya da Nüfus Cüzdanı ile başvuru yapıldığında başvuru süreci kurye ile devam edecektir.
**EFT/Havale masraf muafiyeti 31.12.2022 tarihine kadar sürecektir. Avantajlı Tanışma Hesabı'nı Mobil Bankacılık uygulamamızdan; Hesaplar - Vadeli - Hesap Aç - Avantajlı Vadeli Hesap menüsünden, İnternet Bankacılığı kanalında, Hesaplarım - Vadeli Hesaplarım-Vadeli Hesap Açma - Avantajlı Vadeli Hesap Açma menüsünden açabilirsiniz. Detaylı bilgi www.vakifbank.com.tr'de.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

/vakifbank

AYDAN KALAN

509

MİLYON DOLAR

YILIN İLK ÇEYREĞİNDE TÜRK START-UP'LARIN ALDIĞI YATIRIM MİKTARI

161

MİLYAR DOLAR

ÖZEL SEKTÖR UZUN VADELİ BORÇ MİKTARI

BU TARAFSIZ BİR DİL DEĞİL, TARAF TUTAN, İŞGALİN TARAFINI TUTAN BİR DİL

ABD TEMSİLCİLER MECLİSİ ÜYESİ ALEXANDRİA OCASİO-CORTEZ'İN BİDEN'IN İSRAİL'İN KENDİNİ SAVUNMA HAKKI VAR SÖZLERİNE YANITI.

79 MİLYAR TL

SALGININ BAŞINDAN BU YANA BÜTÇEDEN AYRILAN DESTEK MİKTARI

109 MİLYAR TL

2021 YIL SONUNA KADAR VERİLMESİ PLANLANAN DESTEK MİKTARI

YOKSUL ÜLKELERDEKİ SAĞLIK ÇALIŞANLARI DAHA AŞILANAMAMIŞKEN ZENGİN ÜLKELERDE ÇOCUKLARIN AŞILANMAYA BAŞLANMASI AHLAKİ ÇÖKÜŞTE GELDİĞİMİZ NOKTAYI GÖSTERİYOR.

DSÖ GENEL SEKRETERİ GHEBREYESUS'UN AŞILAMALAR İLE İLGİLİ ELEŞTİRİSİ.

%7.5

ÜCRETLİ ÇALIŞAN SAYISI YILLIK ARTIŞ ORANI

TEOS

Geçmişin İzlerini Gelecek Nesillere
Güvenle Aktarmak İçin.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Teos Antik Kenti Kazı Sponsoru

GÖSTER-GELER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER (MAYIS 2021)

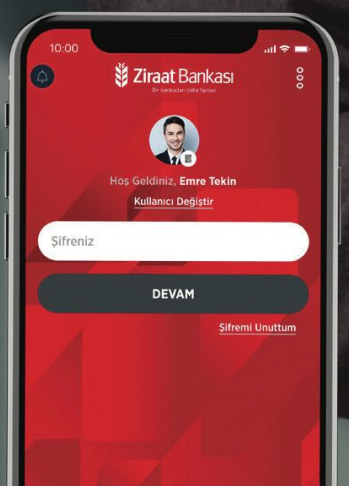
GÖSTERGE	SON AÇIKLANAN	BİR ÖNCEKİ AY	BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYI	DEĞERLENDİRME	
Sanayi üretimi (Yıllık değişim) (%)(Mart 2021)	16.6	8.9	-1.6	Sanayi üretimi Mart ayında geçen yılın baz etkisiyle %16,6 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi. Sanayi üretimi güçlü eğilimini sürdürüyor.	Kaynak: TÜİK
Kapasite kullanım oranı (%) (Mayıs 2021)	75.3	75.9	62.6	Kapasite Kullanım oranı Mayıs ayında bir önceki aya göre 0,6 puan azalış, geçen yıla göre ise baz etkisiyle 12,7 puan artış gösterdi. Böylece kapasite kullanım oranındaki artış Mayıs ayı itibarıyla hız kesmiş oldu.	Kaynak: TCMB
İşsizlik oranı (%) (Mart 2021)	13.1	13.2	13	İşsizlik oranı Mart ayında geçen yıla göre 0,1 puan artış, geçen aya göre ise 0,1 puan azalış gösterdi. İş feshi yasağı ve istihdam destekleriyle işsizlikte yatay seyir sürüyor.	Kaynak: TÜİK
TÜFE Yıllık değişim (%) (Nisan 2021)	17.14	16.19	10.94	TÜFE Nisan ayı itibarıyla geçen yıla göre 6,2 geçen aya göre 0,95 puan artışla 17,14 seviyesine yükseldi. Böylece TÜFE son 23 ayın en yüksek seviyesine ulaşmış oldu.	Kaynak: TÜİK
ÜFE Yıllık değişim (%) (Nisan 2021)	35.17	31.2	6.71	ÜFE Nisan ayında geçen yıla göre 28,4 puan bir önceki aya öre ise 3,97 puan artışla %35,17 seviyesine yükseldi. Üretici fiyatlarında, emtia ve hammadde fiyatlarındaki artış ve kurun yükselişi etkisini göstermeye devam ediyor.	
Ekonomik güven endeksi (Nisan 2021)	93.9	98.9	58.4	Ekonomik Güven Endeksi Nisan ayında 5 puan azalışla 93,9 seviyesine geriledi. Endeksteki düşüş, tüketici, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerindeki düşüşten kaynaklandı.	
İhracat (milyon dolar) (Nisan 2021)	18.766	18.985	8.978	İhracat, Nisan ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre % 109,02 artışla 18 milyar 766 milyon dolar seviyesine yükseldi.	
İthalat (milyon dolar) (Nisan 2021)	21.886	23.679	13.559	İthalat Nisan ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre % 61,41 artışla 21 milyar 886 milyon dolar oldu.	Kaynak: Ticaret Bakanlığı
Dış ticaret dengesi (milyon dolar) (Nisan 2021)	-3.120	-3.360	-4.581	Dış ticaret dengesi Nisan ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre ve geçtiğimiz aya göre düşüş göstermiştir. Nisan ayında dış ticaret açığı 3 milyar 120 milyon dolar seviyesine geriledi.	

HAYATA MOBİLDEN BAKANLARIN KUŞAĞI

Z MOBİL KUŞAĞI

Biz, 14 milyonluk Z Mobil Kuşağı'yız.

400'den fazla bankacılık işlemini dilediğimiz zaman dilediğimiz yerden Ziraat Mobil'le kolayca yapabiliriz.

Ziraat Mobil

Hemen indirin!

Google Play 'DEN ALIN

App Store'dan İndirin

Ziraat Bankası

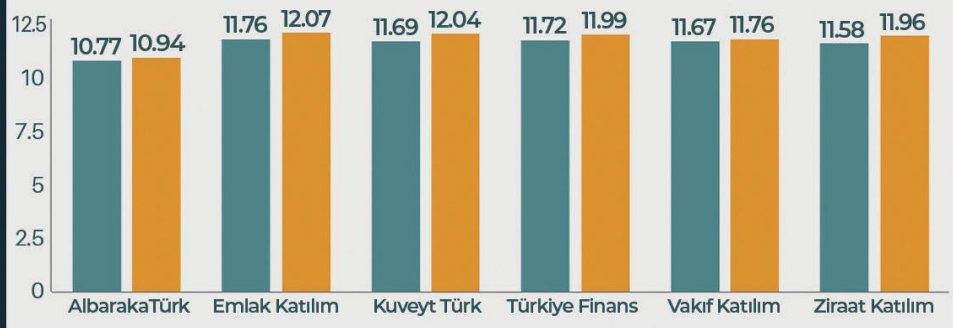
FİNANS

FAİZSİZ YATIRIM

Aylık Faizsiz Finansal Araçlar **Performans Bülteni**

26 Nisan - 25 Mayıs 2021

1 Ay Vadeli TL Katılma Hesapları

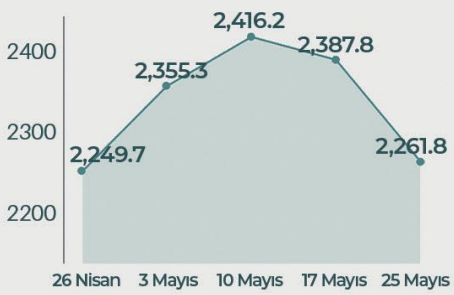
Aylık kâr payları, ₺ %80, € ve $ %50 paylaşım oranlarına göre tarafımızca hesaplanmıştır. Oranlar yıllıktır.

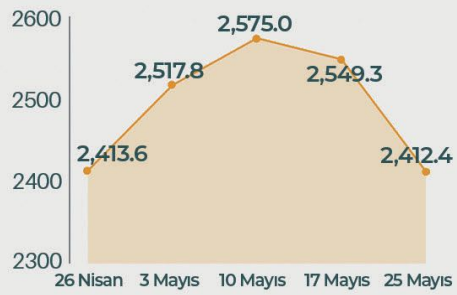
1 Ay Vadeli USD/EUR Katılma Hesapları

Yatırım tavsiyesi içermemektedir.

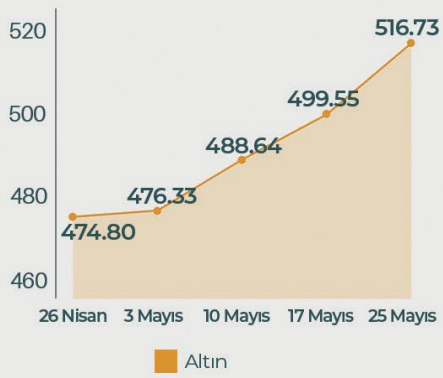
Katılım Endeksi 30-50

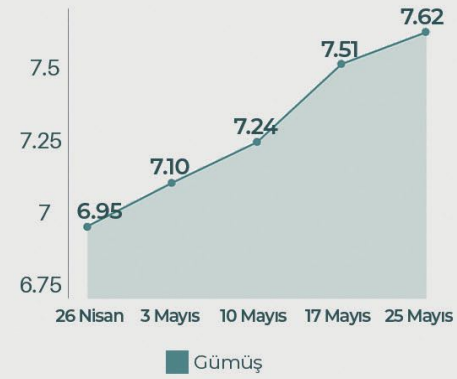

*Katılım 30 Aylık Değişimi **%0,54** - Katılım 50 Aylık Değişimi **-%0,05**

Altın ve Gümüş Gram/TL

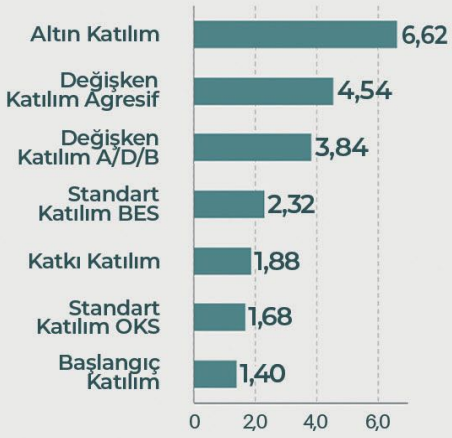

Mart - *26.04.2021*
ons **altın**
$1.779,20
▲ $26,25
ons gümüş

Nisan - *25.05.2021*
ons **altın**
$1.898,65
▲ $28,10
ons gümüş

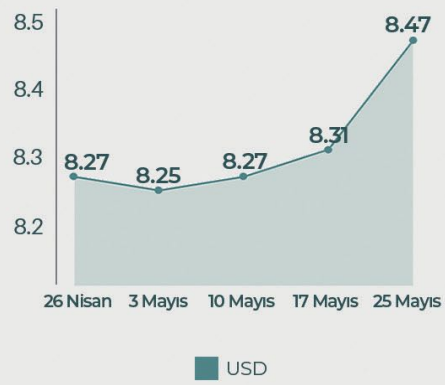
Yabancı para döviz, yatırım aracı olarak değil, **referans değer** olarak sunulmuştur.

Faizsiz Emeklilik Fonlarının Aylık % Getirileri

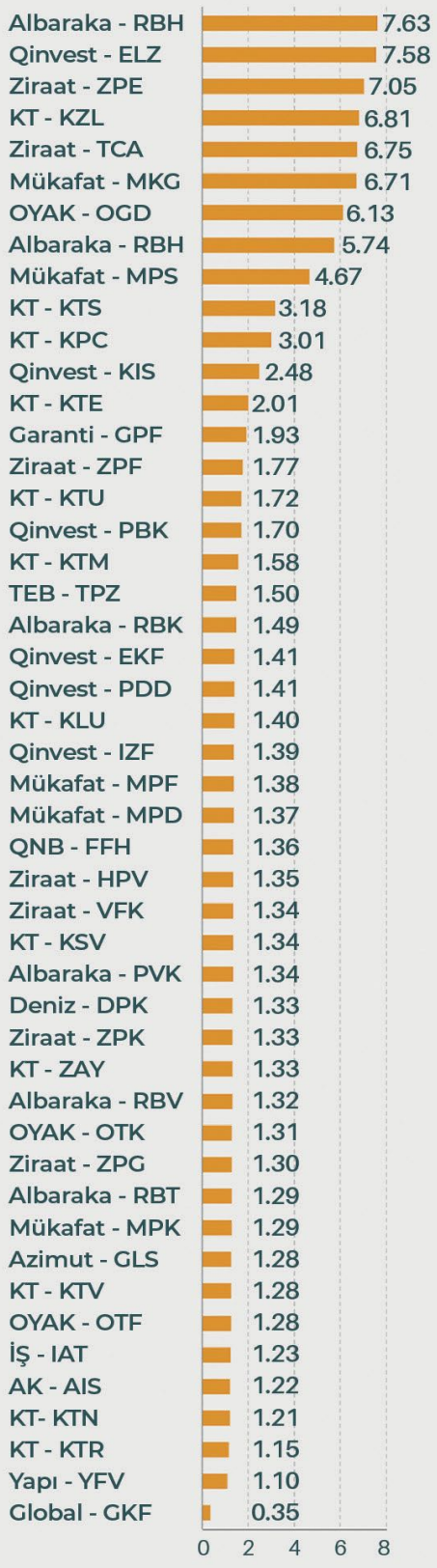
*A: Atak, D: Dinamik, B: Büyüme

Döviz

Portföy Yönetim Şirketlerinin Fonları - Aylık % Getirileri

/FaizsizYatirim

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Yönetim, Girişimcilik ve Liderlik Araştırma ve Uygulama Merkezi işbirliğiyle hazırlanmıştır.

İZU YÖNETİM, GİRİŞİMCİLİK VE LİDERLİK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ANADOLUJET

A TRADEMARK OF
TURKISH AIRLINES

ANKARA'DAN YURT DIŞI
UÇUŞ AĞIMIZ GENİŞLİYOR

anadolujet.com

DÜNYA TURU

MEHMET ALİ DOĞAN

ALMANYA

DÜNYA EKONOMİK FORUMU SİNGAPUR 2021 TOPLANTISI İPTAL EDİLDİ

Singapur'da 17-20 Ağustos'ta gerçekleştirilmesi planlanan Dünya Ekonomik Forumu (WEF) Yıllık Özel Toplantısı Kovid-19 salgınının devam etmesi nedeniyle iptal edildi. WEF iptal kararını; aşılamadaki farklı hızlar, Kovid-19'daki yeni varyantların ve seyahat etmedeki belirsizliklerin küresel bir toplantıyı imkânsız hale getirmesi nedeniyle aldığını açıkladı. Gelecek yıllık toplantının 2022'nin ilk yarısında yapılacağı belirtilen açıklamada, toplantının nihai yerinin ise henüz belirlenmediği bildirildi. WEF 2021 Yıllık Özel Toplantısı'nın önce 25-28 Mayıs'ta Singapur'da planladığı açıklanmış, daha sonra salgının gidişatının toplantının zamanlamasında değişiklik yapılmasını zorunlu hale getirdiği belirtilerek, tarih 17-20 Ağustos'a alınmıştı.

BİRLEŞİK KRALLIK

20 CM GENİŞLİĞİNDE MADENİ PARA ÜRETTİLER

Birleşik Kralık'ta bugüne kadarki en büyük madeni para üretildi. Tam 10 kilo ağırlığında 20 santimetre genişliğinde olan para ülkede bu özelliklere sahip olan, ilk para olma özelliğini taşıyor. Yaklaşık 115 bin lira değerindeki altın paranın üzerinde Kraliçe Elizabeth'in 10 canavarının figürleri yer alıyor. Bu canavarlar Elizabeth'in soyağacını temsil eden on hanedan heykeli olarak biliniyor. Bu heykeller 1953'te Kraliçenin taç giyme töreni için Westminster kilisesine konulmuştu.

İSKOÇYA

BAĞIMSIZLIK ÇOK DAHA YAKIN

İskoçya'da geçtiğimiz ay yapılan parlamento seçimlerinde ipi bağımsızlık yanlısı İskoç Ulusal Partisi göğüsledi. 64 sandalye ile zaferini ilan eden parti üst üste dördüncü kez zafer ilan ederken, parlamentoda bağımsızlık yanlıları çoğunluğu elde etmeyi başardı. İskoç Ulusal Partisi İskoçya'nın bağımsızlığı referandumunu yeniden gündeme getireceğini her fırsatta dile getirse de İngiltere Başbakanı Boris Johnson yeni bir referanduma sıcak bakmıyor.

DANİMARKA

ENERJİ İÇİN YAPAY ADA İNŞA EDECEK

Danimarka, Kuzey Denizi'nde ülkenin tüm elektrik ihtiyacını karşılayabilecek yapay ada inşa edecek. Dünyanın ilk enerji adası olacak projenin, 18 futbol sahası büyüklüğünde inşa edilmesi planlanıyor. Ülke tarihinin en büyük inşa projesi olacak ada, 210 milyar krona (28 milyar euro) mal olacak. Denize 50 mil uzaklıkta bulunan yapay adanın yarısının devlete, diğer yarısının da özel sektöre ait olacağı belirtiliyor. Proje, sadece Danimarka'ya değil, diğer komşu ülkelerin elektrik şebekelerine de elektrik sağlayacak.

AFGANİSTAN

ABD PERSONEL VE EKİPMANLARINI ÇEKİYOR

ABD Savunma Bakanlığı'nda (Pentagon) üst düzey bir yetkili, Afganistan'daki 100 civarınd personel ve ekipmanların çekilmeye başlandığını söyledi. Çekilmenin ilk aşaması olduğunu belirten yetkili, çekilen kişiler arasında askerlerin yanı sıra sivil Pentagon ve Dışişleri çalışanları ile sözleşmeli personelin de olduğunu kaydederek, "Dolayısıyla ilk başlarda daha çok sivil personelin çıktığını görüyor olacaksınız" diye konuştu. ABD yönetimi 29 Şubat 2020'de Taliban ile anlaşmaya varmış ve 1 Mayıs 2021'de Afganistan'dan tamamen çekilme taahhüdünde bulunmuştu. Ancak Başkan Joe Biden yönetimi 1 Mayıs'tan başlamak üzere 11 Eylül'e kadar tamamen çekilmiş olacaklarını açıklamıştı.

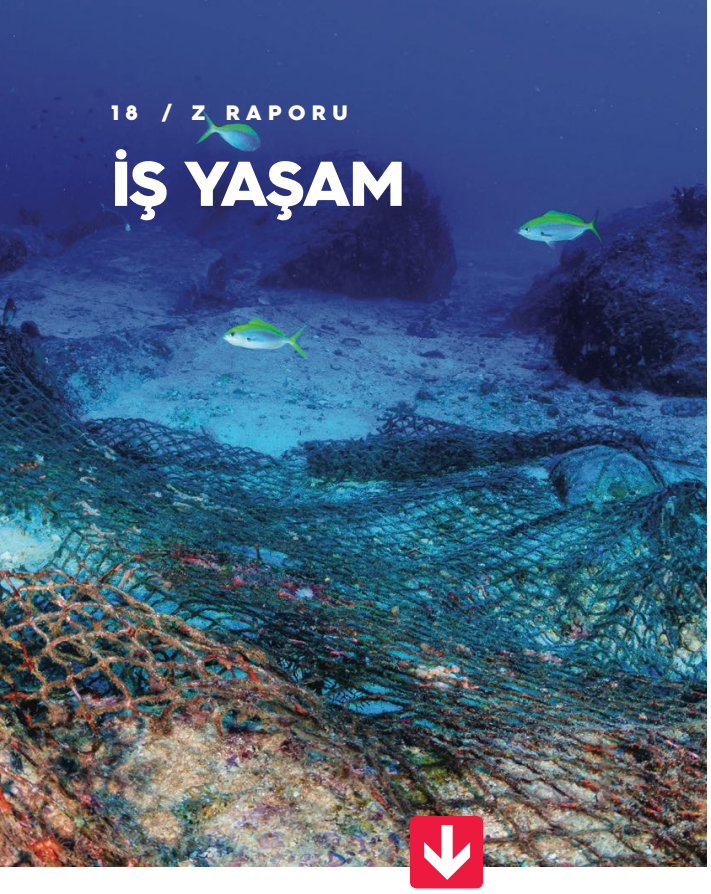

ABD

ÇİNLİ XİAOMİ YASAKLI ŞİRKETLER LİSTESİNDEN ÇIKIYOR

ABD'nin Çinli akıllı telefon üreticisi Xiaomi'yi yasaklı şirketler listesinden çıkaracağı belirtildi. ABD Savunma Bakanlığı mahkeme tutanaklarına göre yasaklı şirketler listesinden çıkarılan Çinli şirket, ABD'den tekrar yatırım alabilir hale gelecek. Bu yılın başında ABD Başkanı Donald Trump yönetimi Xiaomi'yi Çin ordusu ile bağlantılı şirket olarak sınıflandırmış ve şirketi ABD'den yatırım almasını engelleyen kara listeye eklemişti. Xiaomi Çin ordusu ile ilişkisi olduğu iddialarını reddetmiş ve bu kararı "yasa dışı ve anayasaya aykırı" olduğu gerekçesiyle mahkemeye taşımıştı.

İŞ YAŞAM

HAYALET AĞLAR BEYAZ EŞYA OLACAK

Her yıl 640 bin ton hayalet ağ denizlere terk ediliyor. Deniz yaşamının en büyük tehdit unsurlarından “hayalet ağlar”, Şenmak Makina Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Semerci’nin girişimleri ile Temmuz 2020’de başlayan Marmara Adaları Hayalet Ağlar Projesi ile geri dönüştürülerek ikincil plastik hammadde olarak ülke ekonomisine kazandırılacak. Marmara Adası Gündoğdu Köyü Kalkındırma ve Güzelleştirme Derneği’nin desteği ile, Şenmak Makina’nın sponsorluğunda, Balıkesir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından yürütülen projeye, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onay verdi. Hüseyin Semerci, “Marmara Adaları Yapay Resif Projemiz ile çıkaracağımız yaklaşık 40 bin metrekare ağ, bir geri dönüşüm tesisinde proses edilecek ve bir beyaz eşya üreticisinde işlenerek günlük yaşamımızın ayrılmaz parçaları olan beyaz eşyaya dönüşecek” diye konuştu. Denizlerde yıllarca sürüklenerek önüne gelen tüm canlıları katleden hayalet ağlar, deniz türlerinin popülasyonu için ciddi tehdit oluşturuyor, 100 metrelik hayalet ağ, en az 300 deniz canlısının ölümüne sebep oluyor.

SOCAR TÜRKİYE’NİN ALİAĞA’DAKİ ÜÇ TESİSİ “SIFIR ATIK BELGESİ” ALDI

SOCAR Türkiye’nin iştirakleri Petkim, STAR Rafineri ve SOCAR Türkiye Akaryakıt Depolama AŞ, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından “Sıfır Atık Belgesi” almaya hak kazandı. Açıklamada görüşlerine yer verilen SOCAR Türkiye Rafineri ve Petrokimya Başkanı Anar Mammadov, sürdürülebilirlik politikası çerçevesinde söz konusu 3 tesisin üretim birimleri için ortak bir atık yönetim sistemi kurduklarını ifade etti.

TRAFİKTE KÜÇÜK HATA YOKTUR PROJESİ 10 BİNLERCE KİŞİYE ULAŞTI

İstanbul Ticaret Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü arasında imzalanan “Trafikte Küçük Hata Yoktur” sosyal sorumluluk projesi protokolü kapsamında yapılan çalışmalarda on binlerce kişiye ulaşıldı. Proje kapsamında ilkokul çağındaki öğrencilere hem görsel hem işitsel bir eğitim yöntemi olarak tiyatro gösterileriyle trafik kurallarının öğretilmesi amaçlanıyor.

HUZUREVİ SAKİNLERİNE BAYRAM SÜRPRİZİ

Ramazan Bayramında Aras Kargo yöneticileri, pandemi kapsamında alınan önlemlere dikkat ederek, Darülaceze Başkanlığı, Antalya, Bursa ve Samsun illerindeki huzurevi sakinlerini ziyaret etti ve sosyal medya takipçilerinin tebrik mesajları ile birlikte sürpriz bayram hediyelerini ulaştırdı. Aras Kargo Genel Müdürü Utku Ayyarkın, “İzin alabildiğimiz şehirlerdeki huzurevlerini ziyaret ettik. Gelecek nesillere örnek olmak ve daha yaşanabilir bir dünya bırakmak en büyük gayemiz. Özellikle kamu yararı adına hayata geçirdiğimiz projelerimizde bizimle birlikte hareket eden tüm çalışma arkadaşlarımıza, bize destek olan diğer paydaşlarımıza ve güzel mesajlarıyla katılan herkese teşekkür ediyorum” dedi.

ATAMA

■ Sabancı Holding bünyesinde Strateji ve İş Geliştirme Bölüm Başkanlığı görevini yürüten Burak Orhun, 12 Mayıs 2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Sabancı Holding Yapı Malzemeleri Grup Başkanı olarak atandı. ■ JP Morgan’da iki Türk yönetici terfi aldı. Gökhan Özkan ve Banu Ulutunçel, JP Morgan’ın EMEA bölgesinden yönetici olarak terfi alan 52 isim arasına girdi. ■ DHL Express Türkiye’nin yeni CEO’su Mustafa Tonguç oldu. ■ MAPFRE Group çatısı altında faaliyet gösteren ve Türkiye’de asistans hizmetlerinin öncü şirketlerinden Tur Assist’in genel müdürlüğü görevine Nihal Asker getirildi. ■ Bosch Türkiye ve Orta Doğu Başkanlığı görevine 1 Ağustos 2021 tarihinden geçerli olmak üzere halen Bosch Macaristan’da Genel Müdür olarak görev yapan Daniel Korioth getirildi. ■ Securitas Türkiye İnsan Kaynakları Koordinatörlüğü’ne Öyküm Gülay getirildi.

MEMORIAL

KALP SAĞLIĞI MERKEZLERİ

KARDİYOLOJİ

GİRİŞİMSEL KARDİYOLOJİ

KALP VE DAMAR CERRAHİSİ

MİNİMAL İNVAZİV
(KÜÇÜK KESİ) CERRAHİSİ

ANJİYO

444 7 888

"Çünkü Sağlığınız Değerli"

TEKNO-LOJİ

IBM, DÜNYANIN İLK 2 NANOMETRELİK ÇİPİNİ GELİŞTİRDİ

Çip performansının ve enerji verimliliğinin yükseltilmesine ilişkin talep; özellikle hibrit bulut, yapay zeka ve Nesnelerin İnterneti (IoT) çağında artmaya devam ediyor. IBM, nano katman teknolojisiyle üretilen dünyanın ilk 2 nanometrelik çipini geliştirerek, yarı iletken tasarımında ve işlenmesinde büyük bir buluşa imza attı. Yarı iletkenler; bilgisayar donanımlarından iletişim cihazlarına, ulaşımdan kritik altyapılara kadar pek çok sistemde kritik rol oynuyor. IBM Research Kıdemli Başkan Yardımcısı ve Direktörü Darío Gil geliştirdikleri tasarımın günümüzdeki en gelişmiş 7 nanometrelik çiplere göre yüzde 45 daha yüksek performansa ulaşacağını ya da yüzde 75 daha az enerji tüketimi sağlayacağı söyledi. Geliştirilen 2 nanometrelik çip, cep telefonunun pil ömrünü dört katına çıkarıyor, veri merkezlerinin karbon ayak izini azaltıyor, dizüstü bilgisayar işlevlerini büyük ölçüde hızlandırıyor ve nesne algılama yanıtlama süresini hızlandırıyor.

EPSON'DAN SİNEMAYI EVE GETİREN TEKNOLOJİ

Pandemi döneminde evde daha fazla vakit geçiren tüketiciler daha büyük ekranda film ve oyun deneyimi istiyor. Bu beklentiye ise en iyi cevabı düz panel görüntüleme ürünlerine göre devasa boyutta görüntü sunabilen projeksiyonlar veriyor. Her kullanıcıya uygun boyut ve özellikte bir projeksiyon sunabilen Epson'un EH-TW740 ve EH-TW750 modelleri, 3LCD teknolojisiyle film meraklılarına 18 yıl boyunca Full HD kalitesiyle gün ışığında bile sinema keyfi yaşatabiliyor. Yaklaşık 10 metreye kadar etkileyici bir görüntü üretebilen bu Full HD 1080p projeksiyonlar, evde sinema ve oyun meraklıları için dev ekran deneyimi sunarken karavanları veya turistik tesisleri açık hava sinemasına çeviriyor.

MCDODO'DAN DİJİTAL GÖSTERGELİ HIZLI ŞARJ KABLOSU

Global mobil aksesuar markası Mcdodo, Türkiye'de ürün gamını genişleterek büyümeye devam ediyor. Mcdodo bu kez, dijital göstergeli PD hızlı şarj kablosuyla, sadece hız konusunda değil tasarımıyla da dikkat çeken dijital göstergeli PD hızlı şarj kablosunu beğeniye sundu. iPhone 12'yi 30 dakikada yüzde 60 şarj eden kablo, 1.2 m uzunluğuyla da ideal bir kullanım olanağı sunuyor.

SELİM, KELİME TANIMADA YÜZDE 97 BAŞARILI

Salgının etkisiyle 2020'de hız kazanan dijital dönüşüm, yapay zekâ destekli teknolojilerin yaygınlaşmasını da sağladı. Bu teknolojilerin ürünü olarak hayatımızdaki yerini alan akıllı sanal asistanlar, başta bankacılık olmak üzere pek çok sektörde kullanılıyor. Bu alanda geliştirilen başarılı bir proje de Kuveyt Türk Katılım Bankası ile yerli ses ve yapay zekâ teknolojileri şirketi Sestek'ten geldi. İki kurumun iş birliğiyle geliştirilen yerli Dijital Asistan Selim, son 12 ayda 2 milyondan fazla görüşmede 5,6 milyon soruyu cevaplandırdı. Sestek Kurucusu Prof. Dr. Levent Arslan, Selim'in hesap işlemleri, kart başvurusu, para transferi, döviz işlemleri ve şifre alma gibi pek çok işlemle ilgili ihtiyaca yanıt verirken, kelime tanımada yüzde 97 başarı elde ettiğini söyledi. Kuveyt Türk Dijital Bankacılık Grup Müdürü Dr. Okan Acar ise dijital asistanların, bankacılığın dijital dönüşümündeki rolünün arttığını ifade etti.

Türkiye'nin ASELSAN'ı Var

ASELSAN Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın bir kuruluşudur.

Güven Veren Teknoloji | aselsan

FİNANS

TEMASSIZ ÖDEME LİMİTİ 350 TL'YE YÜKSELTİLDİ

Kartlar ve mobil cihazlar üzerinden hiçbir temas gerektirmeden ödeme yapmaya imkan sunan temassız ödemelerde şifresiz işlem limiti 7 Mayıs itibarıyla 350 TL'ye çıkartıldı. Temassız ödemeler 350 TL'ye kadar şifresiz, bu tutar üzerindeki işlemler ise temassız ve şifreli olarak yapılacak. Bankalararası Kart Merkezi,(BKM) ödemelerin çok daha hızlı ve kolay yapılmasına olanak sağlayan temassız ödemelere gösterilen ilgi ve güvenin giderek arttığını ve güvenli olmasının yanı sıra kullanıcılara hijyenik bir ödeme deneyimi sunduğunu açıkladı. Günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelen temassız ödemelerde şifresiz işlem limiti 18 Mart 2020'de 120 TL'den 250 TL'ye yükseltilmişti.

AK PORTFÖY'DEN BÜYÜYEN ŞİRKETLERE 1 MİLYAR TL YATIRIM

Ak Portföy'ün kurduğu Girişim Sermayesi Yatırım Fonları (GSYF) üzerinden Türkiye'deki girişimlere yaptığı yatırımların bu yıl içerisinde 1 milyar TL'ye ulaşması hedefleniyor. Ak Portföy Genel Müdürü Mehmet Ali Ersarı, "Ak Portföy Girişim Sermayesi Yatırım Fonları, yenilenebilir enerji, nesnelerin interneti, sağlık ve yeni teknolojiler alanlarında ihracat odaklı ve yenilikçi şirketlere yatırımlarını sürdürerek tasarruf sahiplerine büyüme potansiyeli oldukça yüksek olan bu şirketlere yatırım yapma imkanı sağlıyor" dedi söyledi.

BU YIL 127 KADIN KOOPERATİFİNİN 140 PROJESİNE HİBE DESTEĞİ SAĞLANACAK

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında bu yıl toplam 57 ilde faaliyet gösteren 127 kadın kooperatifinin 140 projesine hibe desteği sağlayacaklarını bildirdi. Bakan Muş, "Toplam tutarı 16 milyon 690 bin lira olan bu projelere Bakanlığımızca sağlanacak hibe destek tutarı 12 milyon 590 bin lira düzeyinde" dedi.

AVRUPA'DA YILIN İSLAMİ FİNANSMAN İŞLEMİ ÖDÜLÜ TSKB'NİN

TSKB, Zorlu Enerji adına oluşturduğu 450 milyon TL'lik Sukuk İhraç Programı çerçevesinde gerçekleştirdiği 50 milyon TL'lik Sürdürülebilir Kira Sertifikası (Sukuk) ihracıyla, The Banker Dergisi'nin "Avrupa'da Yılın İslami Finansman İşlemi" kategorisinde birincilik ödülüne layık görüldü. Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği'nin (ICMA-International Capital Markets Association) 4 temel standardına uyumlu bir çerçevede sürdürülebilir altyapı ve temiz ulaşım gibi hedefleri içermesi sayesinde daha önce yapılmış olan sınırlı sayıdaki Yeşil Sukuk ihracındaki yenilenebilir enerji ile bağlantılı hedeflerin ötesine geçen bu işlem hem Türkiye'de hem de dünyada bir ilk olma niteliği taşıyor. TSKB Genel Müdürü Ece Börü, "Sürdürülebilir Kira Sertifikası ihracına, geçtiğimiz günlerde başarıyla tamamladığımız BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları odaklı SKA Kira Sertifikasını da ekleyerek bu alandaki yenilikçi yaklaşımımızı bir adım öteye taşıdık" diye konuştu.

KISA KISA

- Tarım ve KOBİ bankacılığında 67 yıllık köklü tecrübeye sahip Şekerbank, dijital bankacılık yatırımlarında da üretimi desteklemeyi önceliklendirerek esnaf, çiftçi ve KOBİ'lere özel birçok ilki barındıran mobil, web ve tablet bankacılığı çözümlerini üretenlerin hizmetine sundu.
- Kuveyt Türk, "değerlerimizle büyüyoruz" yaklaşımı kapsamında hazırladığı blog sayfasını hizmete sundu.
- Garanti BBVA, tasarım dünyasının saygın ödüllerinden iF Tasarım Ödülleri'nde (iF Design Award) Garanti BBVA Mobil ile "İletişim Tasarımı" kategorisinde ödül kazandı.
- İklim değişikliği ile mücadele ve uyumu stratejik odakları arasında konumlandıran Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), Türkiye'de, İklimle Bağlantılı Finansal Beyanlar Görev Gücü'nü (TCFD) destekleyen lider kurumlardan biri olarak, ilk İklim Riskleri Raporu'nu yayımladı.

Biz TÜRKİYE İçin Çalışıyoruz...

- Çevreyle ilgili yasa ve yönetmelik hükümlerine bağlı kalarak, mevzuatlarda yapılan değişikliklere uyum sağlıyoruz,
- Çevresel amaçları ve hedeflerimizi sürekli geliştiriyor ve iyileştiriyoruz,
- Şirket çalışanlarımızı, müteahhitlerimizi ve tedarikçilerimizi Çevre Politikasına uymaları konusunda bilinçlendiriyor ve bunun için gerekli eğitimleri sağlıyoruz,
- Çevresel faktörleri ve riskleri tanımlıyor, değerlendiren ve etkin bir şekilde kontrol eden bir çevre yönetim sistemini oluşturuyor ve uyguluyoruz,
- Atıkların azaltımı, tekrar kullanımı ve geri kazanımı için çalışmalar yapıyoruz,
- Etkin karar ve önlemler alabilmek amacıyla çevresel konular ve sosyal etkiler hakkında yöre halkı ve ilgili taraflar ile açık bir iletişim kuruyoruz,
- Verimlilik artışını ve yeni teknoloji kullanımını teşvik ile enerji, su ve doğal kaynakların tasarrufunu sağlıyoruz,
- Madencilik faaliyetleri sırasında ve sonrasında arazilerin doğaya yeniden kazandırılma çalışmalarını yürütüyoruz,
- Tedarik zincirinde kullanılan malzemenin ve alınan hizmetlerin Çevre Politikasına uygun olmasını sağlıyoruz,
- Çevresel performansı şeffaf bir şekilde kamuya aktarma yükümlülüğünü sergiliyoruz.

Milli Ekonomiye Katkı Sağlıyoruz

KOZA
ALTIN İŞLETMELERİ

KÜRESEL EKONOMİ

ABD EKONOMİSİ 2021'İN İLK ÇEYREĞİNDE YÜZDE 6,4 ORANINDA BÜYÜDÜ

ABD Ticaret Bakanlığı, yılın ilk çeyreğine ait verileri yayınladı. Buna göre, yıllık gayrisafi yurtiçi hasıla artışı yüzde 6,4 olarak belirlendi, ülkede ekonomik büyüme yılın ilk çeyreğinde hız kazandı. Bu rakam, 2003 yılının dördüncü çeyreğinde gerçekleşen yüzde 4,3 artıştan bu yana en hızlı artış olarak kayıtlara geçti. Büyüme artışında ekonomik teşvik paketleri etkili oldu. Eski ABD Başkanı Donald Trump döneminde 3 trilyon dolarlık ekonomik teşvik paketi açıklandı, geçen aralık ayında da 900 milyar dolarlık ek mali destek verildi. ABD Başkanı Joe Biden'in 1,9 trilyon dolarlık teşvik paketi de Mart ayında onaylandı. Amerikalılar'a nakit desteği ve işsizlik maaşının yanı sıra, küçük işletmelere de mali destek sunuldu.

AMAZON SAHTECİLİĞE KARŞI

Amazon, sitede yapılan sahte ürün satışlarıyla mücadele kapsamında 700 milyon dolar değerinde yatırım harcaması yaptı. Şirket tarafından yapılan açıklamada, Amazon sahte ürün sayısını sıfıra indirmek ve marka değerini korumak için çalışmalar yapıyor dendi. Bu alanda 10 bin kişi çalışırken, harcanan para yapay zeka teknolojilerinin geliştirilmesi alanında harcandı. Bu süreçte yeni satıcı hesabı oluşturmaya çalışanların sadece yüzde 6'sı Amazon testlerini geçmeyi başardı. Tüm bunların yanı sıra 2 milyon sahte ürün pazara girmeden engellenip imha edildi. 7 binden fazla küçük işletme ise e-ticaret sektörüne başarıyla atılıp geniş pazarlara ulaşmayı başardı. Ayrıca sahtecilik yapan kişilerin hukukî alanda yargılaması adına Amazon Sahtecilik Suç Ünitesi kuruldu.

NESTLE'DEN VİTAMİN MARKALARINA 5,75 MİLYAR DOLAR

İsviçreli şirket Nestle SA, ABD merkezli vitamin ve besin takviyesi şirketi The Bountiful Company'nin ana markalarını 5,75 milyar dolara satın aldı. Nature's Bounty, Solgar, Osteo Bi-Flex ve Puritan's Pride markalarını bünyesine katan Nestle SA, vitamin, mineraller ve besin takviyesi alanında dünya lideri konumuna geçti. Nestle Health Science İcra Kurulu Başkanı Greg Behar, "Gerçekleştirilen satın alma bu yıl besin takviyelerinden elde edilen e-ticaret gelirini ikiye katlayarak yaklaşık 1 milyar dolara ulaşmalı" diye konuştu. Nestle SA'nın İcra Kurulu Başkanı Mark Schneider 2017'de göreve geldiği ilk yıl, şirketin Atrium Innovations Inc.'i 2,3 milyar dolara satın almasıyla vitamin ve besin takviyeleri alanına adım atmıştı.

RUSYA SERADA SEBZE ÜRETİMİNİ YÜZDE 40,5 ARTIRDI

Rusya'da serada sebze üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 40,5 oranında arttı. Rus çiftçiler, yıl başından bu yana kışlık seralarda 423 bin ton sebze ve yeşil ürün yetiştirdi. Bu oran 2020'nin aynı döneminde 301 bin ton olarak gerçekleşmişti. Bu yıl özellikle örtü altı salatalık hasadı yüzde 28,2 artışla 271 bin ton, domates hasadı ise yüzde 72,3 artışla 142,7 bin ton olarak gerçekleşti. Rusya Tarım Bakanlığı, artış eğilimin devam edeceğini ve kışlık seralardaki hasatın 1,4 milyon tonu aşacağı beklentisi içinde olduklarını açıkladı.

GELECEĞİNE

GÜÇ KAT

T129 ATAK

TAARRUZ VE TAKTİK
KEŞİF HELİKOPTERİ

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.
TSKGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSB'nin İştirakidir.
tusas.com

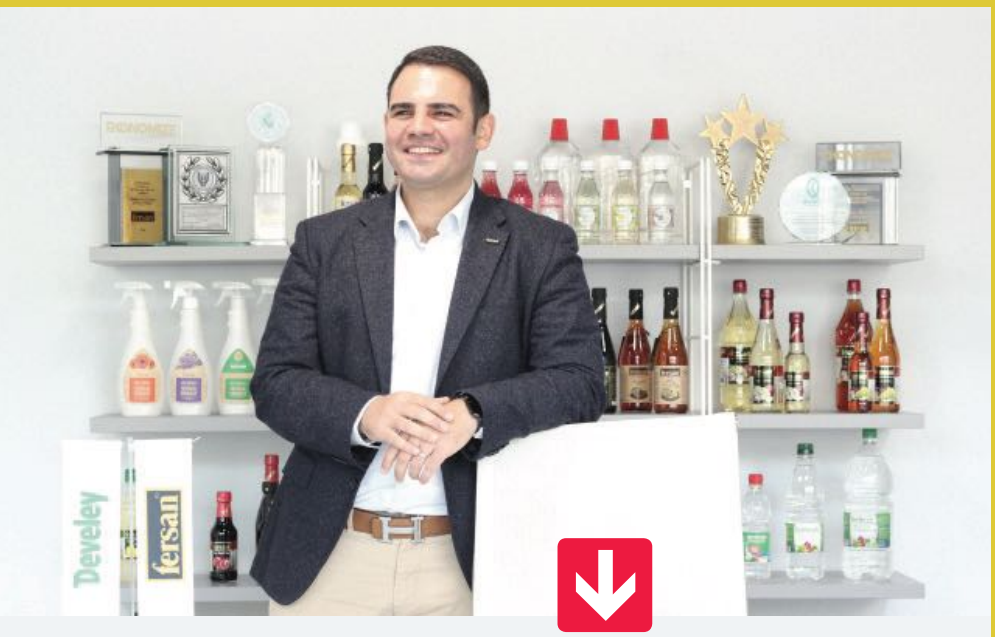
TURKISH AEROSPACE

ŞİRKET

GÜNEY KORE HELİKOPTERLERİNE TÜRK DAMGASI

Güney Kore genel maksat helikopterinin en önemli bölümlerinden birisi olan orta gövde (center fuselage) montajı Türkiye'de yapılıyor. Bu kapsamda Coşkunöz Savunma ve Havacılık (CSH) tarafından üretilen 26'ncı helikopter orta gövdesi Güney Kore'ye teslim edildi. Güney Kore merkezli Korean Aerospace Industries (KAI) ile 60 Kore Genel Maksat Helikopteri'nin (KUH Surion) orta gövde montajı için 2015'te anlaşma imzaladıklarını söyleyen Coşkunöz Holding CEO'su Erdem Acay, bu çerçevede üretim ve sevkiyatların planlandığı şekilde ilerlediğini, 2026'ya kadar da teslimatların devam edeceğini söyledi. Güney Kore'nin kritik projeleri arasında yer alan genel maksat helikopterinin savunmadan sivil havacılığa kadar farklı alanlarda önemli görev alması bekleniyor.

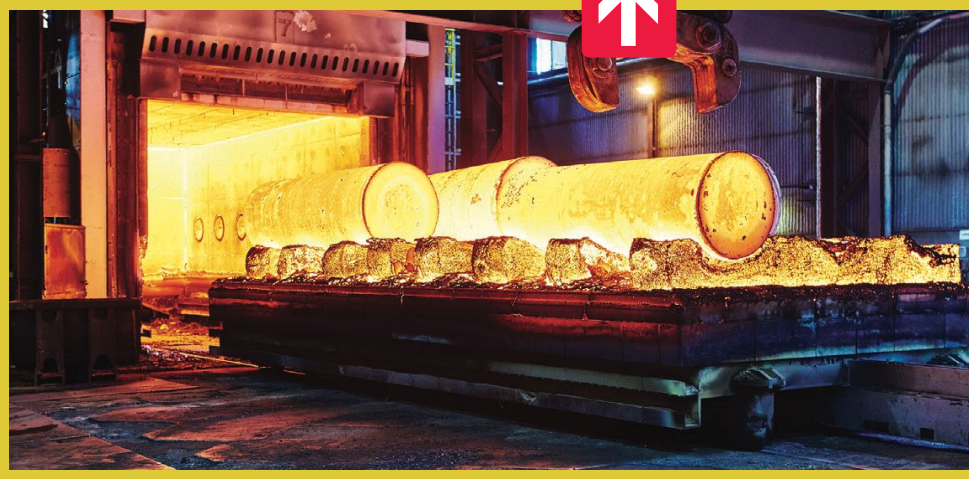

FERSAN ORKA SİRKE'Yİ SATIN ALDI

Sirke üreticisi Fersan, 2010 yılında Manisa'nın Turgutlu ilçesinde kurulan Orka Sirke'yi satın aldı. Arazi, makine, ekipmanlar ve Orka Sirke marka kullanım hakkını bünyesine katan Fersan, aynı zamanda 2 dönümü kapalı toplam 5 dönüm arazi ile üretim kapasitesinde de artış sağladı. Fersan Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Gürhan Güven, "Yeni yatırımımızla hem istihdamda hem de kapasitemizdeki artışla birlikte ülke ekonomisine de katkı sağlayacağız" dedi.

ISIL İŞLEM SEKTÖRÜNDEKİ ÜÇ ŞİRKET ALPHA MARKASI ALTINDA BİRLEŞTİ

Savunma sanayinden havacılığa, beyaz eşyadan otomotive kadar pek çok alanın üretim aşamasında kullanılan yüksek teknolojili ısıl işlem sektöründe faaliyet gösteren 3 büyük Türk firması, pandemi koşullarına rağmen birleşerek yeni yatırımlarla Alpha Metalurji markasını oluşturdu. Alpha Metalurji, birleşme sonrası sektöründe Türk sermayeli en büyük şirket olurken; euro bazında yüzde 3 büyüyen sektörün beş katı büyüyerek 10 milyon euro ciroya ulaşmayı hedefliyor. Aynı zamanda Metal IsılİşlemSanayicileri (MISAD) Yönetim Kurulu Başkanı da olan İSO Meclis Üyesi ve AlphaMetalurji Yönetim Kurulu Başkanı Koray Yavuz, "Birleşme sonrası, sektörün beş katı oranında yaklaşık yüzde 15 büyüyeceğiz. Yaklaşık 200 çalışanımız ve 8 ayrı tesisimizle Türkiye'nin en büyük ticari ısıl işlem şirketi olduk. Hedefimiz, tüm dünyada hızla büyüyen sektörde yeni bir dünya markası yaratmak" dedi.

BİOTREND, ATIKLARDAN YÜZ BİNLERCE HANEYE "TEMİZ ENERJİ" SAĞLAYACAK

Doğanlar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan, enerjide faaliyet gösterdiği Biotrend markasıyla Türkiye'deki evsel atıkların yüzde 20'sini, yer üstü ve yer altı sularına karışmadan önce temiz enerji ve ısıya dönüştürdüklerini söyledi. Davut Doğan, "Bu yıl 6 yeni tesisimizle 11 ilde 18 tesise ulaşacak; evsel, tarımsal ve ormansal atıkları elektriğe dönüştürerek yüz binlerce hanenin enerji ihtiyacını karşılayacağız. İstihdamımız 293'ten 450'ye çıkacak. 'Çöpten elektriğe, elektrikten geleceğe' sloganıyla tesislerimizde ortalama 4,4 milyon ton atık bertaraf ediyor, dünyadaki karbon salınımının azalmasına milyonda 2,3 katkı sağlıyoruz" dedi. Türkiye'de atık miktarının yeteri kadar işlenemediğinin altını çizen Davut Doğan, biyokütle açısından sahip olduğumuz potansiyeli "milli servet" olarak tanımladı.

YÜKSEK KALİTE DÜŞÜK FİYAT

BİM

bimturkiye

www.bim.com.tr

ŞİRKET

ALBAYRAK GRUBU'NDAN AZERBAYCAN'DA PROJE ATAĞI

Albayrak Grubu işgalden kurtarılan Karabağ için devreye girdi. Bakü'ye giden Albayrak Yönetim Kurulu üyeleri Mustafa Albayrak ve İbrahim Karaca ve beraberindeki heyet, Azerbaycan Ekonomi Bakanı Mikayıl Cabbarov'la bir araya geldi. Görüşmede Ermenistan'ın işgalinden kurtarılan bölgelerin yeniden inşası, sanayi, tarım, geri dönüşüm ve liman yatırımları konusunda karşılıklı iş birliği konusunda mutabık kalındı. Grubun yurt içi ve yurt dışındaki yatırımlarıyla ilgili sunum gerçekleştiren heyet, Azerbaycan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Geliştirme Ajansı Başkanı Orhan Memmedov ve Azerbaycan Medya Kalkınma Ajansı Direktörü Ahmet İsmayılov ile de görüştü. Bu arada Albayrak Medya Grubu ile Azerbaycan Trend Haber Ajansı ortak medya platformu hayata geçirildi. Turkic. World ismi verilen dijital projenin Bakü'de tanıtımı düzenlendi. Tanıtım toplantısına Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Cahit Bağcı ile beraber Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Kırgızistan'ın Bakü büyükelçileri; Azerbaycan Medya Kalkınma Ajansı Direktörü Ahmet İsmayılov, Albayrak Medya Dijital Genel Müdürü Ömer Karaca, Azerbaycanlı milletvekilleri ve medya yöneticileri katıldı.

ASELSAN'IN MİKRO İNSANSIZ HAVA ARACI SAKA KANATLANDI

Keşif ve gözetleme amacıyla geliştirilen Saka'nın uçuş testleri başarıyla gerçekleştirildi. ASELSAN çeşitli otonomi kabiliyetleri olan, ihtiyaca göre özelleştirilebilen, elektronik harp tehditlerine karşı dirençli, sürü İHA altyapısına sahip 500 gramdan hafif Saka insansız hava aracını yıl sonunda göreve hazır hale getirmeyi amaçlıyor.

THY, GÖKYÜZÜNDE 88. YAŞINI KUTLUYOR

Türkiye'nin bayrak taşıyıcısı Türk Hava Yolları (THY) gökyüzünde 88. yaşını kutluyor. THY Basın müşavirliğinden yapılan açıklamaya göre, ay yıldızlı bayrağı ilk kez 1933 yılında, toplam 23 koltuk kapasitesine sahip 5 uçaklık filosuyla taşımaya başlayan küresel marka, bugün 365 uçaklık modern bir filoya ve 127 ülkeyi kapsayan rakipsiz bir uçuş ağına sahip oldu. THY Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Başkanı İlker Aycı, "Havacılık sektörünün üzerine kara bulut gibi çöken pandemi sürecini atlattığımızda, milletimizden ve ülkemizden aldığımız enerjiyle endüstrideki payımızı artırmaya devam edeceğiz" diye konuştu.

BALPARMAK ARICILIK AKADEMİSİ İLE İSTANBUL İLİ ARI YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ İSTANBUL'A YENİ ARICILAR KAZANDIRDI

Balparmak ve İstanbul İli Arı Yetiştiricileri Birliği iş birliği çerçevesinde hayata geçirilen "Sürdürülebilir Arıcılık, Katma Değerli ve Verimli Arı ürünleri Üretim Projesi" ile İstanbul'a yeni arıcılar kazandırıldı. Balparmak Kampüsü'nde ve Birliğin Aydos'taki arılığında teorik ve uygulamalı arı sütü eğitimine katılan 8'i kadın olmak üzere toplam 30 arıcı sertifikalarını teslim aldı.

GAZZE için HAREKETE GEÇ!

İşgalci İsrail'in saldırıları karşısında direnen
Gazzeli kardeşlerimize acil yardım ulaştırıyoruz.

- Nakdi Yardım
- Mazot Desteği
- Gıda Yardımı
- İlaç Desteği

İNSANA DEĞER VEREN DERNEKLER FEDERASYONU

SEN DE DESTEK OL!

ONLINE BAĞIŞ iddef.org

SEKTÖREL

MEDİPOL, PATENT ARTIŞINDA İKİNCİ SIRAYA YERLEŞTİ

EĞİTİM

İstanbul Medipol Üniversitesi, hem patent başvurularında en yüksek artışı gerçekleştiren hem de patent portföyünü en yüksek şekilde büyüten ikinci üniversite oldu. İstanbul Medipol Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Ömer Ceran, "Salgın döneminde sağlık teknolojilerinde yerli sanayinin hayati öneme sahip olduğunu bir kere daha gördük. Patentini aldığımız buluşlarımızın endüstride kullanılması için yoğun çalışmalar yürütüyoruz. Özellikle sağlık ve haberleşme alanındaki patentlerimiz, yerli sanayimizin gelişmesine olumlu katkılar sunacaktır" açıklamasında bulundu.

FİNANS

KADINLARDA EĞİTİM SÜRESİ ARTTIKÇA TASARRUF ORANI DA ARTIYOR

ING'nin "Türkiye'nin Tasarruf Eğilimleri Araştırması" verilerinin kullanıldığı araştırmada, eğitimin tasarruf ve finansal davranışlar üzerine etkisi incelendi. Araştırmaya göre, eğitimin 1 yıl artması, kadınlarda tasarruf etme olasılığının yaklaşık yüzde 5 oranında yükselmesini sağlıyor. ING Türkiye Bireysel Bankacılık Genel Müdür Yardımcısı Ozan Kırmızı, "Türkiye'nin Tasarruf Eğilimleri Araştırması verilerimiz ile bu akademik çalışmaya katkı sağlamaktan dolayı mutluluk duyuyoruz. Hem araştırmalarımız hem de yenilikçi ürün ve hizmetlerimizle tasarrufu desteklemeye devam edeceğiz" diye konuştu.

UZAKTAN MÜŞTERİ EDİNİM SİSTEMİ BAŞLADI

Koronavirüs salgını ile birlikte ülkemizde başlayan dijitalleşme süreçlerindeki ivme artışı, şimdi finans ve bankacılık sektöründe de yansıma buldu. 1 Nisan 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na ait "Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik" kapsamında uzaktan müşteri edinme süreci resmileşmiş oldu. 1 Mayıs'tan itibaren uygulanan uzaktan müşteri edinim sistemi ile artık tüketiciler bir bankanın müşterisi olmak için banka şubesine gitmek zorunda kalmayacak ve uzaktan kimlik doğrulaması ile 10 dakika içinde istediği bankanın müşterisi olabilecek. HangiKredi CEO'su Oray Durmazoğlu, bu sistemin tüketicilere zaman tasarrufu, bankalara ise yeni müşteri kazanımında kolaylık sağlayacağını söyledi.

BANKACILIK

SERMAYE PİYASALARI

HALKA ARZLARDA İLK ÇEYREKTE 20 YILIN REKORU KIRILDI

Uluslararası denetim ve danışmanlık şirketi EY (Ernst & Young), Global Halka Arz Trendleri 2021 Raporu'nun birinci çeyrek dönem sonuçlarını açıkladı. 2021 yılının ilk çeyrek döneminde gerçekleştirilen halka arz işlemi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 85 artış göstererek 430 oldu, halka arz işlemiyle 105,6 milyar dolar gelir elde edildi. Böylece dünya genelinde işlem sayısı ve halka arzlar yoluyla elde edilen gelirler bakımından son 20 yılın en yüksek performansı yakalandı. Rapora göre küresel halka arzlardaki bu hareketlilik, likidite bolluğu ve pandemi döneminde ortaya çıkan yeni fırsatlardan kaynaklanıyor. Halka arz piyasalarının belirsizliklerden etkilenebiileceğini söyleyen EY Türkiye Ülke Başkanı Metin Canoğulları, "Şirketlerin koşullar uygunken piyasaya erişim sağlamaya güçlü şekilde hazır olmaları gerekiyor" diye konuştu. Öte yandan Borsa İstanbul da halka arzda TL bazında tarihi rekor kırıldı. 11 şirket 6.6 milyarlık halka arza imza attı. Bu yıl 40'a yakın şirketin 25 milyar TL'nin üzerinde halka arz gerçekleştirmesi bekleniyor. Halka arz edilen şirket sayısında ise 4 ayda 7 yılın rekoru kırıldı.

105.6

MİLYAR DOLAR

2021'NİN İLK ÇEYREĞİNDE DÜNYADA HALKA ARZLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

AÇIĞA SATIŞ *nedir?*

Sahip olunmayan sermaye piyasası araçlarının satılması veya satışına ilişkin emrin verilmesidir.

www.borsaistanbul.com

/ borsaistanbul

BORSA İSTANBUL

TEK SAYFA

START-UP'LARA YAPILAN YATIRIM TUTARI İLK 3 AYDA GEÇEN YILIN TOPLAMINI GEÇTİ. TÜRKİYE GİRİŞİM EKOSİSTEMİ YILIN İLK ÇEYREĞİNDE 508.5 MİLYON DOLAR YATIRIM HACMİNE SAHİP 60 İŞLEMLE, 2020 YILINDAKİ TOPLAM YATIRIM TUTARININ 3,5 KATINDAN FAZLASINA ERİŞEREK TÜM ZAMANLARIN EN YÜKSEK YATIRIM MİKTARINA ULAŞTI.

Start-up'lardan 3 ayda 3 kat performans

2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin üçüncüsü yayınlanan KPMG Türkiye, 212 iş birliği ile hazırlanan Türkiye Start-up Yatırımları Raporu ile StartupCentrum tarafından hazırlanan 2021 yılı 1. Çeyrek Türkiye Startup Ekosistemi Yatırım Raporu, pandeminin olumsuz etkilerine rağmen Türkiye'de start-up yatırımları ciddi anlamda artış gösterdi.

Girişim ekosisteminin 2021'in ilk çeyreğindeki performansını ortaya koyan Türkiye Start-up Yatırımları Raporu'na göre, Türk start-up'lar 60 işlemle, 2020 yılındaki toplam yatırım tutarının 3,5 katından fazlasına erişerek tüm zamanların en yüksek yatırım miktarına ulaştı, toplamda 508,5 milyon dolar yatırım aldı.

StartupCentrum verileri de 1 Ocak 2021 ile 31 Mart 2021 tarihleri arasında Türkiye startup ekosisteminde 520 milyon dolar yatırım yapıldığını ortaya koydu. 2021'in ilk çeyreğinde yapılan yatırım miktarı 2020 yılının tamamında yapılan toplam yatırım miktarı 3 katına ulaştı.

OYUN SEKTÖRÜ POPÜLER

■ Getir, Ocak 2021'de Cranckstart Vakfı önderliğindeki B Serisi turunda 128 milyon dolar ve Mart 2021'de dünyaca ünlü Sequoia Capital ve Tiger Global Management liderliğindeki C Serisi'nde 300 milyon dolar topladı. Toplam 428 milyon dolarlık bu iki işlem, Türkiye'deki girişim yatırımlarının yüzde 84'ünü oluşturdu. 2,6 milyar dolar değerlemeye ulaşan Getir, en çok yatırım yapılan Türk şirketi ünvanını alarak unicorn oldu.

■ 2021'in ilk çeyreğinde en fazla yatırım çeken ana Getir işlemlerinin de etkisiyle teslimat&lojistik olurken, en çok işlemin gerçekleştiği dikeyler ise oyun, fintech, medya ve SaaS (hizmet olarak yazılım) oldu.

■ İlk çeyrekte gerçekleşen 10 işlemden üçü oyun sektöründe yapıldı. Dream Games, Şubat 2021'de İngiltere ve ABD merkezli kurumsal yatırımcılardan gelen 50 milyon dolarlık Seri A yatırımı topladı.

■ Satın almada mega çıkışlar olmasa da işlem hacmine göre en büyük 10 işlemden dördü satın alma tarafında gerçekleşti. Bu çeyrekte gerçekleşen en büyük satın alma işlemi medya şirketi BluTV'nin yüzde 35,09'luk hissesinin, Discovery Communications Europe tarafından 20 milyon dolara satın alınması oldu.

■ Türkiye, işlem hacmi büyüklüğü açısından Avrupa'da 10'uncu, MENA (Orta Doğu ve Kuzey Afrika) bölgesinde ise ikinci sırada yer aldı. Ayrıca İstanbul, işlem hacmi büyüklüğüne göre Avrupa şehirleri arasında yedinci sırada yer aldı.

■ Başlangıç seviye işlemleri, 2021 yılının ilk çeyreğinde 54 işlem sayısı ile ekosisteme hakim oldu. Öte yandan geç dönem VC işlemleri, Getir işleminin etkisiyle işlem hacmini sıralamasında ilk sırada yer aldı.

TÜRKİYE'NİN 81 İLİNDE HER İLÇESİNDE

A-101 HARCA HARCA BİTMEZ

A-101 HARCA HARCA BİTMEZ

PANDEMİNİN KOBİ'LER ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ AZALTMAK AMACIYLA KOSGEB ARACILIĞIYLA VERİLECEK, 5 MİLYAR TL BÜTÇELİ YENİ DESTEK PROGRAMI AÇIKLANDI. BUNA GÖRE, MİKRO ÖLÇEKLİ İŞLETMELERE 30, KÜÇÜK İŞLETMELERE 75 BİN TL ÜST LİMİTLİ, 3 YIL GERİ ÖDEMESİZ VE FAİZSİZ DESTEK VERİLECEK. PROGRAMDAN YAKLAŞIK 130 BİN İŞLETMENİN YARARLANMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

KOSGEB'den KOBİ'lere bir destek daha

Pandemi sürecinde gelir kaybına uğramış, nakit akışı bozulmuş, istihdamını koruyan mikro ve küçük ölçekli işletmelere yönelik destek programı açıklandı.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından verilecek 5 milyar TL bütçeli yeni destek programını, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Mikro işletmeler 30 bin liraya kadar, küçük işletmeler 75 bin liraya kadar olmak üzere 3 yıl geri ödemesiz ve faizsiz şekilde bu destekten faydalanacaklardır" diyerek duyurdu.

STARTUPLARA İLAVE DESTEK SAĞLANACAK

Başvuruları 03-21 Mayıs tarihleri arasında alınan programın detaylarını Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank paylaştı. KOSGEB'in Kovid-19'dan zarar gören imalat sektöründeki işletmeler ile 2017 ve sonrasında kurulan teknoloji tabanlı start up'lar için bu programı başlattığını belirten Varank, Kovid-19'a karşı ilk aksiyon alan ülkelerden biri olduğumuzu belirterek, "Teknoloji tabanlı start-up'ların test ve sertifikasyon gibi ihtiyaçları için de 25 bin TL'ye kadar ilave destek sağlayacağız. Toplamda yaklaşık 130 bin işletmemizin bu programdan yararlanabileceğini öngörüyoruz" diye konuştu.

İlk ödemeleri Haziran 2020'de yapılacak ve geri ödemelerine 2024'ten sonra başlanacak olan Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı ile imalat, bilgisayar programlama ve bilimsel Ar-Ge gibi sektörlerde faaliyet gösteren mikro ve küçük işletmelerin finansmana kolay erişimini hedefleniyor.

“Kudüs’teki MAKASID Hastanesi Acil Yardım Bekliyor”

Müslümanların şifa bulduğu MAKASID Hastanesi,
ciddi ekonomik darboğazın içerisinde borçlanarak Kudüslülere
sağlık hizmeti vermeye çalışıyor..

■ Tıbbi malzeme yetersiz ■ Personel maaş alamıyor

MİRASIMIZ
KUDÜS VE CİVARINDAKİ OSMANLI MİRASINI KORUMA VE YAŞATMA DERNEĞİ

0212 **524 01 01** | **mirasimiz.org.tr** | /mirasimiz

TEK SAYFA

KOBİ’lere nefes aldıracak yeni kredi imkânı

KORONAVİRÜS SALGININ EKONOMİK ETKİLERİNİN SINIRLANMASINA KATKI SUNMAK VE KOBİ’LERE UYGUN KOŞULLARDA FİNANSMAN DESTEĞİ SAĞLAMAK AMACIYLA “2021 NEFES KREDİSİ”, 10 BANKANIN KATILIMI İLE TOBB VE KGF İŞBİRLİĞİNDE 1 HAZİRAN 2021 İTİBARI İLE UYGULAMAYA ALINDI.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından duyurulan Nefes Kredi Paketi’ne ilişkin detayları açıkladı. Kovid-19 salgınının işletmeler üzerindeki etkisini hafifletmek üzere TOBB Nefes Kredisi 8. defa hayata geçirildi.

Başvurular; TOBB’a bağlı oda ve borsalardan alınacak faaliyet belgesi ile Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halkbank, İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Akbank, Denizbank, Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım Bankası’ndan yapılabilecek. Kredi Garanti Fonu da (KGF) Hazine desteğiyle kredilere kefil olacak.

Kredi ile işletmelere 6 ay tamamen ödemesiz dönem imkânı tanınacak. Kredi taksitleri ödemesiz dönem sonrası 12 eşit parçada ödenecek. Kredinin faizi yıllık yüzde 17,50 olacak. Krediden cirosu 10 milyon TL ve altında olan ve 2020 yılı cirosunda 2019 yılına göre yüzde 25 kayıp yaşayan işletmeler faydalanabilecek. 2019 yılından sonra kurulmuş işletmelerde ciro kaybı şartı aranmayacak.

2020 yılı cirosu 1 milyon TL’yi aşmayan KOBİ’ler azami 50 bin TL, cirosu 1-10 milyon TL arasında olan KOBİ’ler ise azami 200 bin TL kredi kullanabilecek.

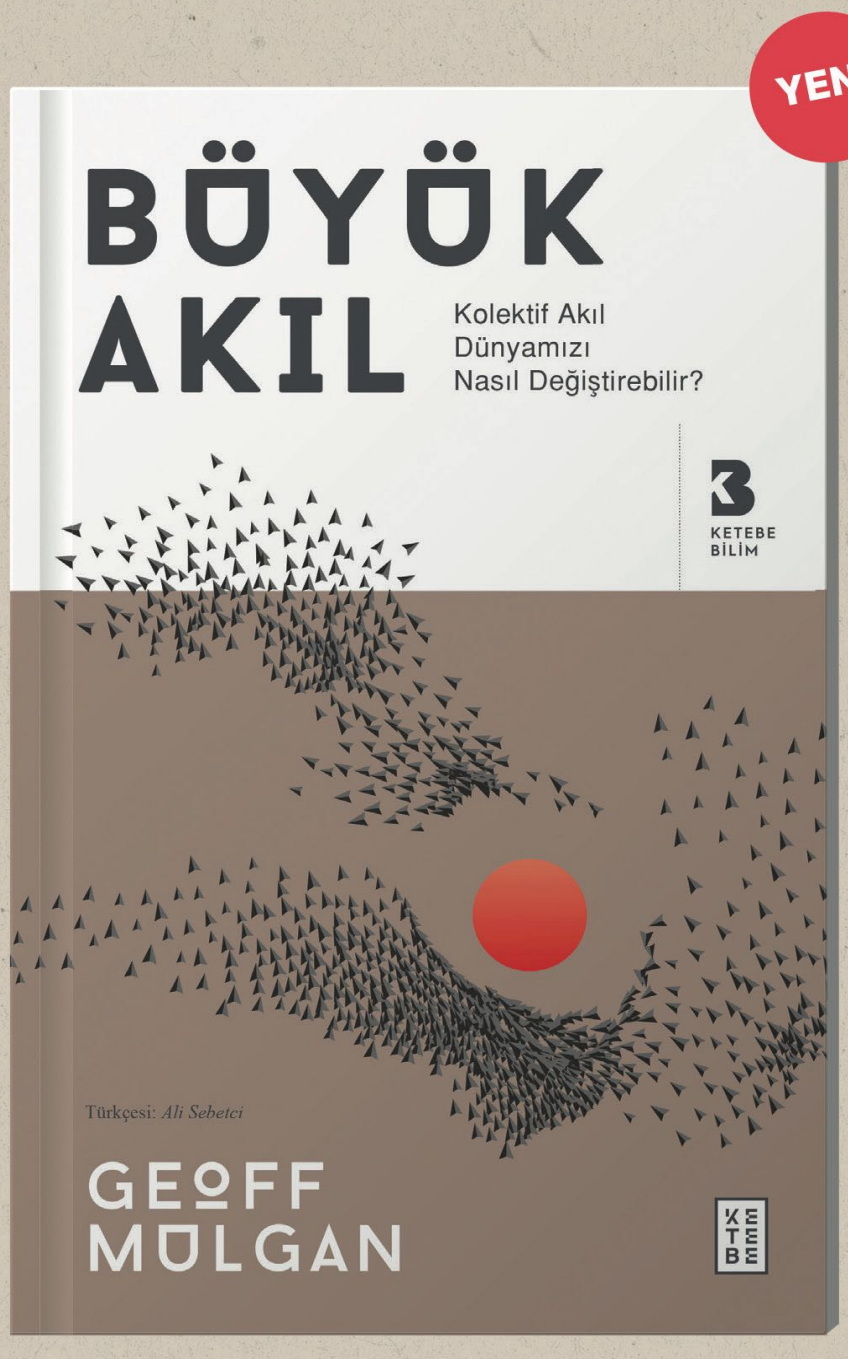
TOBB TÜM KAYNAKLARINI SEFERBER ETTİ

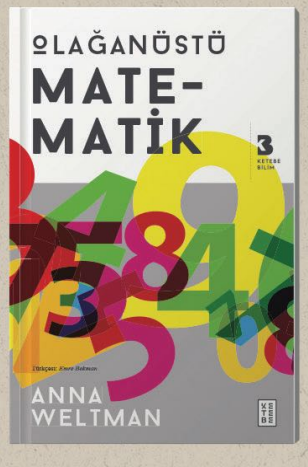
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu “TOBB ve 365 Oda-Borsa olarak tüm kaynaklarımızı seferber ediyoruz. Projenin hayata geçirilmesine imkân sağlayan, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Lütfi Elvan ve Ticaret Bakanı Sayın Dr. Mehmet Muş ile projeye kaynaklarını seferber eden oda ve borsalarımıza, finansal sektörün temsilcileri bankalar ve KGF’ye teşekkürlerimi sunuyorum” dedi.

YAZI KALIR

Ketebe Bilim Dizisi Büyümeye Devam Ediyor!

Veriler, web platformları ve yapay zekâ konusundaki en son çalışmaları içeren *Büyük Akıl*, kolektif aklın hayatta kalmamıza ve gelişmemize nasıl yardımcı olabileceğini gösteriyor. Guardian'ın bilim insanları tarafından seçilen en iyi kitaplar listesinde de yer alan bu kitap, konuyla ilgili zengin ilgi çekici örneklerle çevrili akademik bir bakış açısı edinmek isteyenler için iyi bir rehber niteliğinde.

Ketebe Bilim Dizisi

ketebe.com ketebe ketebe ketebe

KETEBE

TEK SAYFA

2020'de İSO 500 faaliyet kârı yüzde 55 arttı

KOVİD-19'A KARŞI UYGULANAN KISITLAMALARDAN ETKİLENEN İSTANBUL SANAYİ ODASI (İSO) 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARAŞTIRMASI-2020 SONUÇLARINA GÖRE 2020 YILINDA SANAYİCİLERİN FİNANSMAN YÜKÜ YÜZDE 39.2 ARTARAK 88.8 MİLYAR LİRAYA YÜKSELDİ. İSO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN, "ENFLASYONUN İSTİKRARSIZLIK OLDUĞUNA İNANIYORUZ. ONUN İÇİN NE YAPIP EDİP ENFLASYON MÜCADELESİNİ MUTLAKA KAZANMALIYIZ" DEDİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yapılan 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020' araştırma sonuçları açıklandı. Araştırmaya göre, Türkiye'nin en büyük ilk üç sanayi kuruluşu sırasıyla 58,6 milyar lira ile TÜPRAŞ, 45,2 milyar lira ile Ford Otomotiv, 31,2 milyar lira ile de Oyak-Renault Otomotiv Fabrikaları oldu. Albayrak Grubu iştiraki Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş. de bu yıl Türkiye'nin en büyükleri arasında yer alarak listeye 381. sıradan girdi.

İSO 500 İHRACATI 2020'DE YÜZDE 12,8 GERİLEDİ

İSO 500 araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020 yılında 1 trilyon 22 milyar TL'den 1 trilyon 179 milyar TL'ye yükselerek yüzde 15,3 oranında arttı. Büyüme performansı 2018'deki yüzde 34,5 ve 2019'daki yüzde 16,4'lük artışlar ile karşılaştırıldığında yavaşladı. 2020 yılında görülen bu yavaşlamada Kovid-19'a karşı uygulanan kısıtlamalar ve küresel pazarların bir süre kapalı kalması tabii ki etkili oldu. İSO 500'ün ihracatı da yüzde 12,8 oranında gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu. Araştırmaya göre, İSO 500'ün istihdamı 2020 yılındaki tüm olumsuz gelişmelere rağmen yüzde 2,9 oranında artarken, ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 14,4 oldu. 2020'de İSO 500'de üretilen katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile üretilen katma değer toplamı yüzde 31,2'ye çıktı.

ENFLASYON STRES KAYNAĞI

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, sanayi kuruluşlarının ekonominin temel yapı taşlarından olduğunu belirterek, "Araştırmamızın sonuçları, ekonomimizin sanayi gibi güçlü bir sacayağının olduğunu ortaya koyuyor. Ama bunun sürdürülebilir kılınması adına dünün sonuçlarını güncel gelişmeler ve veriler ışığında da değerlendirmeliyiz" dedi. Enflasyonun etkisi ile ilgili de konuşan Bahçıvan, "Yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışlar sanayicimiz üzerinde giderek daha fazla baskı oluşturmaktadır. Bu artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır. Bu yıl sanayicimiz açısından bir başka önemli stres kaynağı da enflasyondur. Biz sanayiciler olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumlar için de, ekonomiler için de, sanayiler için de öngörülemezlik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapıp edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız" diye konuştu.

TÜMOSAN İSO 500 listesinde

İLK DİZEL MOTOR ÜRETİCİSİ TÜMOSAN, İSO 500 LİSTESİNE 381. SIRADAN GİRİŞ YAPTI. GEÇTİĞİMİZ YIL TRAKTÖR SATIŞLARINI YÜZDE 90, SATIŞ GELİRLERİNİ YÜZDE 150 ARTTIRAN TÜMOSAN'IN İHRACAT HAMLESİ DE SÜRÜYOR.

Türk Motor Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (TÜMOSAN) Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesine 381. sıradan giriş yaptı. Türkiye'nin en büyük traktör üreticisi olan TÜM0SAN, geçtiğimiz sene traktör satışında 761 milyon 419 bin TL gelir elde etti. 4 ürün grubunda 19 zirai ekipman ve 280'den fazla modeli ile sektöründe öncü kuruluş olan TÜMOSAN'ın aylık traktör üretim kapasitesi 600.

Özelleştirme kapsamında yıllık 2,5 milyon dolar yatırım taahhüdünü yerine getiren TÜMOSAN, montaj ve üretim hattını modernleştirerek sektöründe öncü kuruşlardan biri haline geldi.

GİNE'YE 50 TRAKTÖR İHRAÇ EDİLDİ

TÜMOSAN son olarak büyük bir tarım projesi için Gine'ye deniz yolu ile 50 traktör ihracatı gerçekleştirdi. Albayrak Grubu tarafından üç aşamalı olarak Gine'de yürütülecek tarım projesi kapsamında 50 traktör, özellikle ülkenin temel gıda ürünlerinden çeltik üretimi için kullanılacak.

4 kıtada 23 ülkeye ihracat gerçekleştiren TÜMOSAN, tamamen yerli ve milli sermaye ile faaliyetlerini dizel motor ve traktör alanında sürdürüyor.

ÖMER BO-
LAT

İş dünyasında sürdürülebilirlik

40 yıldır gerek sivil toplum, gerek özel sektör, gerekse kamu ilişkileri bağlamında iş dünyasının içinde yer alan birisi olarak, “her işin, her faaliyetin, her adımın” sürdürülebilir nitelik taşıması gerektiğine inanıyorum.

PROF. DR. ÖMER BOLAT

ALBAYRAK GRUP CEO’SU

Belki de sürdürülebilirliğin en güzel tanımı, “fedakârlık” olarak özetlenebilir. Ne demek fedakârlık, Cevap; “en az kendin kadar başkasını düşünme ahlakı”.

Bugün uluslararası literatür, sürdürülebilirlik tanımı için; “bugünkü neslin ihtiyaçlarının, gelecek nesillerin ihtiyaçlarından taviz verilmeksizin karşılanması” olarak açıklıyor. Demek ki, sadece gelecek nesli düşünerek değil, tam da bugün, yaşadığımız anda, yaptığımız işlerde, paydaşlarımızda, ailelerimizde, yakın dostlarımızda, iş ilişkisi içinde olduğumuz tüm fertlerde, bu prensibe riayet edildiğinde, sürdürülebilir bir ortamın tesisine adım atılmış olacaktır.

Bencillikten sıyrılmış, etrafına, çevresine, doğal kaynaklara, yeni nesillere saygılı bir bakış anlayışı geliştirmemiz gerekli. Bugün sert rüzgarların estiği kapitalist, liberal ve rekabetçi ortamda peki bu dengeyi nasıl koruyacağız?

Yani sorulması gereken soru aslında şu: “hem ekonomik olarak büyüyeceğiz, hem de çevre dengesini nasıl gözeteceğiz?” Bu dengeyi yakalarken de, doğal kaynakları etkin kullanacağız, çevre kalitesine özen göstereceğiz, hem de gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye sokmayacağız.

Fert olarak bizlerin dünya ve ahiret ilişkisi için sıklıkla kullandığımız, sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed’in bir hadisi şerifi vardır: “hiç ölmeyecek gibi bu dünya için, yarın ölecek gibi ahiret için çalışın”. Aslında bu söze, şahsa odaklı özel bir bakış yerine, evrensel odaklı genel bir bakışla yaklaştığımızda, “sürdürülebilirlik” kavramını görebiliyoruz.

Gerçekten de, her bir şahıs bu dünyada sonsuz bir hayat sürecek gibi çalışmalı, çevresine ve kendinden sonraki nesillere uygun bir yaklaşım getirmeli.

Şirketlere baktığımızda da aslında aynı senaryo ile karşı karşıya kalıyoruz. Şirket menfaatlerinin toplumsal menfaatler ile çatışmadığı, ekonomik ve kar odaklı bakış açısının yanında, sosyal ve çevresel konuların da şirketlerin sorumluluğu haline geldiği yeni bir dünya düzeninden bahsediyoruz.

Kendi menfaatleriyle birlikte, başta insana olmak üzere, çevreye, doğal kaynaklara saygılı bir tüzel kişilikten bahsediyoruz. Buna “sosyal sorumluluk” diyenler olacaktır. Ancak bir ferdin ya da bir şirketin “fedakârlık” yaklaşımı, ya da moda terimle sürdürülebilirlik yaklaşımı, sosyal sorumluluk prensibinden çok daha derin, çok daha felsefi bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

Bütün bunları sıralarken, değişen dünya düzeni, teknolojinin hakimiyetinin giderek arttığı, sanayide 4.0 kavramlarının, nesnelerin interneti kavramlarının ağızlardan düşmediği yeni bir çağa hazırlıklı olmak da gerekiyor.

Sanayi devrimi ve üretim odaklı gelişmede sürdürülebilirlik prensibi, daha çok çevresel bakış açısı ile ele alınırken, günümüz trendlerinde “sürdürülebilirlik” kavramı başkaca riskleri ve belki de fırsatları da beraberinde getiriyor. Elbette şirketler için bu yeni yaklaşımın doğuracağı ortamda, ürünlerin geliştirilmesi, operasyonların çeşitlendirilmesi, çevreye, insana değen ve bu yaklaşımı benimseyen topluluklara ulaşımı kolaylaştıran yeni hizmet ve ürünlerin düzenlenmesi gerekmektedir.

Sürdürülebilirlik kavramının şirketler açısından neler getirebileceği tartışıldığında, genelde çevresel örnekler verilir. Bunlardan en beğendiğim ve belki de değişen tüketici davranışlarını en güzel açıklayan örnek, yeşil elektrik kullanımı konusunda son derece hassas olan bir kesimin giderek arttığı gerçeğidir. Nedir bu yeşil enerji, elektrik? Tamamen yenilenebilir enerji kaynaklarıyla elde edilen, güneş-rüzgar- bio-gaz gibi, kaynaklardan elde edilen elektriği kullanan evlerde oturanlar, araba kullananlar ve ofislerinde, fabrikalarında sadece bu kaynağı kullanan insanlardan bahsediyoruz. Bu yeni bir tüketici bloğu oluşturuyor ve giderek de artacak gibi duruyor.

Yine şirketlerin toplumdaki rolü ve sorumlulukları açısından da sürdürülebilirlik kavramı büyük bir etki doğuruyor. Aslında şirketlerin tüzel kişilikleri ile fertlerin kimliklerini birbirinden ayırmadan bu konuya da yaklaşmak istiyorum. "Her şeyin özünde "insan" kavramı çıkıyor". Şirketleri yöneten sistemleri de insanlar yazıyor, geliştiriyor, yine insanlar için sosyal sorumluluk geliştiriyor ve bu faaliyetleri yine şahıslar hayata geçiriyor.

Duayen, hocaların hocası Prof. Dr. Sabahattin Zaim hocamızın ekonomik ortamla ilgili şu çarpıcı analizini paylaşmak istiyorum; "Klasik kapitalist ekonomik düzende insan daha fazla kazanmak için, çalışır, üretir, satar ve birikim yapar. Birikiminden de kazanmaya ve birikimini katlamaya devam eder. Yani sürekli bir zenginleşmeden bahseder. Bu zenginlik zaman içinde, ferdi diğerlerinden ayrıştırır, özele hapseder ve özgürleşirken tutsaklaşır. Toplumdan uzaklaşır, büyük duvarlı malikanelerde yaşar, toplum zengin olana öfke duyar ve zenginle- toplum arasında sürdürülebilir bir ilişki bütünü ortadan kalkar.

Oysa İslam ekonomisinde, fert para kazanır ve kazandığını ancak ihtiyacı olduğu kadar biriktirebilir. Ayrıca biriktirdiği- yedek akçesinden de para kazanma hakkı yoktur. Bunun yerine, fazla kalan kısmı tekrar ekonomiye döndürmek zorundadır. Yeni girişimlere harcar. Ortaklıklar kurar. Sermaye ihtiyacı olan kişilerle işbirliği yapar. Bu yeni girişimlerde başarılı olduğunda yine kazanır, yine yatırım yapar ve bu döngünün sonunda artık kazandığı paraları harcamak ve topluma faydalı olmak adına vakıflar kurar, toplum yararına harcamalar yapar, sorumluluk geliştirir.

Bu döngünün sonunda, topluma yardım eden, gelişimini sağlayan kişi toplumdan uzaklaşmaz, toplumun bir parçası haline gelir, dertleriyle dertlenir, çözüm geliştirir ve sonunda zengin kişi veya şirketle toplum arasında tam da sürdürülebilir bir ilişki tesis edilmiş olur". İslam inancımızda, sürdürülebilirlik kavramının bayraktarlığını yapan en güzel kurumlar "vakıflardır". Karşılık beklemeden, zaman zaman çevre, zaman zaman çocuklar, zaman zaman göçmen kuşlar, zaman zaman göçmenler, zaman zaman kimsesizler, zaman zaman engelliler, öğrenciler kısacası toplumdaki bir parçanın ihtiyaçları insanlar, şirketler tarafından karşılanır.

İş dünyası özelinde, etrafımıza baktığımızda vakıf kuran ya da vakıflara hayır yapan, çokça bağışta bulunan holdinglerin toplum tarafından daha fazla sevildiğine şahit oluyoruz. Yani temel amacın kar elde etmek olduğu iş dünyasının, yeni düzende bu amacını toplumun menfaatleri ile beraber götürmek zorunda oldukları bir durumdan söz ediyoruz. Bu hepimizin bildiği kazan-kazan yöntemine benziyor aslında. Birinin kar elde ettiği, diğerinin pasif olduğu bir sistemden, ikisinin de aktif olduğu bir ortama geçişten bahsediyoruz.

Günümüzde şirketlerin sadece şirket ortaklarına karşı değil, toplumsal ortaklarına karşı da bir sorumluluğu var. Şu da bir gerçek ki; günümüzün global bilgi dünyasında şirketlerin, içinde bulundukları toplumdan bağımsız ve ayrı durması da düşünülemez.

Doğal olarak bu yeni dönemde sürdürülebilirlik, şirketler için birçok risk ve fırsatı da beraberinde getiriyor. Örneğin, iklim değişikliği, tüketim alışkanlıklarındaki değişim gibi etkenler şirketler için fırsatlar barındırıyor. Bu ve benzeri konulara dikkat eden şirketler rakiplerine göre hızlı bir büyüme gösteriyor.

Bunu sağlamak için şirketlerin her şeyden önce toplumsal paydaşlarını iyi tanıması ve ekonomik konuların yanı sıra sosyal ve çevresel konuların da şirkete ve paydaşlarına etkilerini ölçmesi gerekiyor. Bu noktada, bütüncül bir yaklaşım sergilemek önem kazanıyor. Sonuçta sürdürülebilirlik ilkesinin sadece keyfi ve ya şahsi bir tercih olmaktan çıkacağını, gelecekte daha sıkı ve sert yasalarla çevrenin, toplumsal faydaların korunacağını da beklemek gerekir. Örneğin, çevresel etkiler sebebiyle bankaların kredi imkanlarını kestiği projelere şahit olduk, oluyoruz.

Aynı şekilde bugünün Türkiye'sinde dış yatırımlara daha çok ihtiyaç duyuyoruz. Yeni yatırımcıların da böyle talepleri olabileceğini hesap etmek durumundayız. Birleşmeleri, ortaklıkları, ortak iş yapma biçimlerini kökünden etkileyebilecek bir süreçten bahsediyoruz.

Özetle, Sürdürülebilir bir gelecek kavramının ülkemizde benimsenmesi ve bu doğrultudaki uygulamaların hayata geçirilmesi yönündeki çalışmalar her geçen gün artıyor. Ancak sürdürülebilirliğin sadece birkaç büyük şirketin değil, bütün iş dünyasının ortak meselesi olduğu bilinmelidir. Bu nedenle, büyük sanayi işletmelerinin sürdürülebilir üretim projelerinin, tabana, KOBİ'lere yaygınlaştırılması gerekiyor.

ALİ SAY-DAM

ALİ SAYDAM

BERSAY İLETİŞİM GRUBU ONURSAL BAŞKANI

‘Geliyor gelmekte olan’

Müphemiyeti hiç sevmeyiz, öyle değil mi? Belirsizlik can sıkar, tat kaçırır… Daha da artarsa duygu durumunda ya da psikolojide bozukluklara yol açar… Öfkeli, ve gergin biri olur çıkarız. O zaman da yanlış kararlar alabilir, geleceğimizi iyice karartıp içinden çıkılmaz bir hâle sokabiliriz.

O nedenle ister özel yaşam olsun ister siyaset isterse de iş dünyası, bir adım ötesini görebilmek için yapılan tüm çalışmalar çok kıymetli… Sonuçlar istediğimiz ya da beklediğimiz gibi olmasa da her cevap belirsizlikten daha iyidir…

Ekonomik yaşamın nereye evirileceği ile ilgili gözden kaçırılmaması gereken bazı çalışmalara bakmakta fayda var. Dünya Ekonomik Forumu’nun web sitesindeki, Future of Work Başkan Yardımcısı Robert Brown tarafından kaleme alınmış “Geleceğin Meslekleri Erken Geldi” başlıklı yazı bize biraz olsun ışık tutabilir.

Brown, Cognizant adlı şirket tarafından birkaç senedir yapılan analizlerle belirlenen “Gelecek 10 yıl içinde ortaya çıkacak meslekler” listesinin, pandeminin de etkisiyle, hayatımıza beklenenden daha erken, hatta şimdi girmeye başladığını yazmış. Çocuklarınız bu 10 yeni meslekten birine yönelirse hemen reddetmemek iyi olabilir… Brown’ın listesini ve açıklamalarını kendi yorumlarımızı da katarak sıralayalım:

1. ‘Evden Çalışma’ Yöneticisi: Tahminlere göre; 2020 öncesinde şirketlerin yalnızca yüzde 5’inin ‘uzaktan çalışma’ politikası varmış. Pandemiyle birlikte mümkün olan tüm işlerin bu düzene geçtiği, hatta büyük çoğunluğun pandemi sonrasında da bu çalışma şeklini sürdürmeye niyetli olduğu gözlemleniyor. O hâlde, iş yaşamı bu düzende devam ederken en iyi verimi almak için çevrim içi yeteneklerini geliştirmiş yöneticilere de ihtiyaç olacak.

2. Fitness ‘Adanmışlık’ Danışmanı: ‘Pandemi kiloları’ ile oluşan memnuniyetsizliği ortadan kaldırmak için yalnızca giyilebilir teknolojiler, spor uygulamaları yeterli olmuyormuş. Bunlarla beraber ‘önleyici’ ve ‘öngörü sahibi’ danışmanlık hizmetlerine de ihtiyaç varmış. Cognizant’ın hazırladığı “Geleceğin İşleri Endeksi”ne (Jobs of the Future Index) göre bu hizmete olan ihtiyaç, 2021’in ilk çeyreğinde yüzde 28,7 artmış.

3. ‘Akıllı Ev’ Tasarım Yöneticisi: Evlerin aynı zamanda birer ofise dönüştüğü bu süreçte, hane içindeki alanların düzenlenmesi, ses yalıtımı, farklı seslere duyarlı girişler gibi ihtiyaçları da beraberinde getirmiş. Görülen o ki bu işi uzmanına bırakmak gerekebilecek.

4. XR Danışmanı: XR, sanal, artırılmış ve karma gerçekliği kapsayan ‘extended reality’nin kısaltması. Türkçede ‘genişletilmiş gerçeklik’ olarak kullanılıyor.

Toplantılarımızı yaptığımız video konferans uygulamaları düşünüldüğünde kastedilen 'yeni gerçeklik' daha iyi anlaşılacaktır. Teknik sanatçılar ya da yazılım mühendisleri ile iş birliği içinde olacak XR Danışmanları, çalışanları daha üretken ve hızlı kılmak devrede olacakmış. Amaç, çevrim içi ortamda görsel etkileşimi yönetmek ve güçlendirmek. Bu da başlı başına bir uzmanlık alanı...

5. 'İşyeri Ortamı' Mimarı: Pandemi sürecinde çalışan refahının öne çıktığını, buna önem veren kurumların sorun yaşamaksızın işlerine devam edebileceğini başka yazılarımızda da vurgulamıştık. Araştırmalarda öne çıkan bu durum, işyerlerinin özellikle de çalışan sağlığını koruyacak biçimde yeniden tasarlanmasını da beraberinde getirecek gibi görünüyor. O da yeni bir uzmanlık oluşmasına neden olacakmış.

6. Algoritma Denetçisi: İş yaşamından eğlenceye kadar neredeyse tüm hayatımızın çevrim içine taşınması, pek çok veri toplanarak algoritmalar oluşturulmasına ve seçmenlere ya da tüketicilere neredeyse 'nokta atışı' ulaşılmasına neden oldu. Tabii bu algoritmaların 'nasıl oluşturulduğunun' ve yasalara uygunluğunun denetlenmesi de şart oldu.

7. Veri Dedektifi: Şirketlerin büyük verideki bilinmezleri araştırmasını sağlamak ve boşlukları doldurmak için gerekli olan yepyeni bir iş kolu.

8. 'Siber Felâket' Tahmin Uzmanı: Dijital yaşama ve veriye bu kadar yüklenmişken siber saldırılar da hayatımızda yer edindi. Böyle saldırıları öngörüp uyarılarda bulunacak uzmanlar bu dönemde öne çıkacaklarmış.

9. 'Yükselen Su' Mimarı: İklim değişikliği ve deniz seviyesinin yükselmesinin küresel etkileri nedeniyle, bu işi yapanların 21. yüzyılın en büyük inşaat mühendisliği projelerinin bazılarında doğaya karşı değil, doğayla birlikte çalışmaları bekleniyormuş.

10. İnsan-Makine Takım Oluşturma Yöneticisi: Robotik teknisyenliğine olan ihtiyaç, Cognizat'ın çalışmasına göre 2021'in ilk çeyreğinde yüzde 50 yükselmiş. Robot teknolojilerin iş yaşamındaki yerinin gittikçe genişlemesiyle de 'insan-robot iş birliklerinin' sorunsuz yürütülmesi için bu yeni yönetim pozisyonu gerekli olmuş.

Bu teorilerin ne ölçüde gerçekleşebileceğini anlamak için geçmişten bugünümüze bakmakta yarar olabilir. Bizim dedelerimiz 'gen mühendisliği' denen şeyden haberdar değillerdi. Sebzeyi, meyveyi mevsiminde yer, GDO'yu bilmezlerdi. Akıllı telefon denen nesneyi Jules Verne bile soyutlayamamıştı... Bir tek kurgu karakter dedektif Dick Tracy saatini telefon gibi kullanıyordu.
Yani "Geliyor gelmekte olan" sözü burada da geçerliliğini koruyor...

MURAT YÜLEK

PROF. DR. MURAT YÜLEK

OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

Türkiye neden ilaç üretemiyor?

Bu sorunun en önemli cevabı Sağlık Bakanlığımızın konuya gereken önemi vermemesi. Daha da spesifik cevabı Tıbbi Cihaz Kurumu'nun ve UDEM isimli kuruluşun yetersizliği ve Türk ilaç ve tıbbi cihaz üreten şirketleri baltalayıcı çalışmaları.

Şimdi konunun ayrıntılarına girelim. Öncelikle, tıbbi ürünler ve cihazlar sanayi sektörünün, iktisadi ve sosyal açısından son derece kritik olduğunu hatırlatalım. Bu sektör katma değer üretimi ve ekonomik büyüme açısından stratejik önemi en yüksek sektörler arasında yer alır. İlaç ve tıbbi cihaz sanayi, yüksek ücretli istihdam, teknolojik gelişim, ihracatın artırılması ve gereksiz ithalatın kısılması (yani "dış denge") ve hatta bütçe dengelerinin tutturulması açısından hayatidir.

Yılda, iki trilyon dolar civarında (Türk ekonomisinin üç katı) hacme sahip olan dünya ilaç ve tıbbi cihaz sektörünün ekonomik açıdan ne kadar kritik olduğunu anlamanın bir yolu da dünyada ilaç ve tıbbi cihaz üretim ve ihracatının hangi ülkelerde yoğunlaştığına bakmaktır: az sayıdaki yüksek gelirli ülkeler. Bu sektörün hakimi Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İsviçre, İngiltere, Fransa gibi ülke şirketleridir. Gayet tabii olarak bu "ileri" şirketler hem yerel pazarlarda hem de uluslararası ihracat piyasasında Türkiye ve benzeri ülkelerden rakipler istememektedir. Öte yandan, Türkiye'de bütçe dengeleri açısından da yerli ilaç ve tıbbi cihaz sanayi kritik öneme sahiptir. Zira, Türkiye bu ürünlerde büyük bir tüketime sahipken finansman büyük ölçüde devlet bütçesinden sağlanmaktadır. Tüketim, bütçe harcamaları ve ithalat giderek artmakta ve bütçe dengelerini de tehdit eder hale gelmiştir.

Yerli ilaç ve tıbbi cihaz üretimi sanayinin geliştirilmesi, ihracatın artması ve ithalatın düşürülmesine (yani cari açığın kapatılmasına) katkıda bulunacakken diğer yandan istihdam ve vergi gelirlerinin de artırılmasını sağlayacaktır. Ne yazık ki mevcut gidişat ters yöndedir.
Peki, yerel ilaç ve tıbbi cihaz üretimini nasıl artırabiliriz? Yerli firmaların önüne serdiğimiz engellemeleri azaltarak; ya da daha iyisi engelleri ortadan kaldırırken destekleri de geliştirerek. Ancak mevcut sistemimiz, türlü engellemelerle yerli firmaların cesaretlerinin kırılması ve sektörün gelişiminin engellenmesi şeklinde tezahür ediyor.

İşte size bir örnek… Yetenekleri yüksek, gerekli sertifikasyonlara sahip ve yurt dışında 45 ülkeye hatırı sayılır ihracat yapan bir yerli ilaç şirketimiz yeni bir ilaç grubu geliştiriyor. İlaçların satışa sunulması için Bakanlıktan ruhsat süreci başlatılıyor.

İki sene süren “yavaşlatılmış” süreçten başarıyla geçerek Sınıf 2B sertifikası alınıyor. UDEM tarafından sertifikalar basılıyor. Ardından, kirli ellerin işe karışmasıyla, ruhsatlar UDEM tarafından geri alınıyor. İhraç pazarı da hazırken, yerli ilaçlar bu şekilde ticari olarak maalesef Bakanlık ilgili birimi ve UDEM tarafından “öldürülüyor.” Böylece, bırakın ihracatı, Türkiye’nin yüz milyonlarca dolarlık ithalata devam etmesi ve uluslararası şirketlerin ülkemizden haksız gelir elde etmesi süreci/pastası devam ettiriliyor.

Kısacası; bu şirketler Türkiye ilaç pazarına hakim ve yerli yeteneklerin gelişmesini bürokrasimiz tarafından engelliyor. Yerli şirketler de bu durumda “biz müstemleke ekonomisi miyiz” diye sormaya devam ediyor.

Bir başka örnek; kamu satın alıumlarının yerli tıbbi cihaz üreticilerinden yapılabilmesi için çalışan bir kamu kurumumuzun genel müdürü bazı tıp profesörlerinden günün birinde bir “tehdit” mektubu alıyor. Bu profesörler tehdit mektuplarında bu ürünlerin yerli şirketlerden alınması durumunda “ciddi tıbbi problemler ortaya çıkacağını” ve “kurumun suçlu duruma düşeceğini” nazikçe hatırlatıyorlar genel müdüre. Oysa, o ürünler zaten Türkiye’de yerli firmalar tarafından üretiliyor ancak Bakanlığa satışları yabancı markalar basılarak yapılıyor.

Şimdi anladınız mı Türkler neden ilaç ve tıbbi cihaz üretemiyor; en büyük rant kapılarından birisi olan ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe hala egemenliğimizi kuramadığımız için.

ŞİMDİ ANLADINIZ MI TÜRKLER NEDEN İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ ÜRETEMİYOR; EN BÜYÜK RANT KAPILARINDAN BİRİSİ OLAN İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜNDE HALA EGEMENLİĞİMİZİ KURAMADIĞIMIZ İÇİN

KA-
PAK

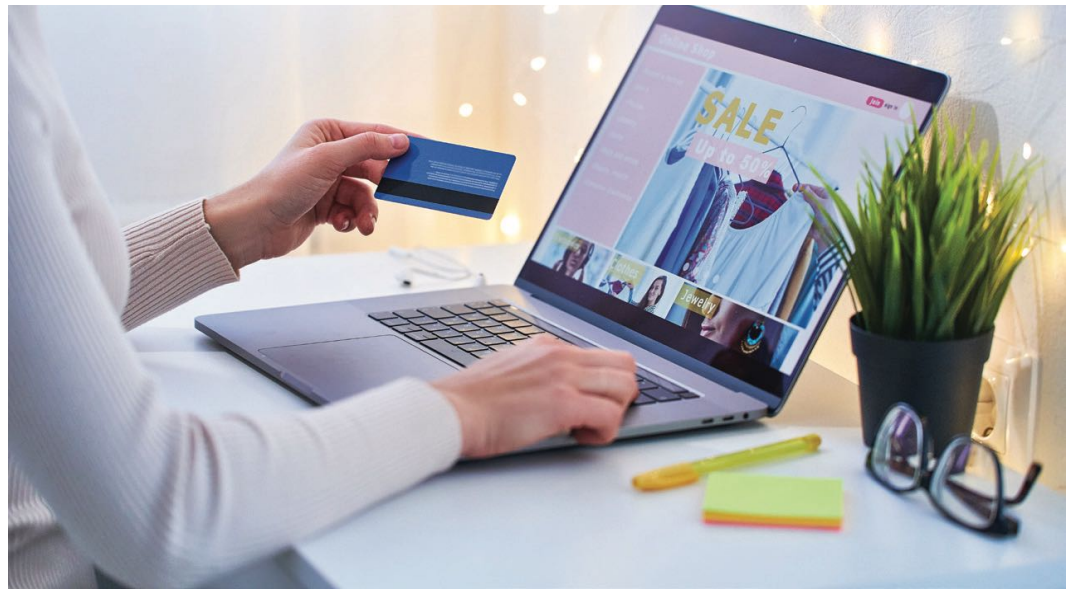
Perakendenin can simidi: e-ticaret

PANDEMİ TÜKETİM ALIŞKANLIKLARINI DA DEĞİŞTİRDİ. YASAKLAR, KISITLAMALAR, KALABALIKTAN UZAK DURMA İSTEĞİ, NEDENİYLE TÜKETİCİLER E-TİCARETE YÖNELDİ. KÜRESEL PERAKENDE SEKTÖRÜNÜN İÇERİSİNDE E-TİCARETİN PAYI DA YÜZDE 16'DAN YÜZDE 19'A YÜKSELDİ. TÜRKİYE'DE İSE SEKTÖRÜN HACMİ YÜZDE 66 ARTIŞLA 136 MİLYAR LİRADAN 226 MİLYAR 200 MİLYON LİRAYA YÜKSELDİ.

KA-PAK

Pandemi nedeniyle evde kalma süreleri uzadı, alışverişler online platformlara kaydı. AVM'lerin kapanması, sokağa çıkma kısıtlamaları perakende sektörünün fiziki ortamlardan e-ticarete taşınmasına neden oldu. Bu kayma, yeme-içme sektöründen, hazır giyim ve ayakkabıya, ev tekstilinden elektronik ürünlere kadar pek çok alanda yaşandı. Pandemi nedeniyle perakende sektöründe yaşanan ciro kayıpları çoğu sektörde e-ticaret sayesinde telafi edilebildi. Böylece e- ticaret pandemi döneminde perakende sektörünün adeta can simidi oldu. Bu değişim sadece Türkiye'de değil tüm dünyada yaşandı. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın raporuna göre dünyada e-ticaretin perakende sektörünün içerisindeki payı yüzde 16'dan yüzde 19'a yükseldi. Toplam e-ticaret hacminin ise 2020 yılında yüzde 23 artışla 4,3 trilyon dolara ulaşması bekleniyor.

PAZAR ÇİN VE ABD'NİN ELİNDE

UNCTAD raporuna göre, dünya genelinde en büyük e-ticaret şirketleri Çin ve ABD kökenli. Dünyanın en büyük 10 e-ticaret sitesinde 4 Amerikan ve 4 Çinli şirket bulunuyor. Listenin ilk sırasında Çin merkezli Alibaba yer alıyor. Şirketin 2020 yılında gerçekleştirdiği brüt mal hacmi 1 trilyon 145 milyar dolar. Şirket 2020 yılında yüzde 20,1 büyüme gösterdi. Alibaba'yı ABD merkezli Amazon takip ediyor. Amazon'un 2020 yılındaki brüt mal hacmi büyüklüğü ise yüzde 38 artışla 575 milyar dolara ulaştı. Amazon'un arkasından ise Çin merkezli JD.com ve Pinduodua geliyor.

EN BÜYÜK ULUSLARARASI E-TİCARET ŞİRKETLERİ

BRÜT MAL HACMİNE GÖRE SIRALAMA		ŞİRKET	ÜLKE	FAALİYET ALANI	BRÜT MAL HACMİ (2020) MİLYAR DOLAR	BRÜT MAL HACMİ DEĞİŞİMİ (2019-2020) %
2020	2019					
1	1	ALİBABA	ÇİN	E-TİCARET	1.145	20,1
2	2	AMAZON	ABD	E-TİCARET	575	38
3	3	JD.COM	ÇİN	E-TİCARET	379	25,4
4	4	PINDUODUO	ÇİN	E-TİCARET	242	65,9
5	9	SHOPIFY	KANADA	İNTERNET MEDYASI VE HİZMETLERİ	120	95,6
6	7	EBAY	ABD	E-TİCARET	100	17
7	10	MEITUAN	ÇİN	E-TİCARET	71	24,6
8	12	WALMART	ABD	PERAKENDE TÜKETİM	64	72,4
9	8	UBER	ABD	İNTERNET MEDYASI VE HİZMETLERİ	58	-10,9
10	13	RAKUTEN	JAPONYA	E-TİCARET	42	24,2

Kaynak: UNCTAD

TÜRKİYE'DE E-TİCARET YÜZDE 66 BÜYÜDÜ

E-ticaret 2020 yılında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de hızlı büyüme kaydetti. E-ticaret hacmi 2020 yılında yüzde 66 artarak 136 milyar liradan 226 milyar 200 milyon liraya yükseldi. Türkiye'de e-ticaretin perakende sektöründeki payı 2019 yılında yüzde 9,8 iken 2020 yılında bu oran 5,9 puan artışla yüzde 15,7'ye yükseldi.

2020'de kaydedilen e-ticaret tutarının, 207 milyar lirayla yüzde 91,4'ü yurt içi harcamalardan, 9,3 milyar lirayla yüzde 4,2'sinin diğer ülkelerin Türkiye e-ticaret sitelerinden yaptığı harcamalardan, 9,9 milyar lira ile yüzde 4,4'ü ise yurt dışından yapılan alımlardan oluştu. E-ticarette sipariş adetleri 2019 yılına göre yüzde 68 artışla 1 milyar 366 milyondan 2 milyar 297 milyona çıktı.

TÜRKİYE'DE E-TİCARET

	E- TİCARET HACMİ	E-TİCARETİN PAYI	SİPARİŞ ADEDİ
2019	136 MİLYAR TL	%9,8	1 MİLYAR 366 MİLYON
2020	226 MİLYAR 200 MİLYON TL	%15,7	2 MİLYAR 297 MİLYON

Kaynak: E-ticaret Bilgi Platformu

E-TİCARETİN YÜZDE 35'İ İSTANBUL'DAN

Türkiye'nin 3 büyük kenti, e-ticarette de başı çekiyor. En fazla e-ticaret yapılan kentler İstanbul, Ankara ve İzmir oldu. E-ticaretin yüzde 35'i İstanbul'dan, yüzde 11'i Ankara'dan yüzde 6'sı ise İzmir'den gerçekleşti. Bunu yüzde 3'lük paylarla Bursa ve Antalya takip etti.

EN FAZLA E-TİCARET HACMİNE SAHİP OLAN ŞEHİRLER

ŞEHİR ADI	E-TİCARETTEKİ PAYI
İSTANBUL	%35
ANKARA	%11
İZMİR	%6
BURSA	%3
ANTALYA	%3

TÜRKİYE'DE E-TİCARETİN PERAKENDE SEKTÖRÜNDEKİ PAYI 2019 YILINDA YÜZDE 9,8 İKEN 2020 YILINDA BU ORAN 5,9 PUAN ARTIŞLA YÜZDE 15,7'YE YÜKSELDİ

KA-PAK SÖYLEŞİ

BMD BAŞKANI SİNAN ÖNCEL:

Hayat normale döndüğünde online alışveriş alışkanlığı sürecek

Birleşik Markalar Derneği (BMD) Başkanı Sinan Öncel

E-TİCARET, PERAKENDE SEKTÖRÜNÜN TAM KAPANMA NEDENİYLE YAŞADIKLARI CİRO KAYIPLARININ ARTMASINI ENGELLEDİ. ÖNCEDEN DİJİTAL ALTYAPIYA YATIRIM YAPAN ŞİRKETLER, PANDEMİDE KAZANÇLI ÇIKTI. UZUN YILLARA YAYILABİLECEK DİJİTAL DÖNÜŞÜM HAFTALAR İÇERİSİNDE YAŞANDI. PANDEMİ DÖNEMİNDE YAŞANAN DEĞİŞİMİN KALICI OLACAĞINA İLİŞKİN BEKLENTİLER YÜKSEK. BMD BAŞKANI SİNAN ÖNCEL, SALGIN SONRASINDA HAYAT NORMELE DÖNDÜĞÜDE DE ONLİNE ALIŞVERİŞ ALIŞKANLIĞININ DEVAM ETMESİNİ BEKLİYOR.

■ Pandemiyle birlikte alışverişler ne oranda e-ticarete kaydı?

Pandemi ile birlikte e-ticarete ciddi bir yönelim var. Veriler de bunu net bir şekilde ortaya koyuyor.
BMD olarak geçen Mart ayında yaptığımız ankete göre üyelerimizin yüzde 26'sı toplam cirolarının en az yüzde 21'inin e-ticaretten geldiğini beyan ediyor. Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) verilerine göre, 2019'da 190 milyar TL olarak gerçekleşen internetten kartlı ödemeler, 2020'de yüzde 37 artarak 260 milyar TL'ye yükseldi. 2020'de internetten yapılan kartlı ödemelerin toplam içindeki payı yüzde 22'yi geçti. 2021'nin ilk üç ayında da benzer bir artış eğilimi dikkat çekiyor. 2020'nin ilk çeyreğinde 51,3 milyar TL olan internetten kartlı ödeme tutarı, bu yılın aynı döneminde yüzde 67,2 artışla 85,8 milyar TL'ye ulaştığını görüyoruz. Bu tutar söz konusu dönemdeki 348,7 milyar TL'lik toplam kartlı harcamaların yüzde 24,6'sını oluşturuyor.

■ Pandemi dönemini özetleyecek olursak, e-ticaret markaların ciro kayıplarını ne kadar telafi etti?

Oran olarak son 15 ayda ciddi artışlar olmakla birlikte e-ticaret satışlarının toplam ciro içindeki payı ortalama yüzde 15 – 20 düzeylerinde. Cirosunun yüzde 40'ını e – ticaretten elde eden marka da var. Ama ortalamada e-ticaretin katkısı hâlâ sınırlı.

■ E-ticarete kayma oranlarında sektörel farklılaşma yaşandı mı? Hangi sektörlerde e-ticarete kaymalar daha kolay ve fazla oldu, hangilerinde daha zor ve az oldu?

Pandemi döneminde özellikle elektronik, mobilya ev aksesuarı ve gıda perakendesinde çok ciddi artışlar gözlemledik. Hazır giyim ve ayakkabı gibi sektörlerde ise büyük ciro kayıpları yaşandı.

■ E-ticaret hangi sektörlerde ciro kayıplarını daha fazla telafi edebildi?

Sektörden ziyade bu süreçte firmaların alt yapısının online ticarete hazırlık düzeyi belirleyici oldu. E-ticaret altyapısı güçlü olan, önceden bu alana yatırım yapan firmalar cirolarında online ticaretin payını daha çok arttırma imkânı buldu.

■ Tam kapanmaya anneler günü

ve bayram alışverişi denk geldi. Alışveriş açısından yılın en hareketli olduğu bu dönemlerde e-ticaret tam kapanmanın kayıplarını ne oranda telafi edebildi? Önceki yıllarla karşılaştırdığımızda nasıl bir tablo çıktı ortaya?

Anneler gününü ve ramazan bayramını ikinci kez salgının gölgesinde kutlamak durumunda kaldık. Hem anneler günü hem de ramazan bayramı için hediyelik alışverişi ağırlıklı olarak online kanallardan yapıldı. Örneğin anneler günü haftasında internet satışlarında yüzde 30 - 70 artış gözlemledik. Özellikle çocuklar için bayramlık alışverişinin de online satışlarda pozitif katkısı oldu. Ancak e-ticaretin toplam içindeki payı sınırlı olduğu için anneler günü ve bayram gibi yılın iki önemli satış dalgasında perakende normal cirosunun yüzde 15'ini yapabildi. Normalleşme adımları çerçevesinde 17 Mayıs'ta mağazaların yeniden açılması ile alışverişte ciddi bir hareketlilik başladı. Özellikle 19 Mayıs'ta çok ciddi cirolara ulaşıldı. Bir anlamda tüketici anneler günü ve ramazan bayramında ertelediği alışverişini normalleşmenin başlaması ile mağazalardan gerçekleştirdi.

■ Pandemi sonrasında e-ticaretin gelişimini nasıl görüyorsunuz? E-ticarete kayan müşteri oranlarında kalıcılık bekliyor musunuz?

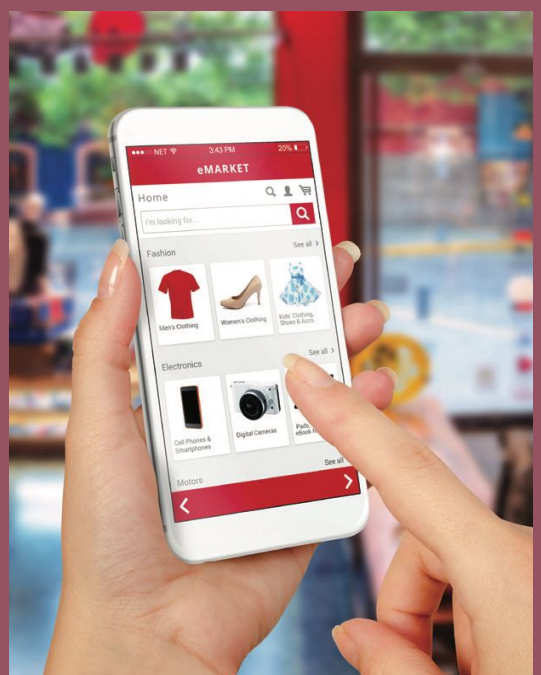
Organize perakende sektöründe son yıllarda e-ticarete doğru ciddi bir yönelim vardı. Pandemi bu sürece büyük bir ivme kazandırdı. Birçok marka beş yıl sonrası için öngördüğü e-ticaret cirolarına bir yılda ulaştı. Salgın bitip hayat tamamen normale döndüğünde de online alışveriş alışkanlığı devam edecek. E-ticaretin payı giderek artmakla birlikte fiziki mağazacılık önemini kaybetmeyecek. Önümüzdeki yıllarda fiziki mağazalarla e-ticaret arasında entegrasyon güçlenecek.

■ Pandemi sonrasında iç talepte nasıl bir artış bekliyorsunuz? Talep artışında sektörel farklılaşma ortaya çıkar mı?

Pandemi önlemleri nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de son 15 – 16 ayı çeşitli düzeylerde kısıtlamalarla geçirdik. Zaman zaman tamamen kapanmak durumunda kaldık. Salgın kontrol altına alınıp normal hayata tamamen dönüldüğünde doğal olarak insanlarda bir rahatlama olacak. İnsanlar ekonomik imkânları ölçüsünde ertelenmiş ihtiyaçlarını karşılamak isteyecek. Örneğin salgın döneminde ciddi talep düşüşü yaşanan hazır giyim ve ayakkabı gibi kategorilerde talebin canlanacağını öngörüyoruz. Ayrıca turistin gelmesi de önemli. Salgın kontrol altına alınır ve yurt dışından seyahat kısıtlamaları kaldırılırsa ülkemize gelecek turistlerle birlikte perakende alışverişinde ciddi sıçrama olur.

■ Markaların e-ticaret için mevcut altyapısı yeterli miydi? E-ticaret üzerinden gelen talebi karşılayabildiler mi, yenileme ihtiyacı duydular mı?

Yukarıda da belirttiğim gibi online ticaret salgından önce de organize perakendenin ve BMD'nin en önemli gündem başlıklarından biriydi. Markalarımız özellikle son 5 yılda e-ticaret kapasitelerini arttırmak için yatırım yaptılar. Salgınla birlikte artan ihtiyaca paralel olarak online alt yapılarını daha da güçlendiriyorlar. Hatta bazı firmalar siparişleri daha hızlı tüketiciye ulaştırabilmek için kendi lojistik ağını oluşturdu.

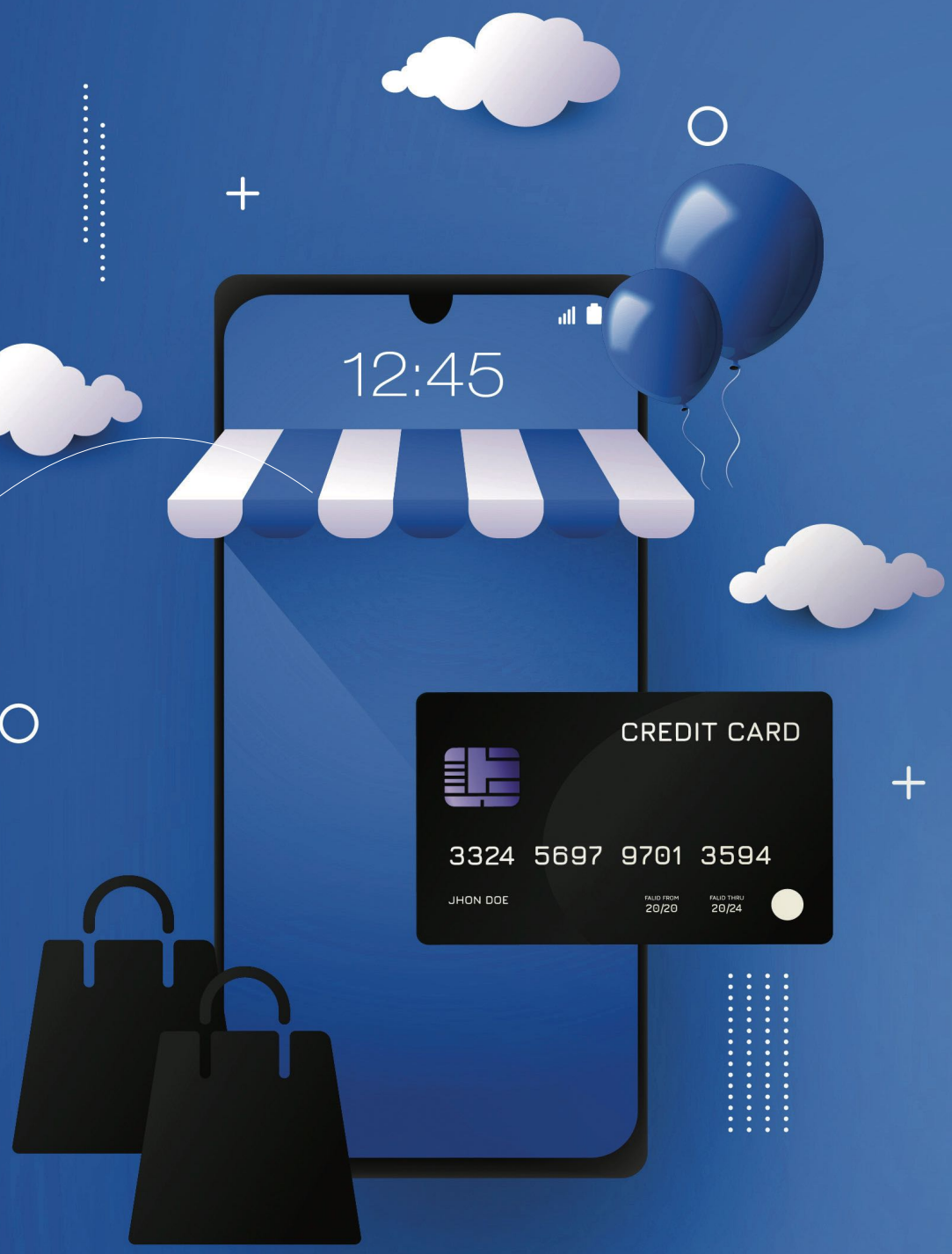
■ Pandemi dönemi boyunca AVM'lerle olan ticari işbirliğiniz nasıl yürüdü? AVM'lerden yaşadığınız ciro kayıplarına karşı destek görebildiniz mi?

Pandemi perakendecileri ve mülk sahiplerini daha önce deneyimlemedikleri bir durumla karşı karşıya bıraktı. İlk kez karşılaşılan sorunun çözümü için taraflar genel olarak iyi niyet çerçevesinde çözümler üreterek bugüne kadar gelebildi. AVM yönetimlerinin önemli bir kısmı salgın döneminde markalarımıza kira konusunda çeşitli düzeylerde kolaylık gösterdiler, kendilerine teşekkür ediyoruz. Ancak tüm iyi niyetli yaklaşımlara rağmen tarafların referans alabilecekleri belli standartlar bulunmadığı için yer yer haksızlıklar oluştu. Hiç arzu etmediğimiz halde mülk sahipleri ve perakendeciler arasında ihtilaflar yaşandı. Aylık çözüm formülleri üretmekten hem çok yorulduk hem de dayanacak gücümüz kalmadı. Bu nedenle biz bu konunun yasal bir çerçeveye oturtulması gerektiğini düşünüyoruz. Önerimiz de hazır. Biz pandemi gibi zorunlu nedenlerle kapalı geçen ve günler ve erken kapanma nedeniyle kaybedilen sürelerden kira alınmamasını öneriyoruz.

■ Pandemi sonrasında hayatın normale dönmesiyle, alışveriş alışkanlıklarında değişim bekliyor musunuz? AVM, cadde mağazacılığı ve e-ticaret üçlüsüne bakıldığında nasıl bir pay dağılımı bekliyorsunuz?

Salgın öncesinde BMD üyesi markalarımızın ortalama cirosunun yaklaşık yüzde 55 – 60'ı AVM, yüzde 30 – 35'i cadde mağazalarından, yüzde 6 – 7'si de online ticaretten geliyordu. Pandemi döneminde online ticaretin yanı sıra tüketicilerin cadde mağazalarını ya da açık alanı olan AVM'leri daha çok tercih ettiğini gözlemledik. Bu eğilimin devam edeceği öngörüsünden hareketle e-ticaretin payının yüzde 25'in üzerine çıkacağını, cadde mağazalarının AVM'lerdeki mağazaların cirosundan pay alacağını söyleyebiliriz.

KA-
PAK

52.2

%

PANDEMİ SONRASI ONLİNE ALIŞVERİŞİ SIKLIKLA KULLANACAĞINI BELİRTENLERİN ORANI

E-ticarette yükseliş kalıcı mı?

UZUN KUYRUKLAR VE MÜŞTERİLERLE DOLUP TAŞAN MAĞAZALAR, GEÇTİĞİMİZ YIL OLDUKÇA SAKİN GÜNLER YAŞADI. TÜM DÜNYADA OLDUĞU GİBİ TÜRKİYE'DE DE TÜKETİCİLER HEM İHTİYAÇLARI HEM DE HOBİLERİ İÇİN ÇAREYİ ONLİNE ALIŞVERİŞTE BULDU. "PANDEMİ DÖNEMİNDE HIZLA ARTAN ONLİNE ALIŞVERİŞLER, PANDEMİ SONRASINDA DA DEVAM EDECEK Mİ?" SORUSUNUN YANITINI AREDA PİAR, Z RAPORU İŞBİRLİĞİ İLE YÜRÜTTÜĞÜ ÇALIŞMAYLA ARAŞTIRDI. ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI ONLINE ALIŞVERİŞLERİN PANDEMİ SONRASINDA DA SÜRECEĞİNİ ORTAYA KOYDU.

Pandemi döneminde tüketim alışkanlıklarındaki en büyük değişim e-ticarette yaşandı. Orta ve küçük ölçekli işletmeler dahi farklı platformlar sayesinde e-ticaret ile tanıştı. Yeni işletmelerin katılımı ile hızla büyüyen e-ticaret sektöründe bu eğilimin devam edip etmeyeceği ise merak konusu haline geldi. Bu soruya yanıt bulmak için Dr. Öğr. Üyesi Özgür Bayram Soylu danışmanlığında Areda Piar tarafından Z Raporu için yürütülen araştırma, salgından sonra da online alışverişin süreceğini gösteriyor.

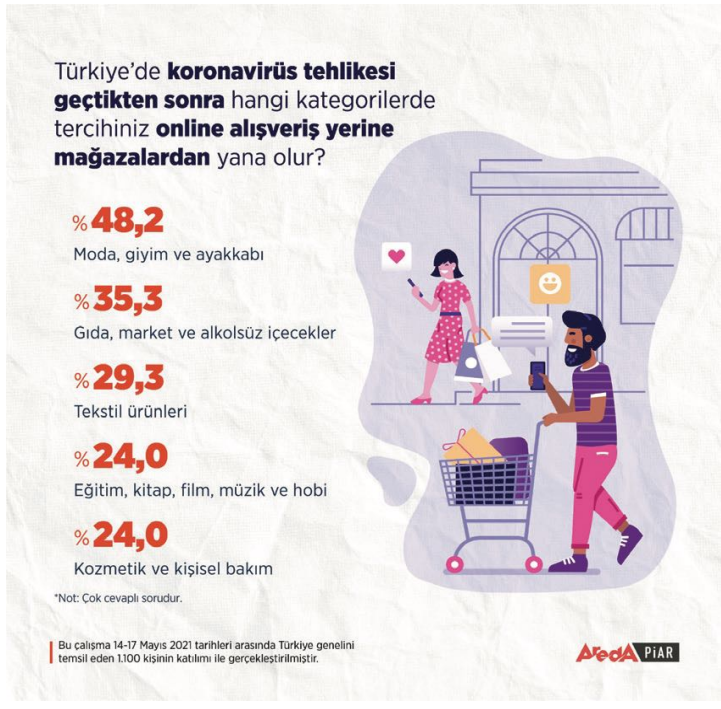
14-17 Mayıs tarihleri arasında 1100 katılımcı ile gerçekleştirilen e-ticaret araştırması Bilgisayar Destekli Web Anketi kullanılarak gerçekleştirildi. Bu kapsamda pandemi döneminde online alışverişlerin ne şekilde etkilendiği ve ne şekilde sürece-

38.2

%

ONLINE ALIŞVERİŞİ UYGUN FİYAT NEDENİYLE TERCİH EDENLERİN ORANI

ği belirlenmeye çalışıldı. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların yüzde 43.2'si, internet üzerinden alışveriş harcamalarının arttığını belirtirken, yüzde 38.2 oranında katılımcı bu artış üzerinde fiyatların belirleyici olduğunu söyledi. Pandemi sonrası dönem için katılımcıların yüzde 52.2'si online alışverişi sıklıkla kullanmaya devam edeceğini belirtirken, devam etmeyeceğini belirtenlerin oranı ise yüzde 29.4 olarak ölçüldü. Yüzde 18.4 oranında katılımcı ise konuyla ilgili kararsız olduğunu belirtti.

İNTERNET ALIŞVERİŞİNE YÖNELDİK

Araştırmada kullanıcılara yöneltilen, "Pandemi döneminde internet üzerinden alışveriş harcamalarınız nasıl değişti" sorusuna katılımcıların yüzde 43.2'si arttı cevabını verirken, değişmedi diyenleri oranı yüzde 30.8 olarak gerçekleşti. Bu dönemde ya da öncesinde internet üzerinden alışveriş yapmadığını belirten vatandaşların oranı yüzde 10.8 olurken; ilk kez bu dönemde internet üzerinden alışveriş yaptım diyenlerin oranı ise yüzde 10.6 oldu. Salgın sürecinde internet alışverişinin azaldığını aktaran kullanıcıların oranı ise yüzde 4.6'te kaldı.

Tüketicileri online alışverişe teşvik eden unsurlar ile ilgili olarak katılımcıların yüzde 38.2'si uygun fiyat cevabını verirken, mağazaların kapalı olması diyenler yüzde 36.6, virüse yakalanma endişesi diyenler yüzde 34.4, ürün çeşitliliği diyenler ise yüzde 31.2 olarak gerçekleşti.

Pandemi döneminde yapılan alışveriş sıklığı da araştırmada dikkat çeken önemli ayrıntılardan biri oldu. Kullanıcılara yöneltilen, "Pandemi döneminde ne sıklıkla online alışveriş yaptınız/yapıyorsunuz" sorusuna yüzde 35.3 oranında 'ihtiyacım olan her an' cevabı verildi. İlgili soruya, ayda 1-2 kez diyenlerin oranı yüzde 27.5, 2 haftada bir kez diyenlerin oranı 7.9, haftada bir kez diyenlerin oranı yüzde 14.1, haftada 2-3 kez cevabı verenlerin oranı ise 6.5 oldu. Haftada 4-5 kez online alışveriş yaptığını aktaran kullanıcıların oranı yüzde 7.8 olurken, her gün alışveriş yaptığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 0.8 olarak ölçüldü.

GENEL OLARAK SORUN YAŞAMADIK

Araştırma kapsamında tüketicilerin pandemi dönemindeki online alışveriş deneyimlerinden memnuniyet düzeyi de ölçüldü. Buna göre "Pandemi döneminde yaptığınız online alışveriş deneyiminizden memnun kaldınız mı" şeklindeki soruya, katılımcıların yüzde 63.9'u evet derken, bu soruyu

KA-PAK

10.6

%

İLK KEZ PANDEMİ DÖNEMİNDE ONLINE ALIŞVERİŞ YAPTIĞINI BELİRTENLERİN ORANI

'kısmen' diye yanıtlayanların oranı yüzde 28.2 oldu. Alışveriş sürecinden memnun kalmayanların oranı ise yüzde 7 olarak ölçüldü.

Araştırmada alışveriş sürecinde karşılaşılan sorunlarla ilgili bölüme yer verildi. Bu bölümde, alışveriş yaparken hiçbir sorunla karşılaşmadığını ifade edenlerin oranı yüzde 48.1 olurken, az sorun yaşadım diyenlerin oranı yüzde 34.6, ne az ne fazla sorun yaşadım diyenlerin oranı yüzde 6.5, fazla sorun yaşadım diyenlerin oranı ise yüzde 7 oldu. Online alışveriş sırasında çok fazla sorun yaşadığını ifade eden kullanıcıların oranı ise yüzde 3.8 olarak gerçekleşti.

Online alışveriş yaparken sorun yaşadığını ifade eden katılımcılar yüzde 57.7 oranında kalite sorunu (beklentimin altında kalitede ürün gelmesi) ile karşılaştıklarını belirtirken, yüzde 50.4 oranında ise teslimat hızı ile ilgili sorunlar belirtildi.

Araştırmada, online alışveriş sırasında sorun yaşadığını belirten kullanıcılara, "En çok hangi kategoride sorun yaşadınız" sorusu da yöneltildi. Katılımcıların yüzde 40.8'i moda, giyim ve ayakkabı kategorisini belirtirken, aynı soruya yüzde 19.3 ile tekstil ürünleri, yüzde 16.9 elektronik ve haberleşme, yüzde 16 ile gıda, market ve alkolsüz içecek, yüzde 15.4 ile ev ve dekorasyon (montajlı ürünler), yüzde 10.4 ile lüks tüketim ürünleri (kıymetli maden ve ziynet eşyaları), yüzde 10.4 ile eğitim, kitap, film, müzik ve hobi, yüzde 8.5 ile kozmetik ve kişisel bakım, yüzde 5.9 ile seyahat, yüzde 4.4 ile sağlık, yüzde 4 ile petshop ürünleri, yüzde 2.2. ile alkollü içecek ve tütün yanıtları verildi.

Yaşanan sorunların çözümüne ilişkin araştırmada yer alan, "Yaşadığınız sorunları çözmek için hangisine başvurdunuz" şeklindeki soruya yüzde 41.8 ile kurumsal çağrı merkezi cevabı verilirken, aynı soruya verilen diğer cevaplar yüzde 32.9 ile şikâyet siteleri, yüzde 25.6 ile kurumsal web siteleri, yüzde 21.9 ile forumlar, yüzde 19.9'u sosyal ağlar ve yüzde 13'ü hakem heyetleri olarak kaydedildi.

EN ÇOK HOBİ ALIŞVERİŞİ GERÇEKLEŞTİRİLECEK

Pandemi ile geçen bir yılın ardından insanların evde kalma süreleri uzadıkça, online alışverişlerde hobi ürünleri oldukça popüler hale geldi. Pandemi sonrasında da bu eğilimin devam edeceği tahmin edilirken, online alışverişlere devam etmeyi planlayanlara en çok hangi alanda alışveriş yapmayı düşündükleri sorulduğunda yüzde 48.2 oranında katılımcı eğitim, kitap, film, müzik ve hobi ürünlerini tercih edecekleri belirtirken, bu kategoriyi yüzde 46 oranında moda, giyim ve ayakkabı alışverişlerini sürdüreceğini belirtenler takip etti.

Hobi, moda, giyim ve ayakkabı kategorileri dışında alışverişlerin devam edeceğini belirtenlere göre gıda, market ve alkolsüz içecekler yüzde 41.8, elektronik ve haberleşme yüzde 39.6, kozmetik ve kişisel bakım yüzde 35.9, ev ve dekorasyon (montajlı ürünler) yüzde 29, evcil hayvan ve petshop ürünler yüzde 18.1, tekstil ürünleri yüzde 17, tatil ve seyahat yüzde 11.5, sağlık yüzde 10.9, anne ve bebek ürünleri yüzde 8.6, alkollü içecekler ve tütün yüzde 7.6, lüks tüketim ürünleri (kıymetli maden, ziynet eşyaları) yüzde 4.9 olarak sıralandı.

PANDEMİ DÖNEMİNDE **ONLINE ALIŞVERİŞ** İLE İLGİLİ;

Bu çalışma 14-17 Mayıs 2021 tarihleri arasında Türkiye genelini temsil eden 1.100 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

AredA PİAR

KIYAFETLERİ DENEYEREK ALACAĞIZ

Araştırmanın en dikkat çekici bölümlerin biri de "Türkiye'de koronavirüs tehlikesi geçtikten sonra hangi kategorilerde tercihiniz online alışveriş yerine mağazalardan yana olur" sorusu oldu. Bu soruya katılımcıların yüzde 48.2'si moda, giyim ve ayakkabı derken, yüzde 35.3'ü gıda, market ve alkolsüz içecekler, yüzde 29.3'ü tekstil ürünleri, yüzde 24'ü eğitim, kitap, film müzik ve hobi, yüzde 24'ü kozmetik ve kişisel bakım, yüzde 22.7'si ise elektronik ve haberleşme cevabı verdi. İlgili soruya katılımcıların yüzde 19.6'sı ev ve dekorasyon (montajlı ürünler), yüzde 16.5'i sağlık, yüzde 14.3'ü tatil ve seyahat, yüzde 14.3'ü lüks tüketim ürünleri (kıymetli maden, ziynet eşyaları), yüzde 14.2'ü alkollü içecekler ve tütün, yüzde 12,9 evcil hayvan ve petshop ürünleri, yüzde 7.4'ü ise anne ve bebek ürünleri cevabını verdi.

Araştırmada, online alışveriş yapmadığını ifade eden kullanıcılara, bu tercihi engelleyen temel faktör de soruldu. Buna göre yüzde 67.5 oranında katılımcı bu soruya güvensizlik cevabı verirken, yüzde 65.1 oranında kullanıcı ise ürünü görme ve dokunma isteği seçeneğini belirtti.

Ürünlerin beklenildiği gibi çıkmadığına dair duyumlarla online alışveriş yapmaktan vazgeçenlerin oranı yüzde 59.5 olurken, ürünü deneyerek almak isteyenlerin oranı ise yüzde 39 ile ifade edildi. Aynı soruya doğrudan muhatap bulamama kaygısıyla alışveriş yapmayanların oranı yüzde 28.3, kargo ücretinin pahalılığı gerekçesiyle online alışverişten uzak duranların oranı ise yüzde 12.7 olarak ölçüldü. Konu ile ilgili diğer çekinceler ise yüzde 6.4 oranında yeterli teknik alt yapının olmaması yüzde 4.6 oranında iade sürecinin karmaşıklığı ve yüzde 4 oranında teslimat süresinin uzunluğu oldu.

43.2

%

PANDEMİDE ONLINE ALIŞVERİŞ HARCAMALARININ ARTTIĞINI BELİRTENLERİN ORANI

ARAŞTIRMADA, ONLINE ALIŞVERİŞ YAPMADIĞINI İFADE EDEN KULLANICILARA, BU TERCİHİ ENGELLEYEN TEMEL FAKTÖR DE SORULDU. BUNA GÖRE YÜZDE 67.5 ORANINDA KATILIMCI BU SORUYA GÜVENSİZLİK CEVABI VERİRKEN, YÜZDE 65.1 ORANINDA KULLANICI İSE ÜRÜNÜ GÖRME VE DOKUNMA İSTEĞİ SEÇENEĞİNİ BELİRTTİ

63.9

%

PANDEMİ DÖNEMİNDE ONLİNE ALIŞVERİŞLERİNDEN MEMNUN KALANLARIN ORANERİN ORANI

KA-
PAK
GÖRÜŞ

Tüketicinin e-dönüşü

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZGÜR BAYRAM SOYLU

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT BÖLÜMÜ

Pandeminin hayatın olağan akışını derinden etkilemesi ve beraberinde uzun süren kısıtlayıcı uygulamaları kaçınılmaz kılması mikroekonominin dinamiği tüketici ve firmaları harekete geçirdi. Öyle bir hareketti ki bu pandemi öncesinde çevrimiçi ticaret ile perakende arasında daralmaya başlayan makası bazı sektörlerde neredeyse kapatma noktasına getirdi. Kısıtlamalar altında varlığını sürdürmek, tüketici ile tesis etmiş olduğu ilişkiyi korumak bir anlamda tüketicisini kaybetmemek için pek çok perakende sektöründe faaliyet gösteren markayı bir anda e-ticaretin büyülü dünyasında daha aktif olarak bulmuş olduk. Pandeminin ilerlemesi ile birlikte tüketici ve markaların bu konforlu alanı iyiden iyiye keşfetmeleri ile birlikte pek çok avantaj tüketiciye yönünü değiştirme fırsatı verdi.

Araştırma sonuçlarımızda yer alan pandemi dönemi alışveriş harcamalarındaki artış eğilimi ve ilk kez bu dönem gözlerini e-ticarete açmış bir kitlenin varlığı mikro dinamiğin dip dalgasına kulak vermeyi de bir anlamda zorunlu kıldı. Bu dip dalgaya kayıtsız kalmayan pek çok dijitalleşme adımına, geniş kitlelere ulaşmaya çalışan pek çok sponsorlu içerik yağmuruna hep birlikte şahitlik ettik, etmeye devam ediyoruz. Bu dönemde tüketicinin yüzünü e-ticarete dönmesini pekiştiren pek çok unsur öne çıktı. Talebin temel dinamiklerinden birisi olan fiyat perakende de olduğu gibi e-ticaret açısından da birincil unsur olarak dikkat çekiyor. Özellikle cebimize kadar giren markaların bu dijitalleşen cephede promosyonlu ürün sunabilme kapasiteleri ya da yetenekleri var olan eğilimi daha da pekiştirme fırsatı sunmuş oluyor. Bunun yanı sıra tüketicinin kendisini ürün deryasında bulması da e-ticareti tüketici nezdinden cazibeli kılan bir başka unsur olarak öne çıkıyor.

Özellikle bankacılık sektörünün dijitalleşmeye uyum sağlayarak müşterilerine sunmuş oldukları yenilikçi hizmetler de bu dönemde kısıtlama altında hayatını renklendirmeye çalışan tüketicinin tüketim hazzını yaşamasını kolaylaştırıcı bir unsur olarak önemli bir yer tuttu. Tüketicinin ihtiyaç duyduğu her saniye her dakika alışveriş yapabilme fırsatı muazzam bir hazza dönüşmüş oldu. Bir de tüm bu kolaylaştırıcı unsurlara pandemi sürecinin getirmiş olduğu zorunlu kısıtlayıcı uygulamalar ile bireylerin taşımış oldukları kaygılar eklenince e-ticaret pastasının çileği de konulmuş oldu.

Aslında tüm bu davranışlarının arkasında fayda maksimizasyonunu arayan ve bulduğu zaman yaşamış olduğu hazzı, bulamadığı zaman ise yaşanan hayal kırıklığını dışa vurmaktan geri kalmayan bir tüketici kimliğine tanıklık etmiş oluyoruz. Ve tanıklık ettiğimiz bu tüketicinin bu deneyimden memnun olduğunu da bulgularımızdan rahatlıkla görebiliyoruz.

Markalar arasındaki kıyasıya reka-

betin vermiş olduğu mutluluk tüketicinin yüzünü döndüğü e-ticaretten kolay kolay çevirmeyeceğine işaret ediyor. Aynı zamanda tüketicilerin de hangi alanlarda e-ticarette kalmayı arzu ettiklerini markalara fısıldamaları e-ticaretin geleceği açısından önemli bir erken uyarı sinyali. Bu noktada tüketicilerin beklentilerine karşılık vermeyi başarabilecek, tüketicilerin yaşamış oldukları deneyimleri, duydukları memnuniyetleri marka sadakatine dönüştürebilecek sektör liderleri için önemli argümanlar sunmuş oluyoruz. Özellikle tüketicilerin yaşamış oldukları dağıtım stratejisine bağlı sorunları minimuma indirgeme çabaları, tüketici ile iletişimde kalabilme ve karşısında bir muhatabın olduğunu hissettirebilme yeteneği markaların e-ticaretteki konumlarını kaybetmemek adına önemini koruyor.

E-ticarete olan talebin önemli derecede arttığı bu noktada özellikle marka itibarının da risk altında olduğuna dikkat çekmek gerekiyor. Nasıl ki sponsorlu içerikler ile markalar her mecrada tüketicinin karşısına çıkabilme serbestisine sahipse beklentisi karşılanamayan hatta karşısında kurumsal muhatap bulamayan tüketici de markanın karşısına her an her mecrada çıkabiliyor. Nasıl mı? Bazen popüler şikâyet siteleri, bazen forumlar, bazen de sosyal ağlar aracılığıyla.

Olumlu ya da olumsuz trend olmanın bu kadar kolay olduğu bir ortamda marka itibarını tesis etmenin yanı sıra tüketiciyi bu mecrada tutabilmek için e-ticaret ile yolculuğuna güvenle devam etmesini sağlamak, tüketicinin sesine kulak vermek onunla aynı paydada buluşmak bir anlamda tüketici içgörüsünü yakalayabilmek, zaman zaman ona ufak sürprizler yapmak tüketicinin bu geldiğimiz noktadan u dönüşü yapması yerine e-dönüşünü tercih etme kararını pekiştirecektir.

> **E-TİCARETE OLAN TALEBİN ÖNEMLİ DERECEDE ARTTIĞI BU NOKTADA ÖZELLİKLE MARKA İTİBARININ DA RİSK ALTINDA OLDUĞUNA DİKKAT ÇEKMEK GEREKİYOR**

GÜN-
DEM

ORHAN ORHUN
ÜNAL

GELECEKTE PANDEMİ GÜNLERİ DENİLDİĞİNDE AKLA İLK GELEN SAHNELERDEN BİRİ, BOŞ SOKAKLARI DOLDURAN VE BİNLERCE HANENİN SİPARİŞLERİNİ YETİŞTİRMEYE ÇALIŞAN MOTOSİKLETLİ KURYELERİN MESAİSİ OLACAK. 'PANDEMİNİN KAHRAMANLARI' TABİRİNİ HAK EDEN BU İŞ KOLU, TEKNOLOJİYE EN UZAK KESİMLERİ BİLE KENDİNE YAKINLAŞTIRIRKEN, 65 YAŞ ÜZERİ VATANDAŞLAR GİBİ YARDIMA İHTİYACI OLANLARIN İMDADINA KOŞTU. POPÜLERLİĞİ ARTAN SEKTÖR, SALGIN ŞARTLARINDA BİNLERCE KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLAMASININ YANINDA, ALINAN SİPARİŞLER SAYESİNDE EKONOMİDE ÇARKLARIN DÖNMESİNİ DE SAĞLADI.

Pandeminin kahramanları

Pandemi sürecinde, on yıllar alması beklenen teknoloji ve yeniliklere uyum süreci neredeyse bir yıla sığdı. Daha çok boş sokaklar ile hafızamıza kazanan korona günlerini dolduran ve biraz daha yaşanabilir kılan bir meslek grubu da hayatımıza girdi. Onlar evlere sipariş götüren kuryeler. Bir dönemin bakkal çıraklarıyla başlayan sonrasında restoranların kapıya teslim hizmetiyle devam eden bu iş zaten varlığını sürdürüyordu.

SİPARİŞİN İSTEDİĞİN ZAMAN KAPINDA

Belki 2 yıl önce tembel işi veya gençlerin tercihi olarak kabul edilebilecek kapıya teslim sipariş, pandemi ile birlikte vazgeçilmezimiz haline dönüştü. İşin şekli teknoloji ile değişirken popülerliği de arttı. “Evde su bitti ara gelsin”, “Bebeğin bezi kalmadı saat akşam 9 iste 1 saatte kapında”, “Sokağa çıkmak yasak ama film izlerken bir cips ne güzel olurdu, dur hemen söyleyelim” şeklindeki serzenişlerimize çözüm bulduğu için onları sevdik. Kısıtlamalarla geçen günlerimizi de daha katlanabilir kıldıkları gibi telefonumuzdaki bir uygulamayla ihtiyacımız olan ürün istediğimiz saatte kapımıza gelir oldu.

TEKNOLOJİYE EN UZAK KESİMLERİ BİLE YAKINLAŞTIRDI

Bu özelliği ile teknolojiye en uzak kesimlerden 56 yaş üstü vatandaşlara kadar herkesin gözdesi haline dönüştü. Eve sipariş götürenler, 65 yaş üzeri başta olmak üzere birçok kesimin de imdadına koştu. Daha önce hiç e-ticareti kullanmamış farklı yaş gruplarından birçok kişi dijital kanalları deneyimleme fırsatı buldu. Nitekim rakamlar da bu tespiti destekliyor. Pandeminin en yoğun yaşandığı dönemde, milyonlarca kredi kartı internetle tanıştı; 2019 yılında e-ticaretin perakende içindeki payı yüzde 5 dolaylarında seyrederken, salgınla birlikte, 3 yılda ulaşılması hedeflenen çift haneli rakamlara 3 ayda ulaşıldı.

EVE SİPARİŞ GÖTÜRENLER, 65 YAŞ ÜZERİ BAŞTA OLMAK ÜZERE BİRÇOK KESİMİN DE İMDADINA KOŞTU. DAHA ÖNCE HİÇ E-TİCARETİ KULLANMAMIŞ FARKLI YAŞ GRUPLARINDAN BİRÇOK KİŞİ DİJİTAL KANALLARI DENEYİMLEME FIRSATI BULDU

MOTOR ÜZERİNDE GECE GÜNDÜZ DEMEDEN ÇALIŞTILAR

Pandeminin kahramanları terimini hak eden çalışanlar, gece gündüz demeden hava koşulları ne olursa olsun en temel gereksinimlerimizi karşıladı. Yoğun mesaileri sayesinde bir nebze de olsa çarşı-pazar kalabalıklarının azalmasına yardımcı oldular. Bazıları motor üzerinde bazıları da araçlarla

---

MUTLU ERTURAN

HEPSİBURADA TİCARİ GRUP BAŞKANI

ÜLKE EKONOMİSİNE KATKI

PANDEMİ DÖNEMİNDE HER 10 İŞLETMEDEN 7’Sİ İÇİN FİZİKSEL MAĞAZA SATIŞLARI AZALIRKEN, HEPSİBURADA OLARAK, PLATFORMUMUZ ÜZERİNDEN SATIŞ YAPAN İŞLETMELERİN E-TİCARET SATIŞLARINDAKİ ARTIŞI ORTALAMA YÜZDE 40 OLDU. BU DÖNEMDE, GEBZE AKILLI OPERASYON MERKEZİ, HEPSİJET LOJİSTİK VE HEPSİEXPRESS BİRİMLERİMİZDE OPERASYON VE DAĞITIM AĞINDA GÖREVLENDİRMEK ÜZERE 5 BİN KİŞİLİK BİR EK İSTİHDAM KARARI ALDIK. BÖYLECE BU ZORLU DÖNEMDE ÜLKE EKONOMİSİNE VE İSTİHDAMA KATKIMIZI SÜRDÜRDÜK. DELOİTTE İLE GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ ETKİ ANALİZİ ARAŞTIRMAMIZ NETİCESİNDE GÖRDÜK Kİ EKOSİSTEMİMİZDEKİ İŞLETMELERLE, 1,6 MİLYONU DOĞRUDAN OLMAK ÜZERE TOPLAM 3,5 MİLYON KİŞİNİN GEÇİMİNE KATKI SAĞLIYORUZ.

2020 YILINDA BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE YÜZDE 66 BÜYÜYEREK 226 MİLYAR TL BÜYÜKLÜĞE ULAŞAN E-TİCARET SEKTÖRÜ, PERAKENDE İÇİNDEKİ PAYINI ARTIRMAYI VE EKONOMİDE KALDIRAÇ GÖREVİ ÜSTLENMEYİ SÜRDÜRECEK. HER 3 İŞLETMEDEN 1’İNİ E-TİCARETLE TANIŞTIRAN E-TİCARET PLATFORMU KONUMUNDAYIZ. İŞ ORTAKLARIMIZ ARASINDAKİ İŞLETMELERİN SAYISI İSE PANDEMİ DÖNEMİNDE 2’YE KATLANDI.

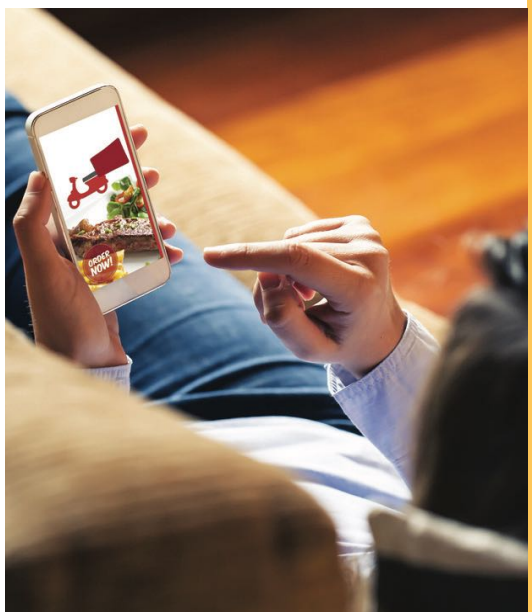
GÜN-DEM

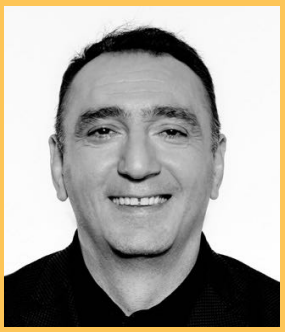

market alışverişlerinden yemek siparişlerine kadar her türlü ihtiyaca cevap vermeye çalıştılar. Farklı eleştirilere konu edilseler de yaptıkları hizmet sayesinde gıda başta olmak üzere onlarca sektörün işlerinin sürmesine katkı yaptılar. Canı latte isteyen vatandaş köşedeki kafeden siparişini verirken, 68 yaşındaki Ayşe teyze market alışverişini yine kuryeler aracılığıyla yaptı. Evden çalışma dönemindekiler yemek siparişini yine onlardan istedi. Böylece, pandeminin kahramanları sadece paket servisi yapan küçük esnafa da nefes aldırdı.

BİNLERCE KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLADI

Madalyonun diğer yüzüne baktığımızda ise eve servis işi, binlerce kişiye istihdam olanağı sağladı. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de işten çıkarma risklerinin olduğu bir dönemde bu model sayesinde yeni iş alanları oluşturuldu. İstihdamın yanında, evden verilen siparişler sayesinde harcamalarda sert düşüş önlenmiş ve ekonominin çarkları dönmüş oldu. Ülkemizde "Getir" firmasının öncülük ettiği sonrasında farklı girişimlerle sayısı artan bu iş modeli, Hepsiburada gibi alışveriş sitelerinden; CarrefourSA ve A101 gibi zincir marketlere kadar birçok şirketin radarına girdi. Teknoloji ile perakendeyi bir araya getirmesi nedeniyle yerli ve yabancı yatırımcı için yeni bir alan oluştu. Pandeminin sona ermesiyle beraber evden verilen siparişlerin benzeri bir ilgiyle devam etmesini bekliyoruz. Artık pandemiden önce ve sonra diye bir ayrım hayatımıza girdi ve muhtemelen yakın geleceği de şekillendirecek. Teknolojik girişimlerinin öne çıktığı salgın günlerinde boş sokaklar, maskeli insanlar, aramızda giderek açılan mesafeler, temizlik ürünlerine hücum ve evde geçirilen zamanlar aklımıza kalan önemli sahnelerden olacak. Pandemi bize teknolojik konformizmi sevdirirken, onu sorgusuz sualsiz hayatımızın bir parçası haline getirdi.

BARIŞ SÖNMEZ

YEMEKSEPETİ CMO

TEMASSIZ TESLİMAT SEVİLDİ

ARTAN TALEBİ HIZLI TİCARET GEREKLİLİKLERİNE GÖRE KARŞILAMAK VE MÜŞTERİLERİMİZE HİZMETTE HİÇBİR EKSİK VE AKSAKLIĞA YOL AÇMAMAK ADINA, PANDEMİ DÖNEMİNDE 5 BİN İŞE ALIM GERÇEKLEŞTİRDİK. ŞU AN 8 BİNDEN FAZLA KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLIYORUZ. 2021 YILININ KALAN DÖNEMİNDE DE 4 BİNDEN FAZLA YENİ İŞE ALIM GERÇEKLEŞTİREREK BU SAYININ 12 BİNİN ÜZERİNDE OLMASINI HEDEFLİYORUZ. ÖZETLE, YEMEKSEPETİ OLARAK BU SÜREÇTE İNSAN KAYNAĞIMIZI CİDDİ ANLAMDA BÜYÜTTÜK. BU BÜYÜMENİN CİDDİ BİR KISMI SAHA GÖREVLİSİ EKİP ARKADAŞI İHTİYACIMIZIN ARTMASINDAN KAYNAKLANIYOR. SAHA GÖREVLİLERİMİZİN SAYISINI YIL SONUNA KADAR 2 KATINA ÇIKARTMAYI HEDEFLİYORUZ. AYRICA, YEMEKSEPETİ SAYESİNDE AYAKTA KALAN RESTORAN ÇALIŞANLARINI DA DÜŞÜNÜRSEK AİLELERİ DAHİL NEREDEYSE 1 BUÇUK MİLYON KİŞİNİN BU ZOR DÖNEMDE HAYAT MÜCADELELERİNE DESTEK VERİYOR OLMANIN DA AYRI MUTLULUĞUNU YAŞIYORUZ.

40 BİN RESTORAN DİJİTALLEŞTİ

SON 1 YILDA TOPLAM 40 BİN RESTORANIN DİJİTALLEŞMESİNE KATKIDA BULUNDUK. TEMEL SORUMLULUĞUMUZA EK OLARAK SEKTÖRE FARKLI YAN DESTEKLERDE DE BULUNMAYA ÇALIŞTIK. İLK OLARAK, 16 MART 2020 TARİHİNDEN İTİBAREN "TEMASSIZ TESLİMAT" ÖZELLİĞİNİ DEVREYE ALARAK HEM KULLANICILARIMIZ, HEM DE KURYELERİMİZ İÇİN PANDEMİ DÖNEMİNE UYGUN BİR ÇÖZÜM GELİŞTİRDİK. BÖYLELİKLE YAKIN TEMASI ORTADAN KALDIRDIK. BU ZOR ZAMANLARDA MUTFAKLARINI SADECE PAKET SERVİS İÇİN AÇIK TUTUP AYAKTA KALMAYA ÇALIŞAN RESTORANLARA, "EMEKSEPETİ" ADIYLA YENİ BİR DESTEK KAMPANYASI BAŞLATTIK. AYNI ZAMANDA KISITLAMALARLA BİRLİKTE SADECE PAKET SERVİS VE GEL-AL SİPARİŞLERLE MÜŞTERİLERİNE HİZMET VEREBİLEN RESTORANLAR İÇİN 20 MİLYON TL'LİK DESTEK PAKETİ'Nİ AÇIKLADIK. YEMEKSEPETİ VE YEMEKSEPETİ BANABİ İLE KULLANICILARIMIZA EN İYİ HİZMETİ SUNABİLMENİN ÜZERİNDE ÇALIŞIYORUZ.

Kredi Risk Primi (CDS) farklı amaçla mı kullanılıyor?

Görünen haliyle; kısaca CDS denilen "kredi risk primi"; kredi verenin verdiği kredinin geri ödenememesi durumuna karşılık alacaklarını sigorta ettirme bedelidir.

İşlevsel olarak ise; az evvel yaptığımız tanımın ötesinde bir amacı gerçekleştirdiği şüphesi akıllarda soru işareti bırakıyor. Zira uygulanan haliyle müesses ekonomik nizamın hem sömürme hem de ayar verme sopası olarak işlevini tüm gelişmekte olan ülkeler üzerinde gösterdiğini ifade etsek abartmış olmayız.

"SİGORTANIN", ASIL GELİR OLAN "FAİZ" DEN FAZLA OLMASI MÜMKÜN MÜ?

Ne demek bu der gibi olduğunuzu duyuyorum; asıl işi ve geliri verilen borca karşılık faiz geliri elde etmek olan kurumlara tüm dünya ayrıca sigorta primi de ödemektedir. Ne var bunda derseniz, esasen elbette sigorta için bedel ödemek doğal bir durumsa da faizin bazen 3 katı kadar sigorta primi ödeyen gelişmekte olan ülkeler için neredeyse faiz bir yük olmaktan çıkmakta sigorta bedeli ise taşınamayacak kadar ağır bir sömürü enstrümanı haline gelmektedir.

Dünyada son on yılda sadece Arjantin ve Yunanistan vakaları hariç 200 civarındaki ülke her ay ödemelerini vaktinde yapmıştır. Ancak ne hikmetse husussan gelişmekte olan ülkelerde "faizin aslı"ndan fazla "sigorta bedeli" ödenmektedir. Hem de ortada kur riski yokken.

RİSK PRİMİ NEYE GÖRE BELİRLENİYOR?

İşte burası tam bir muamma. Zira objektif kriter yok! Kredi verenlerin iltisaklı olduğu kurumların genel görüşü neticesinde kâh siyasi risk, kâh jeopolitik risk, kâh savaş riski, kâh aman ha rezerv para sahibi ülkeler ile bozulması muhtemel ilişkiler, kâh karşı cephe ile fazla yakınlaştın gibi mesnetsiz veya ölçülemez risk algıları ile yönetilen bir düzen bu!

HER BAŞLIKTA RASYONEL MANTIĞI KULLANDIĞINI İFADE EDENLER BU İŞE NE DER?

Batmış yani borç ödeme takvimine uymamış Yunanistan'ın şu anki "CDS" kredi risk prim maliyeti takribi yüzde 0.9 iken aynı anda tüm borçlarını muntazam olarak daima ödemiş Türkiye'nin risk prim maliyeti ise yüzde 4'tür. İşte bu kadar objektif kriterler üzerinden hesaplanan risk primi maliyeti, bu çarpık neticeyi meydana getiriyor!

KALKINMANIN ÖNÜNE ENGEL OLMAK İÇİN CDS'Mİ KULLANILIYOR?

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları, gelişen makroekonomik temellerinden veya küresel ekonomik ortamdan bağımsız olarak, sürekli olarak aşırı şişirilmiş riskleri gelişmekte olan ülkelere tahsis etmektedir. Bu "algı primleri", ülkelerin en büyük kalkınma zorluklarından biridir.

TEFECİ ZİHNİYETİ CDS'TE KENDİNİ GÖSTERİYOr!

Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapmak üzere kurulu bir sistemden bahsediyoruz. Finansmana ihtiyacın yoksa kredi maliyeti düşük, yok eğer ihtiyacın varsa maliyet yüksek.
Siyasi riskler, jeopolitik riskler veya seçim riski gibi bahaneler ile oluşturulan risk algısı Siyonist düzenin tüm ulus devletleri sömürdüğü düzenin sıradan bahaneleridir.

Dünya, CDS prim düzeni gibi haksız yapılarla terbiye edilmekten aciz hale gelmiştir. Buna dur diyecek, yeni alternatifler üretecek tek cesur ses de Türkiye'den çıkmaktadır.

DR. MEHMET AKİF SOYSAL

EKONOMİST

SÖY-
LEŞİ

İTO BAŞKANI ŞEKİB AVDAGİÇ:

Aşılama bizi tünelin sonuna götürecek

MEHMET ALİ DOĞAN

PANDEMİ KÜRESEL EKONOMİ VE TİCARETİN ÜZERİNDEN TSUNAMİ GİBİ GEÇTİ. ÜLKEMİZİ OLUMSUZ ETKİLEYEN KÜRESEL GELİŞMELERİ HATIRLATAN VE PANDEMİ SÜRECİNİN VE SONRASININ EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN ÜLKESİ OLUNMASI İÇİN TEDBİRLİ OLMAK GEREKTİĞİNE VURGU YAPAN İSTANBUL TİCARET ODASI (İTO) BAŞKANI ŞEKİB AVDAGİÇ, "15 AYLIK SÜRECİN SONUNDA BİZİ ESKİ NORMALE TAŞIYACAK OLAN, ÇOK AÇIKTIR Kİ, AŞILAMADA ELDE EDİLEN BAŞARI OLACAKTIR. AŞILAMA, BİZİ TÜNELİN SONUNA GÖTÜRECEK, IŞIĞIN GÜCÜNÜ ARTIRACAK EN ÖNEMLİ ETKENDİR" DİYOR.

■ Kovid-19 kaynaklı küresel salgın, tüm dünya ekonomilerini sarstı. Alınan zorunlu önlemler ticari hayatı derinden etkiliyor. Ticaret camiası süreci nasıl yaşıyor?

Koronavirüs salgını, küresel ölçekte daha önce görülmemiş boyutta etkisini hissettirerek, dünya ekonomisini olumsuz etkiledi. Salgın nedeniyle tüm dünyada arz-talep dengelerinde sıkıntılar yaşandı; tedarik zincirleri bozuldu. Türkiye de aynı şekilde tüm sektörlerde bu olumsuzluklardan etkilendi. Özellikle hizmetler sektöründeki firmalarımız ciddi ölçüde kayıplar yaşadı. Ama sanayi sektörlerimiz ile ihracata çalışan firmalarımızda dünyadaki talep daralmasına rağmen çarklar dönmeye devam etti. Hükümetimizin sağladığı destekler ve bir dönem düşen faiz oranlarıyla, özellikle 2020'de inşaatta, otomotivde, tekstil ve mobilyada başarılı bir yılı geride bıraktık diyebiliriz.

Firmalar pandemiyle gelen dünya düzenine ayak uydurmak için hızla dijitalleşmeye yöneldiler. Böylece olumsuz salgın şartlarına rağmen üretmeye devam ettiler. Bu arada e-ihracat ile, sınır aşan ticaretle yeni çıkış yolları üretmekte, üretimlerini geliştirmekte başarılı olan firma ve sektörlerimiz de oldu. Böylece salgının etkilerini daha rahat atlatmaya çalıştılar.

Türkiye olarak küresel tedarik zincirinde yaşanan sorunlardan ötürü, alternatif üretim ve tedarik noktası olarak öne çıkma şansını yakaladık. Bunu iyi değerlendirip, yerli üretimi güçlendirmeliyiz. Türkiye için en önemli konu, üretim alanında bir aksama yaşanmamasıdır. Sağlığımızı kaybetmeden işimizi devam ettirmek birinci önceliğimiz. Üretimimiz kesintisiz ve artarak devam etmeli ki, pandemi sürecinin ve sonrasının en iyi çıkış yapan ülkesi olabilelim. Bu konuda da veriler olumlu yönde. İhracat rakamları, çok iyi bir ivme yakaladığımızı gösteriyor. Ama sektörlerimizden gelen bilgiler gösteriyor ki, pandemiyi ekonomik açıdan yenmemiz, olumsuzluklarını avantaj çevirmemiz için daha yapılması gereken çok iş var.

'YENİ TEDBİRLER DE ALINMASI GEREKİYOR'

■ Bu süreçte kısa çalışma ödeneği, faizsiz krediler, borç ötelemeleri gibi çeşitli önemler devreye alındı. Ancak öyle gözüküyor ki önümüzdeki aylar da olağanüstü tedbirlerle geçecek. Fakat bu süreçte işi bozulan, sıkıntıya düşen kesimler var, bu nedenle yeni önlem beklentileri hakim. Siz neler bekliyor ve öneriyorsunuz?

Belirttiğiniz gibi Kısa Çalışma Ödeneği uygulamasından KGF destekli kredilere, yeniden yapılandırma düzenlemesinden gayrimenkul kiralarındaki stopaj indirimine, kira ve ciro desteğinden hizmet sektörlerindeki KDV indirimlerine kadar pek çok düzenleme yapıldı. Bu tedbirlerin alınmasında İstanbul Ticaret Odası'nın girişimlerinin büyük katkısı olduğunu belirtmek isterim. Çünkü İTO olarak üyelerimizin pandemide uğradıkları kayıpları en aza indirmek için taleplerini bakanlıklara ve hükümetimize ulaştırmada hiç vakit kaybetmedik. Elbette gerçekleşmesini beklediğimiz destek ve taleplerimiz de var. Çünkü pandemi olumsuzluklarını farklı şekilde sürdürmeyi başarıyor. Dolayısıyla sorunlar ve alınması gereken önlemler bitmiyor. Biz de üyelerimiz ile Hükümetimiz arasında aktif rolümüzü ve çabalarımızı devam ettiriyoruz.

Bu arada yeni tedbirler de alınması gerekiyor. Bu konuda hükümet yeni adımlar atmakta. En son Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, tüccar ve sanayiciye 'nefes kredisi' verileceğini açıkladı. Bu kredinin, pandemi yüzünden önemli ciro kaybı yaşayan firmalarımızın ve sektörlerimizin gücünü yeniden toplamasına imkân vereceğini düşünüyoruz. Biz İTO olarak bu konuyu daha önce gündeme taşımış ve yeni bir banka kredi sürecine ihtiyaç olduğunu dile getirmiştik. Buna ilave olarak, kısıtlamalardan yoğun etkilenen sektörlerimiz için devam eden kredi ödemelerinde en az 6 ay süreyle ertelemeye

SÖY-LEŞİ

gidilmesi ve bu kredilerin uygun koşullarla yeniden yapılandırılmasını arzu ediyoruz. Kısa Çalışma Ödeneği gibi mevcut desteklerin de özellikle hizmetler sektörü için sürdürülmesini istiyoruz. Çünkü bu tedbirler, içinden geçtiğimiz dönemi en az hasarla atlatmamızın en önemli destek ayakları olacaktır.

'ENFLASYONU DÜŞÜRME ÇABALARINI TAKDİRLE KARŞILIYORUZ'

■ Pandemi koşullarında ekonomik dengeleri tehdit eden unsurların başında enflasyon geliyor. İTO uzun yıllardır İstanbul'daki enflasyonu araştırıp sonuçlarını paylaşıyor. İTO'nun enflasyon uzmanlığıyla bu konuda neler söylersiniz?

Türkiye'de enflasyonu ölçen ilk kurum biziz... İşletmelerin yatırımlarında, üretimlerinde, maliyetlerini tespitlerinde, rekabetçiliklerini geliştirmede enflasyonla ilgili gelişmeleri bilmek, en az enflasyonla mücadele politikaları geliştirmek ve uygulamak kadar önemlidir. 20. yüzyıl bilgiyi önemseyen bir çağdı, 21. yüzyıl ise her şeyi veriye göre belirleyen bir çağ oldu. Bu nedenle biz İstanbul Ticaret Odası olarak tüccarımıza, iş dünyasına ve ekonomiye yol gösterecek istatistikler üretmeyi görevimiz kabul ettik. Türkiye'nin en eski ve kurumsallaşmış istatistik birimini biz kurduk.

Az önce ifade ettiğim gibi 1927'de ülkemizin ilk periyodik fiyat endekslerini biz hazırladık. O tarihten beri ekonominin nabzını tutan fiyat endeksini yayınlıyoruz. İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi ile Toptan Eşya Fiyatları Endekslerini her ay tespit edip kamuoyuyla paylaşıyoruz. Endekslerimiz, İstanbul piyasasının nabzını tutmakta ve yansıtmaktadır. Elbette tüm Türkiye'ye teşmil edilemez ama İstanbul için yanılma payı en az olan endeksimiz vardır. Köklü ölçüm geleneğiyle, piyasanın nabzını doğru şekilde yansıtmasıyla, çağın değişimine göre ürün çeşitliliği oluşturması ve çağdaş bilimsel yöntemlere

uyumuyla güvenirliliği tartışılmaz bir endekse sahibiz.

Son olarak belirtmeliyim ki, zor bir dönemden geçiyoruz. Bu ortamda enflasyon, olması gereken noktanın üzerinde... Enflasyonu düşürme yönündeki her çabayı takdirle karşılıyoruz. Hiç şüphesiz enflasyonla mücadelede sıkı para politikası önemli ve işlevseldir. Dünyada büyük ölçüde aşılmış bu sorunun üzerine gitmemiz, ekonomik başarımız açısından elzemdir. Fiyat istikrarından sorumlu kurum olarak Merkez Bankamızın bu yönde takdire şayan çabaları ve çalışmaları bulunuyor. Vurgulamak isterim ki, iş dünyasını besleyen, yatırım kararlarının önünü açan; faiz, enflasyon ve kur üçlüsü arasındaki dengedir. Bunlardan birinin ileri gittiği bir ortamda, diğerlerinin geride kalması bir anlam ifade etmiyor.

'İSTANBUL'A OLAN İLGİ KADEMELİ ŞEKİRDE ARTIYOR'

■ İstanbul ekonomisi biraz da turizme bağlı... Salgın öncesinde, başta kongre turizmi olmak üzere uluslararası organizasyonlarda ilk akla gelen kentlerden biriydi. Seyahat kısıtlamaları İstanbul turizmini nasıl etkiledi, sıkıntılar nasıl aşılacak?

Türkiye'nin lokomotifi olan İstanbul'da turizm sektörünün de pande-

HİÇ ŞÜPHESİZ ENFLASYONLA MÜCADELEDE SIKI PARA POLİTİKASI ÖNEMLİ VE İŞLEVSELDİR. DÜNYADA BÜYÜK ÖLÇÜDE AŞILMIŞ BU SORUNUN ÜZERİNE GİTMEMİZ, EKONOMİK BAŞARIMIZ AÇISINDAN ELZEMDİR. VURGULAMAK İSTERİM Kİ, İŞ DÜNYASINI BESLEYEN, YATIRIM KARARLARININ ÖNÜNÜ AÇAN; FAİZ, ENFLASYON VE KUR ÜÇLÜSÜ ARASINDAKİ DENGEDİR. BUNLARDAN BİRİNİN İLERİ GİTTİĞİ BİR ORTAMDA, DİĞERLERİNİN GERİDE KALMASI BİR ANLAM İFADE ETMİYOR

miden önemli oranda hasar gördüğünü biliyoruz. İstanbul'un turizm üstünlüğünü pandemi döneminde diri tutmak için, TUGEV ve ICVB olarak önemli hazırlık çalışmaları yaptık. Haziran ayı ile birlikte turizm mevsimi başlamış oluyor. Bu yıl turizm sezonunda 2020'ye göre ciddi bir hareketlenme bekliyoruz. Çünkü Türkiye, dünyadaki en önemli turizm destinasyonlarından biri. Pandemiye rağmen, 2020'de destinasyon değeri çok yüksek olan Türkiye ve İstanbul'un dünyaya kıyasla daha iyi durumdaydı.

Umuyoruz ki, ülkemizin aldığı sağlık ve hijyen tedbirleri ve dünyaya örnek olan Güvenli Turizm Sertifikası sayesinde, Türkiye ve İstanbul 2021 turizm sezonuna daha güçlü ve verimli başlayacak. Bakanlığımızın yaptığı açıklamalardan ve turizm paydaşlarından aldığımız geri bildirimlerden, uluslararası rezervasyon oranlarımızın ve İstanbul'a olan ilginin kademeli bir şekilde arttığını görüyoruz. İki örnek vermek isterim. Birincisi; 2021 Yılı Best Cities tarafından açıklanan dünyanın en iyi 100 şehri listesinde İstanbul, Hong Kong ve Viyana gibi şehirlerin önüne geçerek 21'inci sırada yer aldı. İkincisi; Euromonitor International'ın hazırladığı "En İyi 100 Şehir" raporunda ise İstanbul; Avrupa sıralamasında 3'üncü, dünya sıralamasında ise 8'inci oldu. Amsterdam ve Viyana gibi şehirlerin önüne geçti. Bu sıralamada da kıstas, pandemi sürecinde alınan önlemler...

Turizm mevsimi açılırken biz de İstanbul için kapsamlı bir tanıtım kampanyası başlattık. Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı ve İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu olarak, 2021 yılı iletişim kampanyamızı "İstanbul'da Buluşma Zamanı" temasıyla duyurduk. Tüm dünyanın dijital dönüşüm sürecinde olduğu bu dönemde, biz de İstanbul'un resmi ve en çok etkileşim alan instagram hesabı "oneistanbul" üzerinden kampanyamızı yıl boyunca sürdüreceğiz.

Biz ICVB olarak toplantı ve kongre çalışmalarımıza devam ediyoruz. 2020'de İstanbul'da yapılması planlanan 11 uluslararası kongre ertelendi, 2'si iptal edildi, 3'ü sanal olarak gerçekleşti ve 2'si fiziki katılımlı olarak gerçekleşti. Ulusal kongrelerimizin ise 9'u ertelendi, 1'i iptal edildi, 70'i sanal olarak gerçekleşti ve 21'i fiziki katılımı olarak gerçekleşti.

2021 yılında İstanbul'da 12 fiziki katılımlı ve 3 sanal uluslararası kongre ile 45 fiziki katılımlı ve 52 sanal ulusal kongre yapılacak. Bu, kongre turizmi açısından olumlu bir tablo. İnanıyorum ki, fiziki katılımlı etkinlikler, alınan tedbirler doğrultusunda artabilecektir.

2022-2026 yılları arasında İstanbul'da düzenlenmesi planlanan ve katılımcı sayıları 700 ile 3.500 arasında değişen 4 uluslararası kongre ve toplantı için ise adaylık çalışmalarımız devam ediyor. İnşallah bu etkinliklerle, İstanbul'un katma değerini artıracağız.

'HER ÜLKENİN AŞI SAYISI KADAR UMUDU OLACAK'

■ Aşılamanın yaygınlaşmasıyla, küresel ticareti de içeren boyutuyla soruyorum, tünelin ucundaki ışık gözüktü mü?

Bu soruya, 'Evet, tünelin ucundaki ışık gözüktü' diyebiliriz. Aşılama çalışmaları bizi bu konuda umutlan-

2021 YILINDA İSTANBUL'DA 12 FİZİKİ KATILIMLI VE 3 SANAL ULUSLARARASI KONGRE İLE 45 FİZİKİ KATILIMLI VE 52 SANAL ULUSAL KONGRE YAPILACAK. BU, KONGRE TURİZMİ AÇISINDAN OLUMLU BİR TABLO. İNANIYORUM Kİ, FİZİKİ KATILIMLI ETKİNLİKLER, ALINAN TEDBİRLER DOĞRULTUSUNDA ARTABİLECEKTİR

SÖY-LEŞİ

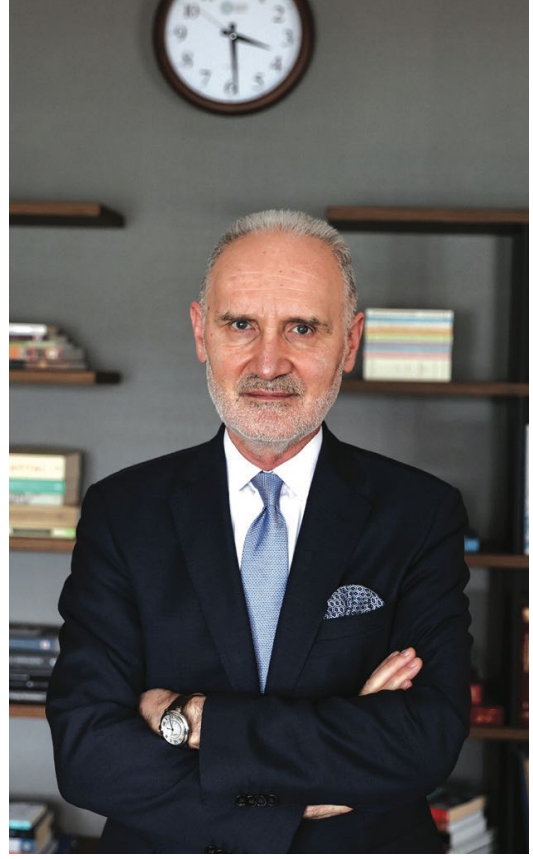
dırıyor. Ama ekonomik sıkıntılar biraz daha sürecek gibi. Çünkü pandemi ekonominin, ticaretin, sosyal hayatın odak noktasında olmaya devam ediyor. İnsanlık koronavirüs için çözüm yolu bulmaya çalışırken, pandemi de yeni sıçramalar yaptı. İş dünyasının bu sorunun üstesinden nasıl gelinebileceğine ilişkin tartışmalar da giderek yoğunlaşıyor. Beklentiler, ağırlıkla devlet desteklerine odaklanıyor.
Bu arada bize olumsuz etkileyen küresel gelişmeler de var: Sözgelimi küresel ekonomide yüksek enflasyon tartışmaları gündemin ilk sıralarına yükseldi. Artan enflasyon ve buna ilişkin endişeler, fiyatlama davranışları üzerinde de etkili oluyor. Ekonomistler, genel olarak hızlı ve güçlü büyüme ile birlikte enflasyonist bir dönemin yaşanacağı görüşünde. Aynı şekilde küresel ekonomideki toparlanmanın arz kıtlığını artırabileceği ve emtia fiyatlarını daha da yukarı çekebileceği öngörülüyor. Küresel ekonomi yeniden harekete geçerek enflasyonist baskıyı artırırken tedarik zincirleri, talebi karşılamakta zorlanıyor. Çip arzında yaşanan sorunlar sebebiyle birçok ülkede otomobil üreticilerin üretime ara vermeleri, bunun somut örneği...

Sonuç itibariyle pandemi küresel ekonomi ve ticaretin üzerinden tsunami gibi geçti. 15 aylık sürecin sonunda bizi eski normale taşıyacak olan, çok açıktır ki, aşılamada elde edilen başarı olacaktır. Aşılama, bizi tünelin sonuna götürecek, ışığın gücünü artıracak en önemli etkendir. Çünkü her ülkenin aşı sayısı kadar umudu olacaktır.

SINIR AŞAN B2C E-TİCARETİNDE MÜTHİŞ BİR PASTA VAR'

■ **İhracat konusunda sınır aşan e-ticaret çalışmaları yapıyorsunuz. Sonuçları pandemi sonrasına ilişkin mesajlar taşıyor. Bunları Türkiye ihracatının geleceği açısından nasıl yorumluyorsunuz?**

Sınır aşan B2C e-ticaretin son yılların en popüler uluslararası online ticaret yöntemi. Sınır aşan B2C e-ticaret, mikro ihracat olarak da adlandırılıyor. Ürününüzü hem ulusal hem de uluslararası sınırlarda online mağazalarda alıp, satmanız anlamına geliyor. 2021 yılında pandeminin getirdiği ve ihracatımızı artıracak en önemli fırsatın 'sınır aşan B2C elektronik ticaret' olduğunu söyleyebiliriz. Bu yüzden 2021 yılıyla birlikte gelecek 10 yılı biçimlendirecek yeni bir döneme girdiğimizin altını çizmeliyiz.

Sınır aşan B2C e-ticareti girişimci ruha sahip, satacak bir ürün ya da hizmeti olduğunu düşünen herkesin yapabilir. İşte bu yüzden de ihracatımızı artıracak bir niteliği sahip. Dünyadaki rakamsal gelişmeler bu konuda bizi cesaretlendiriyor. Dünya sınır ötesi B2C e-ticaretinin, yani e-ihracat pazarının büyüklüğü 2019'da 790 milyar doları geçmişti. Bu rakam, pandemide daha da arttı. 2026 yılında sınır aşan B2C e-ticaret pazarının 4 trilyon 820 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Yani burada müthiş bir pasta var. E-ticaretteki artış çok net gözüküyor ki aritmetik değil, trigonometrik. Yani katlanmanın da ötesinde kartopu gibi büyüyecek.

Türkiye olarak, reel sektörümüze canlılık kazandıran 'geleneksel bavul ticareti' ve 'hızlı e-ihracat' ile küresel ticarette iki ana damara sahip olacağız. Bu yüzden bize göre şimdi Türk girişimcileri, Türk iş dünyası olarak e-sefere çıkmanın arifesindeyiz. Girişimcilerimiz bu konuda başarılı örnekler ortaya koyuyor. İnanıyorum ki, biz de küresel e-ticaret pastasından hak ettiğimiz payı alacağız.

> **2021 YILINDA PANDEMİNİN GETİRDİĞİ VE İHRACATIMIZI ARTIRACAK EN ÖNEMLİ FIRSATIN 'SINIR AŞAN B2C ELEKTRONİK TİCARET' OLDUĞUNU SÖYLEYEBİLİRİZ. BU YÜZDEN 2021 YILIYLA BİRLİKTE GELECEK 10 YILI BİÇİMLENDİRECEK YENİ BİR DÖNEME GİRDİĞİMİZİN ALTINI ÇİZMELİYİZ. "2026 YILINDA SINIR AŞAN B2C E-TİCARET PAZARININ 4 TRİLYON 820 MİLYAR DOLARA ULAŞMASI BEKLENİYOR. YANİ BURADA MÜTHİŞ BİR PASTA VAR. E-TİCARETTEKİ ARTIŞ ÇOK NET GÖZÜKÜYOR Kİ ARİTMETİK DEĞİL, TRİGONOMETRİK. YANİ KATLANMANIN DA ÖTESİNDE KARTOPU GİBİ BÜYÜYECEK**

YERLİ MALI BELGESİ'NDE YÜZDE 6,5 ARTIŞ

2020 yılında onaylanan Yerli Mali Belgesi, 2019 yılına göre yüzde 6,5'lik bir artış göstererek 16 bin 16'ya ulaştı. Yerli Malı Tebliği'ne göre TOBB tarafından onaylanan Yerli Malı Belgesi, kamu alımlarında yerli isteklilere yüzde 15 oranında fiyat avantajı sağlıyor. Öte yandan yerli malı belgesi, kamu yapım işlerinde, telekomünikasyon ve sigortacılık sektörlerinde de kullanılıyor.

16.016

YERLİ MALI BELGESİ SAYISI - 2020

10.732

YÜKSEK VE ORTA YÜKSEK DÜZEYLİ ÜRÜNE

4.648

ORTA-DÜŞÜK VE DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ ÜRÜNE

% 15

YERLİ MALI BELGESİ KULLANAN MARKALARA KAMU ALIMLARINDA SAĞLANAN AJANTAJ ORANI

2020 YILINDA ONAYLANAN YERLİ MALI BELGELERİNİN; 3.290'I İSTANBUL'DA, 2.465'İ ANKARA'DA, 1.622'Sİ İZMİR'DE, 1.246'SI TEKİRDAĞ'DA, 881'İ KONYA'DA, 632'Sİ KOCAELİ'NDE, 546'SI BURSA'DA, 434'Ü ADANA'DA, 301'İ SAKARYA'DA, 253'Ü MERSİN'DE,240'I ANTALYA VE GAZİANTEP'TE, 235'İ KAYSERİ'DE, 216'SI BALIKESİR'DE, 206'SI ESKİŞEHİR'DE DÜZENLENDİ.

SÖY-LEŞİ

FATMA NUR DİNÇ

OPPO TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ WEİJİAN ZHOU:

Türkiye teknoloji üssü oluyor

TÜRKİYE, DÜNYACA ÜNLÜ AKILLI TELEFON MARKALARININ ÜRETİM ÜSSÜ HALİNE GELİYOR. PEK ÇOK MARKA TÜRKİYE'DE FABRİKASINI KURDU, ÜRETİME GEÇTİ. O MARKALARDAN BİRİ DE OPPO. GEÇTİĞİMİZ AYLARDA İSTANBUL'DAKİ FABRİKASINDA ÜRETİME BAŞLAYAN MARKANIN "MADE İN TURKEY" LOGOLU İLK TELEFONLARI RAFLARDA YERİNİ ALDI. AVRUPA PAZARINDA EN ÇOK SATIŞI TÜRKİYE'DE YAPTIKLARINI VE BÖLGEDE TÜRKİYE'YE AYRI BİR ÖNEM VERDİKLERİNİ SÖYLEYEN OPPO TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ WEİJİAN ZHOU, "GELECEK DÖNEMDE TÜRKİYE PAZARINDA ÇOK DAHA FAZLA ÜRÜN İLE YER ALMAK İSTİYORUZ. ÖNÜMÜZDEKİ 3-5 YIL İÇİNDE, DİĞER ÜLKELERDE YAPTIĞIMIZ GİBİ TÜRKİYE'DE DE PAZAR LİDERLERİNDEN BİRİ OLMAYI HEDEFLİYORUZ" DEDİ.

Türkiye; stratejik coğrafi konumu, gelişmiş iç pazarı ve altyapısı, avantajlı teşvik programları ve nitelikli iş gücüyle yabancı yatırımcılar için cazibesini artırıyor. Pandemiye rağmen dünyaca ünlü teknoloji şirketleri de yeni yatırımları için rotasını Türkiye'ye çevirdi. Yılda 10 milyonun üzerinde cep telefonu satışının gerçekleştiği Türkiye, akıllı telefon üreticilerinin de radarına girdi.

Pandemiye rağmen, tüm dünya, uluslararası telefon markalarının Türkiye'deki üretim haberlerine şahitlik etti. Türkiye, Avrupa ve Ortadoğu pazarlarının birleşme noktasında dikkati çekiyor ve teknoloji devleri için bölgenin üretim üssü olma yolunda emin adımlarla ilerliyor.

2021'de somut adımlar atan OPPO, dünyada en çok satışa sahip cep telefonu üreticilerinden biri ve Türkiye'ye yatırım kararı aldı. İstanbul Tuzla'da 50 milyon dolarlık tesis kuran ve son yıllarda piyasaya sürdüğü başarılı modellerle adından söz ettiren OPPO, Türkiye pazarına hızlı bir giriş yaptı.

Şirket, Tuzla'daki fabrikasında yeni cep telefonu modellerinin Ar-Ge'si, tasarımı ve üretimini gerçekleştiriyor. Bu yatırım ile Türkiye'yi Avrupa bölgesindeki üretim üssü olarak konumlandırdığını söyleyen Oppo Türkiye Genel Müdürü Weijian Zhou, "Pazara girmeden önce yaptığımız araştırmalarda Türkiye'nin büyük bir potansiyeli olduğunu görüyorduk" diye vurguluyor.

■ Dünyanın en büyük cep telefonu markalarının Türkiye'deki yatırım kararları ardı ardına geldi. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce Türkiye'yi cazip kılan ne oldu? OPPO, akıllı telefon üretmek için neden Türkiye'yi seçti?

OPPO, yerli topluma vermiş olduğu sözün bir parçası olarak bir süredir Türkiye'ye daha fazla yatırım yapmayı düşünüyordu. Akıllı telefon pazarında dünya çapında 40'tan fazla ülkede başarılı bir geçmişi ve güçlü hedefleri bulunan, lider akıllı telefon üreticisi OPPO, Türkiye'deki büyümesine paralel olarak bölgeye yatırım yapma kararı aldı.

Tüketicilerimize her zaman en iyiyi sunmak için tüm gücümüzle çalışıyoruz. Pandemi döneminde kenara çekilmedik. Aksine dikkat edilmesi gereken tüm hususları yerine getirerek çalışmalarımıza devam ettik. Önümüzdeki dönemde de tüketicilerin ihtiyaçlarına yanıt verecek yenilikçi ürünlerimizle,

SÖY-LEŞİ

ülke ekonomisine katkı sağlamaya devam edeceğiz.

■ 5G konusunda, OPPO Türkiye'ye görevler verildi mi?

OPPO olarak 5G konusunda öncülük yapıyoruz. OPPO 2019'da Swisscom, Ericsson ve Qualcomm ile birlikte stratejik ortaklık kurarak "5G LandingProject"i gerçekleştirdi ve Avrupa'nın ilk 5G bağlantılı telefonu olan OPPO Reno 5G'yi piyasaya sürdü. OPPO'nun iş ortaklarından Turkcell, 5G altyapısı üzerinde yaptığı hız testini ilk kez OPPO Reno 5G ile gerçekleştirdi. Kullanıcı deneyimini beklentinin ötesinde şekillendirmeye çalışan ve 5G'de öncü olan OPPO, 2015 yılında ilk 5G ekibini kurdu. Lider telefon markası o tarihten beri standardizasyon, Ar-Ge ve uygulamalar gibi alanlarda yeni nesil teknolojilere büyük yatırımlar yapıyor.

'TÜRKİYE OPERASYONU, İÇİNDE YER ALDIĞIMIZ BÖLGENİN EN PARLAK PERFORMANSINI GÖSTERİYOR'

■ OPPO, Avrupa bölgesinde en çok satışı Türkiye'de gerçekleştirdi. Avrupa pazarında Türkiye, markanız için nasıl bir öneme sahip? Şirketinizin 2021 planları neler?

OPPO'nun Türkiye operasyonu, içinde yer aldığımız bölgenin en parlak performansını gösteriyor. Farklı zevkler ve ihtiyaçlar için sunduğumuz modellerle Türkiye'de başarılı olacağımıza inanıyorduk. OPPO olarak bugün olduğu gibi önümüzdeki dönemlerde de Türkiye'de sevilen bir marka olmak istiyoruz.

OPPO olarak 2018 yılının Eylül ayında resmi olarak Türkiye pazarına giriş yaptık. Pazara girmeden önce yaptığımız araştırmalarda Türkiye'nin büyük bir potansiyeli olduğunu görüyorduk. 2019 yılında gelmek istediğimiz noktaya eriştik. Gelmek istediğimiz noktayı biraz daha açmam gerekirse, kısa sürede tüketicilerden güzel tepkiler aldığımızı ve Türkiye'nin OPPO'yu sevdiğini söyleyebilirim. 2019'da en doğru adımları attık. Bu doğru adımlar da en iyi sonuçları beraberinde getirdi.

2020 yılında OPPO bir cep telefonu üreticisi olmanın çok daha ötesine geçti. Akıllı saatler, kablosuz kulalık modelleri ve bluetooth hoparlör ile ürün gamını çeşitlendirdi. Gelecek dönemde Türkiye pazarında çok daha fazla ürün ile yer almak istiyoruz. Akıllı ürünler adını verdiğimiz bu kategorimizi daha da çeşitlendirmeyi hedefliyoruz. Önümüzdeki 3-5 yıl içinde, diğer ülkelerde yaptığımız gibi Türkiye'de de pazar liderlerinden biri olmayı hedefliyoruz.

"

OPPO OLARAK 2018 YILININ EYLÜL AYINDA RESMİ OLARAK TÜRKİYE PAZARINA GİRİŞ YAPTIK. PAZARA GİRMEDEN ÖNCE YAPTIĞIMIZ ARAŞTIRMALARDA TÜRKİYE'NİN BÜYÜK BİR POTANSİYELİ OLDUĞUNU GÖRÜYORDUK. 2019 YILINDA GELMEK İSTEDİĞİMİZ NOKTAYA ERİŞTİK

OBIYAT-
HULLA
ISMATH
BACHA

Artan kamu borçları ve bankaların kıyamet sarmalı

Koronavirüsle mücadelenin finansmanı ve yerel ekonomilerin desteklenmesi sonucunda kamu borçları önemli ölçüde arttı. Krizden önce 66 trilyon dolar olduğu tahmin edilen toplam kamu borcunun bu yıl 92 trilyon doları aşması bekleniyor. Salgının başından bu yana küresel borcun ülkelerin toplam GSYH'sına oranı ise 35 puan artarak yüzde 355'in üzerine çıktı.

PROF. DR. OBIYATHULLA ISMATH BACHA

INTERNATIONAL CENTRE FOR EDUCATION IN ISLAMIC FINANCE
ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

Birçokları, kamu borcundaki bu artışın benzeri görülmemiş krizden dolayı kaçınılmaz olduğunu savunsa da, devletlerin uzun yıllardır kolay paraya ve borçla finanse edilen büyümeye bağımlı olduğu da bir gerçek. ABD, Japonya, Çin ve Euro Bölgesi ülkeleri gibi tüm büyük ekonomilerin GSYİH'lerini aşan miktarlarda borcu olmakla beraber, özellikle Japonya ve Çin'in borçları GSYİH'lerinin birkaç katıdır. Dünya çapında faiz oranları tarihteki en düşük seviyelerine yakın olduğundan, söz konusu borçların devletlere maliyeti şu ana kadar idare edilebilir olsa da, daha fırtınalı bir faiz ortamında böylesine yüksek borçları yönetmek, başta bankaların kıyamet sarmalı olmak üzere birçok zorluğu beraberinde getirecektir.

Kıyamet sarmalı devletler ve yerel bankalar arasında karşılıklı yarar sağlayan simbiyotik ilişkiyi, yani birbirine muhtaç yaşama zorunluluğunu ifade eder. Tahvil çıkararak bütçe açıklarını kapatmaya çalışan devletler, kendileri için her daim istekli yatırımcılar olan yerel finans kurumlarına sahiptir. Tüm bankacılık düzenlemelerinde devlet borçlanma araçlarının "risksiz" olduğu kabul edildiğinden, bankalara sıfır sermaye yeterliliği şartı getirilmekte ve banka rezervlerinin bir parçası olarak sayılmaktadır. Devlet tahvillerinin düzenleyici faydalar sağlarken aynı zamanda "risksiz" bir getiri de sağlaması, onu bankalar için diğer fonlara göre çok daha cazip bir risk-getiri seçimi haline getiriyor.

Devletler krediyi kapatmak için gereken parayı basma gücüne sahip oldukları için aslında kendi para birimleri cinsinden olan borçlarını ödeyememeleri söz konusu değildir. Yani kredi / temerrüt riski sıfır olabilse de, enflasyon riski, likidite riski, derecelendirme riski ve siyasi risk gibi tüm diğer riskler baki kalır. Dolayısıyla, Portekiz, İtalya, İrlanda, Yunanistan ve İspanya'yı kapsayan Euro Bölgesi krizinin gösterdiği gibi, kamu borcunun "risksiz" olduğunu söylemek son derece yanlıştır. Avrupa'da olanlar, bankacılıkta kıyamet sarmalının basit bir örneğiydi. Zira yerel bankalar ihraç edilen tahvilleri satın alarak devlete borç verdiler. Ancak kamu borcunun artmaya devam edip niteliğin düşmesiyle, büyük miktarda kamu borcu biriktirmiş olan bankalar yalpalamaya başlamakta ve gerçeğe uygun değerleme düzenlemelerini karşılamak için varlıklarının nominal değerini azaltma ihtiyacı duymaktadırlar.

Bunun ilk sonucu, bankanın kredi verme faaliyetlerinin dondurulması olacaktır. Ancak daha da kötüsü, bankanın varlıkları üzerindeki bir darbe, öz sermaye üzerinde bir dengelemeye neden olacak ve bu çok büyük olursa, bankanın kurtarılmasını gerektirecektir.

Sonuçta devletin bankalarını kurtarmak için kendini aşırı derecede kasması gerekecektir. Şimdi devletin bankalara olduğu kadar, bankalar da sürekli bir borç finansman kaynağı olarak devlete ihtiyaç duyuyor. Hem devlet hem de bankalar aşırı borcun tutsağı olmuş durumdalar. Kısacası, bir zamanlar karşılıklı fayda sağlayan bir ilişki, artık bir kıyamet sarmalı haline geldi. Bankacılıktaki kıyamet sarmalı, borç finansmanının neden olduğu sayısız sorundan sadece biridir. Tüm bunlardan kurtulmanın en net yolu, borca dayalı sistemlerden uzaklaşmaktır. İslami finansın risk paylaşım sözleşmeleri, başta kalkınma altyapısının finansmanı olmak üzere devlet finansmanı için elverişli bir borç dışı alternatif sunar.

GÜN-
DEM

DUYGU
BULKAN

Finansta ‘çevreci’ dönüşüm

TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA SON DÖNEMDE GÜNDEME SIKÇA KONU OLAN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GİDEREK DAHA FAZLA ÖNEMSENİYOR. BAŞTA KÜRESEL ISINMAYI ÖNLEMEK OLMAK ÜZERE DAHA YAŞANILABİLİR BİR DÜNYA İÇİN PEK ÇOK EKONOMİK, SOSYAL VE EKOLOJİK ALANDA YATIRIMIN HAYATA GEÇİRİLMESİNDE FİNANS KURULUŞLARI KRİTİK ROL OYNUYOR. BANKALARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YAKLAŞIMI, GEREK SUNULAN HİZMETLER GEREKSE SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ İLE TÜM PAYDAŞLARINA YÖNELİK KALICI DEĞER ÜRETMEYİ HEDEFLİYOR.

Özellikle son yıllarda pek çok finansal kurum, sunduğu finansal hizmetlerin ekonomik göstergeleri haricinde çevresel ve sosyal boyutlarını da değerlendirmeye alıyor. Bankalar bu anlamda kendi ekonomik modelini gözden geçirerek, kendi stratejilerine sosyal ve çevresel konuları (iklim değişikliği, kaynakların eksikliği, toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik, insan hakları vb.) eklemlendiriyor. Söz konusu anlayış çerçevesinde faaliyetlerinin sadece ekonomik sonuçlarıyla ilgilenen, çevresel ve sosyal felaketlere yol açabileceği ile ilgili herhangi bir sorumluluk kabul etmeyen finansal kuruluşlar olsa da, günümüzde çok sayıda banka sürdürülebilir kalkınma sürecine dahil oluyor, sürdürülebilir yatırımları finanse ediyor ve müşterilerini de bu konuda bilinçlendiriyor ve yönlendiriyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BORÇLANMA PİYASASININ TOPLAM HACMİ 1,9 TRİLYON DOLAR

Sürdürülebilir borçlanma piyasasının toplam hacmi geçen yıl sonu itibarıyla rekor kırarak 1,9 trilyon dolara yükseldi. Yeşil tahvil piyasasının büyüklüğü ise yaklaşık 1 trilyon dolar seviyesine ulaştı. Bununla ilgili Mazars, bankacılık sektörünün değerlendirildiği "Sorumluluk sahibi bankacılık pratikleri 2021" raporunu yayınladı. Afrika, Amerika, Asya-Pasifik ve Avrupa'dan 37 bankadan oluşan geniş bir örneklemi inceleyen rapora göre sorumluluk sahibi ürünler sunan bankalar geçen sene ortalama yüzde 47 iken bu sene yüzde 82 oldu.
İklim krizini önlemeye yönelik politikaların yanı sıra temiz enerjinin fosil yakıtlardan çok daha ucuz olması yeşil finansmanın büyümesinde etkili rol oynadı. Uluslararası Enerji Ajansı, güneş enerjisini dünya elektrik piyasasının öncüsü olarak ilan etti ve birçok ülkede güneş enerjisi en ucuz enerji kaynağı haline geldi.

Enerji Politikaları Takibi ve Big Shift Global isimli konsorsiyumun dünyanın 9 büyük çok taraflı kalkınma bankasının proje verilerini içeren raporuna göre, koronavirüs salgının başlangıcından beri bankalar temiz enerjiye 12 milyar dolar, fosil yakıtlara ise 3 milyar dolar finansman sağladı. Geçen yıl bu bankalar ilk kez kömür projelerine para aktarmadı. Bu bankaların 2019-2020 döneminde sağladığı fosil yakıtların finansmanı, 2015-2017 dönemine göre yüzde 40 azaltıldı.

Dünyada yeşil finansman için bir standart olmaması ile birlikte, AB'nin yakın zamanda hazırladığı bir tasarıya göre enerji sektöründe kilovatsaat başına 100 gram veya daha az emisyon salımı gerçekleştiren projeler için sağlanacak kredilerin yeşil finansman olarak kabul edilmesi planlanıyor. AB'nin bu standartları kabul etmesinin ardından da ABD ve Çin'den de aynı hamle bekleniyor. Sonuç olarak, şu anda faaliyette olan en verimli doğal gaz santralleri de dahil olmak üzere birçok proje, kilovat-saat başına 100 gram veya daha düşük emisyon standartlarını karşılayamıyor.

FOSİL KAYNAK FİNANSMANI SONA MI ERECEK ?

Diğer taraftan, birçok banka ve finans kuruluşunun, 124 ülke için net sıfır emisyon hedefleri belirlemesine rağmen, bu ülkeler dünya nüfusunun yüzde 52'sini ve GSYİH'nın yüzde 68'ini oluşturuyor ve diğer tarafta fosil kaynaklara sağlanan finansman desteği devam ediyor.

ABD çevre örgütü Rainforest Action Network tarafından derlenen "Funding for Climate Disturbance" raporuna göre, 2015 yılında Paris Anlaşması'nın

1.9

TRİLYON DOLAR

SÜRDÜRÜLEBİLİR BORÇLANMA PİYASASININ TOPLAM HACMİ

2.5

MİLYAR DOLAR

TÜRKİYE'DE YEŞİL VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TAHVİLLERİN TOPLAM DEĞERİ

GÜN-DEM

imzalanmasından bu yana, dünyanın en büyük 60 bankası 3,8 trilyon dolarlık fonları fosil yakıtlara aktardı. ABD'de 317 milyar dolarlık finansman ile JPMorgan Chase birinci sırada yer alırken, onu 237 milyar dolar ile Citi, 223 milyar dolar ile Wells Fargo ve 198 milyar dolar ile Bank of America izledi. Bu bankaların yanı sıra Kanada'nın Royal Bank of Canada, Japonya'nın MUFG'si, Barclays, Mizuho Bank, BNP Paribas, TD Bank, Scotiabank ve Morgan Stanley de dünyanın en kirli 12 bankası arasında yer alıyor. Londra merkezli Positive Money verilerine göre ise G20 ülkelerindeki merkez bankaları iklim değişikliğinin finansal istikrar için yarattığı risklerin farkında olmalarına rağmen, etkin iklim politikalarına yer vermiyor ve somut adımlar atmakta gecikiyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSMAN İHRAÇLARI İLK ÇEYREKTE REKOR KIRDI

Uzmanlara göre, gelecek 10 yılda tüm finansman araçları sürdürülebilir olacak ve sıfır karbon ekonomiye geçiş planı bulunmayan fosil yakıt şirketleri finansmana erişemeyecek. Londra Menkul Kıymetler Borsası Grubu (Lseg) iştiraki ve finansman piyasaları veri sağlayıcı şirketi Refinitiv verilerinden derlenen bilgilere göre, senenin ilk çeyreğinde sürdürülebilir finansman ihraçları geçen yılın aynı dönemine nazaran iki kat artış gösterdi.

Söz konusu süreçte, dünyada 460 sürdürülebilir finansman ihracı gerçekleştirildi ve söz konusu ihraçlar 287 milyar dolarla bütün zamanların en yüksek seviyesine ulaştı. Sürdürülebilir finansman ihraçları bu artışla küresel borç kapital piyasalarının yüzde 11,5'ini oluşturdu. Yeşil tahvil ihraçları, aynı kuşakta yüzde 400 artışla 131,3 milyar dolara ulaşırken, dünyada bu zamanda 314 yeşil tahvil ihraç işlemi gerçekleştirildi. Küresel sürdürülebilir finansman ihraçlarının yüzde 62'sini gerçekleştiren Avrupalı ihraç kuruluşları bu alanda ilk sırada yer alırken, Avrupa'yı yüzde 18 ile ABD ve yüzde 15 ile Asya bölgesi izledi. Moody's verilerine göre, yıl sonu itibarıyla sürdürülebilir finansman ihraçları toplam küresel borç ihraçlarının yüzde 10'unu oluşturacak. Bu hızla devam etmesi durumunda sürdürülebilir finansman ihraçlarının yıllık büyüklüğü 650 milyar doları aşacak.

UZMANLARA GÖRE, GELECEK 10 YILDA TÜM FİNANSMAN ARAÇLARI SÜRDÜRÜLEBİLİR OLACAK VE SIFIR KARBON EKONOMİYE GEÇİŞ PLANI BULUNMAYAN FOSİL YAKIT ŞİRKETLERİ FİNANSMANA ERİŞEMEYECEK

TÜRKİYE'DE YEŞİL VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TAHVİLLERİN TOPLAM DEĞERİ 2,5 MİLYAR DOLARI GEÇTİ

TÜRKİYE'DEKİ YEŞİL VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TAHVİLLERİN TOPLAM DEĞERİ İSE 2,5 MİLYAR DOLARI GEÇTİ. ÖTE YANDAN, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SORUMLU BANKACILIK PRENSİPLERİNİ UYGULAMAYI TAAHHÜT EDEN BANKALAR ARASINDA TÜRKİYE'DEN GARANTİ BBVA, ING, TÜRKİYE KALKINMA VE YATIRIM BANKASI (TKYB), ŞEKERBANK, TÜRKİYE SINAİ KALKINMA BANKASI (TSKB) VE YAPI KREDİ BANKASI YER ALIYOR. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇEVRE PROGRAMI FİNANS GİRİŞİMİ (UNEP FI) TARAFINDAN HAYATA GEÇİRİLEN, DÜNYA ÇAPINDA TOPLAM AKTİF BÜYÜKLÜKLERİ 47 TRİLYON DOLARI AŞAN 130 BANKANIN KURUCU İMZACI OLDUĞU SORUMLU BANKACILIK PRENSİPLERİ (PRINCIPLES FOR RESPONSİBLE BANKİNG), 2019'DA NEW YORK'TA GERÇEKLEŞTİRİLEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU TOPLANTISINDA TANITILMIŞTI. BU BAĞLAMDA BANKALAR ÇEVREYE DUYARLI ÜRÜN KULLANIMI, DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI, ENERJİ TÜKETİMİNİN AZALTILMASI VE ENERJİNİN VERİMLİ KULLANIMINA YÖNELİK YATIRIM YAPANLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAPSAMINDAKİ SORUMLU YATIRIMLARINI ÖDEME KOŞULLARI VE FARKLI FIRSATLARLA AYRICALIKLANDIRIYOR. ÖRNEĞİN ŞEKERBANK BİREYSEL MÜŞTERİLERİNİ EKOKREDİLERLE DESTEKLERKEN, GEÇEN YIL İLK YEŞİL TAHVİL İHRACINI GERÇEKLEŞTİREN YAPI KREDİ BANKASI 5 YIL VADELİ 50 MİLYON ABD DOLARI TUTARINDAKİ TAHVİL KAYNAKLARI YENİLENEBİLİR ENERJİ PROJELERİNİN FİNANSMANINDA KULLANILACAĞINI AÇIKLAMIŞTI. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ALANINDAKİ ÖNCÜ UYGULAMALARINA BİR YENİSİNİ DAHA EKLEYEN TSKB İSE, ULUSLARARASI PİYASALARDA 'SERMAYE BENZERİ SÜRDÜRÜLEBİLİR TAHVİL' İHRACINI GERÇEKLEŞTİREN İLK BANKA OLDU. ENERJİ VERİMLİLİĞİ DAHİL OLMAK ÜZERE KAYNAK VERİMLİLİĞİ, YENİLENEBİLİR ENERJİ, LOJİSTİK, SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM, GIDA VE ALTYAPI GİBİ SEKTÖRLERDE ÇEŞİTLİ PROJELERE FİNANSMAN SAĞLAYAN TSKB'NİN TOPLAM KREDİ PORTFÖYÜNÜN YÜZDE 57'Sİ SÜRDÜRÜLEBİLİR YATIRIM PROJELERİNDEN OLUŞUYOR.

BİR ANLAMDA BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN 21'İNCİ YÜZYIL TOPLUMU VE EKONOMİSİNDEKİ YERİNİ TANIMLAYAN VE ŞEKİLLENDİREN SORUMLU BANKACILIK PRENSİPLERİ, TOPLUMLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR, EŞİT VE REFAH DOLU BİR GELECEK HEDEFİNE ULAŞMASINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN ETKİSİNİ EN ÜST SEVİYEYE TAŞIMAYI HEDEFLİYOR.

KADİR TUNA

Merkez bankaları iklim değişikliğini hesaba katmak zorunda

İklim değişikliği zaten küresel ekonomi için sistemik bir risk. Potansiyel ekonomik sonuçları belgeleyen geniş bir literatür bulunmasına rağmen, iklim değişikliğine ilişkin çok az araştırma var. Yapılan çalışmalarda ise iklim değişikliğine karşı kırılganlığın, ülkelerin borçlanma maliyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu gösteriyor. Yani, iklim değişikliğine karşı daha dayanıklı olan ülkeler, daha düşük tahvil getirilerine sahipler.

DOÇ. DR. KADİR TUNA

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ BANKACILIK ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ

İklim değişikliği kabul etmek zorunda olduğumuz bir gerçek. Kuraklıklar, sel felaketleri, kasırgalar ve diğer doğal afetler giderek artmaya devam ediyor. İklim değişikliğinin ortaya çıkardığı bir maliyet var. Bu maliyeti ölçmek hiç de kolay dahil. Ancak bu maliyeti finansal piyasalar ve merkez bankaları hesaba katmak zorunda. İklim değişikliğinden kaynaklı maliyeti ikiye ayırabiliriz.

Birincisi doğal afetlerin mülklere verdiği zarar. İkincisi ise hanehalkına yani tüketiciye verdiği zarar. Son yıllarda ortaya çıkan yeşil finans kavramının temelinde de iklim değişikliği konusu bulunmaktadır. Son yıllarda finans sektörü, iklim değişikliği riskini azaltmayı destekleyerek ve olumsuz iklim olaylarının etkisini hafifleterek iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oymaya başladı. Uzun vadeli kurumsal yatırımcılar, iklimle ilgili risklerin yeniden dengelenmesine ve yeniden dağıtılmasına ve finansal istikrarın korunmasına yardımcı oluyor. Riskten korunma araçları olarak örneğin afet tahvilleri, artan doğal afet riskine karşı sigortaya yardımcı oluyor. Yeşil hisse senedi endeksleri, yeşil tahviller, gönüllü karbonizasyondan arındırma girişimleri yatırımın "yeşil" sektörlere yeniden tahsis edilmesine yardımcı olmaktadır.

Gözetim perspektifinden bakıldığında, merkez bankaları ve diğer düzenleyiciler, iklim değişikliğinin neden olduğu çok yönlü riskleri ele almak için çerçeveleri ve uygulamaları uyarlamak zorundadır. Uluslararası Para Fonu'nun iki değerli uzmanını Felix Suntheim ve Jérôme Vandenbussche'nin geçtiğimiz yıl konuya ilişin çok önemli bir çalışma yayımlamıştı. Örneğin, 2011 yılında Tayland'daki sel felaketinden kaynaklanan hasar, ülkenin GSYİH'sının, yaklaşık yüzde 10'una tekabül ediyor.

Bazı tahminlere göre, Kaliforniya'daki 2018 orman yangınlarının toplam maliyeti 350 milyar dolar ve ABD GSYİH'sının yüzde 1,7. Geçtiğimiz on yılda, bu tür felaketlerin doğrudan zararlarının toplamının yaklaşık 1,3 trilyon ABD dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Son 50 yılda yaklaşık 350 büyük iklim felaketi yaşanmış. Bazı iklim felaketlerinin finansal istikrar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olabildiği görülmüş. Örneğin, Tayland sel felaketi borsada yüzde 30'luk bir düşüşe neden oldu.

Mevcut COVID-19 salgını, krize hazırlıklı olmanın ve dayanıklılığın, aşırı ekonomik ve insani maliyetleri olabilecek oldukça belirsiz olaylardan kaynaklanan riskleri yönetmek için gerekli olduğunu hatırlatıyor. Örneğin sigortanın varlığını genişletmek ve devletin genel mali gücünü güçlendirmek, iklim felaketlerinin etkisini azaltabilir ve dolayısıyla finansal istikrar risklerini azaltabilir. Küresel zorunlu iklim değişikliği fiziksel risk standartlarının geliştirilmesi, finansal istikrarı korumak için de önemli bir adım olabilir.

Dünyanın en büyük dördüncü sigorta sektörüne sahip olan İngiltere'nin Merkez Bankası sigorta şirketleri ile bir araya gelerek risk yönetimi konusunda çalışmalar yapılıyor. Sigortacı şirketleri ise modelleme ve tahmin yeteneklerini ve risk yönetimini geliştirerek hazırlıklarına devam ediyor. İngiltere Merkez Bankası'nın son araştırması, bankaların neredeyse dörtte üçünün iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri, onları yalnızca kurumsal bir sosyal sorumluluk olarak görmek yerine, diğer finansal riskler gibi ele almaya başladığını ortaya koyuyor. Bankalar, ipotek defterlerinin maruziyetinden sel riskine, aşırı hava olaylarının ülke riski üzerindeki etkisine kadar, iş modellerine yönelik en acil fiziksel riskleri değerlendirmeye başladılar.

GÜN-
DEM

KADRİYE N.
TUNÇSİPER

Dünya pandemiye rağmen silahlanmaya devam etti

1.981

MİLYAR DOLAR

2020 KÜRESEL ASKERİ HARCAMALAR TOPLAMI

STOCKHOLM ULUSLARARASI BARIŞ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (SIPRI) TARAFINDAN HER YIL AÇIKLANAN RAPORA GÖRE, 2020 YILINDA TOPLAM KÜRESEL ASKERİ HARCAMALAR YÜZDE 2,6 ARTIŞLA 1 TRİLYON 981 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ. EN ÇOK ASKERİ HARCAMA YAPAN ABD, ÇİN, HİNDİSTAN, RUSYA VE BİRLEŞİK KRALLIK 2020 İTİBARIYLA TOPLAM ASKERİ HARCAMALARIN YÜZDE 62'SİNİ TEK BAŞLARINA GERÇEKLEŞTİRİRKEN, KÜRESEL ANLAMDA ASKERİ HARCAMALAR KÜRESEL GSYİH'NİN YÜZDE 2,4'ÜNE ULAŞTI. 2019'DA YÜZDE 2,2 OLAN BU ORAN, DÜNYADA PANDEMİYE RAĞMEN ASKERİ HARCAMALARIN HIZ KESMEDEN SÜRDÜĞÜNÜ GÖSTERİYOR.

778

MİLYAR DOLAR

ABD ASKERİ HARCAMALARI

%4

AVRUPA ASKERİ HARCAMA ARTIŞI

SIPRI tarafından askeri harcamalar alanında yayınlanan 2020 raporuna göre dünyada silahlanma pandemi koşullarına rağmen devam ediyor. Güney Amerika, Ortadoğu ve OPEC ülkeleri yanı sıra Türkiye'de de askeri harcamalar azalırken, dünyanın geri kalan bölgelerinde askeri harcamalar artışını sürdürerek 2 trilyon dolar seviyesine ulaştı.

ABD ÜÇ YILDIR LİDERLİĞİ KAPTIRMIYOR

2020'de ABD'nin askeri harcamaları, 2019'a göre yüzde 4,4 artışla 778 milyar dolara ulaştı. Dünyanın en fazla askeri harcamasını gerçekleştiren ülke olan ABD, 2020'deki toplam askeri harcamaların yüzde 39'unu tek başına gerçekleştirdi. Art arda üçüncü kez en yüksek harcamayı gerçekleştiren ABD'de bu artış eğilimi özellikle ar-ge, büyük ölçekli silah ve nükleer cephaneliğin modernizasyonuna odaklanıyor.

ABD'nin ardından en fazla askeri harcamayı gerçekleştiren Çin, 2020'de 252 milyar dolar ile son 10 yılda harcamalarını yüzde 76 arttırması ile dikkat çekiyor. Rusya'nın askeri harcamaları ise 2020'de yüzde 2,5 artarak 61,7 milyar dolara ulaştı ve üst üste ikinci büyüme yılını gerçekleştirdi.

2020'de askeri harcama artışı NATO ülkeleri genelinde de devam etti. Buna göre 12 NATO ülkesi GSYİH'larının yüzde 2'si düzeyinde ordularına takviye yapmaya devam etti. Dünyanın en fazla askeri harcama yapan 8. ülkesi olan Fransa, 2009'dan bu yana ilk kez yüzde 2 barajını geçti. Yüzde 2,9 artışla toplam 59,2 milyar dolarlık askeri harcama ile Birleşik Krallık ise 2020'de en fazla harcama yapan beşinci ülke oldu.

Almanya harcamalarını yüzde 5,2 artırarak 52,8 milyar dolara yükseltirken 2020'deki en büyük yedinci askeri harcama yapan ülke oldu. Almanya'nın askeri harcamaları da son on yıllık süreçte yüzde 28 artış gösterdi.

Asya ve Okyanusya bölgesinde ise Çin'in yanı sıra Hindistan (72.9 milyar dolar), Japonya (49.1 milyar dolar), Güney Kore (45.7 milyar dolar) ve Avustralya (27.5 milyar dolar) en fazla askeri harcama yapan ülkeler oldu.

1.5

%

ABD ASKERİ HARCAMALARININ GSYİH'YE ORANI

143

MİLYAR

ORTADOĞU ASKERİ HARCAMALARI

GÜN-DEM

TÜRKİYE 16. SIRADA

Türkiye 2020'de 17,7 milyar dolar askeri harcama ile 16. sırada yer aldı. Buna göre askeri harcamalar yüzde 5 düşüş ile bir sıra geriledi. Tüm dünyada askeri harcamaların yüzde 0,9'unu gerçekleştiren Türkiye'nin bu harcamalarının, GSYİH içerisindeki payı ise yüzde 2.8 olarak gerçekleşti.

Türkiye 2020'de askeri harcamalarını düşürürken, savunma sanayine yatırımlarını ise son hızıyla sürdürüyor. Buna göre yılın ilk 4 ayında savunma ve havacılık ihracatı 1 milyar doları aştı. Türkiye'nin ihracatında ilk sırayı ise 386,1 milyon dolar ile ABD aldı. Savunma ve havacılık ürünleri ihracatında ABD'yi ise 117 milyon dolar ile Azerbaycan takip etti. Buna göre Azerbaycan'a yapılan ihracat geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 1234 artış gösterdi.

İTHAL EDEN ÜLKEDEN, İHRAÇ EDEN ÜLKEYE

Savunma sanayi alanında son 10 yılda yaptığı hamleler ile Türkiye silah ithal eden ülkeden silah ihraç eden ülkeye dönüştü. Bu dönemde patlama gerçekleştiren savunma sanayi ile 2010'da ilk 100 küresel savunma şirketi listesinde bir şirket varken, şu anda aynı listede 7 Türk şirketi bulunuyor ve bu sayı İsrail, Rusya, İsveç ve Japonya'nın toplamından daha fazla.

Türkiye'nin 2015'ten 2019'a silah ithalatındaki payı, önceki beş yıllık döneme göre yüzde 48 azaldı. Ayrıca askeri donanımın yüzde 70'ini ithal edilirken bu oran yüzde 30'a geriledi. Türk silah endüstrisi 2002'de 1 milyar dolar hacme sahipken, 2020'ye geldiğimizde bu rakam 11 milyar dolara yükseldi ve bunun 3 milyar dolarından fazlasını ihracat oluşturdu.

Yaşanan son gelişmeler Türkiye'yi 14. en büyük küresel savunma ihracatçısı yaparken, toplam savunma proje yatırımları da 60 milyar dolara ulaştı. Üstelik Türkiye, silahlı insansız hava araçları üreten 22 devletten birisi haline geldi.

2.8
%
TÜRKİYE ASKERİ HARCAMALARININ GSYİH'YE ORANI

0.9
%
DÜNYADA TÜRKİYE'NİN ASKERİ HARCAMALAR İÇERİSİNDEKİ PAYI

YAŞANAN SON GELİŞMELER TÜRKİYE'Yİ 14. EN BÜYÜK KÜRESEL SAVUNMA İHRACATÇISI YAPARKEN, TOPLAM SAVUNMA PROJE YATIRIMLARI DA 60 MİLYAR DOLARA ULAŞTI. ÜSTELİK TÜRKİYE, SİLAHLI İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI ÜRETEN 22 DEVLETTEN BİRİSİ HALİNE GELDİ.

11
MİLYAR DOLAR
TÜRKİYE'NİN SAVUNMA SANAYİİ BÜYÜKLÜĞÜ (2020)

13
TÜRKİYE'NİN SİLAH İHRAÇ EDEN ÜLKELER İÇERİSİNDEKİ SIRASI

ABD'li teknoloji devleri kârlarına kâr kattı

KOVİD-19 SALGINI ABD'Lİ DEVLERE YARADI. KİMİ KÂRINI ÜÇE KATLADI, KİMİ NET SATIŞLARINI YÜZDE 100'LERİN ÜZERİNE ÇIKARDI. ABD'Lİ TEKNOLOJİ DEVLERİ AMAZON, TWITTER, APPLE, FACEBOOK, MICROSOFT VE GOOGLE, 2021'İN İLK ÇEYREĞİNDE GELİRLERİNİ VE NET KÂRLARINI ASTRONOMİK OLARAK ARTIRDI.

Kimi kârını üçe katladı, kimi net satışlarını yüzde 100'lerde artırdı. 2021'in ilk çeyreğinde dünyada pek çok şirket finansal krize girerken Kovid-19 salgınından kârlı çıkan şirketler ABD'li dev teknoloji şirketleri oldu. Google, Amazon, Twitter, Apple, Facebook ve Microsoft; 2021'in Ocak-Mart döneminde kârlarına kâr kattılar.

■ Amazon'un bu yılın ilk çeyreğinde geliri 108,5 milyar dolara yükselirken, net kârı 8,1 milyar dolar oldu. Şirketin geçen yılın aynı dönemindeki net satışları 75,5 milyar dolar olarak gerçekleşmişti.

■ Twitter'ın geliri yüzde 28 artarak 1 milyar dolar barajını aştı. Şirket, geçen yılın aynı döneminde 807,6 milyon dolar gelir sağlamıştı.

■ Apple bu yılın ocak-mart döneminde gelirini, geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 54 artırdı. Apple'ın 2021 ilk çeyrek geliri 89,6 milyar dolara ulaştı. Şirket, 2020'nin ocak-mart döneminde 58,3 milyar dolar gelir elde etmişti. Apple'ın net kârı da aynı dönemde yıllık yüzde 110,1 artarak 23,6 milyar dolara yükseldi.

■ Facebook ilk çeyrekte elde ettiği gelir geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 48 artışla 26,2 milyar dolara yükseldi. Facebook, 2020'un aynı döneminde 17,7 milyar dolar gelir elde etmişti. Facebook'un net kârı da ilk çeyrekte yüzde 94 artışla 9,5 milyar dolara yükseldi. Şirket, 2020'nin ocak-mart döneminde 4,9 milyar dolar net kâr elde etmişti.

■ Microsoft mali takviminde ocak-mart dönemini 3'üncü çeyrek olarak kabul ediyor. Microsoft geliri de ocak-mart döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 19 artarak 41,7 milyar dolara ulaştı. Microsoft 2020'nin Ocak-Mart döneminde 35 milyar dolarlık gelir elde etmişti. Şirketin net kârı da aynı dönemde yüzde 44 artarak, 15,5 milyar dolara yükseldi.

■ Google'ın ana kuruluşu Alphabet'in yılın ilk çeyreğinde elde ettiği gelir, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 34 artarak 55,3 milyar dolara çıktı. Şirket, 2020'nin aynı döneminde 41,2 milyar dolar gelir açıklamıştı. Alphabet'in net kârı ise ilk çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 162 artışla 17,9 milyar dolara yükseldi. Alphabet, geçen yılın ilk çeyreğinde 6,8 milyar dolar net kâr elde etmişti.

Ev artık bir üretim üssü

DUYGU BULKAN

KORONAVİRÜS SALGINI NEDENİYLE AİLE EKONOMİLERİNDE YAŞANAN DARBOĞAZI AŞMAK İÇİN PEK ÇOK KADIN GİRİŞİMCİLİĞE YÖNELİRKEN, EVDE BAŞLAYAN ÜRETİM DESTEK BEKLİYOR. MİLYONLARCA KADIN, HEM EV EKONOMİSİNE KATKIDA BULUNMAK HEM DE EKONOMİK ÖZGÜRLÜĞÜNÜ KAZANMAK ADINA EVDE ÖRGÜDEN DANTELE, SALÇADAN MANTIYA, BONCUK İŞLEMEDEN SERAMİK ÇALIŞMALARINA KADAR PEK ÇOK FARKLI ÜRÜN ÜRETİP E-TİCARET YOLUYLA SATMAYA ÇALIŞIYOR.

Pandeminin ekonomide açtığı en büyük boşluk işsizlik. İşini kaybeden ya da zorunlu izne çıkan yüz binlerce insan gelecek endişesiyle baş etmeye çalışıyor. Bazılarının bulduğu yöntem ise bugüne kadar hiç kullanmadıkları yeteneklerini gelir kapısına çevirmek.

Koronavirüs bir yandan nasıl çalıştığımızı ve nasıl yaşadığımızı yeniden şekillendirirken, bir yandan da gelir kaybını telafi etmek için evde küçük sermayeler ile başlanabilecek birçok üretim fikrinin de ortaya çıkmasını sağladı. Evde imal edip satılacak ürünler bulabilmek artık eskiye nazaran çok daha kolay.

Küçük sermayeye sahip olanlar için üretim her zaman daha cazip iş fikirleri arasında yer alıyor. Küçük işletmelerde sabit ücretlerle çalışmaktansa daha yüksek gelir hedefiyle kendi işini kurup üretim yapmak pek çok kişiye daha cazip gelebiliyor.

Girişimci ev kadınlarının evde üretip sattığı ürünlerin büyük bölümünü el işi ürünler oluşturuyor. Kadınların yıllardır evde yaptıkları örgü, dantel, hasır, sepet, boncuk işleme tığ örgü işleri, ip ve urganlar artık ekonomik bir değere kavuşuyor. İnternetten satış imkanlarının artması ve satış yapılabilen sitelerin çeşitlenmesi de kadınların çalışma hayatına adım atmasını kolaylaştırıyor.

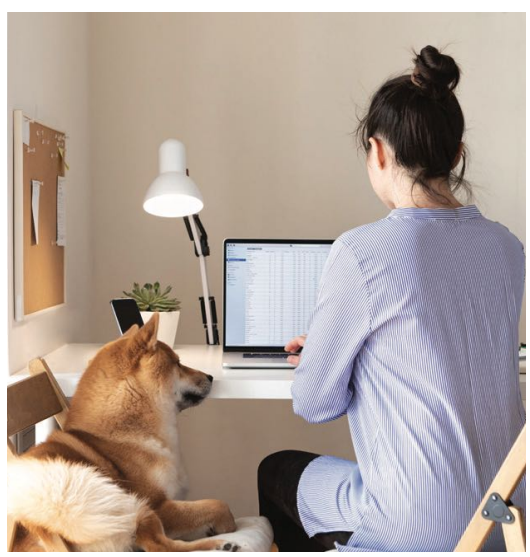
Pandemi döneminde evde geçirilen vaktin çoğalması ve geçtiğimiz günlerde getirilen vergi muafiyeti de evden üretimi teşvik ediyor. Peki son dönemde kadınlar en çok hangi alanda üretim yapıyor? Bu ürünleri nerelerde satıyor? E-ticaret sitelerinde dükkan nasıl açılır?

HANGİ ÜRÜNLER REVAÇTA?

Son dönemde pandeminin de etkisiyle doğal/organik ürünlere ilgi giderek artıyor. Bu kapsamda kendi bahçesindeki meyveleri ve yine bu meyvelerden yapılmış reçel, tarhana, salça gibi her evin olmazsa olmazı ürünleri satanlar çoğaldı. Bunun dışında kozmetikte de doğal ürünler revaçta. Bahçesinden kopardığı çiçekleri kullanan üreticiler, aroma terapik yağlar, bitkisel bakım ürünleri ve sabun üretiyorlar. Bu ürünlerden bazıları sağlık alanında da kullanılıyor.

En çok talep görenlerden biri de "handmade" yani el yapımı ürünler. Bunlar arasında kişiye özel resimler, ahşap bebek oyuncakları, örgü ya da kumaşlardan yapılmış bebekle-

49 BİN 465

PANDEMİ DÖNEMİNDE KADIN ESNAF VE SANATKÂR SAYISINDAKİ ARTIŞ SAYISI

GÜN-DEM

rin çok fazla alıcısı var. Ayrıca bazı kurumsal firmalar da girişimci ev kadınlarına destek olmak amacıyla paketleme, kutulama, nikah şekerleri gibi el emeği gerektiren işlerini dışarıdan ev kadınlarına yaptırabiliyor.

KİŞİYE ÖZEL ÜRETİM

Dikiş, nakış birçok kadının el becerileri arasında. Bu dönemde kumaşçılardan ucuza kumaş alıp etek, bluz ve elbise dikenler bile var. Sipariş üzerine çalışanlar olduğu kadar, dönemin modasına uygun ürünler üreterek satanlar da revaçta. Salgın döneminde sıkça kullanılan maskeler de yine evde üretilebiliyor. Hijyen koşullarına uygun üretim yapanlar, maskeleri desenli kumaşlardan dikerek kişiye özel hale getiriyor.

Gerek online, gerekse fiziki pazaryerleri birçok girişimci ev kadınına ürünlerini satış imkanı sağlıyor. Bunun yanında online ya da fiziki bu alanlar kadın üreticilere destek olmak adına çeşitli kampanyalar da düzenliyor. Kimi belli bir süreliğine komisyon almıyor kimisi komisyonlarda indirim yapıyor, kimiyse ücretsiz kargo desteği sağlıyor.

200

BİN TL

GELİR VERGİSİNDEN MUAF ÜRETİCİLERİN AZAMİ YILLIK GELİRİ

KADINLAR PANDEMİYİ EVDE ÜRETİMLE AŞTI

PANDEMİYE RAĞMEN EVDE ÜRETİMLER VE GİRİŞİMCİ ÇALIŞMALARI İLE ÖNE ÇIKAN KADIN ESNAF VE SANATKÂR SAYISI SON BİR YILDA 49 BİN 465'LİK ARTIŞLA ÜRETİME VE EKONOMİYE BÜYÜK KATKI SAĞLADI. GEÇEN YIL ŞUBAT SONU İTİBARIYLA 298 BİN 113 OLAN KADIN ESNAF VE SANATKÂR SAYISININ BU YIL ŞUBAT SONUNDA 49 BİN 464 ARTARAK 347 BİN 577 OLDUĞUNU ANLATAN TÜRKİYE ESNAF VE SANATKARLARI KONFEDERASYONU (TESK) GENEL BAŞKANI BENDEVİ PALANDÖKEN, TOPLAM ESNAF VE SANATKÂRLAR İÇİNDEKİ KADIN ESNAF ORANININ İSE YÜZDE 16.34'TEN YÜZDE 17.21'E YÜKSELDİĞİNİ AKTARDI. BU RAKAMLARLA TÜRKİYE'DE EN FAZLA KADIN ÜYEYE SAHİP OLAN TEŞKİLAT OLDUKLARINI BELİRTEN TESK BAŞKANI BENDEVİ PALANDÖKEN, KENDİ İŞİNİN PATRONU OLAN KADINLARIN SAYISININ GÜN GEÇTİKÇE ARTARAK TÜM SEKTÖRLERDE FAALİYET GÖSTERMESİNİ HEDEFLEDİKLERİNİ AKTARDI. EVDE ÜRETİM YAPAN KADINLARIN BU SAYEDE ESNAFLIĞIN İLK ADIMINI ATTIĞINI VE İLERİDE DÜKKAN AÇIP YANINDA İŞÇİ ÇALIŞTIRARAK GİRİŞİMCİLİK ÖRNEĞİ SERGİLEDİĞİNİ AKTARAN BENDEVİ PALANDÖKEN, "KADINLARIMIZI İŞ HAYATINA ÖZENDİRMEK İÇİN, ÖZELLİKLE PANDEMİ DÖNEMİNDE ARTIŞ GÖSTEREN BU KÜÇÜK ÇAPLI ÜRETİM FAALİYETLERİ MİKRO KREDİLER İLE DESTEKLENMELİ. MİKRO KREDİLER SAYESİNDE KADINLARIMIZ BAŞLANGIÇ SERMAYELERİ İLE BAZI ARAÇ GEREÇLERİ SATIN ALIP ÜRETİMLERİNİ DAHA SERİ HALE GETİREBİLİRLER" DİYE KONUŞTU.

2020'DE BANDROL SAYISI ARTTI

Türkiye Yayıncılar Birliği verilerine göre geçtiğimiz yıl kitaplar için verilen bandrol sayısı, bir önceki yıla göre yüzde 2,27'lik bir artış gösterdi. Yüzde 52,8 ile eğitim yayıncılığının zirvede olduğu listede; araştırma, inceleme, edebiyat ve çocuk yayıncılığı alanlarını kapsayan kültür yayıncılığı yüzde 39 ile ikinci sırada yer aldı. Konuyla ilgili diğer veriler ise şu şekilde:

%7.7

EDEBİYAT YAYINLARI BANDROL ORANI

%1.47

İTHAL YAYINLAR BANDROL ORANI

433.213.632

2020'DE VERİLEN BANDROL SAYISI

%2.27

BANDROL SAYISI ARTIŞI

%1.27

AKADEMİK YAYINCILIK BANDROL ORANI

%39.07

KÜLTÜR YAYINCILIĞI BANDROL ORANI

%52.8

EĞİTİM YAYINCILIĞI BANDROL ORANI

ARAŞ-
TIRMA

Pandemiyle artan gelir adaletsizliği nasıl azalır?

KOVİD-19 SALGININ TÜM DÜNYADA NEDEN OLDUĞU EKONOMİK KRİZ PEK ÇOK KRİZDE OLDUĞU GİBİ GELİR DAĞILIMINDAKİ UÇURUMU ARTIRDI. SALGIN SONRASINDA GELİR DAĞILIMINDA OLUŞAN ADALETSİZLİĞİN NASIL AZALACAĞI İSE ÖNEMLİ BİR SORU. UZMANLAR KOVİD-19 SALGINI SONRASI DÖNEMDE ARTAN EŞİTSİZLİKLERİ ORTADAN KALDIRACAK STRATEJİ VE POLİTİKA ÖNCELİKLERİ GELİŞTİRMEK İÇİN FIRSAT EŞİTLİĞİ TEMELİNDE SOSYAL REFAHI YÜKSELTMEYİ ÖNCELEYEN SOSYAL DEVLET POLİTİKALARININ ÖNEMİNİ VURGULUYOR. BUNLARIN BAŞINDA EĞİTİM VE SAĞLIK GİBİ KONULARIN GELDİĞİNİ BELİRTEN UZMANLAR YİNE KAYIT DIŞI EKONOMİNİN ÖNÜNE GEÇİLMESİ VE DOĞRUDAN YARDIMLARIN TEŞVİKİNİN DE KATKISINDAN BAHSEDİYOR.

DUYGU BULKAN

3 MİLYAR 96

GÜNDE 2 İLA 10 ABD DOLARI ARASINDAKİ DÜŞÜK GELİRLİ GRUPLARDA YAŞAYAN DÜNYA NÜFUSU

Kovid-19 salgını, kapitalizmi bir kez daha tartışmalı hale getirdi ve işlerin iyi gitmediğini bir dereceye kadar kanıtladı. Salgını kontrol altına almak için ülkelerin izlediği kapatma politikaları ekonomik kesintilere yol açtı. Hem finansal piyasaları hem de reel piyasaları olumsuz etkileyen bu süreç tüm dünyada istihdam kayıplarına da yol açtı. Bir yandan da küresel eşitsizlikler de gün yüzüne çıktı. Aşı temininden, tedavi koşullarına, sosyal yardımlardan gelir dağılımına kadar pek çok konuda eşitsizlik derinleşti. Ekonomiler küçüldü, birçok alanda üretim durdu, uluslararası ticaret daraldı, istihdam kayıpları yaşandı, işlerini koruyabilenler ofislerden evlere taşındı.

Konuya ilişkin raporlar pandemi nedeniyle artan gelir eşitsizliğini ortaya koyuyor. Örneğin, ABD merkezli anket şirketi Gallup, 117 ülkede 300.000 kişiyle anket yaptı. İşi olanların yarısının Kovid-19 salgınından kaynaklanan aksaklıklar nedeniyle daha az kazandığını tespit etti. Araştırmacılar yaptıkları açıklamada, "Dünya çapında, bu yüzdeler Tayland'da yüzde 76, İsviçre'de yüzde 10'a kadar değişiyor" dedi. Koronavirüs krizi, dünya çapında işçileri, özellikle perakende, turizm ve yeme-içme hizmetleri gibi düşük ücretli güvencesiz sektörlerde çalışan kadınları vurdu. Oxfam tarafından yapılan bir araştırmada, salgının tüm dünyadaki kadınlara 800 milyar dolarlık gelir kaybına mal olduğu belirtildi. Küresel milyarderler ise servetlerine servet katarken, salgın döneminde ABD'li 651 milyarderin toplam serveti, 1 trilyon dolardan fazla artışla 4 trilyon dolara çıktı.

ORTA SINIF ERİYOR

Küresel ekonomi son 30 yılda muazzam türbülans yaşamış olsa da, dünya çapında "ekonomik mucize" olarak görülen bir eğilim olmuştu: milyonlarca insan yoksulluktan kurtulmuş ve orta sınıf gelir sınıfına girmişti. Pandemi bu mucizeyi tersine çevirmeye başladı. Pew Research'ün Dünya Bankası verilerinden gerçekleştirdiği yeni bir araştırmaya göre ise dünya ekonomisinin orta sınıfı 2020 yılında 1990'lı yıllardan bu yana ilk kez küçüldü. Yaklaşık 150 milyon insan gelir basamaklarında geriledi. Raporda sosyoekonomik basamaklarda yaşanan en büyük gerilemenin Hindistan'ın da etkisiyle gelişmekte olan ülkelerden oluşan Güney Asya ve Sahra Altı Afrika ülkelerinde görüldüğü ortaya çıkıyor.

10-50 DOLAR ARASI KAZANAN NÜFUS 90 MİLYON AZALDI

Ekonomik kriz, tüm dünyadaki insanların yaşam standartlarını ve geleceğe yönelik beklentilerini düşürerek 90 milyon insanı orta gelirli gruplardan düşük gelirli gruplara ve yoksulluğa sürükledi. Yüksek gelirli sınıftaki 62 milyon insanın sosyo-ekonomik düzeyi düştü. Pew Research verilerine göre dünya nüfusunun üçte biri, yaklaşık 2,5 milyar insan gelir piramidinin orta gelir grubunda yer alıyor.

10 DOLARDAN AZ KAZANANLAR 4 MİLYARA DAYANDI

Günde 2 ila 10 ABD doları arasındaki düşük gelirli gruplarda yaşayan dünya nüfusu, 2020 salgını sırasında 21 milyon artarak 3 milyar 965 milyona yükseldi. Yoksulluk sınırının altında yaşayan ve günde 2 dolardan az kazanan dünya nüfusu 131 milyon artışla 803 milyona ulaştı.

Galatasaray Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ata Özkaya, küresel ölçekte kişi başına gelirin ortalama olarak yüzde 5 azalacağını ve gelişmiş ülkelerin para basma hacimleri göz önüne alındığında bunun, gelişmekte olan ve geri kalmış ülkeler için en az yüzde 10'luk bir gelir azalmasına işaret ettiğini

2.5

MİLYAR

ORTA GELİR GRUBUNDA YER ALAN İNSAN SAYISI

DOÇ. DR. ATA ÖZKAYA: KÜRESEL ÖLÇEKTE KİŞİ BAŞINA GELİRİN ORTALAMA OLARAK YÜZDE 5 AZALACAĞINI VE GELİŞMİŞ ÜLKELERİN PARA BASMA HACİMLERİ GÖZ ÖNÜNE ALINDIĞINDA BUNUN, GELİŞMEKTE OLAN VE GERİ KALMIŞ ÜLKELER İÇİN EN AZ YÜZDE 10'LUK BİR GELİR AZALMASINA İŞARET ETTİĞİNİ BELİRTİYOR

ARAŞ-TIRMA

belirtiyor. ILO'nun verilerine göre önümüzdeki kısa dönemde her iki çalışandan birisinin işini kaybedeceğini belirten Özkaya, özellikle, Sahra-altı Afrikası ülkelerinin açlık tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu belirtiyor. Özkaya, "orta-direk" ülke ve toplumların düşük gelir seviyesi – yoksul toplumlar haline dönüşme riskiyle karşı karşıya olduğuna dikkat çekiyor. Özkaya, bu süreçten en olumsuz etkilenecek ülkelerin kayıt dışılığın yüksek olduğu ve emek-yoğun iş yapma süreçlerine sahip olan ülkeler olduğunu belirtiyor.

"ÇÖZÜM SOSYAL POLİTİKALARDA"

Doç. Dr. Ata Özkaya genel çözümün, ülkelerin üretim yapma bilgi, beceri, kabiliyet ve teknolojilerini planlı bir değişime tabi tutarak, ülke gençlerini bu yeni planlama dahilinde geliştirecek eğitim-öğretim süreçlerine dahil etmeleri, yönlendirmeleri ve bu çok-boyutlu çerçeve içerisinde bireylerin "fırsat eşitliği" olanaklarını yeniden meydana getirmeleri gerekmesi olduğunu dile getiriyor. Özkaya, "Sosyal devlet politikalarının ülkelerin ekonomik kapasitesi ile uzun-dönemli birliktelik içinde sürdürülebilir olduğu unutulmamalıdır ve bu politikalar insanları katma değer üretmeye teşvik edecek biçimde ve fırsat eşitliği artırıcı maksatlı düzenlenmelidir" diye ekliyor.

"EN YÜKSEK EŞİTSİZLİK ORTA DOĞU'DA"

Piri Reis Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ise küresel ekonomide gelir dağılımındaki eşitsizliğin 1980'li yıllardan bu yana artarak devam eden bir sorun olduğuna işaret ediyor. Tüm ülkelerde gelir dağılımındaki eşitsizlikler artsa da, bölgeler arasında ciddi farklar bulunduğuna dikkat çeken Aslanoğlu, Orta Doğu bölgesinin en yüksek eşitsizliğin görüldüğü bölge olduğunun, Avrupa'nın ise görece en iyi dağılıma sahip bölge olarak ön plana çıktığını kaydediyor.

KOVİD-19 İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAN BU YANA EN KESKİN DARALMAYI GETİRDİ

Kovid-19'un küresel ekonomide ikinci

803

MİLYON

GÜNDE 2 DOLARDAN AZ KAZANAN DÜNYA NÜFUSU

GELECEĞİN DÜNYASI NE GETİRECEK?

PROF. DR. DÜNDAR MURAT DEMİRÖZ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

COVİD 19 SALGININ TOPLUMSAL VE İKTİSADİ HAYATIMIZDA BİRÇOK ŞEYİ DEĞİŞTİRDİĞİNİ İFADE EDEN İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NDEN PROF. DR. DÜNDAR MURAT DEMİRÖZ İSE SALGIN SONRASI, 1980'DEN BU YANA KÜRESEL BAZDA HAKİM ANA DÜŞÜNCE OLAN NEO-LİBERALİZMİN BÜTÜN HANDİKAPLARININ ORTAYA ÇIKTIĞINI DÜŞÜNÜYOR. DÜNYA EKONOMİSİNDE MİLLİ DEVLETLERİN ETKİSİNİN AZALACAĞI SÖYLEMLERİNİN AKSİNE KÜRESELLEŞMEDE ANA OYUNCUNUN MİLLİ DEVLETLER OLDUĞUNUN, İNSANLARIN EŞİTSİZLİK VE GÜVENSİZLİKTEN SIĞINACAĞI TEK LİMANIN, HER ŞEYE RAĞMEN MİLLİ DEVLET OLDUĞUNU KAYDEDİYOR.

ORTAK MALİYE POLİTİKASI OLMAYAN AB KAÇINILMAZ OLARAK DAĞILACAK

AB'NİN ORTAK MALİYE POLİTİKASININ OLMADIĞINA DİKKAT ÇEKEN DEMİRÖZ, DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNİN BİRLİĞE GİRMESİYLE EŞİTSİZLİĞİN DAHA DA BÜYÜDÜĞÜNE DİKKAT ÇEKİYOR. DEMİRÖZ, "AB, ALMANYA'NIN DİĞER AVRUPA ÜLKELERİ LEHİNE GÜÇLENDİĞİ VE ZENGİNLEŞTİĞİ BİR YAPIYA DÖNÜŞMÜŞTÜR. MİLLİ DEVLETLER ÇÖZÜLMÜŞ VE

dünya savaşından bu yana en keskin daralmayı getirdiğini ifade eden Aslanoğlu, “Daralma doğal olarak gelir ve istihdam kaybı anlamına da geliyor. Öncü nitelikte yapılan birçok çalışma, istihdam kaybının ağırlıklı olarak kayıt dışı sektörler ve düşük ücretli işlerde olduğunu gösteriyor. Buna bağlı olarak, gelir dağılımındaki eşitsizlik ve yoksulluk oranları daha da artmaya başlamış görünüyor. Dünya Bankası raporuna göre, Covid-19 pandemisi dünya nüfusunun yüzde 1,5 kadarı, yaklaşık 150 milyon kişiyi günde 1,90 dolar olan yoksulluk sınırının altına indirmiş olacak. Bu gelişmeyle mutlak yoksulluk altında olan nüfus, 750-800 milyona çıkacak.” diye belirtiyor.

EĞİTİM VE SAĞLIK HARCAMALARI KRİTİK ÖNEME SAHİP

Aslanoğlu, gelir dağılımındaki bozulmanın eğitim ve sağlık harcamalarının artırılmasıyla önlenebileceğinin altını çiziyor ve salgının sonlanmasının gelir adaletsizliğini önleyecek en önemli unsur olduğunu belirtiyor. Aslanoğlu, aşılamanın küresel ölçekte olabildiğince eşit olmasının, sağlıkla ilgili harcamaların maksimum düzeye çıkarılmasının bozulmayı önlemek için kritik bir öneme sahip olduğunu vurguluyor. Eğitimle ilgili kayıpların en fazla düşük gelir grubunda yaşandığını belirten Aslanoğlu, bu nedenle eğitim harcamalarının artırılmasının da kritik öneme sahip olduğunu ifade ediyor. Aslanoğlu bunun dışında, devlet bütçelerinden karşılıksız desteklerin en çok istihdam kaybı olan sektörlerin çalışanlarına yönelik olması gerektiğini vurguluyor. Aslanoğlu, kayıt dışı ile mücadelenin, vergi gelirini tabana yayarak maksimum düzeye çıkarmanın, gelirle orantılı vergi sistemini güçlendirme ve uygulaması şeffaf, yatırım motivasyonunu azaltmayacak şekilde geçici servet vergisi uygulamanın, bütçe harcamalarının finansmanı açısından önemli politikalar olarak karşımıza çıktığını söylüyor.

Aslanoğlu, gelişmiş ülkelerden az gelişmiş ülkelere karşılıksız desteklerin arttırılması ve borçlarının bir kısmının silinmesinin de önemli bir unsur olduğunu belirtiyor. Bu adımın özellikle az gelişmiş ülkelerin yoksulluk ile mücadelesine kısmen destek olabileceğini kaydediyor. Aslanoğlu, temel gelir uygulamasının da ülkelerde ciddi biçimde tartışılmasının ve uygulamaya geçirilmesinin gelir dağılımı ve yoksullukla mücadelede önemli bir araç olabileceğini belirtiyor.

PROF. DR. ERHAN ASLANOĞLU: AŞILAMA KÜRESEL ÖLÇEKTE OLABİLDİĞİNCE EŞİT OLMALI, SAĞLIKLA İLGİ HARCAMALAR MAKSİMUM DÜZEYE ÇIKARILMALI. EĞİTİMLE İLGİLİ KAYIPLAR EN FAZLA DÜŞÜK GELİR GRUBUNDA YAŞANDI, EĞİTİM HARCAMALARININ ARTTIRILMASI KRİTİK ÖNEMDE.

ZAYIFLAMIŞTIR AMA AB KURUMLARI ONLARIN BIRAKTIĞI BOŞLUĞU DA DOLDURAMAMIŞTIR. BUGÜN COVİD 19 SALGINI KARŞISINDA AB ÜLKELERİNİN ALDIĞI İÇLER ACISI HAL, TESADÜF DEĞİLDİR. ÖNÜMÜZDEKİ SÜREÇTE AB’NİN KAÇINILMAZ OLARAK DAĞILACAĞINI DÜŞÜNÜYORUM” DİYOR.

ABD’NİN HAYAL EKONOMİSİNİN SONU

ABD’NİN DE KENDİ SİLAH GÜCÜ İLE KURDUĞU PARA SİSTEMİ VE BU PARA SİSTEMİNİN YARATTIĞI FİNANSAL GÜCÜ İLE KURDUĞU SİYASİ YAPI ASLINDA HİÇBİR GERÇEK ÜRETİME DAYANMADIĞINI İDDİA EDEN DEMİRÖZ, ABD’NİN DÜNYAYA PARA, HOLLYWOOD FİLM VE DİZİLERİ, SANAL DÜNYA, UYUŞTURUCU VE SİLÂH SATTIĞINI VE BUNLARIN ORTAK TARAFININ HAYAL OLDUĞUNU DİLE GETİRİYOR. DEMİRÖZ AYRICA, ABD’NİN HIZLA GÜCÜNÜ VE ETKİSİNİ KAYBEDECEĞİNİ İDDİA EDİYOR. DEMİRÖZ, “KÜRESEL EKONOMİ VE SİYASET ARENASINDA BÜYÜK KÜRESEL ÖRGÜTLERDEN VE KÜRESEL FİRMALARDAN ZİYADE ULUS DEVLETLER ANA OYUNCU OLACAK” DİYOR. KÜRESEL PARA VE FİNANS SİSTEMİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ GEREKTİĞİNDEN BAHSEDEN DEMİRÖZ, ULUS DEVLETLERİN SOSYAL DEVLET VASFINA HAİZ VE DEMOKRATİK YAPIDA OLMALARI GEREKTİĞİNİN ÖNEMİNİ DİLE GETİRİYOR.

İBRA-
HİM
ACAR

İBRAHİM ACAR

YENİ ŞAFAK GAZETESİ
EKONOMİ MÜDÜRÜ

Küresel vergi oyunu bu yıl biter mi?

Yeni çağın en büyük sömürü araçlarından biri haline gelen küresel vergi oyununda sona gelindi. Uluslararası şirketlerin vergi kaçırmak için başvurdukları 'vergi cennetlerinde konumlanma' yönteminin önüne geçecek uluslararası çalışmaya destek artıyor. OECD'nin üzerinde çalıştığı ve asgari yüzde 12'lik oranı öngören çalışmanın bu yıl tamamlanması umudu doğdu.

Dijital ekonomi devlerinin sadece merkez binalarının bulunduğu ülkelere vergi ödemesi büyük bir adaletsizlik kaynağı olarak yıllardır tartışılıyor. Konuyla ilgili şimdiye kadar sağlıklı bir yapının oluşturulmamış olması, birçok ülkede toplumsal tepkilere neden oluyor. Bu firmalardan vergi alamayan hükümetlere kamuoyu baskısı artıyor. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) asgari kurumlar vergisi çalışması yıllardır gündemde. Küresel siyaseti belirleyen liderlerin insafına terkedildiği için, küresel şirketlerin istedikleri gibi at koşturduğu bu imtiyaz bu yıl bitebilir.

Büyük teknoloji şirketlerinin para kazandıkları ülkelerde vergi yükümlülüklerini azaltmak için kullandıkları yasal boşlukların önüne geçilmesi lazım. Çünkü dünya genelinde kurumlar vergisi oranları 1980'den bu yana sürekli düşüş eğiliminde. Yasal olarak ödenmesi gereken miktarın çok altında göstermelik rakamlarla geçiştirilen bu önemli gelir kaynağı, özellikle gelişmekte olan ülkelerde çok önemli vergi geliri kayıplarına neden oluyor. Çok uluslu şirketlerin sınır ötesi işlemlerde vergi düzenlemelerini ihlal etmesinin neden olduğu yıllık vergi geliri kaybı 500 milyar doları aşıyor. Bu büyük rakamın kimin kasasında olması gerektiği konusunda uluslararası bir standart olmadığı için, konu sıklıkla politik bir mücadele aracı haline geliyor. Uluslararası şirketler üzerinden yürütülen vergi veya ticaret savaşı risk sıklıkla tekrarlanması bundan. Özellikle ABD bunu; Çin başta olmak üzere rakip ülkelere karşı baskı aracı olarak kullanmaktan çekinmiyor.

OECD'nin 2012'den bu yana üzerinde çalıştığı düzenleme çalışmaları 140 ülke arasındaki müzakereleri koordine ettiği için ağır ilerliyor. Uluslararası anlaşma ile oluşturulacak yasal bir zemin, çok uluslu şirketlerin kârlarını 'vergi cenneti' olarak adlandırılan İrlanda, Lüksemburg, İsviçre, Monako, Cayman Adası, Jersey Adaları ve Bahamalar gibi adreslere kaydırmasının önüne geçebilir. Vergilerin adil olarak paylaşılmasına kapı aralayabilir. Küresel ortak talep; özellikle dijital ekonomi devlerinin vergilendirilmesi ve büyük firmaların vergi kaçırmalarının önlenmesidir.

Yeni ABD yönetiminin bu konudaki açıklamaları ‘vergi oyunu’na son vermeye dair umutları arttırsa da politik olarak nasıl bir yöntem izleneceği net değil. Hazine Bakanı Janet Yellen; nisan ayı başında yaptığı açıklamada, G20 ülkeleriyle birlikte küresel asgari kurumlar vergisi üzerinde çalıştıklarını açıkladı. ABD Hazine Bakanlığı da geçen ay yaptığı açıklamada uygulanacak oranının en az yüzde 15 olması gerektiğini bildirdi. Bu öneri; daha önce OECD müzakerelerinde görüşülen yüzde 12,5 oranının üzerinde. Ancak Almanya ve Fransa gibi ülkeler, asgari yüzde 21 vergi uygulanmasını öneriyor.

Bu konudaki uzlaşmanın sağlanamaması Facebook, Apple, Amazon ve Google gibi dünyanın en büyük dijital şirketlerinin işine geliyor. Bu belirsiz alanda vergi kaçırmalarına devam etmelerine imkân sunuyor. Çok uluslu şirketlerin karları konusunda ülkelerin tek taraflı olarak farklı uygulamalara gitmesi, uzlaşmayı zorlaştırabilir. Ancak her şeye rağmen dünya bunu başarırsa; çok uluslu şirketlerin kârlarını ve gelirlerini vergi oranının düşük olduğu ülkelere kaydırılması zorlaşacak.

Küresel adil vergi çalışmasının önce G7 ülkeleri grubunda uygulanması işi kolaylaştırabilir.

En gelişmiş yeni ekonomi arasındaki bir mutabakat; küresel bir anlaşmanın önünü açar. Böyle bir kararın G20 ülkelerinin tamamında uygulanması zor olmaz. Çünkü; OECD 2012’den bu yana yürüttüğü ‘Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma Eylem Planı’ çalışmasını G20’nin tavsiyesiyle yürütüyor.

Bu Eylem Planı, uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde çok taraflı çözüm üretme mekanizması oluşturarak vergi mevzuatını tek bir çatı altında toplamayı amaçlıyor.

Çalışmanın anlaşma ile sonuçlanması, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin uluslararası şirketlerden toplayamadıkları vergileri almalarına kapı aralayacak. Bazı ülkeler ise çok uluslu şirketleri çekmenin en iyi yolunu kaybettikleri için zorluklar yaşayabilir.

İNCE-
LEME

MEHMET ALİ
DOĞAN

Dijital hizmet vergisine OECD formülü

KÜRESEL DEV ŞİRKETLERİN VERGİLENDİRİLMESİNE YÖNELİK ÇÖZÜME ODAKLANAN VE 127 ÜLKEYİ ‘BİR PRENSİP ANLAŞMASINDA’ UZLAŞTIRAN OECD’NİN FORMÜLÜNE GOOGLE, APPLE, AMAZON VE FACEBOOK GİBİ ABD’Lİ TEKNOLOJİ FİRMALARI SICAK BAKIYOR. DİJİTAL REKLAM, SOSYAL MEDYA, DİJİTAL ÜRÜNLER, DİJİTAL SATIŞ VE İLETİŞİM KANALLARININ SUNULMASINA DÖNÜK HİZMETLER VEREN BU DEVLERİN KÜRESEL ÖLÇEKTE VERGİLENDİRİLEBİLMESİ, BU YILIN ORTALARINDA MÜMKÜN OLABİLECEK.

Mayıs ayı içinde uluslararası örgüt yöneticilerinin yaptığı açıklamalar, dijital ekonominin vergilendirilmesine yönelik olarak küresel ölçekte kabul gören çözümün bu yıl ortalarında uygulamaya konulabileceği mesajını verdi. Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Kristalina Georgieva'nın kurumlar vergisine ilişkin küresel anlaşma konusunda iyimser olduğunu belirtmesi, dijital hizmet vergisi tartışmalarında sona yaklaşıldığının işareti oldu. Kısaca GAFA diye tanımlanan Google, Apple, Facebook ve Amazon gibi ABD'li teknoloji şirketleri, aralarında Türkiye'nin de olduğu birçok ülkenin uyguladığı dijital hizmet vergisinin kaldırılmasını istiyor.

Kapsamını temelde dijital reklam, sosyal medya, dijital ürünler, dijital satış ve iletişim kanallarının sunulmasına dönük hizmetlerin taraf ülkelerin yararlanabileceği şekilde vergilendirme olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) formülü, yıllardır süren uzlaşı çabalarından sonra, internet devleri tarafında da destek görüyor.

IMF: KÜRESEL BİR ANLAŞMA İÇİN İYİMSERİZ

IMF'nin "Baskı altındaki Kurumsal Vergiler: Neden Reform Gereklidir ve Nasıl Tasarlanabilir?" başlıklı kitabının tanıtımı sırasında, dünyanın Kovid-19 salgını ve iklim değişliği gibi iki "feci ve pahalı" krizle karşı karşıya olduğunu belirten IMF Başkanı Kristalina Georgieva, "Yenilenmiş pek çok taraflılık ruhuyla birleşen bu acil ihtiyaçlar bize uluslararası vergi sistemini yeniden düşünmek ve düzeltmek, 21'inci yüzyıla gerçekten uygun bir sistem yaratmak için eşsiz bir fırsat veriyor. 2021'de kurumlar vergisine ilişkin küresel bir anlaşma konusunda özellikle iyimseriz. Bu, herkesin kaybettiği kaotik bir vergi veya ticaret savaşına girme riskinden kaçınmak için acilen gereklidir" dedi. ABD Hazine Bakanı Janet Yellen'ın küresel asgari kurumlar vergisi üzerinde G20 ülkeleriyle çalıştıklarını duyurduğunu hatırlatan Georgieva, bu tür bir çok taraflı yaklaşımın yüksek kârlı çok uluslu firmaların hem yeterli hem de düşük gelirli gelişmekte olan ülkeler de dahil önemli taahhütlerinin bulunduğu ülkelere vergi ödemesini sağlamanın tek yolu olduğunu ifade etti.

OECD'NİN HEDEFİ 2021'İN ORTALARI

OECD geçen yılın başında, internet devlerinin vergilendirilebilmesi için 127 ülkenin "bir prensip anlaşmasında" uzlaştığını açıklamıştı. Uluslararası toplumun bu alanda son derece önemli bir aşama kaydedildiği belirtilen açıklamada, yıllar süren engellerin ardından, dünya ekonomisinin yüzde 90'ını temsil eden 127 ülkenin, internet devlerinin çalıştıkları ve kâr ettikleri yerlerde vergilendirilebilmesini içeren bir reform üzerinde anlaştığı duyurulmuştu. OECD'nin 2013 yılında duyurduğu dijital ekonomideki zorlukların tanımlanmasına yönelik çalışmalar kapsamındaki BEPS (matrah aşındırma ve kar aktarımı) 1 numaralı eylem planından bu yana, iş yaptıkları pazarda fiziksel varlığı çok az olan veya hiç olmayan şirketlerin nasıl vergilendirileceğine dair küresel bir anlaşmaya aracılık etme çalışması bugüne dek hayata geçirilemedi. OECD'nin hedefini

GAFA DİYE TANIMLANAN GOOGLE, APPLE, FACEBOOK VE AMAZON GİBİ ABD'Lİ TEKNOLOJİ ŞİRKETLERİ, ARALARINDA TÜRKİYE'NİN DE OLDUĞU BİRÇOK ÜLKENİN UYGULADIĞI DİJİTAL HİZMET VERGİSİNİN KALDIRILMASINI İSTİYOR

İNCE-
LEME

bu yılın ortasında gerçekleştirmesi bekleniyor. Ancak müzakerelerin yavaş ilerlemesinden bıkan ülkeler, 2019'da kendi tek taraflı önlemlerini açıklamaya başladı. Bu da ABD'nin İngiltere, İspanya, Avusturya, Hindistan, İtalya ve Türkiye'ye karşı misilleme yapmasını gündeme taşıdı.

İTİRAZLAR ORAN VE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYE

Türkiye'de 1 Mart 2020'den itibaren uygulamaya giren Dijital Hizmet Vergisi, Türkiye'de elde edilen hasılatı 20 milyon TL, dünya genelindeki hasılatı 750 milyon Euro veya üzerinde olanlara uygulanıyor. KPMG Dolaylı Vergi Hizmetleri Lideri M. Yavuz Öner, Türkiye'deki uygulamanın yapısı bakımından karşılaştırıldığında, Avrupa'daki uygulama örneklerine paralel bir çerçeveye sahip olduğunu belirtiyor. Türkiye'deki verginin hem yerli hem yabancı firmaları kapsadığını; yabancı firmalara dönük bir ayrımcılık yapılmadığını belirten Yavuz Öner, "Türkiye'deki uygulamanın öne çıkan yanının vergi oranının diğer ülkelere kıyasla çok yüksek belirlenmiş olması olduğu görülmektedir. Yüzde 7,5 oranındaki vergi; diğer ülkelerdeki yüzde 2-3 arasındaki vergi oranları ile kıyaslandığında oldukça yüksek görünmektedir" diye belirtiyor. Öner, verginin, uluslararası vergilendirmesi bakımından tartışmalı bir diğer yanının ise çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları kapsamına girip girmemesi konusu olduğunu hatırlatıyor.

GAFA'NIN İSTEĞİ ULUSAL VERGİ YERİNE OECD FORMÜLÜ

Geniş kesimler tarafından 'vergi ödemiyorlar' diye eleştirilen Google, Amazon, Facebook ve Apple gibi, kısaca GAFA diye adlandırılan dijital dünyanın devleri, aralarında Türkiye'nin de olduğu birçok ülkenin uyguladığı dijital hizmet vergisinin, kendilerine yüksek maliyet getirdiği iddiasıyla, kaldırılmasını istiyorlar. ABD basınına yansıyan bilgiye göre, Bilgisayar ve İletişim Endüstrisi Birliği (CCIA) avukatı Rachael Stelly, ABD Ticaret Temsilciliği'ne (USTR) yaptığı açıklamada, Avusturya, Hindistan, İtalya, İspanya, Türkiye ve İngiltere'nin uyguladığı vergilerin Amerikan şirketlerine maliyetinin 3,1 milyar dolar olduğunu söyledi. Bu bilgiler ışığında, ABD Ticaret Temsilciliği söz konusu ülkere yönelik, 1974 tarihli Ticaret Yasası'nın 301. bölümü uyarınca yıllık 1 milyar dolara ulaşabilecek karşı tarife uygulama kararı alabilir. Türkiye de halı başta olmak üzere bazı ihracat kalemlerinde yıllık yüzde 25'e ulaşan bir tarife ile karşı karşıya kalabilir. ABD'li teknoloji şirketlerinin ulusal vergi yerine, OECD formülüne sıcak baktığı ve anlaşmaya yakın olduğu ifade ediliyor. OECD formülünün kabul edilmesi durumundan bu kurallar sadece GAFA'ya değil, Starbucks, McDonalds gibi uluslararası firmalara da uygulanabilecek.

TÜRKİYE'DE 1 MART 2020'DEN İTİBAREN UYGULAMAYA GİREN DİJİTAL HİZMET VERGİSİ, TÜRKİYE'DE ELDE EDİLEN HASILATI 20 MİLYON TL, DÜNYA GENELİNDEKİ HASILATI 750 MİLYON EURO VEYA ÜZERİNDE OLANLARA UYGULANIYOR

MİLYON

1.3

DÜNYADA ŞEHİRLERE GÖÇEN GÜNLÜK İNSAN SAYISI

AKILLI ŞEHİR ALTYAPISINA 326 MİLYAR DOLAR

Akıllı şehir yatırımları pandemi ile yeniden gündeme taşındı. Canovate Group CMO'su Erdem Günay, dünya genelinde 2025 yılına kadar akıllı şehir altyapısına 326 milyar doların üzerinde yatırım yapılacağının öngörüldüğünü söylüyor. 2025 yılına kadar dünya çapındaki IoT cihazların sayısının da 75 milyar cihazı geçeceği tahmin ediliyor.

YATIRIM YAPILACAK ALANLAR

- TRAFİK
- KİRLİLİK
- ENERJİ TÜKETİMİ
- ATIKLAR
- KENTSEL SORUNLAR
- ŞEHİR YÖNETİMLERİ

AKILLI ŞEHİR YATIRIMLARINI DESTEKLEYEN TEKNOLOJİLER

- NESNELERİN İNTERNETİ (IOT) CİHAZLARI
- 5G TEKNOLOJİSİ
- FİBER OPTİK ALTYAPILAR
- MİKRO VERİ MERKEZLERİ

326

MİLYAR DOLAR

2025'E KADAR AKILLI ŞEHİR ALTYAPISINA YAPILACAK YATIRIM TUTARI

75

MİLYAR

2025'TE ULAŞILACAK DÜNYA ÇAPINDAKİ IOT CİHAZLARIN SAYISI

65

%

DÜNYADA ŞEHİRDE YAŞAYAN NÜFUS ORANI

KÜRESEL FİNANS

MEHMET ALİ DOĞAN

Libor'un alternatifleri devrede

İNGİLTERE'DE DÜZENLEYİCİ KURUM FCA, LIBOR REFERANSININ SON KULLANMA TARİHİNİ AÇIKLADI. BİRÇOK GÖSTERGE FAİZİ 2021 SONUNDA SON KEZ BELİRLENECEK. DOLAR GÖSTERGE LIBOR'UN BELİRLENMESİNE İSE 30 HAZİRAN 2023'TE SON VERİLECEK. 2012'DEKİ SKANDALLA GÜVENİ SARSILAN LIBOR'UN EN GÜÇLÜ ALTERNATİFLERİ İSE EUROBOR İLE AMERIBOR.

Londra Bankalararası Faiz Oranı (Libor) için 'son kullanma tarihi' belirlendi. İngiliz Finasal Denetim Otoritesi (FCA) Başkanı Andrew Bailey, dünyanın önde gelen bankalarının kısa vadeli borçlanma için birbirlerine uyguladıkları referans faiz oranı Libor'un İngiltere'de 2021 yılı sonunda sona ereceğini açıkladı. Bununla beraber; bir, üç, altı ve 12 aylık dolar gösterge Libor, 30 Haziran 2023'e kadar belirlenmeye devam edilecek. Birçok gösterge faizi ise bu yılın sonunda ömrünü tamamlamış olacak. Euro, yen, İsviçre Frangı ve sterlin gösterge faizleri ile bir haftalık ve iki aylık dolar cinsi Libor, 31 Aralık 2021 tarihinde son kez belirlenecek. 1980'lerde dünya çapında kredibilitesi yüksek bir çok banka ve finans kuruluşunun merkezleri Londra'da bulunuyordu. Bu nedenle London Interbank Offered Rate'in kısaltması olarak kullanılan Libor, dünyanın en güvenilir bankalarının kısa vadeli borçlanma için birbirlerine uyguladıkları referans faiz oranı olarak tanımlanıyor.

Bankalar, şirketler ve tüketiciler arasında borçlanma kolaylığı sağlayan değişimler, borç ilişkisi içinde olan finansal çevrelerce çok yakından takip ediliyor. Libor'daki değişimler kredi kartlarının faizlerini, taşıt kredilerini, öğrenci kredilerini, devlet ve özel sektör borçlanma senetlerini, mortgage oranlarını, swap işlemlerini ve ayarlanabilir ipotek oranlarının artışını ve azalışını etkiliyor.

LIBOR SKANDALI GÜVENİ SARSTI

Libor'un belirlenmesinde etkin olan bankaların kendi çıkarları için faiz oranları üzerinde yaptıkları oynamalar ve yanlış beyanlar, 2012'de "Libor skandalı" olarak tarihe geçti. Barclays, Bank of America, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, CITI, Credit Suisse, Deuthsche Bank, Lloyds, HSBC, HBOS, JPMorgan, Rabobank, RBS, RBC, UBS, West LB, Norinchuckin olmak üzere 16 banka hakkında soruşturma başlatıldı. Soruşturma sonucunda Barclays, UBS ve RBS bankaları zarara uğrattığı için 2.6 milyar dolar cezaya çarptırıldı. Borçlanma piyasasında en belirleyici olan parametrelerden birinin çok kolay manipüle edilmesi Libor'a olan güveni sarstı.

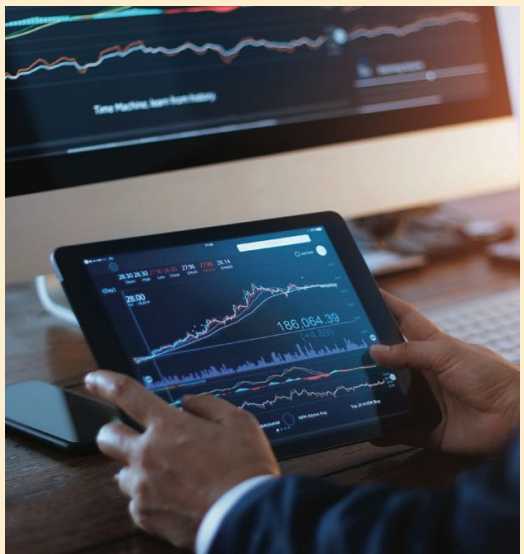
Libor şu anda Ocak 2014'te yönetimi devralan Intercontinental Exchange tarafından yönetiliyor ve türevlerde yaklaşık 350 trilyon doları destekliyor.

LIBOR'UN ALTERNATİFLERİ REFERANS OLACAK

EURIBOR: Finansal çevrelerde Libor'a alternatif arayışlar sözkonusu. En güçlü referans faiz oranı belirleyen alternatiflerden birisi Euribor. Libor sistemine alternatif olarak Avrupa Birliği'ne üye ülkelerdeki 47 banka tarafından oluşturulan Euribor sistemi, bankalar arasındaki borç işlemlerinde Euro'yu baz alarak ortalama faiz oranı hesaplıyor. Euro bölgesinde en geniş iç hacime sahip bankalar tarafından belirlenen Euribor, Libor kadar güçlü ve gelişmiş bir sisteme sahip olmasa da piyasalarda gelişen bir referans kabul görüyor.

AMERIBOR: ABD'nin Libor alternatifi, yaşanan ilk zorlukların ardından zemin bulmaya başladı. İlk olarak Şikago'da Secured Overnight Funding Rate - Güvenli Gecelik Finansman Oranı (SOFR) endeksli tahvil satışı yapıldı. Amerikan Merkez Bankası - Federal Rezerv (Fed), Alternatif Referans Oranları Komitesi (ARRC), birçok piyasa katılımcısının Libor'dan taşınmasına yardımcı olacak güvenilir bir alternatif olarak SORF'u öneriyor. Fed Başkanı Jerome H. Powell, kendisine soru gönderen Senatör Tom Cotton'a, 28 Mayıs tarihli bir mektup gönderdi. Powell mektubunda, Ameribor adlı Ethereum blok zincirine dayanan, bazıları için etkili olmasa da bazıları için bir faiz referans oranı açıkladı. Fed'in bakış açısından SOFR, Libor'un dışında sağlam bir seçenek. SOFR her derde deva olmasa da Powell, bireysel varlıkların ihtiyaçlarına bağlı olarak Libor'dan başka bir orana geçilmesi çağrısında bulunuyor.

TRLİBOR: TRlibor Türkiye'de 2002 yılında uygulanmaya başlandı. Türkiye bazında referans faiz oranlarını belirleyen, yurt içi ve yurt dışı işlemlerde kullanıcılara sunulan TL faiz oranı olan TRlibor, 14 bankayı içinde bulunduran Türkiye Bankalar Birliği tarafından her gün belirlenip, ertesi gün siliniyor.

LIBOR SİSTEMİNE ALTERNATİF OLARAK AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYE ÜLKELERDEKİ 47 BANKA TARAFINDAN OLUŞTURULAN EURIBOR SİSTEMİ, BANKALAR ARASINDAKİ BORÇ İŞLEMLERİNDE EURO'YU BAZ ALARAK ORTALAMA FAİZ ORANI HESAPLIYOR

PROF. DR. AHMET ULUSOY

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
İ.İ.B.F. İKTİSAT BÖLÜMÜ
ÖĞRETİM ÜYESİ

Dijital yuan doları tehdit ediyor

Bugün Merkez Bankalarının dijital para arayışları dünya rezerv parası ve uluslararası döviz işlemlerinin üzerinden yapıldığı para birimi doların egemenliğini tehdit etmektedir.
Dijital para birimi, değeri ulusal para biriminin değerine bağlı olan, değişim, değer ölçüsü ve birikim işlevi gören elektronik paradır.

Elektronik paranın önce fiziksel olarak bir banka hesabına yatırılması gerekirken, dijital para bir elektronik cüzdanda saklanır.

Buna karşılık, sanal para birimi (kripto para) somut bir eşdeğerine sahip değildir.

Dijital para birimi (arkasında Merkez Bankaları olduğundan) geleneksel para ile aynı şekilde kullanılabilir.

**

Dünyanın dört bir yanındaki merkez bankaları kendi dijital para birimlerini oluşturma imkanlarını araştırıyor. Henüz hiçbir ulusal merkez bankası kendi dijital para birimini başlatmamış olsa da, merkez bankalarının en az yüzde 80'i şu anda bu teknolojiyi araştırmaktadır.

Çin Merkez Bankası tarafından geliştirilmeye çalışılan dijital yuan bu konuda bir adım önde, bazı büyük şehirlerde denenmeye başlandı bile. ABD strateji uzmanları dolar hakimiyetini uzun vadede tehdit edebilecek bu gelişmeye dikkat çekmekteler.

**

Merkez bankası dijital parasıyla kolay ve ucuz yolla, 7/24 transferi mümkün. Dijital parayla devletler parasal işlemlere ilişkin tüm bilgi ve kayıtlara ulaşabilir. Böylece vergi kaçırma, kara para aklama ve yasadışı işlemler önlenebilir.

En önemli özelliği ise dijital cüzdan sayesinde banka hesabı olmasa da, telefonla bile parasal işlem yapılabilmesidir.

Ödeme sistemlerinin etkinliği artabilir. Örneğin, daha hızlı ödeme ve para transferi yapılabilir. Daha az nakit kullanımına yardım edebilir. Böylece ATM gibi maliyetler azalabilir. Ödeme sistemleri üzerindeki özel sektörün kartel ya da tröst yapıları (ApplePay, AliPay, WeChat gibi) yıkılabilir.

**

2014 yılından beri dijital para konusunda çalışmalar yapan Pekin kendi dijital yuanı için büyük adımlar atarken, dünyanın ana rezerv para birimi olan doları devirmek istediği

korkularını da yatıştırmaya çalışıyor. Bu doğrultuda Nisan ayında, Çin Merkez Bankası Başkan Yardımcısı; para birimini uluslararasılaştırma ve doların yerini alma amaçlarının olmadığını ve dijital bir yuan yaratma çabalarının ülke içi kullanımı hedeflediğini söyledi.

Çin Merkez Bankası şu aralar, ülke çapında çeşitli pilot programlarla 'dijital yuan' kullanımını test ediyor. Ayrıca pilot uygulamalar arasında Hong Kong, Tayland ve Birleşik Arap Emirlikleri merkez bankaları ile ortaklaşa yapılan sınır ötesi işlemler de yer almaktadır.

Çin Merkez Bankası, 2022 Pekin Kış Olimpiyatları'nda dijital yuanın ülkeler arası kullanımını test etmeyi planlıyor. Böylece dijital yuan hem yerli kullanıcılar, hem de yabancı ülkelerden gelen sporcu ve ziyaretçiler tarafından kullanılabilecek.

Biden yönetiminin doların yerini alabileceği endişesi ile Çin'in dijital yuan hareketine yönelik incelemeleri artırdığı da biliniyor.

**

Dijital yuan'ın yaygınlaşmasının önünde ciddi engeller de var. Çin'in sermaye kontrolleri, finansal piyasaları derinleştirme ihtiyacı, kurun sabitliği, mali piyasalara sık müdahale edilmesi ve piyasaların şeffaf olmayışı bu engellerden başlıcaları.

Yuan, Çin'deki agresif büyüme ile yaygınlaşsa da uzun bir yolu var. Nitekim, yuan hala konvertibl bir para değil.

Çin yerel hisse senedi ve tahvil piyasalarında yabancıların payı çok düşük (sırasıyla yüzde 5 ve 3 oranlarında).

Yuan'ın küresel ödemelerde (yüzde 4) ve merkez bankası rezervlerindeki payı sadece yüzde 2 gibi çok düşük düzeyde. Diğer yandan küresel ticarette dolar hakimiyeti var. BIS verilerine göre uluslararası döviz işlemlerinin yüzde 88'i dolar cinsinden yapılıyor.

**

Dijital yuan ABD'nin dolarla gelen hegemonik gücünü (yaptırım uygulamasını) ciddi olarak etkileyecektir. Şöyle ki, ABD dolar sayesinde, hem finansal işlemleri izleyebiliyor hem de kendine göre küresel normları ihlal eden ülkeleri (İran, Kuzey Kore gibi), kuruluşları, kişileri cezalandırabiliyor. Oysa dijital yuan, ABD'nin bilgisi olmadan cezalandırmak istediği kişilere para takas etmenin bir yolunu verebilir. Bu potansiyel de ABD için önemli endişe kaynaklarından biri.

Dijital parayla ticari bankalar arasındaki para transferlerinde kullanılan ve ABD hükümeti tarafından izlenebilen mesajlaşma ağı olan Swifti kullanmasına gerek kalmaz. Bu tür bir para birimi, ABD tarafından yaptırım uygulanan ülkelerin Çin ile alım satım yapmasına izin verecektir.

Çin hükümeti özellikle Swift'i atlatmakla ilgileniyor. Çünkü, ABD yaptırım listesindeki Çinli politikacıların, bireylerin ve şirketlerin listeleri de artmaya devam ediyor (kara listede 250'den fazla Çin'li isim var).

**

Sonuç olarak, bin yıl önce ilk kağıt parayı icat eden Çin, şimdi ABD gücünün temelini (dolar kullanımı) sarsabilecek merkez bankası destekli dijital parayı basıyor.

İNCE-
LEME

Dünyanın aşısı 4 şirketin elinde

KÜRESEL AŞI PAZARI SON BİR YILLIK DÖNEMDE KÖKLÜ BİR DÖNÜŞÜM GEÇİRDİ. GENEL İLAÇ PAZARININ NİSPETEN KÜÇÜK BİR PARÇASI OLSA DA 2020'DE AŞI SEKTÖRÜ 35 MİLYAR DOLAR SATIŞ HACMİNE ULAŞTI. SAĞLIK SİSTEMLERİNE, TOPLUMA VE EKONOMİYE ÖNEMLİ FAYDALAR SAĞLAYAN AŞI SEKTÖRÜNDE, İLAÇ ENDÜSTRİSİNDE OLDUĞU GİBİ ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERİN HÂKİMİYETİ İSE DEVAM EDİYOR.

KADRİYE N. TUNÇSİPER

20 YIL

AŞI PATENTLERİNİN SÜRESİ

Birçok hastalığın önlenmesinin basit ve etkili yolu olan aşılar, bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklık sağlanması ve halk sağlığının korunması için en uygun maliyetli yöntem olmayı sürdürüyor. İlk kez 1796'da çiçek hastalığına karşı geliştirilen aşılar ile milyonlarca insanın hayatı kurtulurken, bulaşıcı çocukluk çağı hastalıklarına karşı aşılama programları ile bazı hastalıkların yeryüzünden silinmesi sağlandı.

Pandemi ile yeniden günlük hayatımızın bir parçası haline gelen aşılama, tüm dikkatleri yeniden dünya aşı üretimine çevirdi. Dünya çapında 50'nin üzerinde ülkede aşı şirketi bulunsa da; uzun süredir GSK, Pfizer, Sanofi ve Merck'in başını çektiği çok uluslu şirketler, küresel aşı satışlarının yüzde 80'ini elinde bulundurmaya devam ediyor. Ayrıca aşılar, bu şirketlerin gelir akışlarının önemli bir parçası ve 2019'daki toplam gelirlerin yüzde 13 ila 21'ini oluşturuyor.

ABD ve Avrupa merkezli şirketlerin sektörde hâkimiyeti devam etse de, Hindistan küresel çapta bir aşı şirketine sahip olmasa da dünyanın eczanesi olarak anılıyor ve aşıların yüzde 60'ının üretildiği ülke durumunda.

KOVİD-19 İLE GELEN DÖNÜŞÜM

2020 boyunca araştırma enstitüleri ve ilaç endüstrisi Kovid-19'a aşı bulmak için hummalı bir çalışma içerisine girerken, dünya genelinde 394 aşı çalışması başlatıldı. Salgın, aşılar için sektördeki yatırımların ve ar-ge faaliyetlerinin artmasına neden olurken, dünya çapında aşı pazarının büyümesini hızlandıran en önemli faktör oldu. Örneğin Kovid-19 salgınının aşı pazarı üzerindeki etkisine yönelik IMARC Group tarafından hazırlanan rapor, 2025'te pazar değerinin 57 milyar dolara ulaşacağını gösteriyor.

Aşı geliştirme çabaları, uzun ve maliyetli bir süreç olarak 500 milyon dolara mal olurken, bir aşı geliştirilmesi yaklaşık 10 yılı bulabiliyor. Bu maliyetleri karşılayabilmek için ise işletmeler yeni geliştirilen aşılar için yüksek fiyatlar belirliyor. Aşıların 20 yıllık patenti ise DTÖ'nün TRIPS anlaşması ile korunuyor.

Korona virüsü salgınında onlarca şirketin çalışması ve devletlerin teşvikleri ile bir yıl içerisinde aşının üretilmiş olması ise sektörün son yıllardaki en büyük başarısı olarak değerlendiriliyor. Bununla beraber

80

%

DÖRT BÜYÜK İLAÇ FİRMASININ KÜRESEL AŞI ÜRETİMİNDE PAYI

35

MİLYAR DOLAR

KÜRESEL AŞI PİYASASI GELİRLERİ (2020)

EN FAZLA KOVİD-19 AŞI SİPARİŞİ ALAN FİRMALAR

FİRMA	DOZ (MİLYON ADET)
ASTRAZENECA/OXFORD	3.009
NOVAVAX	1.404
BIONTECH/PFIZER	1.220
MODERNA	816
GAMALEYA	765
SANOFI/GSK	712
JOHNSON & JOHNSON	368
SINOVAC BIOTECH	367
CUREVAC	275
SINOPHARM	230

Kaynak: Statista

İNCE-LEME

pandemi ile mücadele için Kovid-19 aşı patentlerinin serbest bırakılması da bu yılın önemli tartışmalarından biri haline geldi.

ABD Başkanı Joe Biden'ın aşı üreticilerini teknolojiyi paylaşmaya ve patentten feragat etme çağrısı ile yeniden gündeme gelen patent tartışmaları, özellikle Nisan ayı itibariyle uygulanan tüm aşıların yalnızca yüzde 0,2'sinin düşük gelirli ülkelerde uygulanırken, yüzde 87'den fazlasının yüksek gelirli ülkelere gitmesi ile alevlendi.

Hindistan ve Güney Afrika liderliğindeki gelişmekte olan ülkeler patentleri koruyan küresel bir anlaşmadan pandemi süresince feragat edilmesi için uzun süredir kulis yapmaya devam ediyor. Patentlerin açılmasını savunanlara göre mevcut aşılar, hükümetlerin büyük mali desteği sayesinde geliştirildi ve bu katkı aşı geliştirme toplam maliyetinin yaklaşık yarısına denk geliyor. Moderna aşı çalışmaları tamamen ABD hükümeti tarafından fonlanırken, Oxford/AstraZeneca aşısında da kamunun katkısı yüzde 97 oldu. Dolayısıyla patentten feragat edilmesini savunanlar aşıların zaten kamu kaynakları ile geliştirildiğini belirtiyorlar.

İlaç şirketlerinin, bilgilerini patentlerden bağımsız olarak paylaşarak Kovid-19 aşılarının olabildiğince geniş bir şekilde üretilmesine izin vermesi gerektiğini savunanlara göre çok uluslu firmaların büyük miktarlarda aşı üretememesi, ikinci bir bulaşıcı varyant dalgası ve aşılanmış ülkelerde kazanımları ortadan kaldırması riski nedeniyle savunuluyor. Patentlerin askıya alınması, ortalama ve düşük gelirli ülkelerdeki ilaç endüstrisinin, bu aşıların üretimine kendi üretim araçlarının bir kısmını tahsis etmesi ile bu ülkelerdeki aşılama kampanyalarının hızlanacağına inanılıyor.

Halen Pfizer, BioNTech başta olmak üzere birçok ilaç şirketinin üst düzey yetkilisi patentleri açma taleplerini reddediyor. Microsoft'un kurucu ortağı ve bazı küresel sağlık girişimlerini finanse eden Bill Gates de aşı konusundaki bilgi birikimini kamuya açık hale getirmeye karşı çıkan isimlerden biri. Gates, Kovid-19 aşıları hükümetler tarafından finanse edilen teknoloji sayesinde geliştirilmiş olsa da, patent paylaşımının yeniliği baltalayacağı iddiası ile Batılı ilaç şirketlerine destek çıkıyor.

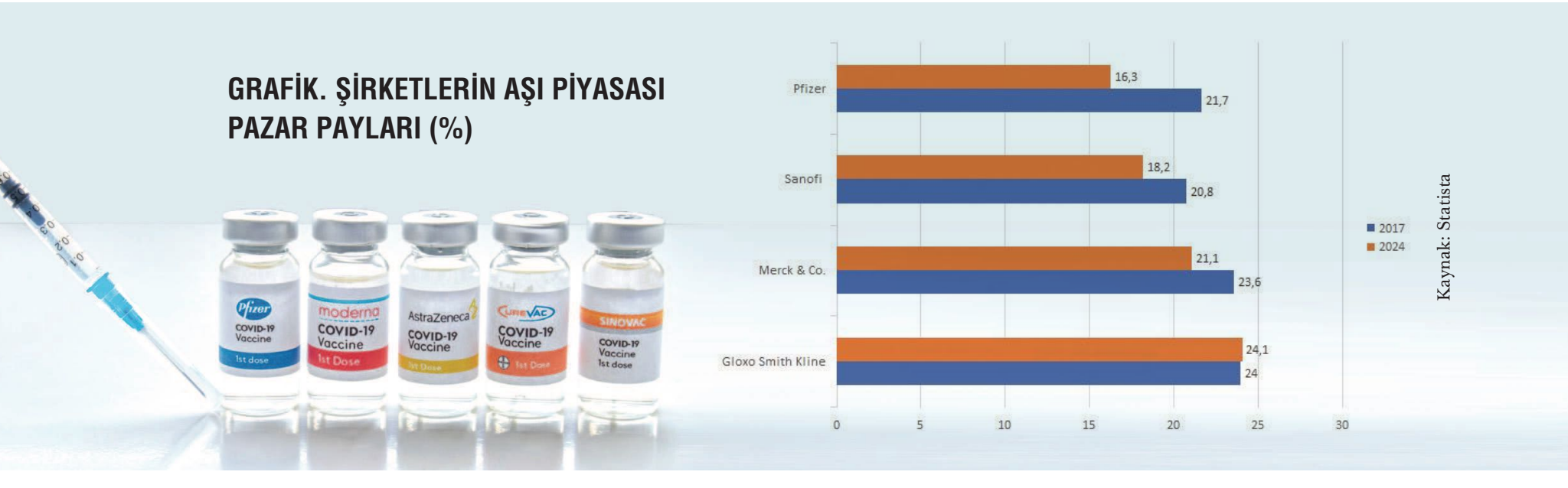
Sektöre yakın isimler ise patentleri bir gecede açmanın üretimi hızlandırmayacağını belirtiyor. Bunun sürecin en basit meselesi olduğunu savunan uzmanlara göre patentin paylaşılması halinde bile üretim sıkıntısı çekilmesi çok olası.

DÜNYADA TOPLAM AŞI SATIŞLARININ YÜZDE 80'İ, UZUN SÜREDİR GSK, PFİZER, SANOFİ VE MERCK'İN BAŞINI ÇEKTİĞİ 4 ŞİRKET TARAFINDAN SAĞLANIYOR VE AŞI GELİRLERİ BU ŞİRKETLERİN GELİRLERİNİN YÜZDE 16 İLA 24'ÜNÜ OLUŞTURUYOR.

57

MİLYAR DOLAR

KÜRESEL AŞI PİYASASI GELİRLERİ ÖNGÖRÜSÜ (2025)

AŞI SEKTÖRÜNDE ÇOK ULUSLU FİRMALAR BELİRLEYİCİ

HALEN KÜRESEL AŞI ÜRETİMİNDE YÜZDE 80 ORANINDA BELİRLEYİCİ OLAN FİRMALARIN BİRÇOĞU KOVİD-19 AŞISI ÜRETİMİNDE DE YER ALIYOR. 2021 BOYUNCA BU ŞİRKETLERİN AŞILARDAN MİLYARLARCA DOLAR KAZANACAĞI TAHMİN EDİLİYOR. BUGÜNE KADAR YAPILAN HESAPLAMALARA GÖRE MODERNA BU YIL KOVİD-19 AŞISINDAN 18,4 MİLYAR DOLAR GELİR HEDEFLERKEN, PFİZER/BİONTECH'İN 15 MİLYAR DOLAR, JOHNSON& JOHNSON'UN 10 MİLYAR DOLAR, EN FAZLA SİPARİŞ ALAN ASTRAZENECA'NIN İSE 1,9 MİLYAR DOLAR GELİR ELDE EDECEĞİ ÖNGÖRÜLÜYOR. DÜNYA AŞI PAZARINA HÂKİM OLAN ŞİRKETLER İLE İLGİLİ BİLGİLER İSE ŞU ŞEKİLDE:

CureVac N.V.

Merkezi Almanya'da bulunan, Hollanda'da yerleşik mRNA teknolojisine dayalı tedaviler sunan Alman biyo-farmasötik şirketi olan CureVac, hem bulaşıcı hastalıklar hem de kanser üzerine çalışmalarda bulunuyor. Ocak 2021'de CureVac, Bayer ile Kovid-19 aşısı için bir klinik geliştirme işbirliğini duyurdu. 19.1 milyar dolar piyasa değerine sahip olan şirketin toplam varlıkları 60 milyar doları aşıyor.

BioNTech

Özlem Türeci ve Uğur Şahin'in başında bulunduğu Alman BioNTech Mainz merkezli bir biyoteknoloji şirketi. Kişiselleştirilmiş kanser immünoterapileri, bulaşıcı hastalıklara karşı aşılar ve nadir hastalıklar için tedavilerde kullanılmak üzere mRNA'ya dayalı ar-ge çalışmaları sürdüren şirket, geçtiğimiz yıl Pfizer ile birlikte RNA aşısı BNT162b2'yi geliştirdi. 29,2 milyar dolar piyasa değerine sahip şirket 1323 çalışana sahip.

Chongqing Zhifei

Çin merkezli aşı üretim ve geliştirme kuruluşu olan Chongqing Zhifei Co., bakteriyel aşılar, tüberkülozun önlenmesi ve tedavisi için biyolojik ürünler ve diğer biyolojik ürünler üzerine çalışıyor. 37,5 milyar dolar piyasa değerine sahip şirket, 1 milyar dolar üzerinde gelire sahip.

Moderna

ABD merkezli Moderna, mRNA teknolojisine odaklanan ve Kovid-19 aşısı geliştiren ilk ilaç ve biyoteknoloji şirketlerinden biri oldu. 44,6 milyar dolar piyasa değerine sahip işletmenin binden fazla çalışanı bulunuyor.

Glaxo Smith Kline (GSK)

İngiltere merkezli, çok uluslu bir ilaç şirketi olan GSK, 2000 yılında Glaxo Wellcome ve SmithKline Beecham'ın birleşmesi kuruldu. GSK pandemi sürecinde ABD ile 100 milyon doz Kovid-19 aşısı üretmek için 2,1 milyar dolarlık bir anlaşma imzaladı. Şirketin piyasa değeri 96.1 milyar dolar ve yıllık toplam geliri ise 40 milyar doları aşıyor. Şirketin şu anda ürettiği 10'dan fazla aşı çeşidi bulunuyor.

Sanofi

1994 yılında kurulan Sanofi Fransa merkezli çok uluslu ilaç şirketlerinden biri ve firma Kovid-19 aşısı üretimine bu yıl itibariyle dâhil oldu. 100 binin üzerinde çalışana ve 121 milyar dolar piyasa değerine sahip şirketin toplam geliri ise 43 milyar dolar. 150 ülkede faaliyet gösteren Sanofi yılda 1 milyar dozdan fazla aşı satışı gerçekleştiriyor.

İNCE-LEME

AstraZeneca

AstraZeneca İngiliz-İsveç merkezli, çok uluslu bir ilaç ve biyo-teknoloji şirketi pandemi sürecinde Oxford-Astrazeneca Kovid-19 aşısının geliştirilmesindeki rolüyle de biliyor. Piyasa değeri 133 milyar dolar olan şirketin toplam gelirleri ise 23,5 milyar dolar.

Merck

Merck, New Jersey merkezli ABD ilaç şirketi ve birçok çocukluk çağı bulaşıcı hastalıkları için aşı üretimi gerçekleştiriyor. Toplam piyasa değeri 210 milyar dolar olan şirketin toplam geliri ise 46,8 milyar dolar.

Pfizer

Dünya çapında tanınan ABD ilaç şirketlerinden biri olan Pfizer, toplam gelir bazında en büyük 500 şirket arasında 64. sırada yer alıyor. Merkezi Manhattan'da bulunan Pfizer, immünoloji, onkoloji, kardiyoloji, endokrinoloji ve nöroloji dâhil çok çeşitli tıbbi alanlar için ilaç ve aşı geliştiriyor. BioNTech ile birlikte ilk Kovid-19 aşısını da geliştiren şirket, 206 milyar dolar piyasa değerine ve yıllık 51,7 milyar dolar gelire sahip.

Johnson & Johnson

Geçmişi 1886'ya dek giden ABD merkezli çok uluslu tıbbi cihaz ve ecza ürünleri şirketi olan Johnson & Johnson aşı konusunda da söz sahibi. 421 milyar dolar piyasa değerine sahip şirketin yıllık gelirleri ise 82 milyar doları aşıyor.

YERLİ AŞIDA SONA YAKLAŞILDI

TÜRKİYE'DE SAĞLIK BAKANLIĞI AŞI ANLAŞMALARI YAPMAYA DEVAM EDERKEN, YERLİ AŞI ÇALIŞMALARI DA SON SÜRAT DEVAM EDİYOR. HALEN SAĞLIK BAKANLIĞI, TÜBİTAK VE TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ (TÜSEB) İŞBİRLİĞİNDE 18 YERLİ AŞI ÇALIŞMASI BULUNUYOR.
TÜRKİYE'DE ERCİYES ÜNİVERSİTESİ'NDE YÜRÜTÜLEN AŞI ÇALIŞMASINDA FAZ-2 TAMAMLANDI VE EN GEÇ HAZİRAN AYINDA FAZ-3'E GEÇİLECEĞİ DUYURULDU. YENİLİKÇİ BİR UYGULAMA OLAN VİRÜS BENZERİ PARÇACIK (VLP) TEKNOLOJİSİNE DAYANAN BU YERLİ AŞININ, MUTASYONLAR İÇİN TASARIM DEĞİŞTİREBİLEN BİR YAPIDA OLMASI İLERİKİ DÖNEMLER İÇİN OLUMLU BİR GELİŞME KABUL EDİLİYOR.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ'NDE DEVAM EDEN AŞI ÇALIŞMASINDA HAZİRAN AYINDA BAŞLAYACAK FAZ-3 AŞAMASI İÇİN İSE 20 İLA 30 MERKEZ DAHA ÇALIŞMAYA KATILACAK. FAZ-3 ÇALIŞMALARI DEVAM EDERKEN GÜVENLİK PROTOKOLLERİNİN TAMAMLANMASI DURUMUNDA İSE AŞIYA ACİL KULLANIM İZNİ VERİLMESİ DE MÜMKÜN OLACAK. BU NEDENLE SONBAHARDA YERLİ AŞI İLE TÜRKİYE PANDEMİDE ÖNEMLİ BİR SİLAH DAHA ELDE ETMİŞ OLACAK.
SONA YAKLAŞAN ERCİYES ÜNİVERSİTESİ ÇALIŞMASI DIŞINDA TÜBİTAK'IN DESTEKLEDİĞİ 7 AŞI ÇALIŞMASI DAHA BULUNUYOR. BU AŞI ÇALIŞMALARI İÇERİSİNDE SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MUSTAFA VARANK'IN DA GÖNÜLLÜ KATILIMCI OLDUĞU YERLİ AŞI ÇALIŞMASINDA FAZ-1 DENEMELERİ DE BAŞLADI.
BU AŞIDA TÜM AŞAMALAR TAMAMLANDIĞINDA İSE 50 MİLYON DOZ KAPASİTEYE ULAŞILMIŞ OLUNACAK.

MASAK'tan kripto piyasası için yeni rehber

SON AYLARDA BİR DİZİ ŞAİBELİ OLAYLA ANILAN KRİPTO PARA PİYASASI İLE İLGİLİ MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU BAŞKANLIĞI (MASAK) KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILAR REHBERİNİ YAYINLADI. REHBER İLE HİZMET SAĞLAYICILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ YANI SIRA BU KONUDA UYGULANACAK CEZAİ YAPTIRIMLAR DA BELİRLENDİ.

MASAK tarafından geçtiğimiz ay yayımlanan yeni rehberde, öncelikli olarak suç gelirlerinin aklanmasının ve terörizm finansmanının önlenmesine yönelik temel esaslara yer verildi. 1 Mayıs'ta Cumhurbaşkanı imzası ile yürürlüğe giren yönetmelikte de kripto varlık hizmet sağlayıcıları, aklama ve terör finansmanının önlenmesine yönelik tedbirlerden yükümlü tutulmuştu.

Yayımlanan yeni rapor kapsamında da aklama suçu oluşabilmesi için öncelikle bir suç işlenmiş olmasına vurgu yapılırken; bu suçlar ile nasıl mücadele edilmesi gerektiği ve şüpheli işlemler gibi konularda açıklamalar yapıldı. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar Rehberine göre kripto para platformlarının şüpheli işlemeleri on gün içerisinde MASAK'a bildirmesi, tutar gözetmeksizin ve 75 bin lira üzeri işlemler için kimlik tespiti yapılması gerekliliğine yer verildi. Aksi bir durumda 4 milyon TL ceza uygulamasının hayata geçirileceğini belirten rapor, kripto para platformlarını suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı kapsamında yükümlülük altına aldı.

Düzenleme için geri sayım başladı MASAK'ın raporu ardından kripto borsalar ile ilgili daha kapsamlı düzenlemelerin hayata geçirileceği belirtiliyor. Bu konuda Merkez Bankası tarafından kripto varlıkların ödemelerde kullanılma yasağı ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, aklama ve terör finansmanının önlenmesine yönelik tedbirlerden yükümlü tutulması ile ilgili yönetmeliklerin ardından, vergilendirme ve regülasyon konusunda taslağın da yıl sonuna kadar Meclis'e gelmesi bekleniyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan da kripto piyasası ile ilgili açıklamasında "Gerekli çalışmalarımızı yaptık. Küresel ölçekte bu platformların denetlenmesine yönelik, alım satım işlemlerini yapanların kimler olduğuna yönelik tedbirleri ülkeler almaya başladı. Bizim de taslak bir çalışmamız var. Bir kanun teklifi muhtemelen olacak. Biz gerekli tüm hazırlıklarımızı yaptık." şeklindeki açıklaması ile bu konuda düzenlemenin yakın zamanda Meclis'e sunulacağını belirtmişti.

DIMITRIOS TRIANTAPHYLLOU

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE AVRUPA ÇALIŞMALARI MERKEZİ BAŞKANI

AB'nin iki yüzü

Son zamanlarda AB zihnimi çok meşgul ediyor. Bir yandan yetkinliğinden ve başarılarından etkilenirken, diğer yandan da küresel sahnede kendini tutarlı bir oyuncu olarak sunamamasına şaşırıyorum. Geçenlerde AB'nin koronavirüsle mücadelesiyle ilgili bir konferans hazırlarken, eylemleri ve girişimleri karşısında oldukça etkilendim. Tüm dünyanın kişisel koruyucu ekipman, maske ve solunum cihazı için mücadele ettiği geçtiğimiz yıl Mart ve Nisan aylarında bocalayan AB, kişisel koruyucu ekipmana ve koronavirüs hastalarının iyileşmesi için düzenli ilaç tedarikine acil ihtiyaç duyan üye ülkelere yardım edemediği için eleştirildi. AB yavaş ama emin adımlarla hareket ederken, üye ülkeler de, salgın ve etkileriyle mücadelede AB kurumlarıyla birlikte çalışmaya başladı.

Benzeri görülmemiş bir zorluk olan pandemide hedef hiçbir kazananı ve kaybedeni olmayan adil ve sürdürülebilir bir iyileşme sürecini yönetebilmektir. Büyük bir sağlık meselesi olan koronavirüs salgını İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en büyük küresel ekonomik durgunluğa yol açtı. Bu nedenle, AB'nin üye devletlerinin ve bunların ekonomilerini oluşturan farklı meslek gruplarının toparlanmasındaki farklılıkların önlemesi gerekiyor. AB, doğası ve çok katlı yönetişim yapısı nedeniyle, salgın karşısında üye devletlerin pozisyonları ve ihtiyaçları arasında köprü kurmaya ve sahip olduğu tüm araçları kullanmaya çalışan eşgüdümlü bir yaklaşım geliştirmek zorunda kaldı. Böylece hem ulusal hem de birlik düzeyinde benzeri görülmemiş önlemler alarak koronavirüsün yayılmasını kontrol altına almak, ülkelerin sağlık sistemlerini desteklemek ve salgının sosyo-ekonomik etkisiyle savaşmak için tüm cephelerde çalışmaya başladı.

Bu nedenle AB liderleri birliğin salgının ekonomik ve sosyal etkilerinden kurtulması için 2020 yazının başlarında dijitale ve yeşile geçişi kapsayan yatırımları önceleyen "Yeni Nesil AB" adlı 750 milyar euroluk olağanüstü bir kurtarma fonu üzerinde anlaşmaya vardı. Seyahat önlemlerini koordine etme, güvenli ve etkili koronavirüs aşıları sağlama, AB sağlık sistemlerini destekleme, istihdamı koruma, salgından en çok etkilenen sektörleri destekleme konusunda çalışırken, aynı zamanda dünyanın düşük ve orta gelirli ülkelerinin koronavirüs aşısına erişim sağlaması için Dünya Sağlık Örgütü'yle (DSÖ) birlikte çalışmaktadır. Kısa süre önce salgında belirli koşullar sağlandığı taktirde güvenli ve serbest dolaşımı kolaylaştırmak için dijital koronavirüs sertifikasını onaylayan AB'nin görüşmeleri ve yasal girişimleri devam ediyor. Koronavirüs salgını, sağlık alanında daha fazla entegrasyonu destekleyen talepleri de ortaya çıkararak Avrupa Sağlık Birliği'ne doğru giden ilk adımı başlatmış oldu.

Salgının çok yönlü zorluklarını ele alan çalışmaları etkileyici olsa da, AB uluslararası arenada bir dizi aksaklıklar yaşıyor. Mart ayında, Moskova'ya yaptığı resmi ziyareti sırasında, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi

Josep Borrell, Rusya'nın o dönemde birkaç AB diplomatını sınır dışı etmesi ve Rusya Dışişleri Bakanı'nın AB'yi "güvenilmez ortak" nitelendirilmesi gibi birtakım onur kırıcı davranışa maruz kaldı. Sonrasında Mayıs ayında ise, Belarus hükümetinin tanınmış muhalif bir gazeteciyi tutuklamak için Atina'dan Vilnius'a giden Ryanair hava yollarına ait bir uçağı asılsız iddialarla Minsk'e yönlendirmesi gibi küçük düşürücü bir tavırla karşı karşıya kaldı.

Tüm bunlar AB'nin muhataplarının saygısını kaybettiğine ve kurallara dayalı çok taraflılığa karşı çıkan güçlerin çirkin yüzlerini her zamankinden daha fazla gösterdiğine işaret eden çok sayıda örnekten sadece birkaçı. Kimileri bu dönemi cezasızlık çağı olarak adlandırsa da (örneğin Ryanair uçağının güzergahının değiştirilmesi cezasızlık eylemidir), ben AB etki gücünün ve üzerine düşeni yapma kabiliyetinin bir kısmını kaybettiğinin farkına varmaya başladığı için bu çağı masumiyetin sonunun çağı olarak adlandırıyorum.

Durumun neden böyle olduğu ise bu makalenin kapsamı dışında olmakla birlikte, bir nedeni ya birliği ve üye ülkeleri bağlayan normlar ve değerlere göre hareket etmeyi reddeden ülkeler, ya da daha fazla entegrasyonun akıl karı olmadığını düşünen seçmenlerin AB ve entegrasyon süreci hakkında şüphe duyduğu gerçeğinde yatmaktadır.

Durum ne olursa olsun, gerçek şu ki, AB birbiriyle sürekli çatışan iki karakteri temsil ediyor. Biri daha fazla entegrasyona önem veren ve onu teşvik eden ve dünyanın geri kalanını veya en azından çoğunu etkileme ve ilham verme yeteneğine sahip; diğeri ise kendi özüne karşı. Kuşkusuz, bu ikilik uzun vadede sürdürülebilir olmayacağı gibi hoş da karşılanmayacaktır.

DOS-
YA

Dijital çağın yeni yıldızı: NFT

FATMA NUR DİNÇ

BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ İLE SON DÖNEMLERDE, ÖZELLİKLE SANAT DÜNYASINDA YAŞANAN SATIŞLARLA BİRLİKTE HAYATIMIZIN MERKEZİNE YEPYENİ BİR KAVRAM YERLEŞTİ. DİJİTALLEŞMENİN EN SON ÜRÜNLERİNDEN BİRİ OLAN NFT, KISA SÜREDE BÜYÜK BİR BAŞARI YAKALADI. SON AYLARDA ADINI SIK SIK DUYMAYA BAŞLADIĞIMIZ BU YENİ TEKNOLOJİYE İLGİ HER GEÇEN GÜN KATLANARAK ARTMAYA DEVAM EDİYOR.

Dünyayı kasıp kavurmaya başlayan NFT teknolojisi, sanal ortamda herhangi bir şeyin kripto para karşılığında satılmasına imkan sağlıyor. Koronavirüs gölgesinde geçen bir yılda, sosyal izolasyonun bir sonucu olarak karantina günlerinde insanların en yakın arkadaşı teknolojik ürünler oldu. Günümüzde gelişen teknolojiyle birlikte sanatın üretim ve dağıtım şekli de bu doğrultuda değişti.

Esasında içeriklerin ticarileştirilmesini sağlayan bu benzersiz teknolojinin zemini 2015'de Ethereum'da oluşturuldu ve 2021'de kripto para dünyasının en popüler konularından biri haline geldi. NFT (Non-Fungible Token), en kısa tanımıyla 'başka bir eşi daha bulunmayan dijital varlık' anlamına geliyor. NFT'lerin üretimi blok zincir teknolojisi kullanılarak, büyük çoğunlukla Ethereum token standartlarıyla gerçekleşiyor. NFT ile satılan şeylerin arasında sosyal medya paylaşımları, animasyonlu GIF'ler, görseller, videolar, video oyunlarındaki öğeler, bir müzik eseri veya tuvalet kağıtları gibi birbirinden farklı pek çok şey yer alıyor. Artık her geçen gün yeni bir şeyin dijital ortamda şifrelenerek NFT olarak satıldığına tanık oluyoruz.

NFT'LERİ DEĞERLİ KILAN NE?

Son yılların en çılgın trendi NFT hakkında bugün dünyada merak edilen pek çok konu başlığı yer alıyor. Bunların başında ise, internetten kolayca indirilebilen müzik eserlerinin, tweet'lerin veya dijital

9.1

MİLYAR DOLAR

NFT'NİN 2024 YILI TAHMİNİ HACMİ

NFT, SİBER SUÇLULARA FIRSAT MI YARATIYOR?

DİJİTAL MECRADAKİ HER POPÜLER KONUDA OLDUĞU GİBİ, SİBER SUÇLULAR DİJİTAL ÇAĞIN YENİ GÖZDESİ NFT'Yİ DE SUÇ İŞLEMEK İÇİN BİR FIRSAT OLARAK GÖRMEYE BAŞLADILAR. NFT'DE ESERLER KENDİ İÇLERİNDE ORİJİNALLİĞİNİ KORUYACAK ŞEKİLDE DÜZENLENSELER DE HESAPLAR KORUNMADIĞI TAKDİRDE DİJİTAL ALIŞVERİŞTEKİ DİĞER TÜM RİSKLER NFT PAZAR YERLERİNDE DE GEÇERLİ HALE GELEBİLİYOR.

DEĞİŞTİRİLEMEZ TOKENLARIN BLOCKCHAIN TABANLI DOĞASI GEREĞİ BİR NFT ÇALINDIKTAN SONRA PAZAR YERİ ONUN KONTROLÜNE SAHİP OLAMIYOR, ETKİLENEN KULLANICILARIN KAYIP KOLEKSİYONLARINI KURTARMASI DA PEK OLASI GÖRÜNMÜYOR. GEÇTİĞİMİZ AYLARDA PEK ÇOK TWITTER KULLANICISI NIFTY GATEWAY SİTESİNİN SİBER SALDIRIYA UĞRAMASI SONUCU NFT'LERİNİN ÇALINDIĞINI DUYURDU. BÖYLE BİR DURUMDA ESERİ YA DA ÜRÜNÜ ÇALINAN KİŞİLERİN BAŞVURABİLECEĞİ BİR YASAL YOLUN OLMAMASI VE HERHANGİ BİR MERKEZİ OTORİTENİN BULUNMAMASI, ESER SAHİPLERİNİN SONUÇSUZ KALMASINA NEDEN OLUYOR.

NFT'LERİ NEREDEN SATIN ALIRIM?

KRİPTO PARALARI DESTEKLEYEN BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİYLE ÜRETİLEN NFT'LER DİJİTAL SANAT ESERLERİ İLE KOLEKSİYON ÜRÜNLERİNİ TESCİL EDİLEBİLİR, SATILABİLİR VE EŞİ BENZERİ OLMAYAN VARLIKLARA DÖNÜŞTÜRÜYOR. NFT'NİN ÖZGÜN VE TEK OLMASI, KARŞILIKLI OLARAK KENDİ TÜRÜNDEN BAŞKA BİR TOKEN İLE TAKASININ YAPILAMAMASINA YOL AÇIYOR. BÖYLELİKLE NFT'YE AKTARILAN BİR SANAT ESERİNİN ÖZGÜNLÜĞÜ, KOLAYCA DOĞRULANABİLİYOR.

SON DÖNEMİN YÜKSELEN DEĞERİ NFT'LERİ SATIN ALMAK İÇİN KRİPTO PARAYA SAHİP OLMAK GEREKİYOR. NFT'LERİN SERGİLENDİĞİ VE AÇIK ARTIRMAYLA SATIN ALINABİLECEĞİ PAZARLAR BULUNUYOR. BU DİJİTAL PAZARLARIN EN BÜYÜĞÜ OLARAK OPEN SEA GÖSTERİLİYOR. DİĞER BÜYÜK NFT PLATFORMLARI ARASINDA RARIBLE, KNOWN ORIGIN, NIFTY GATEWAY VE DECENTRALAND YER ALIYOR.

SON DÖNEMDE FARKLI PLATFORMLAR DA NFT PAZAR YERLERİNİ OLUŞTURMAYA BAŞLADI. E-TİCARET DEVİ EBAY PLATFORMUNDA ANİMASYONLAR, RESİMLER VEYA VİDEO KLİPLER GİBİ DİJİTAL KOLEKSİYONLARDAN OLUŞAN NFT'LERİN SATIŞINA İZİN VERDİ. DÜNYANIN EN BÜYÜK KRİPTO BORSASI BINANCE'DE, GEÇTİĞİMİZ AY KULLANICILARIN NFT'LER OLUŞTURABİLECEĞİ, SATIN ALABİLECEĞİ VE SATABİLECEĞİ KENDİ PAZARINI OLUŞTURDUĞUNU AÇIKLADI.

DOS-YA

eserlerin NFT teknolojisi ile milyonlarca dolarlara nasıl alıcı bulabildiği geliyor.

21. yüzyılın getirdiği teknolojik yenilikler ile birlikte dijital ürünlere sahip olmak insanlar arasında giderek yaygın hale geliyor. NFT'lerin değeri, üreticisi veya yatırımcısı tarafından belirleniyor. NFT'lerin bu kadar değerli olması, özgünlüğünün ihlal edilemez olmasından kaynaklanıyor. Blockchain üzerinde kayıtlı bir bilgisayar dosyası olan NFT bu özgünlük belgesiyle beraber, değiş tokuş edilebilir veya satılabilir hale geliyor. Bir eseri NFT olarak satın alan kişi eserin orijinaline sahip olduğunu belgeleyen dijital jetona sahip oluyor. Bu sayede tek ve benzersiz olan orijinal eser artık sonsuza kadar sadece satın alan kişiye ait oluyor.

Bölünemeyen ve aynısından bir daha üretilmesi mümkün olmayan NFT'ler, Fungible olan Bitcoin ve Ether gibi kripto paraların aksine, bir benzeri olmadığı için başka bir token ile takas edilemiyor. NFT'leri kripto paralardan ayıran iki önemli unsur bulunuyor: Dönüştürülememesi ve bölünememesi. NFT'ler, kripto para birimlerinin ortaya çıkmasına izin veren blockchain teknolojisini kullanıyor ve kripto para birimleri kullanılarak satın alınabiliyor. Günümüz teknolojisinde blockchain platformunda yer alan NFT ile eserler çalınamıyor, kopyalanamıyor bu sayede milyonlarca dolarlık satışlar NFT'nin popülerliğini her geçen gün artırıyor.

SES GETİREN NFT SATIŞLARI

Son dönemlerde özellikle sanat dünyasında yaşanan satışlarla birlikte hayatımızın merkezine oturan değiştirilemeyen bu tokenler, rekor fiyatlara açık artırmalarda alıcı bulmaya devam ediyor. Kripto

69.3

MİLYON DOLAR

ŞU ANA KADAR YAPILAN EN BÜYÜK NFT SATIŞI

ZEYNEP BUGAY

YAZAR (EDEBİYATTA NFT ÖNCÜSÜ)

NFT, İÇERİKLERİN ORİJİNALİTESİNİN TARTIŞMASIZ BİR ŞEKİLDE TEYİDİNİ MÜMKÜN KILIYOR

X KUŞAĞINA MENSUP BİRİSİ OLARAK BÖYLESİ BİR DİJİTAL YENİLİĞİN TÜRK EDEBİYATINDA KULLANIMINA ÖNCÜ OLDUĞUM İÇİN ÇOK MUTLUYUM. NON FUNGİBLE TOKENS (NFT) YANİ "DEĞİŞTİRİLEMEZ TOKEN" BLOCKCHAİN (BLOK ZİNCİRİ) ADI VERİLEN DİJİTAL DEFTERDEKİ BİRBİRİNİN YERİNE GEÇEMEYEN VERİ BİRİMLERİ OLARAK KABUL EDİLİYOR. BU NE DEMEK? BASİT BİR İZAHATLE, DİJİTAL BİR İÇERİĞİN NFT SAYESİNDE TEMEL BLOK ZİNCİRDE TAKİP EDİLEBİLMESİ VE İÇERİK SAHİBİYLE, ALICILARA SAHİPLİK KANITI SAĞLAMASI DA DEMEK. BU BANA GÖRE NFT'Yİ EN ÖNEMLİ KILAN ÖZELLİK ZİRA BİR DİJİTAL İÇERİK SONSUZ BİR ŞEKİLDE YENİDEN ÜRETİLEBİLİRKEN, ONUN İLK HALİ BU KRİPTOGRAFİK BELİRTEÇ SAYESİNDE GARANTİ ALTINA ALINIYOR. BU TEKNOLOJİK ALT YAPI SAYESİNDE DE EVET, İÇERİKLERİN ORİJİNALİTESİNİN TARTIŞMASIZ BİR ŞEKİLDE TEYİDİ, GARANTİ ALTINA ALINMASI MÜMKÜN KILINMIŞ OLUYOR.

NFT İLE KRİPTO SANAT ÇAĞI DÜNYADA ÇOKTAN BAŞLADI. RARIBLE, OPENSEA, NIFTY GATEWAY, SUPERRARE, ENJIN, DECENTRALAND GİBİ FARKLI NFT PLATFORMLARI ÜZERİNDEN HERKESİN KENDİ NFT'SİNİ OLUŞTURMASI MÜMKÜN. ÇOĞUL VE ALIŞILAGELDİK KULLANIM

dünyasının kazandırdığı en yeni trend olan NFT'ler, büyüyen pazar hacmi ile dikkatleri üzerine çekiyor. Koleksiyon parçalarının NFT teknolojisi ile birlikte dijital ortamda varlık göstermesi eserlerin daha kalıcı olmasına yol açıyor. Blockchain alt yapısına bağlanan NFT'ler bu sayede eşsiz ve türünün tek örneği olma özelliğini koruyorlar. Kendine özgü yapısı ile NFT'ler özellikle sanat dünyasında müzayedecilerin ilgi odağı haline geliyor.

Gerçek adı Mike Winkelmann olan dijital sanatçı Beeple'ın satışa çıkardığı 'Everydays: The First 5,000 Days' isimli eseri, müzayede evi Christie's tarafından düzenlenen açık artırma ile 69.3 milyon dolara satıldı. Beeple, şu ana kadar yapılan en büyük NFT satışının arkasındaki isim oldu. NBA (National Basketball Association), NFT trendini fırsata çevirmeyi başaran sektörler arasında yerini aldı. NBA, NBA Top Shot uygulaması ile ligin ünlü oyuncularının efsanevi anlarını ve maçlarını NFT olarak satıyor. Top Shot uygulaması ile LeBron James'in bir smaç video NFT'si 208 bin dolara alıcı buldu.

Türkiye'den de NFT trendine katılanların sayısı her geçen gün artıyor. NFT, son dönemlerde kripto para birimlerinin kullanımı ile edebiyat dünyasının da hayatına girdi. Zeynep Bugay'ın fantastik tarzda kaleme aldığı kitabı 'Proti Adası'nın Esrarı' adlı eserinin içinde yer almayan, ancak tüm seriyi tasarlamasına sebep olan 'ANNE' isimli ilk öyküsü NFT ile 10 bin 300 dolara satıldı. Türk edebiyat dünyasında dijitalizasyonun kullanımında bir ilk oldu.

NFT'NİN PAZAR HACMİ VE GELECEĞİ

NFT dünyası yükselişine hızla devam ediyor. Araştırma firmaları L'Atelier BNP Paribas ve NonFungible.com, NFT'lerin 2020'de 250 milyon dolarlık bir pazar olduğunu ve yatırımların yıldan yıla yüzde 299 arttığını açıkladı. 400 bini aşkın

GERÇEK ADI MIKE WINKELMANN OLAN DİJİTAL SANATÇI BEEPLE'IN SATIŞA ÇIKARDIĞI 'EVERYDAYS: THE FIRST 5,000 DAYS' İSİMLİ ESERİ, MÜZAYEDE EVİ CHRISTIE'S TARAFINDAN DÜZENLENEN AÇIK ARTIRMA İLE 69.3 MİLYON DOLARA SATILDI

DIŞINDA, ÇOK NİŞ İŞLERE DE NFT İLE İMZA ATILDIĞINI SÖYLEMEKTE FAYDA VAR. ÖRNEĞİN, YAKIN BİR TARİHTE, FİZİKSEL BİR KOKUNUN DİJİTAL YANSIMASI, KIZILÖTESİ SPEKSTROSKOPİ YÖNTEMİ KULLANILARAK HAZIRLANDI. BERLİN MERKEZLİ BİR GÜZELLİK STÜDYOSU OLAN LOOK LABS TARAFINDAN DA İLK CYBER EAU DE PARFUM OLARAK SATIŞA SUNULDU. KISACA İFADE EDERSEK, KRİPTO SANAT ÇAĞI BAŞLADI VE GİTTİKÇE DE YAYGINLAŞTIĞINA ŞAHİT OLACAĞIZ.

NFT'LER, BENZERSİZ, 40 BASAMAKLI HARF VE SAYI DİZİSİ HESAPLAYAN BİR ALGORİTMA VASITASIYLA İŞLENEN KRİPTOGRAFİK META VERİLERE SAHİP. BÖYLESİ BİR MATEMATİK VERİYİ DE ÇÜRÜTMEK VEYA KANDIRMAK ÇOK OLASI GÖZÜKMÜYOR. NFT TEKNOLOJİSİ DİJİTAL ESERİN BENZERSİZ KİMLİĞİNİ GARANTİ ALTINA ALDIĞI GİBİ, MÜLKİYET HAKKININ DA KİMDE OLDUĞUNU ACABA'LARA MÜMKÜNAT VERMEKSİZİN BELİRLİYOR. O SEBEPLE, DİJİTAL ALANDA NFT SAHTE ESER KAVRAMINI TARİHE KALDIRACAK GİBİ GÖZÜKÜYOR.

DOS-YA

kullanıcısıyla NFT platformları özellikle salgın döneminde önemini artırdı. 2021'in Mart ayında NFT satışları 200 milyon dolarla rekor kırdı. 2021 yılı sonunda NFT'lerin piyasa hacminin 1,3 milyar dolara ulaşması bekleniyor. 2024 yılı tahmini hacmi ise 9.1 milyar dolar. Son zamanlarda çok yüksek meblağlara alıcı bulan NFT satışları devam ederken bu işin kalıcı olup olmayacağı konusunda birçok tartışma devam ediyor. NFT'lerin geleceğini, blockchain teknolojisiyle doğru orantılı gören ve yolculuğuna henüz daha yeni başlamış olmasına rağmen mecranın insanların hayatında daha uzun süre kalıcı olacağı düşünenler kadar, kısa bir süre içerisinde patlamaya hazır bir balon olarak görenlerin sayısı da yadsınamayacak derecede. Ancak gerçek şu ki, NFT'nin popülerliği milyonlarca dolarlık satışlarla her geçen gün artıyor.

1.3

MİLYAR DOLAR

NFT'NİN 2021 SONU TAHMİNİ HACMİ

DEVRİM DANYAL

TEKNOLOJİ AKADEMİ KURUCUSU

NFT'Yİ KRİPTO PARA İLE KARŞILAŞTIRMAK ÇOK MANTIKLI DEĞİL

NFT DEDİĞİMİZ MANTIK TAMAMEN KRİPTO SANATÇILARINA YÖNELİK GİBİ GÖRÜNÜYOR AMA ESASINDA ÖYLE DEĞİL. ANA ALT YAPI TEMELİNDE SİZ BLOCKCHAIN ÜZERİNE TELİF HAKKI YA DA ÜRETTİĞİNİZ İÇERİĞİN HAKLARININ SİZE AİT OLDUĞUNU GÖSTEREN BİR KAYIT ATIYORSUNUZ. BUNU TARİHE KAZIMAK GİBİ DE NİTELENDİREBİLİRİZ. O ANDAN İTİBAREN DE O ÜRÜN ARTIK ÖLÜMSÜZLEŞMİŞ OLUYOR SİZİN İÇİN. GENEL AÇIDAN BAKTIĞIMIZDA DA BU KRİPTO ART TARAFINDAKİ BUGÜNE KADAR HERHANGİ BİR YURTİÇİ YA DA YURTDIŞI, İNTERNET PORTALINDA YA DA E-TİCARET SİTESİNDE ÜRÜNLERİNİ SATAMAYAN TÜM KULLANICILARA YA DA SANATÇILARA ÇOK GÜZEL DE BİR ALTERNATİF OLMAYA BAŞLADI.

BUGÜN KRİPTO SANATÇILARININ YOĞUNLUKLA YER ALDIĞI BU PLATFORM ÇOK YAKIN BİR ZAMAN DİLİMİNDE DEVLETLERİN GAYRİMENKUL TAPULARINI, ARAÇ RUHSATLARINI VE OKUL DİPLOMALARINI BURADAN VERİR HALE GELECEK. BU, DEVLET TARAFIYLA OLAN KISMI. BİR DE BUNUN SANAT ÇEVRESİ VE TELİF HAKLARIYLA ALAKALI KISMI VAR. ŞU ANDA BU MECRAYA KRİPTO SANATÇILARIN BU KADAR İLGİ GÖSTERMESİNİN NEDENİ; PANDEMİ DÖNEMİYLE BİRLİKTE ARTIK HALİHAZIRDA BÜTÜN SANATÇILARIMIZ YAKLAŞIK 1BUÇUK SENEDİR İŞSİZLER. ÜRETEMİYORLAR, HEM MADDİ AÇIDAN HEM DE MANEVİ AÇIDAN BİR YOKSUNLUK YAŞIYORLAR.

O YÜZDEN DE ELLERİNDEKİ DEĞERLERİ BURAYA AKTARARAK ORADAN BİR GELİR ELDE ETME MODELİNE GİTMEYE ÇALIŞIYORLAR. HALİHAZIRDA BU YAPMIŞ OLDUKLARI YENİ İŞLERİ DE NFT'YE İŞLEDİKLERİNDE, ESKİDEN İNTERNET ÜZERİNDE OLMAYAN DOSYALARINI ARTIK BİR YERE KAYDEDİP ÖMÜR BOYU SİLİNMEYECEK HALDE ORDA TUTMAYA BAŞLAYABİLİYORLAR.

HİÇBİR TELİF TARAFINDA HAK İDDİA EDEMEYEN SANATÇILAR İÇİN ŞU ANDA BU NFT DÜNYASI ONLARA ÖMÜR BOYUNCA O İÇERİKLERİ ÜZERİNDEN İKİNCİL, ÜÇÜNCÜL, BEŞİNCİL, ONUNCUL SATIŞLARDA KENDİLERİNE GELİR ELDE ETME İMKANI SAĞLIYOR. BU DA ÇOK ARTI BİR DEĞER, BİZ BUNA UZUN SÜRELİ BİR TELİF GETİRİSİ HAKKI DİYORUZ. O YÜZDEN DE SİZ ÜRÜNÜNÜZÜ KAYDETTİRDİKTEN SONRA O HERHANGİ BİR ŞEKİLDE EL DEĞİŞTİRECEKSE VE BİR DEĞER ELDE EDECEKSE BU DEĞERİ BELİRLEDİĞİNİZ YÜZDELER BAZINDA, SİZE BELİRLİ BİR KISMININ YATMASINI SAĞLAYABİLİYORSUNUZ. O YÜZDEN DE NFT'YE BALON DEMEK VE KRİPTO PARA İLE KARŞILAŞTIRMAK ÇOK MANTIKLI DEĞİL.

NFT'NİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ TAMAMEN BİREYLERİN, BİREYSEL OLARAK SAHİPLENME VE SAHİPLİĞİNİ KENDİ ELLERİNDE TUTMA İMKANINA İZİN VERİYOR OLMASI OLABİLİR. SİZ BİR ÜRÜN YAPTIKTAN SONRA BU ÜRÜNÜ HERHANGİ BİR YERE KAYDETTİRMENİZ GEREKİYOR. ÖRNEĞİN; MÜZİK İLE İLGİLİYSENİZ GİDİP MÜZİK DERNEKLERİNE YA DA KİTAP YAZDIYSANIZ, KİTABI İLLA BİR BASIMEVİNE GETİRİP HALKA YAYMA İLE İLGİLİ BELİRLİ SÜREÇLERDE İŞLEMLER YAPMAK ZORUNDASINIZ. BURADA GENELDE TOPLANACAK ANA BEDELİN ÇOK AZ BİR KISMI, YÜZDE 15'İ 20'Sİ SİZE YANSIYOR. AMA NFT TARAFINDA BU İŞ TAMAMEN 180 DERECE DÖNMÜŞ DURUMDA. SİZ YÜZDE 15- 20 KOMİSYON VERERAK YÜZDE 80-90'LARA KADAR ULAŞABİLEN O GELİRLERE SAHİP OLMAYA BAŞLIYORSUNUZ. EN TEMELİNDE, NFT'DE BİREYSELLİK ÖNEMLİ BİR ŞEKİLDE ÖN PLANA ÇIKIYOR.

Halkbank 83. yaşını kutluyor

HALKBANK GENEL MÜDÜRÜ OSMAN ARSLAN, “83 MİLYONUN BANKASI OLARAK 83’ÜNCÜ YILIMIZDA DA İHTİYACI OLAN TÜM KESİMLERİN YANINDA OLMAKTAN VE BÜYÜYEN ÜLKEMİZE SORUMLULUK İÇİNDE HİZMET SUNMAKTAN GURUR DUYMAKTAYIZ” DEDİ.

Küçük esnaf ve sanayi erbabına uygun koşullarla kredi kullandırma amacıyla kurulan Halkbank, sağladığı finansal imkanlarla Türkiye’deki ekonomik istikrarın korunması yolundaki misyonunu aksatmadan sürdürüyor. Köklü bankacılık deneyimini yenilikçi uygulamalarla bütünleştirerek ülkemizde modern bankacılığın öncülüğünü yapan Halkbank, bu yıl 83’üncü yaşını kutluyor. Yaptığı yazılı açıklama ile bankanın Mustafa Kemal Atatürk’ün himayesinde 1938 yılında kurulduğunu hatırlatan Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, “83 milyonun bankası olarak 83’üncü yılımızda ihtiyacı olan tüm kesimlerin yanında olmaktan ve büyüyen ülkemize sorumluluk içinde hizmet sunmaktan gurur duyuyoruz” diye belirtti.

İnternet ve mobil bankacılık hizmetlerine üye 10 milyonu aşkın müşterisiyle, sahadaki gücünü dijitale taşıyan Halkbank, güçlü finansal etkinliğini ekonomik performansına yansıtarak, aktif büyüklüğünü yaklaşık 700 milyar TL’ye yükseltti. Halkbank, bu dönemde çalışan sayısını 23 bin 500 kişiye yükselterek gelecek neslin bankacılarına halkımıza hizmet etme fırsatı veriyor. Banka son bir yılda 11 yeni şube açarak toplam şube sayısını 1017’ye çıkarttı.

ÜRETEN TÜRKİYE’NİN EN BÜYÜK DESTEKÇİSİ

Banka, kuruluş misyonuna uygun şekilde KOBİ’lere, esnaf ve sanatkarlara önemli destekler sunmayı sürdürdü. Halkbank, yeni yaşına girerken KOBİ kredilerinde büyüklüğünü 200 milyar TL’ye, pazar payını ise yüzde 21,5 seviyesine taşıyarak sektördeki lider konumunu korudu. Son 4 yılda milli ekonomiye sağladığı 1,1 trilyon TL’yi aşan destek ile reel sektörün her zaman yanında olduğunu kanıtladı. Ahilik geleneğinin bugünkü temsilcisi olan esnaf ve sanatkarlara, 2002 yılından bu yana kullandırılan kredilerin yüzde 64’üne karşılık gelen 109 milyar TL’yi, son 4 yılda tahsis etti. Bu çalışmaların sonucunda, pandemi sürecini en iyi yöneten banka olarak takdir kazandı. Çeşitli meslek grupları ve girişimcilerin finansman ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çözümler sağlayan banka, ayrıca 2021 yılını, kadın girişimcilere pozitif ayrıcalık tanıdığı bir yıl olarak öne çıkardı.

GÜN-
DEM

METİN
KELKİTLİOĞLU

Kimliksiz bina kalmayacak

KAÇAK KAT, KOLONLARIN KESİLMESİ VEYA STATİK AYKIRILIKLAR NEDENİYLE ÇÖKEN VE ONLARCA KİŞİYE MEZAR OLAN TABUT BİNALARIN ÖNÜNE GEÇMEK AMACIYLA UYGULAMAYA GEÇİRİLEN BİNA KİMLİK SİSTEMİ (BKS) HAYAT KURTARACAK. BİNALARA TAKILMAYA BAŞLANAN SERTİFİKA YERİNE GEÇEN QR KODU VE ELEKTRONİK ETİKETTE YAPIDA KOLON KAYBI VAR MI? UYGUNSUZ KAT ÇIKILMIŞ MI? GİBİ HAYATİ SORULARIN CEVABI YER ALACAK. KONUT ALACAK VEYA KİRALAYACAK OLANLARIN EVİN RİSK HARİTASINI, YASAL OLMAYAN BİR İŞLEM YAPILIP YAPILMADIĞINI GÖREBİLECEĞİ SİSTEM, USULSÜZLÜKLERİN ÖNÜNE GEÇİLMESİ İLE DE BİRÇOK AVANTAJ SUNACAK.

İstanbul'da 2019'da çöken ve 21 kişinin hayatını kaybettiği Yeşilyurt Apartmanı sonrası, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un öncülüğünde başlatılan Bina Kimlik Sistemi'yle (BKS) yapıların adeta röntgeni çekiliyor. Projenin tüm yapım aşamalarının tek tek işlendiği teknolojik levha bina girişine monte ediliyor. Bu sayede binanın tüm teknik bilgilerine rahatlıkla ulaşılabiliyor.

Deprem sonrası arama kurtarma çalışmalarında da kritik rol oynayacak devrim niteliğindeki BKS detaylarını ve hayatımıza katacaklarını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürü Banu Aslan Can'la konuştuk.

■ Bina Kimlik Sistemi (BKS) nedir? Şu ana kadar projede ne gibi ilerlemeler kaydedildi? Projenin devamlılığı için diğer hedefler nelerdir?

BKS ülkemizde yapı denetimli olarak tamamlanan her binanın teknik ve genel bilgilerine, bakanlıkça farklı modüllerde yapılan yetkilendirmelerle, hem bina sahibi vatandaşlarca hem de sonraki aşamalarda kamu görevlileri tarafından ulaşılması amacıyla geliştirilen bir uygulamadır. Binalara teknolojik bir levha halinde kimlik belgesi verilmesi ve Bakanlık tarafından bina üzerinde montajının yapılmasına ilişkin proje için Bakanlığımız ile Cumhurbaşkanlığı Savunma

Sanayii Başkanlığı arasında protokol imzalanmıştır.

Şu ana kadar BKS levha için teknik tüm çalışmalar ve sistem altyapısı çalışmaları tamamlanmıştır. Nisan ve mayıs aylarında 1000'in üzerinde binada montaj işlemi gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı sonunda 100 bin binanın Bina Kimlik Belgesi ile etiketlenmesi hedeflenmekle birlikte, etaplar halinde tüm yapı stokuna uygulanması planlanmaktadır. 100 bin sayısının nedeni, son 5 yıl da ülkemizde alınan ruhsat sayıları istatistikleri incelenmiş ve 2021 için en fazla 100 bin olacağı öngörüsü ile hazırlık yapılmıştır.

■ Süreç nasıl işleyecek? BKS levhası olmadan bina bitmiş sayılamaz denilebilir mi?

Bina Kimlik Sisteminin binalara montajı için otomatik bir sistem kurulmuştur. Bina tamamlanınca montaj gerçekleşecektir. BKS levha montajı yapılmadan yapının tamamlanması mümkün olamayacaktır. Bu sistem binaların belirli periyotlarla tekrar kontrolü sisteminin başlangıcı olacaktır. İkinci bir adım olarak tamamlanan binaların periyodik olarak denetiminin tekrar yapılarak, ilave kat atılması, kolon kesilmesi vb statik aykırılıkların engellenmesi hedefler arasındadır.

■ Kimlik içeren levha takılırken ve denetimlerde ücret ödenecek mi?

Ücreti var, bu çalışma kamu hizmeti olarak yapılacağından kâr amacı güdülmemektedir, ancak ürün hizmet için harcanan bedel alınacaktır. Bu bedel ilk takılırken vatandaştan alınmayacak, yapı denetim firmasından tahsil edilecektir.

■ Bina hakkında hangi bilgilere ulaşabilecek?

Tüm kullanıcıların görebileceği bilgiler içerisinde, ruhsat, iskân, bina inşa edilirken yapılan denetimlerin raporları, beton laboratuvar deney sonuçlarının raporları yer alacak. Bir de kat planı görülmesi konusu var, özellikle satış politikası olarak brüt/net m2 veriliyordu ancak bu fark vatandaşların kafasını karıştırıyordu ve sıkça şikâyet geliyordu. Örneğin brüt 200 metrekare olarak reklamı yapılan ve satışa sunulan konutun gerçekte kullanılabilen alanı 150metrekare oluyordu. BKS içerisinde kat planı da yer alacak, haliyle vatandaş tek tek mahallerin metrekareleri ve toplam net kullanım alanını görebilecek.

BKS sistemi verileri yapılacak yetkilendirmeler ile ev sahipleri, kiracılar, emlakçılar ve kamu görevlileri tarafından kullanılabilecektir. BKS

100

BİN

YIL SONUNA KADAR BKS'YE DÂHİL OLACAK BİNA SAYISI

DEPREMDE HAYAT KURTARACAK

SİSTEMİN DEPREM SONRASINDA DA KRİTİK ROLÜ OLDUĞUNUN ALTINI ÇİZEN BANU ASLAN CAN'A GÖRE PROJENİN EN ÖNEMLİ FAYDALARINDAN BİRİ YANGIN, DEPREM VB. AFET ANLARINDA BİNAYA YERLEŞTİRİLEN ETİKETLERDEKİ BİLGİLERE RFID OKUYUCU VASITASIYLA HER DÜZLEMDE UZAK BİR MESAFEDEN ULAŞILARAK, BİNA KAT PLANLARI, YAPININ GENEL VERİLERİ VE YAPIDA İKAMET EDEN VATANDAŞ BİLGİLERİ GİBİ KISA ZAMANDA ERİŞİLMESİ HAYATİ ÖNEM SAĞLAYAN BİLGİLERE ERİŞİLMESİNE İMKÂN SAĞLAYACAK OLMASIDIR. AFETLERDE HASAR TESPİT ÇALIŞMALARINI DA BİZ YÜRÜTÜYORUZ, ÖZELLİKLE ELAZIĞ VE İZMİR DEPREMLERİNDE VATANDAŞLAR TARAFINDAN SIKÇA SORULAN YA DA TALEP EDİLEN BİR KONU VARDI. EV KİRALAMAK İSTİYORUZ ANCAK KİRALAMAYI DÜŞÜNDÜĞÜMÜZ DAİRE YA DA BİNANIN HASAR KAYDI VAR MI NASIL BİLECEĞİZ? ARTIK BKS İÇERİSİNDE TÜM KULLANICI ROLLERİNDE GÖRÜLEBİLECEK BİLGİLER ARASINDA 'HASAR KAYDI VAR MI?' SORUSUNUN CEVABI DA YER ALACAK.

sisteminin farklı kullanıcı rollerine uygun görülebilecek şekilde düzenlenmiştir. Kişisel bilgilerin korunması ile ilgili mevzuata uygun şekilde BKS sistemi içerisinde, bina maliklerinin, binada ikamet isteyenlerin ve kamu görevlilerinin görebilecekleri bilgi ekranları ve bilgi kısıtları farklı olacaktır.

■ BKS'ye geçmeyene cezai müeyyide uygulanacak mı?

Bu tip değişiklik yapılan binaların imar kanununa göre cezai yaptırımlar uygulanacaktır, cezalar hatanın boyutuna, yapı güvenliğini etkilemesine bağlı olarak hem idari hem de adli yaptırımlar olarak düzenlenecektir. Denetimin kaç yılda bir olacağı ne şekilde olacağı ve cezai müeyyideler konusunda yasal mevzuat çıkarılması gerekiyor, bu konuda çalışmaları da tamamlamak üzereyiz. Yakın zamanda kanun ve yönetmelik çalışması yayınlanacaktır. 5 yılda bir denetim yapılması planlanmaktadır.

■ Sistemin teknolojik alt yapısı hazır mı? Bunun için özel bir yazılım mı geliştirildi?

Yapı denetimine tabi olan yapıların QR kod ve RFID (çip) teknolojisi ile etiketlenerek izlenmesi, teknik verilerin (sayısal proje, deneysel sonuçlar ve koordinat verileri vb) çevrimiçi olarak kullanıcılarla paylaşılmasına imkan verilmesini sağlamak amacını güden coğrafi bilişim sistemleri ile bütünleşik bir yazılım otomasyon sistemi yazılımı geliştirildi. Yazılım 6 farklı kurumun yazılımları ile de konuşacak şekilde tasarlandı. (NVİ, tapu, yapı denetim yazılımları gibi)

■ Mevzuat nasıl işleyecek? Belediyelere bir sorumluluk yüklenecek mi?

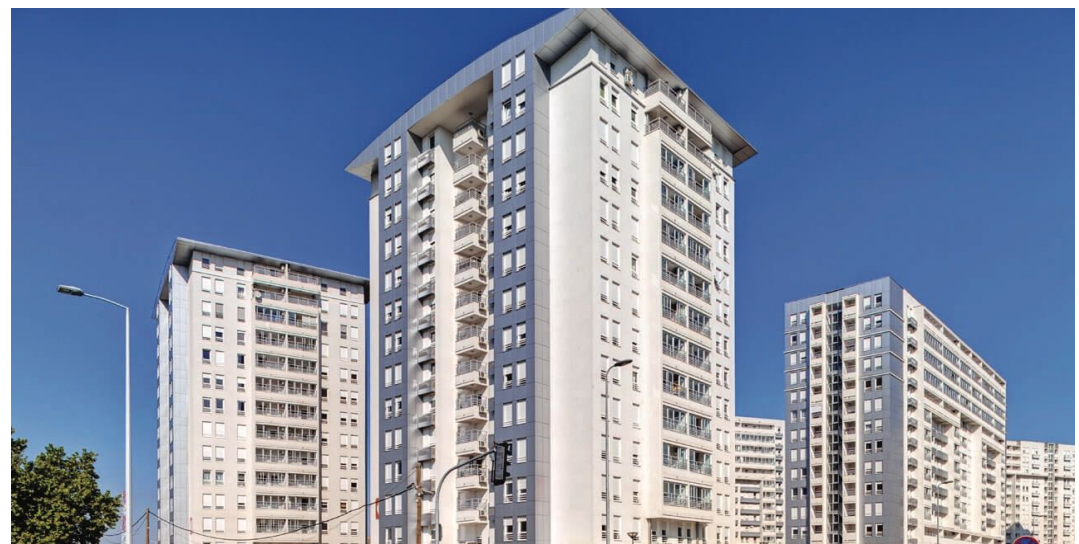
Bu konuda bir yönetmelik ve montaj için teknik tüm detaylar hazırlandı. Hâlihazırda binaların tüm iş ve işlemleri Yapı Denetim Sistemi üzerinden yürütülmektedir. Tüm proje ve yapım aşamaları Yapı Denetim Kuruluşu

eliyle sisteme işlenmekte ve bu iş ve işlemlerin onay işlemleri belediye tarafından sistem üzerinden yapılmaktadır. BKS sistemi tamamlanma aşamasındaki her bina için otomatik devreye girecektir. Belediyenin sorumluluğu hâlihazırda tüm denetim işlemlerine onay vermek olduğu gibi BKS sisteminde de montaj öncesi tüm sistem verileri ve inşaatın mevzuata uygun olarak tamamlandığı anlamında da son bir onay vermek olacaktır. Bu anlamda tüm aşamalar belediye onayı ile gerçekleşecektir. Bakanlık ile Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı arasındaki protokol gereği sistem üzerinde onayı tamamlanan her bina için Aselsan.net tarafından BKS levha montajı yapılacaktır.

■ Bundan sonraki süreçte evimize çivi dahi çakamayacak mıyız? Mutfak dolabı değiştirirken de izin mi alacağız?

Bizim denetimlerimiz yapı güvenliği üzerine kuruludur, yani yaptığınız tadilat ya da imalatın yapının güvenliğini bozacak başlangıç projelerine aykırılık teşkil edecek nitelikte olmaması esastır. Yapının başlangıç projesine uygun halinin korunması ya da esaslı tadilat yapılması isteniyorsa tadilat projesi ve tadilat ruhsatının olması ve yerinde yapılan uygulamalarında tamamının bu ruhsat ve eki projelerine uygun olması zorunludur.

1.000

MAYISTAN BU YANA BKS LEVHASININ MONTE EDİLDİĞİ BİNA SAYISI

5

YIL

BİNALAR KAÇ YILDA BİR DENETLENECEK

UKRAYNA, KATAR VE AZERBAYCAN'IN ARDINDAN BAYRAKTAR TB2 SİHA'LARIN POLONYA'YA SATIŞINI İÇEREN ANTLAŞMA İMZALANDI. BÖYLECE İLK KEZ HEM NATO HEM DE AB ÜYESİ BİR ÜLKEYE HAVA ARACI GÖNDEREN TÜRKİYE, DÜNYANIN EN BÜYÜK 4. DRONE İHRACATÇISI OLARAK YERİNİ SAĞLAMLAŞTIRDI.

SİHA'ların yeni adresi Polonya

24 adet Bayraktar TB2 SİHA'nın Polonya'ya ihracatı konusunda yapılan antlaşma iki ülke cumhurbaşkanlarının huzurunda Baykar Genel Müdür Haluk Bayraktar ve Polonya Savunma Bakanı tarafından imzalandı. Böylece ilk defa bir NATO ülkesine drone ihraç edilirken, mini akıllı mühimmat sevkiyatı da gerçekleştirilecek.

EN ETKİLİ MODEL

Tüm dünyanın ilgisini çeken Türk İHA ve SİHA'ları içerisinde TB2 modeli boyutları ile rakiplerinden ayrılıyor. Keşif, gözetleme ve istihbarat görevlerini de üstlenebilen TB2, mühimmat yükünü hedefe ateşleme ve imha etmesi ile SİHA'ya kolaylıkla dönüştürülebiliyor. 150 kilogram yük taşıma kapasitesine sahip TB2, Suriye ve Irak yanı sıra son Azerbaycan Ermenistan Savaşı'nda da rüştünü ispatladı.

Türkiye açısından stratejik öneme sahip SİHA'lar aynı zamanda savunma sanayi için kısa sürede en önemli ihracat ürünlerinden biri haline geldi. Geçtiğimiz Aralık ayında Tunus'a 80 milyon dolar SİHA ihracatı ardından Polonya ile yapılan antlaşmanın da Türkiye'nin savunma sanayinde öncü rolünü güçlendirmesi bakımından önemli.

TB2 SİHA'NIN ÖZELLİKLERİ

- 150 KG YÜK TAŞIMA KAPASİTESİ
- 27 BİN FİT MAKSİMUM İRTİFA
- 4 LAZER GÜDÜMLÜ MÜHİMMAT TAŞIMA KAPASİTESİ
- 40 BİLGİSAYAR SİSTEMİ BARINDIRIYOR
- OTONOM KALKIŞ, SEYİR VE İNİŞ ÖZELLİĞİ

PIERRE CHIARTANO

GAZETECİ / İTALYA

Fransa'nın kılıç şakırdatması

Ufukta askerî bir darbe olduğunu ifade etmenin bir yolu olan "kılıç şakırdatma" sözü 60'lı yıllarda bir İngiliz gazetesinin İtalya ile ilgili attığı bir manşetten geliyor. O zamanlar İngiliz ve Fransız istihbaratı, yükselmekte olan İtalyan komünizmine karşı bir darbe yapılması fikrini destekliyordu. Son zamanlarda ise, Fransa'da mahiyetini iyice anlamamız gereken bir şeyler oluyor. Nisan ayında Fransa'da aralarında emekli generallerin de bulunduğu bir grup asker ülkenin "İslamcılığın ve banliyölerden gelen toplulukların" "tehlikesi altında" olduğunu belirten bir bildiri yayınlamıştı. Üç hafta sonra Mayıs ayında yayınladıkları başka bir bildiride ise, toplumun bazı kesimlerinin ve kentsel bölgelerin büyük bir kısmının devlet kontrolünün dışında olduğu için ülkenin "tehlikede" olduğunu ifade ettiler. Bu, sosyolojide "komüniteryenizm" diye bilinen olgunun küçümsenmesidir.

Böyle bir durum bir anklavın içinde bulunduğu ülkenin yasası yerine kendi koyduğu kuralları benimsediğinde gerçekleşir. Fransız basınına göre, bildiri aralarında emekli generallerin ve yaklaşık 100 yüksek rütbeli subayın da bulunduğu binlerce kişi tarafından imzalandı.

Fransa'nın geleneksel değerlerini koruma amacıyla kurulan sağcı "Volontaires Pour la France" (Fransa Gönüllüleri) adlı grubunun kurucusu olan emekli general Antoine Martinez de bildiriyi imzalayanlar arasındaydı. O halde, Fransa'da ırkçı tepkilerin devam ettiği, ya da halkın uygun siyasi söylemlere büründürülmüş göçmen yanlısı solcu ideolojiden bıktığı sonucuna varabilir miyiz? Tekrar tekrar düşünmeliyiz. Zira, uysal bir tüketici kitlesine dayalı yeni bir dünya düzeni kurmak için aileyi, geleneksel sosyal çerçeveyi, dini, ulusal ve kültürel kimlikleri ve haklarıyla birlikte eski vatandaş kavramını yok etmek isteyen küreselciler ve finans çevreleri, birkaç yıl önce geleneksel toplum çerçevesine karşı bir saldırı başlatmıştı. Koronavirüs krizi de bu aptalca projeyi hızlandırdı.

Tarih bizlere kapitalizmin göçmenlere ve ev sahibi ülkenin sıradan vatandaşlarına aldırış etmeksizin, ucuz işgücü elde etmek için göçmen akışını nasıl kullandığını anlatır. Böyle bir politikaya iten en önemli sebep ise açgözlülüktür. Artık medyanın hayatımıza yön verdiği ve gerçeklik algımızı şekillendirdiği, ve sosyal medyanın "siyasi toplanma yerimiz" haline geldiği bilgi ve iletişim teknolojileri zamanında, yani 21'inci yüzyıldayız. Dolayısıyla, bir çekiç darbesi, küreselcilerin yeryüzündeki dinleri yok etme planını öne çıkarmak ve küresel bir rejim kurmak için Hristiyanlar ve Müslümanlar arasında sahte bir çatışmayı ateşleyebilir. Küreselciler ve finans çevreleri, geleneksel değerleri dahi yok ederek yeni bir toplum inşa etme yönünde bir proje gerçekleştiriyor. Tüm Avrupa'da desteklenen ve geleneksel aile değerlerini savunan kamuya açık

PIERRE CHIAR-TANO

konuşmaları engelleyen cinsiyet ideolojisi bunun bir örneğidir. Halka açık bir konuşmasında "bir erkek ve bir kadından oluşan aileyi" açıkça destekleyen bir kişi, aralarında bir İspanyol piskopos ve bir Fin milletvekilinin de bulunduğu bir mahkeme tarafından "nefret söyleminde bulunduğu" gerekçesiyle suçlu bulundu. Dahası, Kanada'da olduğu gibi, ilkokullarda da cinsiyet ideolojisiyle ilgili zorunlu dersler getirilmesi yönünde adımlar atılıyor.

Koronavirüs krizi bu planı hızlandırarak, başta ifade, toplantı ve gösteri, ve seyahat özgürlüğü gibi hakları kısıtlamış ve başta egemenlikçi partilerin oy tabanını oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) olmak üzere ekonomiye büyük darbe vurmuştur. Bu sanki siyasi amaçlı ekonomik bir temizlik gibidir. Doğrusunu söylemem gerekirse, 2013 yılında Kuzey Afrika'da yaşamak ve (Körfez ülkeleri hariç) Orta Doğu'yu gezmek için İtalya'dan ayrıldığımda, çocukken ailemin bana öğrettiği değerlerin el üstünde tutularak nesilden nesle aktarıldığı yerler gördüm. Beş yıl sonra ülkeme döndüğümde ise karşımda derinden değişmiş, tepki veremeyen, kayıtsız, medyanın verdiği mesajlarla tamamen uyuşmuş, kamusal tartışmanın halkın ihtiyaçlarından uzak olduğu ve çocukken öğrendiğim değerlere yer olmadığı bir ülke buldum. Bu kültürel yeniden şekillendirme hamlesi "İtalyan malı" olmayıp yurt dışından geliyor ve dayatılıyordu.

Dinlere ve insanlık değerlerine karşı yapılan bu saldırı ile yüzleşmek için sağduyulu Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında bir ittifak kurmanın zamanı geldi. Mescid-i Aksa'daki yaşanan çirkin olaylar, kötü zamanların gelmekte olduğunun bir başka işaretidir.

Müslüman olduğumda, geçmişinde iyi bir Hıristiyan olmayanın iyi bir Müslüman olamayacağını, sıradan insanların genellikle habis güç oyunlarının kurbanı olduğunu ve Thomas Sankara'nın dediği gibi, Avrupa'daki insanların da Afrika ya da Orta Doğu'dakilerle aynı düşmanlara sahip olduğunu öğrendim: İnsan emeğini sömürenler ve küresel finans çevreleri. Fransız askerlerinin bildirisi, bir "iç savaş" riskine işaret eden bir alarm gibi yanıp sönerken, tüm siyasi ve sosyal tuzakları etkisiz hale getirerek buna cevap vermeye hazır olmamız gerekir. Hangi dine mensup olursak olalım bunu birlikte yapmak zorundayız.

Tarımda kuraklık riski

MEHMET ALİ DOĞAN

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ SONUÇLARI İTİBARİYLE İNSANLIĞI YAKINDAN İLGİLENDİRİYOR. BU YIL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN BİR SONUCU OLARAK YAŞANAN METEOROLOJİK KURAKLIĞIN, TARIMSAL KURAKLIĞA DÖNME RİSKİ İSE BÜYÜK KAYGI OLUŞTURUYOR. UZMANLAR KURAKLIK RİSKİNİN SADECE BU YILA HAS OLMADIĞINI, İLERİSİ İÇİN ÖNLEMLER ALMASI GEREKTİĞİNİN ALTINI ÇİZİYOR. ÖZELLİKLE SU KULLANIMI VE ÇİFTÇİLERİN YAPAY ZEKA KULLANIMINA HAZIRLANMASI BU AÇIDAN ÖNEM KAZANIYOR. ÜSTELİK TARIMDA DOĞRU ADIMLARIN ATILMASI DURUMUNDA KÜRESEL TAHIL VE BAKLİYAT PAZARINDA TÜRKİYE'Yİ BÜYÜK FIRSATLAR BEKLİYOR.

Kuraklık tehdidi dünyanın değişik bölgelerinde kendini göstermeye başladı. Kuzey Amerika Kuraklık Gözlemi (NADM) adlı kuruluş, Kuzey Amerika'nın son 20 yılda ikinci büyük kuraklıkla karşı karşıya olduğu açıkladı. NADM, şu anki kuraklığın ülkenin orta batı kesimindeki Arizona, New Meksika, Nevada California ve Wyoming gibi eyaletlerde etkili olduğunu vurguladı. Açıklamada, kuraklığın ayrıca Kuzey Amerika'nın güneyindeki Meksika ile kuzeyindeki Kanada'nın bir kısmını da etkisi altına aldığının görüldüğü ifade edildi. Küresel iklim değişikliği ve doğal kaynaklar üzerinde artan nüfus baskısı tarım ve gıda üretimine etki eden unsunları sürekli gündemde tutuyor.

Küresel tehdidin zirve noktasında, bu yıl yağışların yeterince olmaması, tarım sektöründe son yılların en kurak dönemine işaret ediyor. Türkiye 2020-2021 tarım sezonuna kurak bir ortamda giriyor. Güneydoğu Anadolu ve Konya Havzası'nda meteorolojik kuraklık yerini tarımsal kuraklığa bıraktı. Kuraklığın özellikle tahıl ve bakliyat üretimine etki edeceği öngörüsü, sektör uzmanları tarafından dile getiriliyor.

'METEOROLOJİK KURAKLIK TARIMSAL KURAKLIĞA İLERLEDİ'

Türkiye'deki tabloyu çeşitli sivil toplum kuruluşları yaptıkları araştırmalarla ortaya koyuyor. Bu amaçla tarım kesiminin en güçlü örgütü Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB), '2020-2021 Tarımsal Üretim Dönemi Kuraklık Risk Tahmin Raporu"nu açıkladı. Araştırmayla elde ettikleri bulguları açıklayan TZOB Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar, üretim döneminin başladığı 1 Ekim 2020–30 Nisan 2021 döneminde ülkemizde yağışların 337,5 milimetre (mm) olduğuna ve normale oranla yüzde 23,6, geçen yıla oranla ise yüzde 18,6 azaldığına dikkati çekerek, "Sonbahar yağışları tüm bölgelerde uzun yıllar ortalamasından ve geçen yıldan düşük olurken, en fazla azalma yüzde 31 ile İç Anadolu Bölgesi'nde olmuştur. Ege ve Karadeniz bölgelerinde ise son 40 yılın en kurak sonbaharı yaşanmıştır" diye belirtti. Bayraktar, mayıs ayında bazı illerimizde meteorolojik kuraklığın, bazı illerde tarımsal kuraklığa kadar ilerlediğini söyledi. Bulgularla beraber kuraklıktan etkilenen üreticilere yönelik alınabilecek çözüm önerilerini de sıralayan Bayraktar'ın "eski ve atıl vaziyette olan sulama sistemleri yenilenmeli, kapalı sistemlere geçilmeli" önerisi, işin temel çözümünün su kullanımı olduğuna işaret etti.

'KONYA OVASI TARIMSAL ÜRETİMİN SİGORTASI'

Türkiye hububat üretiminin aşağı yukarı yüzde 22'si sulu tarımla, yüzde 78'lik kısmı tamamen iklim ve yağışlara bağlı olarak gerçekleşiyor. Konya Ovası'nda yüzde 70 kuru tarım, yüzde 30 ise sulu tarım yapıldığını belirten Konya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Çevik, "Konya Ovası, ülkemizin gıda üssü olma potansiyeline sahip, tarımsal üretimin sigortası konumundadır.

Önümüzdeki tek engel ise su sorunudur. Bu noktada iklimsel kuraklık gibi risklere karşı tarımın iklim şartlarına bağımlılığı azaltılması gerekmektedir" diye konuşuyor. Çelik'in bu noktada, "Bu amaçla Konya kapalı havzasının sulama suyu ihtiyacını karşılamak için havza dışı su transferi yapılması zorunluluktur. Sürdürülebilir, verim ve kalitesi yüksek tarımsal üretim için su bölgemiz için büyük önem taşımaktadır" diye öneriyor.

Kuraklık tehlikesini çok yakından takip eden Uluslararası Un Sanayicileri Ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy ise sadece yıllık sezonu değil, uzun bir süreci analiz ederek konuşuyor. Eren

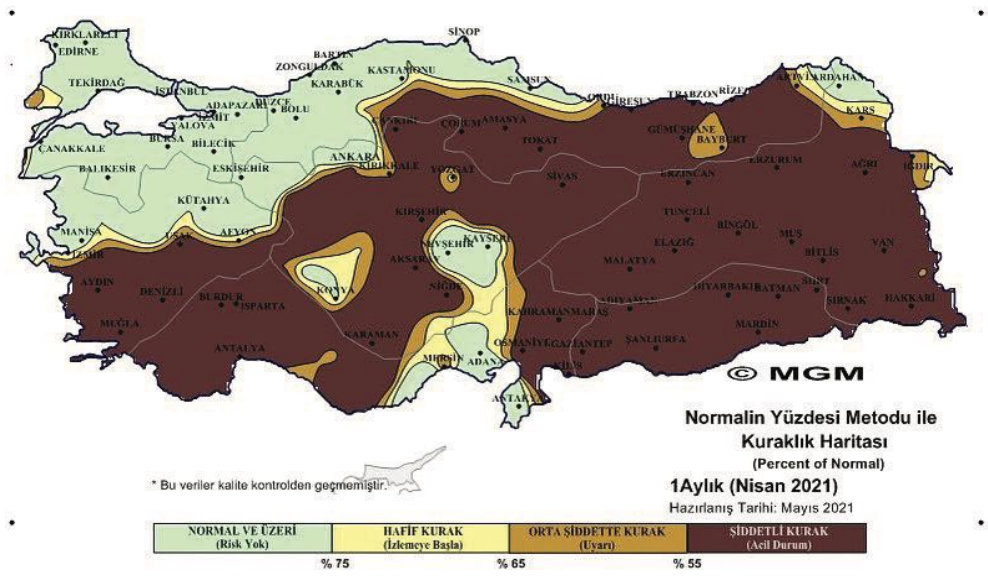
KONYA OVASI'NDA YÜZDE 70 KURU TARIM, YÜZDE 30 İSE SULU TARIM YAPILDIĞINI BELİRTEN KONYA TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI HÜSEYİN ÇEVİK, "KONYA OVASI, ÜLKEMİZİN GIDA ÜSSÜ OLMA POTANSİYELİNE SAHİP, TARIMSAL ÜRETİMİN SİGORTASI KONUMUNDADIR.

DOS-
YA

Günhan Ulusoy, “Gelecekteki iklim koşulları, dünyanın büyük bölümünde tarımsal sistemlerde de önemli değişiklikler yaratacaktır. Bu nedenle, farklı iklim senaryoları altında ekin büyümesi ve gelişimi üzerindeki değişiklikler hakkında eksiksiz değerlendirmeler yapmak ve aynı zamanda tarım sistemlerinin uyum sağlayabileceği gerçekçi yolları değerlendirmek gerekir” diye belirtiyor. “Ülkemizde 1980’den bu yana 40 yıllık sürece bakıldığında, belirli yıllarda, özellikle ortalamanın çok altında yağış aldığımızı görüyoruz. Bu sürecin 18 yılında ortalamanın altında yağış alındığı görülüyor. Bu istatistik de kuraklığın adım adım geldiğinin göstergesi” diyen Ulusoy’un çözüme odaklanılacak adresi de su tasarrufu ve yapay zeka başta olmak üzere teknolojinin bu alanda kullanımı...

Dr. Eren Günhan Ulusoy, “Yakın dönemde yaşanan meteorolojik değişimler, bölgesel ve zamansal olarak bazı değişikliklerin yaşanmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte özellikle 2050’li yıllardan itibaren meteorolojik kuraklığın ülkemizdeki etkilerinin daha da artacağı varsayımı üzerinden özellikle güney bölgelerimizde kuraklığın daha sert hissedileceği ve ekim alanlarının da bu nedenle değişeceği tahmin edilmektedir. İklim değişikliğinin tarımı büyük ölçüde etkilediği günümüz koşullarında çiftçilerin bu verileri anlık izleme ve analiz etme imkanı bulunmuyor. Burada yapay zekanın gücü üretimin daha az kaynakla ve daha çok verimle devam edebilmesi için vazgeçilmez bir unsur haline gelecek” diye görüş belirtiyor.

‘KÜRESEL PAZARDA TÜRKİYE’Yİ FIRSATLAR BEKLİYOR’

Duru Bulgur Yönetim Kurulu Başkanı Emin Duru krizin fırsata çevrileceğini düşünen girişimcilerden. Tarımda doğru adımlar atılması durumunda küresel tahıl ve bakliyat pazarında Türkiye’yi büyük fırsatlar beklediğini savunan Emin Duru, “Tüm dünyada ve ülkemizde geniş bir alanda ekimi gerçekleştirilen tahıl ve bakliyat ürünleri, ülkelerin tarım politikalarında stratejik bir değer taşıyor. İçeriğindeki yüksek protein içeriğiyle son derece değerli bir ürün olan durum buğdayında da ekim alanlarının ve verimliliğin artırılması gerekiyor. 2015 yılında 12,7 milyon dekar alanda gerçekleştirilen

ÜLKEMİZDE 1980’DEN BU YANA 40 YILLIK SÜRECE BAKILDIĞINDA, BELİRLİ YILLARDA, ÖZELLİKLE ORTALAMANIN ÇOK ALTINDA YAĞIŞ ALDIĞIMIZI GÖRÜYORUZ. BU SÜRECİN 18 YILINDA ORTALAMANIN ALTINDA YAĞIŞ ALINDIĞI GÖRÜLÜYOR. BU İSTATİSTİK DE KURAKLIĞIN ADIM ADIM GELDİĞİNİN GÖSTERGESİ

HÜSEYİN ÇEVİK

KONYA TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKAN

”

TARIMIN İKLİM ŞARTLARINA BAĞIMLILIĞI AZALTILMALI

DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE TARIMSAL ÜRETİM VE TİCARETİNDE KOVİD-19 SALGININA BAĞLI; GIDA GÜVENLİĞİ RİSKİ, ÜLKELERİN STOK HAMLELERİ, SPEKÜLASYON İHTİMALLERİ, LOJİSTİK SIKINTILARI, İHRACATÇI ÜLKELERİN KOTA UYGULAMALARI GİBİ GELİŞMELERİN YANINDA KÜRESEL ISINMAYA BAĞLI OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ DE GÜNDEM OLUŞTURUYOR.
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, ETKİLERİ VE SONUÇLARI İTİBARİYLE DÜNYAYI YAKINDAN İLGİLENDİRİYOR. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN, SALGIN HASTALIKLAR, KURAKLIK, EROZYON, ÇÖLLEŞME, İKLİM KUŞAKLARININ YER DEĞİŞTİRMESİ, ŞİDDETLİ HAVA OLAYLARI GİBİ SOSYO-EKONOMİK SEKTÖRLERİ VE EKOLOJİK SİSTEMLERİ DOĞRUDAN YA DA DOLAYLI OLARAK ETKİLEYECEK SONUÇLARI OLUR.
TARIMSAL FAALİYETLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÜRETİM VE BESLENME İLİŞKİSİ NEDENİYLE AYRI BİR ÖNEME SAHİPTİR. ÜLKEMİZ, AKDENİZ HAVZASI’NDA YER ALMASI NEDENİYLE DÜNYADA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDEN EN ÇOK ETKİLENECEK BÖLGELERİNDEN BİRİ OLARAK GÖRÜLMEKTEDİR. NİTEKİM 2021 YILI HASAT SEZONU YAKLAŞIRKEN ÜRETİMDE İKLİMSEL DEĞİŞİKLİĞE BAĞLI OLARAK KURAKLIK TEHLİKESİ DE YAKINDAN TAKİP EDİLİYOR. SICAKLIK DEĞERLERİNDE ARTIŞ

durum buğdayı ekimi, 2020 yılında 12,5 milyon dekar olarak gerçekleşti. Son 5 yıllık üretim rakamları göz önüne alındığında Türkiye'de durum buğdayı üretiminin düştüğü görülüyor ancak buna karşın 2019 yılından 2020 yılına son bir yılda üretimde 850 bin tonluk bir artış sağlandı. 2050'de dünya nüfusunun 10 milyara ulaşacağı öngörüsünden hareketle Türkiye'nin dış pazarlarda elini güçlendirmemiz için ekim alanlarını ve verimliliği artırmamız şart. Eğer doğru adımları atmayı başarabilirsek küresel tahıl ve bakliyat pazarında Türkiye'yi büyük fırsatlar bekliyor" dedi.

KURAKLIKTAN OLUMSUZ ETKİLENEN ÇİFTÇİLERE ÖDEME YAPILACAK

Meteorolojik kuraklık yerini tarımsal kuraklığa bırakırken, çiftçilerin en az düzeyde etkilenmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarımsal Kuraklık Strateji Eylem Planı kapsamında faaliyetlerini sürdürüyor. Bu kapsamda Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından yapılan analizler çerçevesinde yeraltı sularının tarımsal açıdan yetersiz olduğu 10 il ve 45 ilçeyi kapsayan havzalar belirlendi ve önlemlerin alınmasına başlandı. Köy bazlı kuraklık verim sigortasının hizmete alınırken kuru tarım alanlarında, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek ürünleri kuraklık, don, sıcak, rüzgâr, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış risklerinden kaynaklı verim azalışları, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alındı. Kuraklıktan olumsuz etkilenen ve sigorta yaptıran çiftçilere ise ödemeler yapılacak. Su kısıtının olduğu havzalarda su tüketimi yüksek olan mısır gibi ürünler yerine su tüketimi az olan bakliyat gibi ürünlerin ekimi sağlanarak tedbirler alındı. Ayrıca bu havzalarda daha az su tüketen mercimek veya nohut yetiştiren çiftçilere ilave yüzde 50 fark ödemesi desteği, yem bezelyesi, fiğ, macar fiği, burçak ile mürdümük eken çiftçilere ise yüzde 50 yem bitkileri üretim desteği ödenmeye devam edilecek.

Kişi başına düşen yaklaşık bin 519 m^3'lük su miktarı ile su sıkıntısı çeken ülkeler arasında olan Türkiye'de su kaynaklarının verimli kullanılması önerisi her platformda dile getirilirken, yağmur suyu toplama sistemlerinin de zorunlu hale getirilmesi, kuraklık ile mücadelede önerilen konular arasında yer alıyor.

2050'DE DÜNYA NÜFUSUNUN 10 MİLYARA ULAŞACAĞI ÖNGÖRÜSÜNDEN HAREKETLE TÜRKİYE'NİN DIŞ PAZARLARDA ELİNİ GÜÇLENDİRMEMİZ İÇİN EKİM ALANLARINI VE VERİMLİLİĞİ ARTIRMAMIZ ŞART

VE YAĞIŞLARIN NORMALİN VE GEÇEN YILIN OLDUKÇA ALTINDA YAŞANMASI NEDENİYLE RİSKLİ BİR SEZON YAŞAMAKTAYIZ. KONYA OVASI'NDA 2020-2021 HUBUBAT SEZONUNDA GEREK EKİM DÖNEMİ GEREKSE VERİMİ BELİRLEYEN EN KRİTİK AYLAR OLAN NİSAN VE MAYISTIR. EKİM, KASIM VE ARALIK YAĞIŞLARIN MEVSİM NORMALLERİNİN ALTINDA YAŞANDI, ANCAK OCAK, ŞUBAT VE MART YAĞIŞLARI BEKLENİLDİĞİ GİBİ GERÇEKLEŞTİ. BUNUN SONUCU HUBUBAT ÇIKIŞLARI GERÇEKLEŞTİ. VERİMLİLİK AÇISINDAN KRİTİK AYLARDAN BİRİSİ OLAN NİSAN AYINDA İSE YENİDEN YAĞIŞ DÜŞÜŞÜ YAŞANDI. BU YIL KURAKLIĞA BAĞLI OLARAK KIRAÇ ARAZİLERDE BİR MİKTAR REKOLTE DÜŞÜKLÜĞÜ YAŞANMASI SÖZ KONUSU. FAKAT SÖZ KONUSU DÜŞÜŞ BÖLGEMİZ VE ÜLKEMİZ HUBUBAT REKOLTESİNİ ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLEMEYECEK DÜZEYDEDİR. İÇ ANADOLU BÖLGESİ'NİN STRATEJİK ÜRÜN BUĞDAY ÜRETİMİNDEKİ PAYININ YÜZDE 38 OLDUĞU GÖZ ÖNÜNE ALINDIĞINDA YAĞIŞLARIN ÖNEMİ OLDUKÇA BÜYÜKTÜR.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDEN KAYNAKLI İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ DÖNEMDE GÖZLENEN VE GELECEKTE BEKLENİLEN TÜM SICAK HAVA DALGALARI, YAĞIŞLARA BAĞLI KURAKLIK VE TAŞKIN GİBİ OLAYLARIN ÜLKEMİZDE DE TARIMI OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEYEREK TARIMSAL ÜRETİMDE DEĞİŞİKLİKLERE YOL AÇACAĞI BEKLENMEKTEDİR. BU NOKTADA İKLİMSEL KURAKLIK GİBİ RİSKLERE KARŞI DA TARIMIN İKLİM ŞARTLARINA BAĞIMLILIĞI AZALTILMASI GEREKMEKTEDİR. TARIMSAL SULAMA YATIRIMLARINA DAHA FAZLA ÖNEM VERİLMESİ GEREKMEKTEDİR.

DOSYA SÖYLEŞİ

MEHMET ALİ DOĞAN

METEOROLOJİK DEĞİŞİMLER, BÖLGESEL VE ZAMANSAL OLARAK BAZI DEĞİŞİKLİKLERE NEDEN OLUYOR. SON YILLARDA YAĞIŞLARIN ORTALAMANIN ALTINA DÜŞTÜĞÜNE DİKKAT ÇEKEN ULUSLARARASI UN SANAYİCİLERİ VE HUBUBATÇILAR BİRLİĞİ (IAOM) AVRASYA BAŞKANI DR. EREN GÜNHAN ULUSOY, "GELECEKTE İKLİM KOŞULLARI, DÜNYANIN BÜYÜK BÖLÜMÜNDE TARIMSAL SİSTEMLERDE DE ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER OLUŞTURACAK" DİYOR.

DR. EREN GÜNHAN ULUSOY:

Koşullar tarımsal sistemleri değiştirecek

■ Türkiye'de kuraklık tehlikesi ne boyutta? Türkiye, gelecekte zarar görmemek için tarım politikalarında nasıl bir yol haritası çizmeli?

Son dönemlerde tarımsal ekiliş alanlarında normalin ve geçen yılın oldukça altında bir sezon geçirdi. Ekim, Kasım, Aralık aylarını kapsayan ekiliş dönemi yağışlar, ortalamada normalin yüzde 50 altında kaldı. Bu bitki gelişimlerini zayıf bıraktı. Çoğu bölgede riskler ciddi oranda arttı. Ocak, şubat ve mart ayları yağışları ise en kötü senaryoyu önleyerek, bitkilerde belirli oranda toparlanmayı sağladı. Nisan ayında ise yağışlar; normaline göre yüzde 48, geçen yıla göre ise yüzde 39 azaldı. Bölgesel olarak yağış azlığından en fazla etkilenen iki bölge İç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgeleri oldu. Yol haritası noktasında atılacak ilk adım şüphesiz suyun tasarruflu ve daha verimli kullanılmasıdır. Bununla birlikte, yağmur hasadı uygulamalarının yaygınlaştırılması, organik tarım ve diğer doğa-dostu tarımsal yöntemlerin artırılması, tarımda yapay zekanın kullanılması, yakın-orta ve uzun vadede oluşabilecek senaryolara karşı yeni adımlar bölgesel olarak belirlenmelidir.

■ Kuraklık tehlikesi varsa bu hububat üretimini ne ölçüde etkiler ve üretimin zarar görmemesi için ne yapılabilir?

Gelecekteki iklim koşulları, dünyanın büyük bölümünde tarımsal sistemlerde de önemli değişiklikler yaratacaktır. Bu nedenle, farklı iklim senaryoları altında ekin büyümesi ve gelişimi üzerindeki değişiklikler hakkında eksiksiz değerlendirmeler yapmak ve aynı zamanda tarım sistemlerinin uyum sağlayabileceği gerçekçi yolları değerlendirmek gerekir.

■ SU TASARRUFU HAYATİ ÖNEME SAHİP

Sulama teknolojileri yeterli mi? Akıllı tarım uygulamaları ile sulama teknolojilerinde de önemli değişiklikler yaşanıyor. Bu konuda da yapay zekanın hızla ön plana çıkacağını söyleyebiliriz. Meteoroloji verileri, bitki gelişim istatistikleri, hava-toprak ısı ve nem analizleri gibi onlarca veriyi yapay zeka ile birlikte hızla analiz ederek çiftçilerin doğru ve zamanında karar almasında yol gösterici olabiliyor. Bununla birlikte tarımda bir süredir kullandığımız, geleneksel sulamadan yüzde 80 daha fazla su sağlayabilen damla ve yağmurlama sulama sistemleri de en verimli sulama sistemleri arasında yer alabilir.

■ Kuraklık tehlikesi dünyada da depoculuk faaliyetlerini etkiliyor mu?

Kuraklık riskinin yanı sıra, oluşabilecek doğal afetler ve salgın gibi durumlarda depoculuk faaliyetleri; sadece sanayicinin değil, üreticinin, çiftçinin ve tüm insanlığın daha güvenli ve kaliteli gıdaya erişimi için büyük önem arz etmektedir.

EKİN BÜYÜMESİ VE GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER HAKKINDA EKSİKSİZ DEĞERLENDİRMELER YAPMAK VE AYNI ZAMANDA TARIM SİSTEMLERİNİN UYUM SAĞLAYABİLECEĞİ GERÇEKÇİ YOLLARI DEĞERLENDİRMEK GEREKİR

SHU-
RIAH
NIAZI

SHURIAH NIAZI

GAZETECİ - HİNDİSTAN

Hindistan, koronavirüs salgınında ikinci dalganın şiddetiyle sarsılıyor

Bu yılın Mart ayında Hindistan Sağlık Bakanı Dr. Harsh Vardhan Hindistan'ın koronavirüs salgınının son safhasında olduğunu ve ülkenin virüsü yendiğini açıklamıştı. Ancak iki ay sonra ölümcül bir ikinci dalganın ülkeyi vurmasıyla işler büyük ölçüde değişti. Virüsün yeni bir varyantı tespit edilmesine ve uzmanların ikinci bir dalganın ufukta olduğu konusunda uyarmasına rağmen, büyük dini toplantılara ve seçimlere izin verilen birçok eyalette yoğun katılımlı mitingler düzenlendi.

Hindistan'da günlük vaka sayıları Eylül ortasından itibaren kademeli olarak düştükten sonra Şubat sonuna doğru yeniden yükselmeye başladı. Mart'ta ise çok hızlı bir şekilde artarak Nisan'da rekor seviyelere ulaştı. Halk temel sağlık desteği almakta zorlandığı için, ikinci dalgada salgının yayılma hızı ve ölü sayısı çok daha yüksek seyretti. Ülkede son iki aydır günlük vaka ve ölü sayısı endişe verici boyutlara ulaştı.

Çeşitli faktörler vakalarda ani bir artışa neden oldu. Sözgelimi, geçici hastanelerin çoğunun ilk dalgada vakalar azalmaya başladıktan sonra kaldırılmasıyla sağlık ve güvenlik önemleri yetersiz bir şekilde uygulanmaya başlandı.

Başkent Delhi, Maharaştra ve Uttar Pradeş'in de içinde olduğu birçok eyalette rekor sayıda ölüm gerçekleşirken, krematoryumlar ve mezarlıklarda yer kalmadığı için insanlar yakınlarına son görevlerini yerine getirmek için saatlerce beklemek zorunda kalıyor. İkinci dalganın ülkeyi kasıp kavurmasıyla birlikte hastanelerdeki altyapı, insan gücü, yatak ve diğer imkanların yetersizliği ön plana çıkarken, oksijen, temel ilaç ve ekipman kıtlığı ülke genelinde yüzlerce cana mal oldu.

ÖLÜ SAYISI ARTTIKÇA HASTANELER ENDİŞE MESAJLARI YAYINLIYOR

Hastanelerin dolup taşmasıyla, tedavi olmayı beklerken hastane kapılarında ölen insan sayısı artmaya başladı. Destek arayışında olan bazı hastaneler sosyal medya üzerinden endişe mesajları yayınlamanın yanı sıra, insanların hayatlarının tehlikede olduğunu söyleyerek yüksek mahkemeye başvurup oksijen stoklarının acilen yenilenmesini talep ettiler. Basında çıkan haberlere göre, beklenmeyen talep, ulaşımdaki gecikmeler ve kriyojenik tank eksikliğinden dolayı hastanelerde tıbbi oksijenin bitmesi nedeniyle 170'den fazla kişi öldü. 7 Mayıs'ta yüksek mahkeme, merkezi hükümete ikinci bir emre kadar Delhi'ye her gün 700 metrik ton tıbbi oksijen tedarik etmesi talimatını verdi.

İlk dalgada sıvı tıbbi oksijen talebi günlük 700 metrik tondan 2 bin 800 metrik tona, ikinci dalgada ise 5 bin metrik tona yükseldi. Hindistan Tıbbi

Araştırma Konseyi Genel Müdürü Balram Bhargava'ya göre, ikinci dalgada koronavirüs hastaları için büyük bir sorun haline gelen nefes darlığı oksijen talebinde büyük bir artışa neden oldu.

ALINAN ÖNLEMLER

Hindistan bu durumla başa çıkmak için çeşitli önlemler aldı. Sözgelimi, tıbbi oksijenin tıp dışındaki alanlarda kullanımı yasaklanırken, ülkenin her yerinde oksijen santralleri kurulmakta ve demiryolları, ordu ve hava kuvvetleri ülkenin çeşitli noktalarına sıvı oksijen, ilaç ve ekipman ulaştırmak için seferber olmaktadır. Hükümet ayrıca halk sağlığı merkezleri içerisinde 551 tıbbi oksijen üretim santrali kurulmasını onayladı. Hastanelerdeki yatak sayıları artırılarak altyapı güçlendirildi ve koronavirüs hastalarının bakımı için geçici sağlık merkezleri kuruldu.

İlk dalganın zirvesinde günde 90 binden fazla yeni vakanın görüldüğü Hindistan, 30 Nisan'da günlük 400 binden fazla yeni vaka bildiren ilk ülke oldu. Günde ortalama 300 bin yeni vaka ve 2 bin ölü sayısının kaydedildiği Hindistan'da aktif vaka sayısı Nisan sonu itibariyle 2,5 milyonu aştı. Basında çıkan haberlerde hükümetin yoğun eleştirilerden kaçınmak için rakamları eksik bildirdiği ve gerçek ölü sayısının birkaç kat daha yüksek olabileceği söyleniyor. Bu arada 18 Mayıs'ta Hindistan Tıp Derneği salgının ikinci dalgasında 269 doktorun virüse yenik düştüğünü söyledi.

Yetkililer, koronavirüs enfeksiyonlarındaki benzeri görülmemiş artışla mücadele ederken, bazı ülkeler Hindistan'a oksijen kaynağı, ilaç, vantilatör ve oksijen konsantratörü dahil olmak üzere acil tıbbi yardım malzemesi gönderdi.

MANTAR ENFEKSİYONU ENDİŞELERİ ARTIRIYOR

Mayıs ayı başlarında Hint doktorlar kara mantar olarak da bilinen nadir görülen ancak ölümcül olabilecek bir enfeksiyon

olan mukormikozdaki artışla ilgili endişelerini ifade ettiler. Enfekte olanların çoğu iyileşmiş ya da iyileşmekte olsa da, virüs nedeniyle bağışıklık sistemleri zayıflamış koronavirüs hastaları ya da başta diyabet olmak üzere belli hastalığı olanlar kara mantara yenik düşüyor. Hindistan'da binlerce koronavirüs hastasının ölümcül mantar enfeksiyonunu kapmış olması, salgınla mücadele eden ülkenin endişelerini artırdı. Geçtiğimiz birkaç hafta içinde, ülke genelinde binlerce kara mantar vakası bildirilirken, yüzlerce kişi hastaneye kaldırıldı ve en az 90 kişi öldü.

Bu arada, 22 Mayıs'ta Sağlık Bakanlığı'ndan alınan son verilere göre, aktif koronavirüs vaka sayısı son birkaç gün içinde bir düşüş eğilimi göstererek üç milyon sınırının altına indi. Ülkede son 24 saatte 257 bin 299 vaka tespit edilirken, pek çok eyalet de günlük vaka sayısının azaldığını bildirdi. Bununla birlikte, aynı süre içinde art arda iki günde 4 binden fazla hasta virüse yenik düşmesiyle, salgının başından beri yaklaşık yüzde 40'ı ikinci dalgada olmak üzere toplam ölü sayısı 295 bin 525 oldu.

GÜN-
DEM

METİN
KELKİTLİOĞLU

Şampiyon oldu kasasını doldurdu

1

MİLYAR LİRA

BEŞİKTAŞ'IN ELDE EDECEĞİ TOPLAM GELİR

30

MİLYON EURO

ŞAMPİYONLAR LİGİ GELİRİ

SÜPER LİG'DE 16. ŞAMPİYONLUĞUNA ULAŞAN BEŞİKTAŞ, 2020/21 FUTBOL SEZONUNDA 1 MİLYAR LİRAYA YAKIN GELİR ELDE EDECEK. BEŞİKTAŞ YAYIN GELİRLERİNDEN 213 MİLYON LİRA KAZANIRKEN, EN BÜYÜK KAZANCI İSE ŞAMPİYONLAR LİGİ'NDEN OLACAK.

Beşiktaş, lige katılım payı olarak kasasına toplamda 36 milyon lira para koymayı başardı. 60 milyon lira galibiyet primlerinden, 7 milyon lira beraberliklerden elde etti. Eski şampiyonluklar için 72 milyon lira, son şampiyonluk için de 40 milyon liralık bonus aldı. Beşiktaş'ın sponsorluk, ticari gelir ve isim hakkı gelirleri ise 190 milyon lirayı bulacak. Buna bir de lisanslı ürün satışı yapan mağazalar eklenince toplam kazanç 250 milyon lira olacak.

Beşiktaş bu sezon asıl parayı Şampiyonlar Ligi'nden elde edecek. Şampiyonlar Ligi'ne direk katılması durumunda toplamda 30 milyon euroya yakın gelir elde edecek.

Sezonu çifte zafer ile kapatan Kara Kartal, Süper Lig'in ardından Türkiye Kupası'ndan da toplamda 20 milyon TL'lik gelirin de sahibi oldu.

Loca, kombine bilet ve VIP koltuk satışlarının olmadığı sezonda Beşiktaş'ın kaybı ise 300 milyon lirayı buldu. Eğer Beşiktaş maçları seyircili oynasaydı toplam geliri de 1.3 milyar liraya ulaşacaktı.

ŞAMPİYONLUK ÖYKÜSÜ

Beşiktaş, Süper Lig'deki 16. şampiyonluğuna son maçta ulaştı. Bu sene 21 takımlı ligde 42 haftalık zorlu maratonu averajla zirvede bitiren siyah-beyazlılar, efsane yıldızı Sergen Yalçın yönetiminde ipi göğüsledi.

İŞTE MÜTHİŞ ZAFERİN ÖNEMLİ ANLARI:

Zorlu maratona Trabzon'da başlayan Beşiktaş, evine 3-1'lik galibiyetle döndü.

Siyah-beyazlılar, ikinci maçında ilk puanını kaybetti.

Avrupa'ya erken veda edişin şokunu atlatamayan Beşiktaş, ikinci şoku da Konya deplasmanında 4-1'lik skorla yenilerek yaşadı.

Sergen Yalçın, "Sorumlu benim" demekle yetindi.

Beşiktaş 4. haftada bir yenilgi de Gençlerbirliği'nden aldı. "Hak edilmiş bir mağlubiyet" diyen Sergen bu sefer transferle ilgili soruya "Yapanlara soracaksınız" cevabı verdi.

Ardından üst üste ikinci kez kazanan Beşiktaş da yüzler gülmeye başladı.

KADIKÖY'DE 15 YIL SONRA GALİP GELDİ

Beşiktaş, Fenerbahçe deplasmanına keyfi yerinde gitti. Beşiktaş, 15 yıl sonra Kadıköy'de 4-3 ile kazandı. Necip, 5 yıl aradan sonra ilk golünü atmayı başardı.

Beşiktaş'a Sergen Yalçın'ın eski yardımcısı Çağdaş Atan'ın çalıştırdığı Alanyaspor 2-1 ile 'dur' dedi.

Beşiktaş, Erzurum'u 4 golle geçerken, Vida'nın şık golü geceye damga vurdu.

Beşiktaşlı futbolcular, Sivas maçındaki gollerini annesini kaybeden arkadaşları Aboubakar'a hediye ettiler.

250

MİLYON LİRA

SPONSORLUK VE MAĞAZA SATIŞ GELİRİ

GÜN-DEM

LİDERLİK HASRETİ 81 HAFTA SONRA BİTTİ

Kayserispor maçından 3 puan çıkaran siyah-beyazlılar, 81 hafta sonra liderliği yakaladı.

Rize'ye 6 gol atan Beşiktaş'ta kariyerinde ilk kez bir maçta 4 gol atan Larin yıldızlaştı.

Nam-ı diğer Tosun Paşa (Cenk Tosun) geri döndü.

Beşiktaş'ın galibiyet serisi, Hatay'da bitti.

Kara Kartal'ın Galatasaray'a da acımadı: 2-0. Son 8 haftada alınan 7 galibiyet ve 24 gol. Göztepe'yi de yenen Beşiktaş ligin ilk yarısını lider bitirdi.

LİGİN İKİNCİ PERDESİ VE HEYECAN DORUKTA

Sezonun ikinci yarısında siyah-beyazlılar, Trabzonspor'a 2-1 mağlup oldu. Yenilmezlik serisi de liderlikte gitti. Beşiktaş Antalya'da da 1-0 ile mağlup oldu. Sergen bu kez de "Sürekli yerden kalkmayan oyuncular var, futbol bu değil. Ama kimse merak etmesin, sonuna kadar savaşacağız" diyordu.

Beşiktaş, Başkent'te kar altında Gençlerbirliği'ni 3 golle geçti. Everton'dan kiralanan Cenk Tosun, ilk maçında iki kez ağları sarstı.

Fenerbahçe derbisi ise 1-1 sona erdi. Sonraki haftada Kasımpaşa'ya 1-0 yenildi ve farkı açamadı.
Beşiktaş, 5 puanlık kaybın ardından Alanya'yı 3-0 yendi.

35. haftada Beşiktaş, evinde Ankaragücü ile yenişemedi. Başkent ekibi, 19 yıl aradan sonra İstanbul'da puan kazandı.

Kartal, Sivasspor deplasmanında bıraktığı 2 puanla şampiyonluk yarışına rakiplerini ortak etti. Sergen, "Kimse heveslenmesin" dedi.

Son haftalara yaklaşıldığında Beşiktaş, Hatay'ı 7 golle geçiyor ve rakiplerine 'Boşuna umutlanmayın' mesajı veriyordu.

Beşiktaş, şampiyonluğunu ilan edebileceği maçta Galatasaray'a derbide 3-1 yenildi. Ligin 41. haftasında sahasında Fatih Karagümrük'e 2-1 kaybedince Beşiktaşlı Rosier gözyaşlarına boğuldu.

81 puanlı Beşiktaş, artık sadece averajla ilk sıradaydı. Galatasaray'ın Denizlispor'u yenmesiyle puanlar eşitlendi. 2 gol averajıyla ilk sırada yer alan siyah-beyazlılar şampiyonluğun son haftaya kaldığı Süper Lig'de, Göztepe ile deplasmanına çıkacaktı.

Nefeslerin kesildiği yarışta kazanan Beşiktaş oldu. Sezonun son maçında Göztepe'yi deplasmanda 2-1 yenen siyah-beyazlılar, 84 puanla 16. şampiyonluğunu kazandı. Sergen Yalçın, futbolcuyken başarılara imza attığı Beşiktaş'ta şampiyonluğu kazanarak tarihe geçti.

300

MİLYON LİRA

2020-2021 SEZONU LOCA VE KOMBİNE SATIŞI GELİR KAYBI

20

MİLYON LİRA

TÜRKİYE KUPASI GELİRİ

SU KAYNAKLARINDA TEHLİKE BÜYÜYOR

Tüm dünyada her gün duyduğumuz ‘su kaynakları azalıyor’ ifadesi, Birleşmiş Milletler (BM)in son yayınladığı Su Değeri Raporu ile çok daha görünür hale geldi. Hâlihazırda 2 milyardan fazla insanın, su stresine maruz kalan bölgelerde yaşadığına dikkat çeken rapor, küresel nüfusun yüzde 45’i olan yaklaşık 3,4 milyar insanın, güvenli bir şekilde yönetilen altyapı erişimden yoksun olduğunu ortaya koydu. Bağımsız değerlendirmelere göre, dünya 2030 yılına kadar yüzde 40 küresel su kıtlığı ile karşı karşıya kalacak. Rapor ile ilgili diğer çarpıcı veriler ise şu şekilde:

2

MİLYAR

HALEN SU STRESİ YAŞAYAN DÜNYA NÜFUSU

40

%

2030’DA SU KITLIĞI YAŞAYACAK DÜNYA NÜFUSU ORANI

1.7

TRİLYON DOLAR

DÜŞÜK VE ORTA GELİRLİ ÜLKEDE GÜVENLİ İÇME SUYUNA ERİŞİMİN TOPLAM ALTYAPI MALİYETİ

69

%

TATLI SU KAYNAK KULLANIMINDA TARIMIN PAYI

9

%

AFRİKA’NIN TOPLAM TATLI SU KAYNAKLARINDAKİ PAYI

63

%

SAHRA ALTI AFRİKA’DA TEMEL SU HİZMETLERİNE ERİŞİM SORUNU YAŞAYAN NÜFUS ORANI

MAM-
DOUH G.
SALA-
MEH

Yükselen rezerv milliyetçiliği uluslararası petrol şirketleri için büyük bir tehdit mi?

DR. MAMDOUH G. SALAMEH

ULUSLARARASI
PETROL EKONOMİSTİ

Küresel petrol piyasalarının güç yapısı; ulusal petrol şirketlerinin artan gücü ve uluslararası petrol şirketlerinin azalan etkisi ve gücüyle birlikte büyük bir dönüşümden geçiyor. Önümüzdeki yıllarda uluslararası petrol şirketlerinin petrol rezervleri azalmaya devam ederse, bu güç yapısı derinden sarsılacaktır.

Suudi petrol şirketi Aramco'nun 2018'deki net geliri ExxonMobil ve Shell'in aynı yılki net gelirleriyle karşılaştırıldığında bu değişim açıkça görülüyor. Söz konusu dönemde Aramco'nun 111 milyar dolarlık net geliri, ExxonMobil'in (20,8 milyar dolar) veya Shell'in (23,4 milyar dolar) gelirinin neredeyse altı katıydı. (Bkz. Grafik 1).

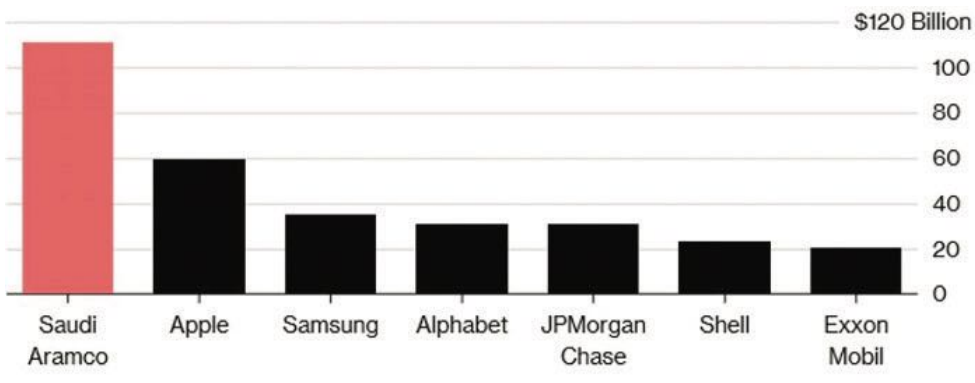
Total, BP, Shell, Chevron, ENI ve ExxonMobil gibi büyük uluslararası petrol şirketlerinin kalan mevcut rezervlerinin 8 ila 10,5 yıl kadar daha devam etmesi beklenirken, Suudi Arabistan, Irak, BAE, Venezuela ve Kuveyt gibi ülkelerin ulusal petrol şirketlerinin 2019 yılı üretim seviyeleri bazında 66 ila 91 yıl devam edebilecek kanıtlanmış rezervlere erişimi var.

Petrol rezervleri hızla azalmakta olan uluslararası petrol şirketleri tükettikleri rezervlerin yerine yenisini koyamıyorlar. Zira yeni ham petrol keşiflerinin tamamı ulusal petrol şirketleri tarafından gerçekleştiriliyor. Uluslararası petrol şirketlerinin ortalama mevcut rezervleri 2015'ten bu yana yüzde 25 azalmış olup, 10 yıldan daha kısa bir süre daha devam edebilecek seviyededir.

Bu dönüşüm, 60 yıldan daha uzun bir süre önce OPEC'in kurulmasıyla birlikte kaçınılmaz hale geldi. Nitekim, 1960'tan önce, "Yedi Kız Kardeş" olarak bilinen büyük petrol şirketleri -- Exxon, Mobil, Chevron, Gulf Oil, Texaco, BP ve Shell -- küresel petrol rezervlerinin yüzde 85'ine hâkim iken, o zamandan beri sektör hâkimiyeti OPEC ve devletlere ait petrol ve gaz şirketlerine kaydı.

Yüksek petrol fiyatları, artan kaynak milliyetçiliği gibi pek çok faktör, petrol ihraç eden ülkeler ve ulusal petrol şirketlerinin de etkisiyle birlikte uluslararası petrol şirketlerinin pazarlık gücünü zayıflattı. Bunların varlığını devam ettirebilecek ticari kuruluşlar olarak gelecekleri, küresel iklim değişikliği karşısında değişen politikalar ve çevre yasalarıyla birlikte daha da fazla tehlikeye giriyor.

GRAFİK 1: 2018 NET GELİRİ

Kaynak: oilprice.com (Erişim tarihi: 8 Mayıs, 2021)

PETROL FİYATLARININ ETKİSİ

Yüksek petrol fiyatları petrol ihraç eden ülkelerin pazarlık gücünü artırırken, yeni petrol rezervlerine erişim sağlamak için mücadele eden büyük uluslararası petrol şirketlerinin üretimi son yıllarda düşüyor.

Sözgelimi, 2030 yılına kadar mevcut kanıtlanmış petrol ve gaz rezervlerinin yüzde 75'ini tüketmiş olacak olan petrol devi Shell'in 2040 yılında sonra ise

rezervlerinin yalnızca yüzde 3'ü kalmış olacak.

YÜKSELEN KAYNAK MİLLİYETÇİLİĞİ

Kaynak milliyetçiliği, devletlerin gelirlerini en üst düzeye çıkarmak için sahip oldukları hidrokarbon ve mineral kaynaklarına tam hâkim olmak istemesi, bu kaynaklara yönelik küresel talebin artması ve ulusal petrol şirketlerinin etkisinin artmasıyla birlikte tüm dünyada yükselişe geçti. Böylece kaynak milliyetçiliği uluslararası petrol şirketleri için büyük bir tehdit haline geldi.

Bu yükselişin temel nedeni, yüksek petrol fiyatlarıdır. Petrol fiyatları 1980'lerin sonlarında ve 1990'ların büyük kısmında olduğu gibi düşük seyrettiğinde, petrol zengini ülkeler uluslararası petrol şirketlerini kendi ulusal kaynaklarını geliştirmeye teşvik ediyordu. Ancak fiyatlar 21'inci yüzyılın ilk yıllarında olduğu gibi yükselmeye başladığında, ev sahibi devletler anlaşmalarını yeniden gözden geçirmeye ve daha yüksek vergi ve kâr payı talep etmeye başladı. Dolayısıyla, fiyatların yüksek olduğu bir dönemde kaynak milliyetçiliği olgusunun nüksetmesi doğaldır.

Kaynak milliyetçiliğinin bir sonucu olarak, uluslararası petrol şirketleri dünyanın başlıca petrol üreten bölgelerinde neredeyse hiç memnuniyetle karşılanmıyor. Şu anda üretimlerinin büyük bir kısmı ise rezervleri hızla azalan ve üretimin giderek daha pahalı hale geldiği ve varil başına kâr marjının Orta Doğu ve Rusya'daki muadillerinden çok daha düşük olduğu Alaska, Meksika Körfezi ve Kuzey Denizi'nden geliyor.

Dahası, uluslararası petrol şirketleri, ulusal petrol şirketlerinin artan rekabet gücüyle karşı karşıya. Zira ulusal petrol şirketleri Halliburton ve Schlumberger gibi petrol hizmeti veren şirketler ve daha da önemlisi Çin, Rusya ve Brezilya gibi ülkeler sayesinde teknolojiye ve uzmanlığa kolayca erişim sağlayabiliyor.

REZERV YENİLEME

Rezerv yenileme, petrol şirketlerinin hayatta kalabilmek için takip edecekleri en iyi yoldur. Sağlıklı bir rezerv yenileme oranı her zaman yüzde 100'ün üzerinde olmalıdır. Nitekim 1998 ile 2002 yılları arasında, önde gelen uluslararası petrol şirketleri tükettikleri petrol rezervlerinin yüzde 99,7'sinin yerine yenisini koymuştu. Bu oran, 2003 ile 2007 yılları arasında yüzde 51,7'ye geriledi. Bunlar, 2015'ten bu yana yüzde 25 daha fazla düşmüş ve 10 yıldan daha kısa bir süre daha devam edebilecek seviyelere inmiştir.

Kullanılabilecek en büyük ve en ucuz petrol rezervleri Arap Körfezi bölgesinde ve Rusya'da bulunuyor ve hepsi de ulusal petrol şirketleri ve devletleri tarafından kontrol ediliyor.

ULUSLARARASI PETROL ŞİRKETLERİ FIRTINAYI ATLATABİLECEK Mİ?

Büyük uluslararası petrol şirketlerinin kâr elde etmek ve hayatta kalabilmek için rezerv tabanlarını ve petrol üretimlerini artırmaları gerekiyor. Bununla birlikte, ulusal petrol şirketlerin ve kaynak milliyetçiliğinin yükselişi, önde gelen uluslararası petrol şirketlerinin gelecekte yeni rezervler bulamamasına ve uygun anlaşmalar yapamamasına neden olacaktır. Sonuç olarak, petrol fiyatlarında meydana gelecek bir sonraki düşüş, uluslararası petrol şirketleri arasında büyük birleşmelere yol açabilir.

Bu nedenle, uluslararası petrol şirketlerini uzun vadede kurtarmanın bir yolu, şirketlerin bağlı olduğu devletlerin kısmî kontrolü üstlenerek ulusal ve uluslararası petrol şirketlerini birleştirmesi ve gelecek zorluklarla başa çıkmada daha dirençli hale getirmesidir.

Ulusal ve uluslararası petrol şirketleri arasındaki rezerv ve küresel petrol piyasası hâkimiyeti konusundaki rekabet gelecekte de hız kesmeden devam edecek ve muhtemelen ulusal petrol şirketleri uluslararası petrol şirketlerine galip gelecektir.

ARAŞ-
TIRMA

BENİM MARKAM ARAŞTIRMASI

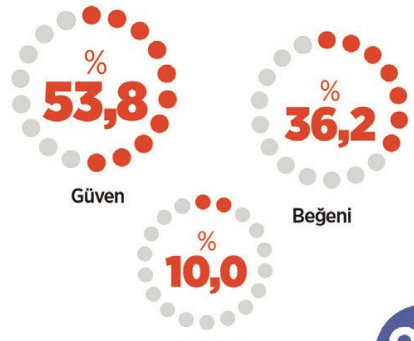
GÜVEN-BEĞENİ-SADAKAT (GBS) SKORU

ONLINE MARKET SEKTÖRÜ

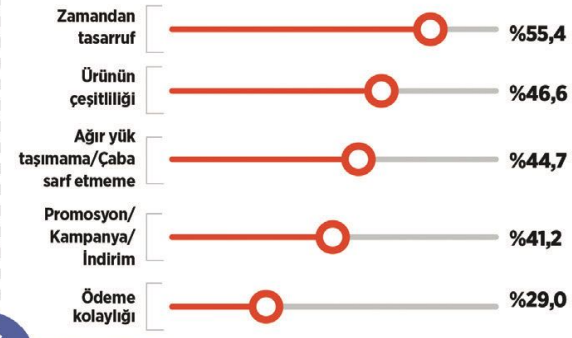
getir bi mutluluk	%18,6
istegelsin tam istediğin market	%17,3
trendyol.com hızlı market	%15,9
Yemeksepeti banabi	%15,1
hepsiexpress hızlı, pratik, dakik	%13,4
MİGROS sanalmarket	%12,7
MİGROS Hemen Hemen kapında.	%3,6

Diğer diyenlerin oranı; %3,4'tür.

Online market tercihinizde hangisi sizin için **daha önemlidir?**

Neden online market alışverişini **tercih ediyorsunuz?**

%29,0'ın altında kalanlar gösterilmemiştir. Çok cevaplı sorudur.

Bu araştırma 09-14 Nisan 2021 tarihleri arasında Türkiye genelini temsil eden 1.100 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Online markette ilk tercih ambalajlı ürün

ARAŞTIRMA ŞİRKETİ AREDA PİAR'IN HER AY DÜZENLİ OLARAK GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BENİM MARKAM ARAŞTIRMASI, ONLİNE MARKET SEKTÖRÜNÜ MASAYA YATIRDI. KORONA VİRÜS SALGINIYLA BİRLİKTE ALIŞVERİŞ ALIŞKANLIKLARIMIZ ONLİNE PLATFORMLARA TAŞINSA DA AYNI DURUM MARKET ALIŞVERİŞİ İÇİN GEÇERLİ DEĞİL. ARAŞTIRMA ŞİRKETİ AREDA PİAR'IN ONLİNE MARKET SEKTÖRÜNÜ ELE ALAN ARAŞTIRMASI, VATANDAŞLARIN MARKET ALIŞVERİŞLERİNDE GÖREREK, DOKUNARAK HATTA KOKLAYARAK ALIŞVERİŞ YAPMAYI TERCİH ETTİĞİNİ ORTAYA KOYDU.

Araştırma Şirketi Areda Piar'ın her ay tüketici eğilimlerini inceleyen Benim Markam Araştırması, bu ay online market sektörünü ele aldı. 1100 kişinin katılımıyla 09-14 Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleşen araştırma, kantitatif araştırma yöntemlerinden Bilgisayar Destekli Web Anketi (CAWI) tekniğiyle gerçekleşti. Domatesin kokusuna, çileğin rengine önem veren vatandaşlar, söz konusu araştırmaya göre yüzde 58.3 oranında online marketleri tercih etmediklerini ifade etti. Araştırmaya göre, katılımcıların yüzde 56.1 alışverişte online marketi tercih etmeme sebebini ise 'görerek/dokunarak/koklayarak alma isteği' olarak açıkladı.

ZAMANDAN KAZANDIRIYOR

Araştırmada yer alan "Neden online market alışverişini tercih ediyorsunuz"sorusu vatandaşların online alışveriş tercihlerini ortaya koydu. İlgili soruya katılımcıların yüzde 55.4'ü zamandan tasarruf cevabı verirken, yüzde 46.6'sı ürün çeşitliliği, yüzde 44.7'si ağır yük taşımama/çaba sarfetmeme, yüzde 41.2'si ise ürün bulma/karşılaştırma kolayı cevabı verdi. Aynı soruya promosyon/kampanya/ indirim gibi gerekçelerle online marketten alışverişi tercih ettiğini aktaran vatandaşların oranı yüzde 29 olurken, ödeme kolaylığı diyenlerin oranı yüzde 26.1, istenen saatte teslimat cevabı verenlerin oranı yüzde 15.4, alışveriş listesine uyma yüzde 13,9, gidip gelme maliyetini azaltma yüzde 13.4 oldu.

GÖREREK SATIN ALIYORUZ

Araştırmada yer alan 'Online marketlerden alışveriş yapıyor musunuz" sorusuna katılımcıların yüzde 58.3'ü hayır derken, yüzde 41.7'si evet cevabı verdi. Online market alışverişini neden tercih etmiyorsunuz sorusuna katılımcıların yüzde 56.1'i görerek/dokunarak/koklayarak alma isteği cevabı verdi. Aynı soruya teslimat ücreti pahalı diyenlerin oranı yüzde 31.3, ürünün beklentimi karşılamayacağını düşündüğüm için diyenlerin oranı yüzde 23.2, market alışverişinden keyif alıyorum cevabı verenlerin oranı yüzde 21.2 oldu. İstediğim ürünü ve markayı online marketlerde bulamıyorum diyen katılımcıların oranı yüzde 2.7 olurken, teslimat sürecinde yaşanan problemler nedeniyle online market alışverişini tercih etmediğini ifade edenlerin oranı ise yüzde 1.6 olarak şekillendi.

ÖNCELİKLİ TERCİH GÜVEN

"Online market tercihinizde hangisi sizin için daha önemlidir" sorusuna katılımcıların yüzde 53.8'i güven, yüzde 36.2'si beğeni ve yüzde 10'u sadakat cevabı verdi. Areda Piar'ın tüketiciler ile markalar arasında oluşan duygusal bağa dikkat çektiği güven-beğeni-sadakat skoru da bu araştırmada çarpıcı sonuçları ortaya koydu. Araştırmaya katılan vatandaşların cevapları doğrultusunda hazırlanan Güven, Beğeni, Sadakat (GBS) skorlamasına göre, Getir 18.6 puanla kullanıcılarından en yüksek notu aldı. Araştırmada diğer markaların aldığı GBS skorları, "İstegelsin 17.3, Trendyol Hızlı Market 15.9, Yemeksepeti Banabi 15.1, Hepsiburada/Hepsiekspress 13.4, Migros Sanal Market 12.7, Migros Hemen 3.6, Diğer 3.4 olarak şekillendi.

AMBALAJLI GIDALAR ALINIYOR

"Online market alışverişinde hangi kategorilerde ürün tercihinde bulunuyorsunuz" şeklinde yer alan soruya katılımcıların yüzde 76.9'u ambalajlı gıdalar, yüzde 41,9'u ise şarküteri ürünleri cevabı verdi. Aynı soruda içecek alışverişi yaptığını belirten kullanıcıların oranı yüzde 34.4, organik gıda ve ev yapımı gibi nitelikli ürünleri satın aldığını kaydedenlerin oranı ise 28.8 olarak şekillendi.

"ONLINE MARKET ALIŞVERİŞİNDE HANGİ KATEGORİLERDE ÜRÜN TERCİHİNDE BULUNUYORSUNUZ" ŞEKLİNDE YER ALAN SORUYA KATILIMCILARIN YÜZDE 76.9'U AMBALAJLI GIDALAR, YÜZDE 41,9'U İSE ŞARKÜTERİ ÜRÜNLERİ CEVABI VERDİ

ARAŞ-
TIRMA

Online alışveriş üzerine bir içgörü

YUSUF AKIN
AredaPiar Genel Müdürü

2019 yılından bu yana tüketici - marka ilişkisine dikkat çeken Benim Markam araştırması, en önemli dayanağını 'güven-beğeni ve sadakat' skorundan alıyor. İçerik olarak tüketicilerin markalarla kurduğu bağa ışık tutan araştırma, markalara da tüketicilerin dilinden anlama fırsatı sunuyor. Peki, nedir bu GBS skoru?

Güven beğeni ve sadakat skoru (GBS) tüketicinin markaya olan güvenini, markayı dürüst bir marka olarak tanımlama davranışını, markayı tercih ettiği an kendini güvende hissedip hissetmediğini yansıtır. Başka bir deyişle tüketicinin satın alma kararından duyduğu memnuniyeti, markayı tercih etme deneyimini ve markaya dair isabetli bir karar verip vermediğini ve tüketicinin markaları tercih etmeyi sürdürme niyetinde olup olmadıklarını, markayı ısrarla arama arzularını, markayı başkalarına karşı savunma güdülerini yansıtır. Özetle GBS tüketicinin marka ile kurduğu güven-beğeni ve sadakat kompozisyonunu temsil eden değerli bir skordur.

Salgınla birlikte girdiğimiz öngörülemezlik tünelinin ilk başladığı anlarda tüketicide güçlü bir panik havası hakimdi. Bilgi akışındaki hız, markaların ve tüketicinin yeni bağlantılar keşfetmesi ve adını yeni normal koyduğumuz düzene hızlı bir şekilde uyum sağlanmasıyla, çevrim içi ticaret başka bir boyuta geldi. Pandemi öncesinde daralan perakende çevrim içi makası, rekabetin artması ile farklı bir boyuta ulaştı. Dijitalleşmenin tüketicilerin cebine girmesi ile hız kazanan çevrim içi alışveriş pandemi ile birlikte tüketicinin perakendeye olan sadakatine şok bir darbe de vurdu aslında.

Perakendeden çevrim içi alışverişe taşınan markalar ile mevcut markaların tesis etmiş olduğu "güvenli alışveriş" algısı tüketicinin çevrim içi alışveriş için harcamış olduğu zamanın da artmasını tetikledi. Bu aslında hem teslimat kapasiteleri açısından hem de ilk kez çevrim içi sipariş almaya başlayan markalar için inanılmaz bir deneyimdi. Hal böyle olunca sadece güvenli alışveriş algısı yetmemeye başladı, sorunsuz çevrim içi alışverişin ana giriş kapısı nerede ise sorunsuz teslimat olmaya başladı. Pandemi nedeniyle hayatlarını eve sığdırmak zorunda kalan tüketiciler bir yandan iş-ev dengesini kurmaya çalışırken, bir yandan da kısıtlamaların vermiş olduğu zaman kısıtı nedeniyle zamandan tasarrufu önceler hale geldiler. Bu davranış kendini ister istemez çevrim içi alışverişe olan talebin artmasında gösterdi. Bunun yanı sıra markaların sahip oldukları geniş ürün yelpazesi, ödeme kolaylıkları, promosyonlar, yeni sürüm teslimat yöntemleri ve daha fazlası da çevrim içi alışveriş ile tüketicinin aynı kareyi paylaşmasını pekiştirmeye devam ediyor.

Çevrim içi alışverişe artan bu ilgi ve tüketici davranışlarındaki değişiklik tüketicilerin bilgi edinme kanallarını, tercih ettikleri çevrim içi alışveriş sitelerini, hangi kategoriler için çevrim içi alışveriş deneyimi yaşadıklarını ve bu deneyimlerini nasıl pekiştirdiklerini ilgi odağı haline getirdi. Çevrim içi alışveriş ağı sunan markaların yeni sürüm tüketici ile olan uyumu, farklı tüketici profillerine ürün ve hizmet sunabilme kabiliyeti, yenilikçi bir iletişim kurma ve tüketicinin kalbini fethetme çabaları öne çıktı. Özellikle pandemi öncesinde çevrim içi alışveriş imkanı sunan markaların yerelleşme çabaları ve kurmuş oldukları iletişim ağları bu dönemde bu markaları yeni normale daha çabuk entegre hale getirmiş oldu.

Tüm bu davranışların olgunlaştığı böylesine bir deneyimle Benim Markam 2021'in bu ayki teması dijital pazarlama hedeflerine ulaşmak isteyen, günün her anında bazen sosyal medya içerikleri ile bazen popüler sitelerdeki içerikler ile temas kurmayı hedefleyen markalara daha iyi strateji ve çözümler bulmayı teşvik ediyor. Markalara satış hunisinin büyülü derinliklerinde tüketiciye rehberlik etme ve etkileşim kurma imkanı veriyor.

AJAN-DA

04-05 Haziran 2021

ICSG 2021 , LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI, HARBİYE İSTANBUL

Akıllı şehirler, şebekeler, enerji ve teknolojide gündemi belirleyerek bir referans noktası haline gelen Uluslararası İstanbul Akıllı Şebekeler ve Şehirler Kongre ve Fuarı'nın (ICSG) sekizinci düzenleniyor. Kongrede bu yıl ana başlıklar Dijital Dönüşüm", "Akıllı Şebekeler ve Kapsamlı Şehirler", "Kentsel Çevre ve Akıllı Enerji", "Akıllı Ulaşım ve Akıllı Ulaşım Sistemleri" ve günümüzün en değerli kaynağı "Su" olarak belirlendi.

www.icsgistanbul.com

04 - 05 Haziran 2021

AÇIK HAVA M.I.C.E. FESTİVALİ VE NETWORKING ORGANİZASYONU, LIFEPARK ETKİNLİK VE YAŞAM ALANI, BAHÇEKÖY, İST.

Organizasyonu düzenleyen HBS Group Kurucusu İlker Habeşoğlu, bu organizasyon ile amaçlarının; Türkiye ve İstanbul'u dünyada 4 trilyon dolar getirisi olan M.I.C.E. (Meeting I Event I Congress I Exhibition) için bir buluşma noktası yapmak istediklerini söylüyor. Habeşoğlu, düzenledikleri açık hava etkinliğinin dünyada bir ilk olduğunu ve İstanbul'un bu alanda başkent olabileceği iddasında.

www.summermicefest.com

08 - 11 Haziran 2021

6. ULUSLARARASI TAŞ KONGRESİ, TARİHİ HAVAGAZI FABRİKASI, İZMİR

Dünyada en zengin doğal taş rezervlerine, renk ve desen çeşitliğine sahip Türkiye, 20 milyar dolarlık dünya doğal taş ihracat pazarından 1,8 milyar dolar pay alabiliyor. Sektör bu payı artırmayı hedefliyor. Bu doğrultuda düzenlenen Marble İzmir Fuarı, Kovid-19 salgını nedeniyle ertelendi. Fuar izin verilmesi durumunda düzenlenecek. Bununla beraber 6. Uluslararası Taş Kongresi doğal taşın tanıtımına katkı sağlayacak.

www.uluslararasitaskongresi.com

08 Haziran 2021

FUTURECOMMERCE360 KONFERANSI, ONLINE

Alkaş, perakende sektörünün ve e-ticaretin paydaşlarını, "E-ticarette Şimdi Ne Var: Yenilikçi Fikirler, Uygulamalar" başlıklı FutureCommerce360 Konferansı'nda bir araya getiriyor. E-ticaretin güncel ve öncelikli konularının ele alınacağı konferans üyelerin, bağlantılarını ve etkinliklerini tek bir platform üzerinden yönetmeyi sağlayan Digital Network Alkaş'ta (DNA) online olarak düzenlenecek.

www.futurecommerce360.com.tr

16-18 Haziran 2021

BEAUTYEURASIA FUARI, İSTANBUL FUAR MERKEZİ, YEŞİLKÖY, İSTANBUL

2021'in ilk çeyreğinde başlayan aşılama çalışmalarının tüm sektörlere olumlu yansıyacağı ve kozmetik sektöründe de yüzde 10-12'lik bir artışa neden olacağı bekleniyor. Fiziki buluşmanın yanında, sektörde fark oluşturarak pazarı büyütmek isteyen firmalar için ayrı bir önem ifade eden BeautyEurasia Sanal Buluşmalar serisinin ilki katılımcılara önemli bir rekabet avantajı sunmaya hazırlanıyor. Hibrit seçeceği olan fuarı takip etmeniz avantaj olacak.

www.beautyeurasia.com

23-25 Haziran 2021

3. ULUSLARARASI AİLE, GENÇLİK VE ÇOCUK DOSTU TURİZM İŞLETMECİLİĞİ KONGRESİ, ONLINE

Beykoz Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi bünyesinde online olarak gerçekleştirilecek kongrede, "Çocuk Dostu Turizm İşletmesi" kriterleri ele alınacak. Turizmde aile güvenliğinin sağlanması, gençlerin korunması ve çocuğa yönelik şiddet ve sömürünün önlenmesi konusunda farkındalık yaratılması; aile ve çocuk kavramlarının ticari istismarının engellenmesi ve bilimsel çalışmaların önünün açılması da amaçlanıyor.

www.beykoz.edu.tr

İZ BIRA-
KANLAR

MUSTAFA ÖZEL

Hammurabi'nin yönetim felsefesi

HAMMURABİ YASALARINDA DİLE GETİRİLEN YÖNETİM FELSEFESİNİ İNCELEDİKÇE, ESKİLERİN SADECE SAVAŞ SANATININ DEĞİL, YÖNETİM SANATININ DA USTASI OLDUKLARINI; NE KADAR İLERLERSEK İLERLEYELİM, SANKİ DÖNÜP DOLAŞIP AYNI YERE GELDİĞİMİZİ HİSSEDİYORUZ. HAZIRLATTIĞI YASALAR, BİR "HUKUK DEVLETİ" ANLAYIŞINA SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİYOR. ÇOK SAYIDA ARAŞTIRMA GÖSTERMİŞTİR Kİ, HUKUK DEVLETİ OLMADAN, ŞİRKETLER BAŞARILI OLAMAZ VEYA BAŞARILARINI SÜRDÜREMEZLER.

Nothing new under the sun. Lâ cedîd tahteş-şems. “Güneş altında yeni bir şey yok!” sözünün bütün dünya dillerinde bir karşılığı olmalı. Şekspir, 59. Sonede,

“Yeni bir şey yoksa, yalnız eskiler varsa
Demek ki beynimizle oynanan bir oyun var“ diyordu. Büyük şaire göre, eski defterleri karıştırdıkça, dönüp dolaşıp aynı yere geldiğimiz duygusuna kapılıyorduk:

Ah, şu eski defterler bir dönüp baksa geri,
Güneşin beşyüz kere dönüşünden de önce,
Göstersin eski kitap sendeki imgeleri
İlkin nasıl yazıya döküldüyse düşünce.
Acaba eski dünya neler demiş, görelim,
Sendeki görmeye değer güzelliklere;
Onlar mı üstün, biz mi, bu işin ustası kim?
Yoksa dönüp dolaşıp geldik mi aynı yere?[1]

Hammurabi yasalarında dile getirilen yönetim felsefesini inceledikçe, eskilerin sadece savaş sanatının değil, yönetim sanatının da ustası olduklarını; ne kadar ilerlersek ilerleyelim, sanki dönüp dolaşıp aynı yere geldiğimizi hissediyoruz. Medeniyetler tarihine dair çoğu kitaplar, dünyada “medeniyetin beşiği” etiketini taşıyan birkaç yer varsa da, hakiki beşiğin Mezopotamya olduğunu belirtiyorlar. (Göbeklitepe kazıları bu merkezi biraz daha kuzeye çekmiş oluyor!) Sümer dilinde “iki nehir arası” anlamına gelen Mezopotamya, Fırat ile Dicle ırmaklarının arasındaki bölgedir; aşağı yukarı bugünkü Irak. İlk Sümer kenti Eridu MÖ 54. yüzyıla tarihleniyor ki muhtemelen dünyanın ilk şehirlerinden biridir. Onun etrafında Larsa, Sippar, Uruk, Kiş, Ur ve Nippur gibi kentler gelişti. “Dünyanın ilk romanı” sayılabilecek bir destana konu olan meşhur Gılgamış, Uruk kentinin kralıydı. Akkad kralı Sargon, Sümer hakimiyetine son verdi. Hammurabi ile de hakimiyet Babil’e geçti. Bu kralın Amurruca adı Hammu-rapi şeklinde okunmuştur.

Eski Babilce rabûm büyük demekti; Amurruca rapûm ise “iyileştirme, kurtarma” anlamlarına geliyordu. Buna rağmen isim Hammurabi şeklinde yaygınlaştı.[2]

AMERİKAN VE BABİL ANAYASALARI

Bu yazının ana tezi şudur: Hammurabi’nin bundan dört bin yıl önce hazırlattığı anayasanın dibâcesi bile, bugün çoğunlukla demokrasi ile yönetildiğini ileri süren yaklaşık 200 ülkenin anayasalarının yüzde doksanından daha demokrat ve daha modern bir muhtevaya sahiptir. Hammurabi elbette demokrat olduğunu söylemiyor ve kendini Tanrı’nın (veya tanrıların) seçtiği özel bir yönetici, halkının çobanı olarak görüyordu. Fakat hazırlattığı yasalar, bir “hukuk devleti” anlayışına sahip olduğunu gösteriyor. Modern iktisadî gelişmenin motoru kapitalist girişimciler ise de, temeli rasyonel (yani öngörülebilir, akılcı) bir hukuk sistemidir. Çok sayıda araştırma göstermiştir ki, hukuk devleti (Rechtstaat) olmadan, şirketler başarılı olamaz veya başarılarını sürdüremezler.[3]

Hukuk devletlerinin karakteri ise çoğu zaman anayasalarının hemen başlangıcında (dibâcesinde) kendini ele verir. Anayasayı hazırlayan yönetici elitin hayat felsefesini özetleyen bu girişlerin bir kısmı birkaç cümle, pek çoğu da

BÜTÜN DEVLETLERİN ORTAK VASFI OLAN İÇ VE DIŞ GÜVENLİĞİ SAĞLAMA HUSUSLARINI BİR YANA BIRAKIRSAK, AMERİKAN ANAYASASININ ŞU BEŞ GAYEYİ GERÇEKLEŞTİRMEYİ HEDEFLEDİĞİNİ GÖRÜRÜZ: BİRLİK ADALET HUZUR REFAH ÖZGÜRLÜK

İZ BIRA-KANLAR

birkaç sayfadır. Ne kadar uzunsa, anayasa o kadar berbat demektir! Dibacelerin şâhı hiç şüphesiz "We, the People..." diye başlayanıdır: "Biz, Birleşik Devletler Halkı, daha mükemmel bir Birlik yaratmak, adaleti sağlamak, ülke içinde huzuru güvence altına almak, ortak savunmayı gerçekleştirmek, genel refahı artırmak ve özgürlüğün nimetlerini kendimize ve gelecek kuşaklara sağlamak için bu Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'nı takdir ve tesis ediyoruz." Türkçesi 41, İngilizce orijinali 52 kelime.

Bütün devletlerin ortak vasfı olan iç ve dış güvenliği sağlama hususlarını bir yana bırakırsak, Amerikan anayasasının şu beş gayeyi gerçekleştirmeyi hedeflediğini görürüz:

- Birlik
- Adalet
- Huzur
- Refah
- Özgürlük

Şimdi de Hammurabi anayasasının dibâcesine bir göz atalım ve ne denli çağdaş bir muhtevaya sahip olduğunu görelim:

"Yüce Anum, Tanrı Enlil, gökyüzünün ve yeryüzünün beyi, ... Tanrı korkusu olan ben Hammurabi'yi ülkede adaleti oluşturmam, şikâyet ve kötülüğü yok etmem, kuvvetlinin güçsüzü yok etmemesi, güneş gibi insanların üzerinde yükselmem, ülkeyi aydınlatmam, insanların gönlünü almam için Anum ve Enlil adımı andılar. Tanrı Enlil'in çağırdığı çoban Hammurabi'yim ben. Bolluk ve zenginlik yığan, Babil'in adını büyüten, Ur şehrini geliştiren, bolluk getiren, Uruk'u canlandıran, halkına bolluk suyu veren, Anum ve İştar için zenginlik oluşturan, ülkenin koruyucusu, İsin'in dağılmış halkını toplayan, Egalmah tapınağının gelirini arttıran, Dilbat'ın işlenmiş toprağına arpa yığan, Lagas ve Girsu için otlak ve su içilecek yer sağlayan, düşmanı yakalayan, Adad'ın kalbini sakinleştiren, Meslam'a bolluk akıtan, Malku halkını sıkıntıdan koruyan, Ninazu'ya temiz sofra kuran, toplumun çobanı, doğruyu belirten, halkı yönelten, karşıt sesleri susturan, İştar'ın adını yükselten kral. Babil'in güneşi, Sümer ve Akad ülkelerine ışık sağlayan, dört iklime boyun eğdiren kral İştar'ın sevgilisi benim. Tanrı Marduk insanları doğru olarak yönetmek ve ülke idaresini ele almakla beni görevlendirdiği zaman, doğruluğu ve adaleti ülkenin diline yerleştirdim."[4]

Evet, yöneticimiz halkın seçimiyle değil ilahî seçimle gelen bir çoban olsa da, işlevleri aşağı yukarı aynıdır:

- Ülkede adaleti tesis etmek. (Adalet)

- Şikâyet ve kötülüğü yok etmek, insanların gönlünü almak, kuvvetlinin güçsüzü yok etmesini önlemek (Huzur)
- Zenginlik getirmek, halka bolluk suyu vermek (Refah)

- Toplumun çobanı olmak, dağılmış halkı toplamak ve yönetmek, karşıt sesleri susturmak (Birlik)
- Doğruluğu ve adaleti ülkenin diline yerleştirmek (Adalet ve kısmen Özgürlük)

HAMMURABİ KADAR DEMOKRAT DEĞİLİZ!

Hammurabi yasalarının dibâcesindeki bu kısa, net ve adil duruşa karşılık bizim tam 254 kelimelik anayasa dibacemiz şöyle başlıyor: "Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cum-

FAKAT DOĞRUYA DOĞRU: ŞU KISACIK HAMMURABİ VE ABD ANAYASALARI DİBACELERİNDE ÖNCELİKLE ADALET, HUZUR, REFAH VE ÖZGÜRLÜK DİLE GETİRİLİYOR VE BUNLARIN TÜMÜNDE ÖNCELİĞİN DEVLETTE DEĞİL FERTTE, İNSANDA OLDUĞU HİSSETTİRİLİYOR. BİZİM ANAYASAMIZDA İSE İNSANIN YERİNİ VATAN, MİLLET, DEVLET, ÖNDER ALIYOR; SONRA DAHA DA SOYUT 'VARLIKLAR' İNSANIN ÖNÜNE GEÇİYOR

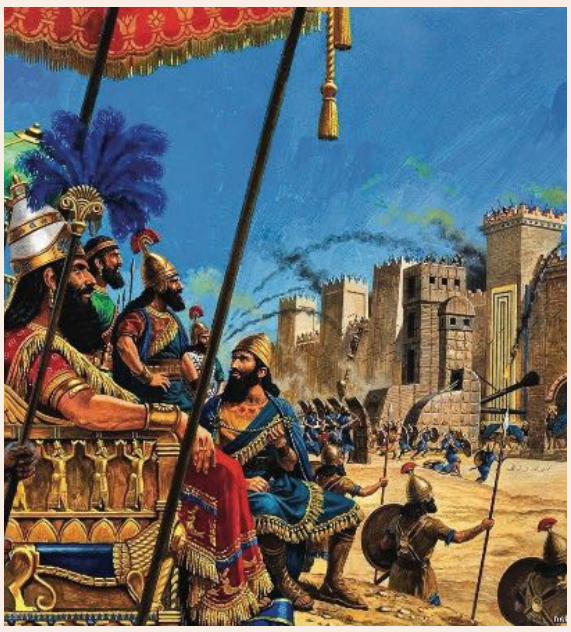
huriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda; Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde..." Yukarıda değindik, Amerikan anayasasının dibâcesi sadece 52 kelime idi. Bakın şimdiden 59. kelimeyi bulduk, daha ortada insan yok. Varlığı teminat altına alınacak, refah ve mutluluğa kavuşturulacak olan fert değil, devlet! Üzülmeyin gene de, beterin beteri var: Mevcut Suriye anayasasının dibâcesi bizimkinin iki katı; tam 548 kelime ve şöyle başlıyor: "İnsanoğlunun mirasının bir parçası olan Arap uygarlığı uzun tarihi boyunca, iradesini kıracak ve onu sömürgeci boyunduruğu altına alacak büyük meydan okumalarla yüzyüze kaldı; fakat o daima, medeniyet kurucu rolünü gerçekleştirirken kullandığı yaratıcı yetenekleri sayesinde ayağa kalkmasını bildi. Suriye Arap Cumhuriyeti, Arap kimliğiyle ve halkının Arap ulusunun bir parçası olduğu gerçeğiyle gurur duymaktadır. ..."

Bıktırmadıysam, bir de Mısır anayasasına bakalım: Dibacesi, Suriye'ninkinin yaklaşık iki misli. Besmeleden sonra şu cümleyle başlıyor: "Mısır, Nil'in hediyesidir; Mısırlıların da insanlığa hediyesidir!" Nil'den sonraki cümle ise tam ömürlük: "Emsalsiz konum ve tarihinden ötürü, Mısır'ın Arap ulusu tüm dünyanın kalbidir." Sonra kahramanlara geçiliyor dibacede ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan Ahmet Orabi, Mustafa Kamil, Muhammed Ferid, Saad Zaglul, Mustafa Nahhas, Talaat Harb, Cemal Abdünnasır, Enver Sedat isimleri, birer paragraflık izahatla anılıyor. (Gariban Amerikalılar ne George Washington'dan söz ediyorlar anayasalarında, ne Abraham Lincoln'den!) Ancak 700 kelime sonra sıra basit Mısır yurttaşına geliyor: "Bu anavatanda her yurttaşın güvenlik içinde yaşama hakkı olduğunu inanıyoruz." Bravo!...

Bunları yazmak elbette ağırıma gidiyor; Orhan Pamukvari bir Oryantalistlik peşinde değilim. Ne popüler deyişle Amerikancıyım, ne de Hammurabi hayranı. Üstelik otuz yıl kadar önce yazdığım ve Türkiye Yazarlar Birliği "Fikir Ödülü" sahibi Amerikan Yüzyılının Sonu başlıklı bir kitabın yazarıyım. Yani durup dururken Amerikan sistemine güzelleme niyeti taşımayacağımı takdir edersiniz. Fakat doğruya doğru: Şu kısacık Hammurabi ve ABD anayasaları dibacelerinde öncelikle adalet, huzur, refah ve özgürlük dile getiriliyor ve bunların tümünde önceliğin devlette değil fertte, insanda olduğu hissettiriliyor. Bizim anayasamızda ise insanın yerini vatan, millet, devlet, önder alıyor; sonra daha da soyut 'varlıklar' insanın önüne geçiyor: inkılap ilkeleri, çağdaş uygarlık düzeyi... Suriye anayasının dibacesinde Arap uygarlığının mucizelerinden ülke yurttaşının varlığına sıra bile gelmiyor. İçinde yurttaş olmayan bir anayasa![5]

Dibâceler böyle olunca, ardından gelen anayasa maddeleri ve onlara göre hazırlanıp uygulanan yasa maddeleri Şekspir'in ifadesiyle "halkı acıtmaya" başlıyor. Onun bir sonesiyle başlamıştık, meramımıza tercüman olan başka bir şiiriyle noktalayalım:

Bizim çok sıkı kurallarımız ve
Acıtan yasalarımız var,
İninde yatmaktan şişmanlayıp
Avlanmayan aslan misali,
Şu son ondört yıldır
Göz ardı ettik bütün yasaları.
Uygulanmayan yasa ölü demektir.
O zaman özgürlük,
Adaleti burnundan yakalıyor,
İktidar olmak, kişileri
Ne kadar değiştiriyor![6]

•William Shakespeare: Soneler, İstanbul: Türkiye İş Bankası KY, 2009, s. 59.

•Nafiz Aydın: Hammurabi Yasaları, İstanbul: Alfa, 2016, s. 7-8.

•N. E. Nedzel: The Rule of Law, Economic Development, and Corporate Governance, Cheltenham: Edward Elgar, 2020, s. 1-6.

•Aydın, Hammurabi Yasaları, s. 23-30.

•Bkz. Mustafa Özel: "Roman Diliyle Hukuk," Roman Diliyle İş Hayatı, İstanbul: Küre, 2019, s. 219-47.

•William Shakespeare: Kısasa Kısas, İstanbul: Türkiye İş Bankası KY, 2011, s. 14-5.

PİYASANIN Z RAPORU

CÜNEYT PAKSOY

Haziran ayının en önemli başlığı Fed olacak

Piyasalar çok kritik bir haziran ayı geçirmeye hazırlanıyor. Fed'in politikaları ve bol likidite, düşük faiz ortamına dair endişeler her geçen gün daha yüksek sesle dile getirilirken Fed'in 15-16 Haziran toplantısı oldukça önemli bir pivot tarih olmuş durumda.

Piyasalar Fed'in 2014 benzeri erken bir masadan kalma yapmayacağını düşünüyor olsa bile Fed'in haziran toplantısında çok daha güçlü altı kalın şekilde bu konuda piyasalara güvence vermesini bekleyecek. Başkan Powell uzun süredir bu konuda net ifadeler kullansa da son dönemde farklı Fed başkanlarının ucu açık söylemleri ve son toplantı sonrası Fed tutanaklarında çok daha belirgin bir şekilde tahvil alımları ve faiz sürecinin tartışmaya açılması piyasalarda stres oluşturuyor.

Bu stresin en azında belirli bir süre hafiflemesi ve piyasaların nefes alabilmesi için Fed'e haziran toplandısında oldukça önemli görevler düşüyor. Piyasalar Fed'den beklediğini alamaz ise bu başta ECB olmak üzere hem diğer majör merkez bankalarının işini zorlaştıracak hem de başta borsalar ve emtia tarafı olmak üzere sert düzeltmeler yaşanma riski de masada durmakta.

Her ne kadar ABD tarafından gelmesi beklenen yeni paket beklentileri önemini ve etkisini koruyor olsa bile Fed'e dair algıların ekstra risk boyutuna geçmesi hem ABD 10 yıllıklar tarafında hem de dolar endeksi tarafında da kendisini gösterecektir.

Bu da gelişmiş ülkeler dışında özellikle gelişen ülkelerin konfor alanını oldukça daraltacaktır. Bu açıdan diğer bir çok önemli ekonomik-siyasal başlığa rağmen öne çıkan ana başlık haziran ayı için Fed olacak.

Türkiye içinde haziran ayı oldukça önemli olacaktır. Hem enflasyon süreci ve TCMB kararları hem de içsel siyasi dinamikler dışında 14 haziranda gerçekleşmesi beklenen Erdoğan Biden görüşmesi Türkiye-ABD ilişkileri açısından oldukça önemli bir görüşme niteliği taşıyor.
Bu süreçte kur tarafında yaşanan yukarı yönlü oynaklığın azalması ve dengelerin korunması her zamankinden önemli olacaktır.

Özetle hem dışarda hem içerde Haziran ayında yukarı-aşağı her iki yönlü sert hareketlere oynaklık ve Volatilite artışına ekstra hazırlıklı olmak gerekiyor.
Yılın altıncı ayı olan Haziran ve devamında haber akışlarının kısa-orta vade adına piyasalarda ki etkilerini her zaman olduğu gibi grafik-analiz bölümünde daha detaylı anlatmaya çalıştık.

Güldüren 100

100 Mbps'ye Kadar
Akıllı Sınırsız Kablonet

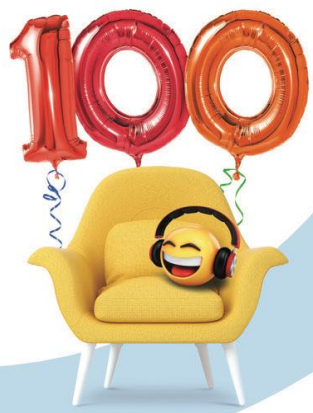
+ Üst Paket
+ Altın Sinema Paketi
+ Kablo Bulut 25 Gb

İnternet'ten Başvurularınıza Özel İlk Ay Bedava

24 ay taahhüt sözünüze
İlk 12 ay
109,99 TL

12 ay taahhüt sözünüze
119,99 TL

Sonraki 12 ay
119,99 TL

Eğlence Dolu

25 Mbps'ye Kadar
Sınırsız Kablonet

+ Temel Paket
+ Vizioon Sinema Paketi
+ Kablo Bulut 25 Gb

İnternet'ten Başvurularınıza Özel İlk Ay Bedava

24 ay taahhüt sözünüze
İlk 12 ay
89,99 TL

12 ay taahhüt sözünüze
99,99 TL

Sonraki 12 ay
99,99 TL

Renklendir Hayatını

50 Mbps'ye Kadar
Akıllı Sınırsız Kablonet

+ Üst Paket
+ Vizioon Sinema Paketi
+ Kablo Bulut 25 Gb

İnternet'ten Başvurularınıza Özel İlk Ay Bedava

24 ay taahhüt sözünüze
İlk 12 ay
99,99 TL

12 ay taahhüt sözünüze
109,99 TL

Sonraki 12 ay
109,99 TL

Kablo TÜRKSAT

0 850 804 4444 turksatkablo.com.tr /turksatkablo

Dijitalleşme çağında Türk Telekom iş yerlerinin yanında

Tekno İşyerim kampanyasında işinize özel hazırlanan paketleri limitsiz internet ile birlikte alın, işinizi dijital dünyaya avantajlı fiyatlarla taşıyın.

BU İŞTE BERABERİZ

24 Mbps
89,90 TL/AY

Dijital Paketler

Web Paketim

Güvenli Paketim

E-Ticaret Paketim

Muhasebe Paketim

Statik IP Paketim

Güvenli Paketim, Web Paketim ve E-Ticaret Paketim alanlara iş yeri sigortası ücretsiz sunulmaktadır.

Yeni gelen kurumsal abonelere, 24 ay sözünüze. Dijital paketler, internet fiyatına ek ayda 3 TL/15 TL/25 TL fiyatlarla.

Kampanya 31.12.2021 tarihine kadar geçerlidir. Kurumsal yeni müşteriler, 24 ay internet abonesi olarak kalma taahhüdünde bulunarak kampanyadan yararlanabilir. Sağlanan hız 24 Mbps'ye kadar olup, bağlantı yeri ve cihaz gibi unsurlara göre değişiklik gösterebilir. Taahhüt bitiminde güncel fiyatlar uygulanır. Aboneler internet fiyatına ek olarak, 24 ay kalma sözü vererek 3 TL/15 TL/25 TL ödemek suretiyle sırasıyla Güvenli Paketim, Web Paketim, E-Ticaret Paketim'i satın alırsa yıllık 10.000 TL teminatlı iş yeri sigortası ve Premium Asistans paketinden taahhüt sürecince ücretsiz yararlanacaktır. Damga vergisi alınır. Modem hariç fiyatlardır. İptalde cayma bedeli faturalandırılır. Ayrıntılı bilgi için: www.turktelekom.com.tr

Türk Telekom
Değerli Hissettirir